6
8-b
39

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
6 F
49

I a 59 fr P 40

6-8-639

[redacted]

P

ADRIANVS TT. S. CHRYSOGONI S. R. E. PRESBYTER, CARDINALIS, DE SERMONE LATINO, ET MODIS LATINE LOQVENDI.

EIVSDEM
Venatio, ad Aſcanium Cardinalem.
ITEM
Iter Iulij II. Pontificis Rom.

C. 4 Contr. Jesu M. de Urbe F.F. Excal. S.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VIRTVTE DVCE,

COMITE FORTVNA.

HIC LIBER EST CONTUS FRU. MARIAE FF. EREM. EXCAL. S. AUG.

LVGDVNI, APVD SEB. GRYPHIVM,
1542.

Romæ Germanicus de Rubertis Ro. 1543. ſibi emit.
[illegible] donauit [illegible] Alex.o Peregrino.

ADRIANVS CARDINALIS SANCTI Chyſogoni, Carolo Principi Hiſpaniarum Salutem.

BIBLIOTECA ... ROMA

CONSIDERANTI *mihi in hoc meo ſeceſſu, Princeps maxime, genus Latinè loquendi, quod circa magni Ciceronis tẽpora politum, nitidum, cãdidum, naturali quadã copia felicitateq; prouenit: nihil admirabilius uidetur, quàm eos autores, uiros illos quidẽ omni bonarum literarũ artiumq; genere eruditos, uno propemodum modo, unaq; natiua, germanaq; lingua locutos eſſe: priores, poſterosq; ita longe ab illo candore abeſſe, ut non idem Latinus ſermo, ſed aut omnino diſsimilis, aliuſ'ue, aut prorſus mutatus eſſe uideatur: ut iure dicat Quintil. Dicẽdi mutauimus genus. & poſt pauca: Quid multis? totus propè mutatus eſt ſermo. Feſtus uerò Pompeius, Latinè, inquit, loqui, à Latio dictũ eſt, quæ loquutio adeò eſt uerſa, ut uix ulla pars eius maneat innoxia. Cum autem mihi tantũ nunc ocij ſit, quantum antea negocij eſſe ſolebat, & quod deo acceptũ refero, ab omni reipub. cura uacem, quæ res maxime literis deditum animum iam inde à puero, uarijs officijs, aut potius laboribus, ærumniſq; diſiunxerat, Latini ſermonis non uulgares, aut circũforaneos locos, ſed intimo eorum, quos dixi, autorũ ſacrario abditos, & uetuſtate obrutos, eruere, & in lucem proferre curaui, tibiq; inſcripſi quem naturæ uis, patrius auituſq; ſplendor, & ineuntis feruor*

adoleſcentiæ, ut alijs animi corporiſq; dotibus, ita literis quoq; ad ſpem ſummam culmenq́;, & faſtigium maximarum rerũ excitat & adducit. Erat in animo proſequi cœptum iampridem opus, ſacros ueteris inſtrumenti libros ex Hebræo *ad uerbum in* Latinum *ſermonẽ uertendi.* Sed *cum me procella temporis in* Tridentinas *rupes, quò* Iudæi *ob* Simonis *cædem ne aſpirare quidem audent, detruſerit, atq; animus inquies nihil agere non poſſet, hæc ſum aggreſſus: quæ ſi grauitate aut magnitudine paria non fuerint, utilitate quidem, ut arbitror, & ſplendore tuo non minora reddentur.* Sed *ratio & quædam operis ſimilitudo exigere uiſa eſt, ut commentariolum alium, quem de ſermone* Latino *nuper edideram, ijs quæ poſtea de modis* Latine *loquendi collegi, quaſi cuiuſdam præfatiunculæ loco præponerem.* Is *autem erat huiuſmodi:*

CVM Bononiæ *uiri me aliquot eruditi, officij cauſſa conueniſſent, commentaremurq́; inter nos, ut fit inter literarum ſtudioſos, de* Latini *ſermonis elegantia, audiremq́; eorum pleroſq;* Apuleij, Sidonij, Capellæ, Fulgentij, *non tam uerbis, quàm fœtoribus ſcaturire, uerbaq́; de induſtria promere aliorum etiam autorum, quæ aut obſoleta nimis, aut noua, & omnino barbara uiderentur, multaq́; ego liberè (ut ſoleo) contra eorum ſermonis inſolentiam, non ſine ſtomacho, protuliſſem, idq́; eo animoſius eſſem aggreſſus, quòd uiderem non tam paucorum ipſorũ, qui mecum ita eſſent congreßi, quàm cæterorum ferè noſtri tẽporis hominũ unum atq; eundem eſſe errorẽ: foreq́; breui, ut relicta uetere, ueraq́;* Latinitate, *in aliã omnino linguã, & quaſi barbariem cõmigremus.* Ea *omnia*

omnia longiuſculo tractata ſermone, & altiore repetita principio, perpetuaq́; oratione, idcirco colligere, ac literis mandare uolui: ut qui hæc legerint, malorum autorum imitatione omiſſa, perfectos illos Latini candoris parentes agnoſcant, ſtudeant, æmulentur. Sed iam quid cum illis egerimus, exponamus.

Quatuor propemodum poſt Romam conditam uidentur Latinorum doctorum fuiſſe tempora: Antiquiſſimum, Antiquum, Perfectum, Imperfectum.

Antiquiſſimum reperimus ab urbe condita perueniſſe uſque ad Liuium Andronicum: interuallumq́; illud quatuordecim & quingentorum annorum fuiſſe, Marcus Tullius in Bruto cōmemorat. Et Horatius primum hunc ſcriptorum fuiſſe ſignificat, cùm dicit:

–Habet hos numeratq́; poëtas

Ad noſtrum tempus Liui ſcriptoris ab æuo.

In quo quidem tēporis interuallo fuiſſe permultos doctos ſuſpicari magis (ut inquit Cicero) quàm intelligere poſſumus; cùm nulla penitus eorū extent in literis monumenta: præter orationem Appij Cæci, & quaſdam mortuorum laudationes, ſicut in Originibus ſcriptum reliquit Cato.

Antiquum uero tempus id dicemus, quod ab ipſo Liuio uſq; ad ætatem Ciceronis interfuit: quod quidē uix cētum annos, ut ex ipſo Cicerone colligitur, exceſſit. In hoc autē temporis ſpatio, etſi quàm plurimi doctiſſimi uiri floruerunt, eos tamē horridioribus uerbis uſos, & ſine cultu & uerborum delectu locutos fuiſſe, Ciceronis ſequens ætas notauit: ut uerū id eſſe appareat, quod dicitur, Nihil eſſe ſimul inuentū & perfectum. Repertores enim fuerant, & quaſi architecti Latinitatis, ut præclare dicit Horatius:

–Cum lingua Catonis, & Enni

Sermonem patrium dictauerit, & noua rerum
Nomina protulerit.

Nam Liuium anno ipſo ante Ennium docuiſſe fabulam, & Catonem Ennij fuiſſe æqualem ſcribit Cicero in Bruto, qui Liuium inepte ſcripſiſſe teſtatur, dicens eum docuiſſe fabulam non ſatis dignam, quæ iterum legeretur. Et de Ennio Ouidius de Triſtib.

Ennius ingenio maximus, arte rudis.

Teſtificatur hoc ipſum Suetonius in libello de claris grammaticis his uerbis: Grammatica Romæ ne in uſu quidem olim, nedum in honore fuit, nullo liberalibus diſciplinis uacante. Initium quoque eius mediocre extitit: ſiquidem antiquiſsimi doctorum, quidam & poëtæ, & ſemigræci erant. Liuium & Ennium dico, quos utraq; lingua domi foriſq; docuiſſe adnotatum eſt. Catonis uerò orationes, ut illis temporibus, ualde Cicero in Bruto laudat. Addit tamen, ſignificare illas formam quandam ingenij, ſed admodum impolitam, & plane rudem. Et paulopoſt: Antiquior, inquit, eſt Catonis ſermo, & quædam horridiora uerba, ita enim tunc loquebātur. Et eundem iam deſitum legi teſtatur, cum ait: Catonē uero quis noſtrum oratorū, qui quidē nunc ſunt, legit? aut quis nouit omnino? Et ſubdit, non ignorare ſe nōdum ſatis eſſe politū hunc, & quærendum eſſe aliquid perfectius. Quo tēpore etiā fuit Cornelius Cethegus, quē Cicero primū fuiſſe eloquentē affirmat Ennij teſtimonio, qui in Annalibus ſuis ſic de eo ſcripſit:

Additur orator Cornelius ſuauiloquente
Ore Cethegus:

Paulò uerò pòſt, fuerūt Neuius, Plautus, Cæcilius, Pacuuius, Accius, C. Lælius, P. Scipio, Gracchi fratres, Scæuola, L. Craſſus, M. Antonius, Philippus, C. Cotta, & innumeri

numeri alij, quos ætas Ciceronis modò priſcos, modò ueteres, modò patres, interdū antiquos, aliquando ſuperiores appellat. Quos quidem ueteres, nimis antiquè, & pleraque dure loquutos notauit Horatius, cum dixit:

Si ueteres ita miratur, laudatq́; poëtas,
Vt nihil anteferat, nihil illis comparet, errat.
Si quædam nimis antiquè, ſi pleraq; dure
Dicere credat eos, ignaue multa fatetur,
Et ſapit, & mecum facit, & Ioue iudicat æquo.

Cicero quoq; ueterū illum ſermonem ſe quoq; improbare oſtendit, cum in Bruto dicit: Illius autem ætatis qui ſermo fuerit, ex Neuianis ſcriptis colligi poteſt. & ſubdit: Cæcilium & Pacuuium male locutos uidemus. Hinc Quintil. Accio, inquit, & Pacuuio nitor, & ſumma in excolendis operibus manus, magis uideri poteſt tēporibus quàm ipſis defuiſſe. Idem etiam dixit Lucretium non facere phraſim, id eſt, corpus eloquentiæ. Martialis etiam de his ait:

Accius & quicquid Pacuiuſq́; uomunt.

Et Cicero in Bruto: Carbonis & Gracchi habemus orationes, nondum ſatis ſplendidas uerbis, ſed acutas. & ſubdit: C. Gracchū de ſuperioribus ſolùm lego, manus tamen extrema non acceßit operibus eius, præclarè inchoata multa, perfecta non plane. Et iterum: L. Cotta cùm uerbis, tum etiam ſono quaſi ſubruſtico perſequebatur atq; imitabatur antiquitatē. Et in eodem: Curionis loci ſane inanes, uerumetiam nondum tritis noſtrorum hominum auribus, nec erudita ciuitate tolerabiles. Et Quintil. pueros monet, ne ueterum admiratores ſint, dum ſic præcipit: Ne quis pueros antiquitatis nimius admirator in Gracchorum Catoniſq́;, & aliorum ſimiliū lectione dureſcere uelit: fient enim horridi & ieiuni. Tum autē quod quaſi per

gradus eloquentia ad perfectionẽ aſcenderit, teſtatur Cicero in eodem Bruto, cum dicit: Quæ fuerit aſcenſio, & quàm in omnibus rebus difficilis optimi perfectio atque abſolutio, ex eo quod dicam exiſtimari poteſt. Et paulo-pòſt connumeratis aliquot oratoribus, qui ſeni iam Ennio ſucceſſerant, ſubiungit: Iam enim erat quædam unctior & ſplendidior conſuetudo loquendi. Et ſubdit: Sergius deinde Galba princeps ex Latinis, cõtulit orationi propria ornamenta. Videre licet alios deinde gradus, cùm idem Cicero ſubdit: L. Furius Pilus perbene loqui Latine putabatur, literatiusq́; quàm cæteri. L. Scæuola paulò etiam copioſior. & addit: Erat etiam Philippus in primis, ut temporibus illis, Græcis literis inſtitutus. Et in eodem Bruto, ad Gracchorum ætatem laus eloquentiæ perfecta nondum fuit. Eloquentiæ autem ueluti gradus, ut dixi, factos eſſe docet idem Cicero in Tuſcul. dicens: At contrà, oratorem celeriter complexi ſumus, nec eum prius eruditum, aptum tamen ad dicendum, pòſt autem eruditum. Nam Galbam, Africanum, Lælium doctos fuiſſe memoriæ traditum eſt. Studioſum autem eum, qui ijs anteibat, Catonem, pòſt uero Lepidum, Catonem, Gracchos, deinde ita magnos noſtram ad ætatem, ut non multum, aut nihil omnino Græcis cederetur. Et alibi: P. Scipio Latine loquendo omnes ſuperabat. Et iterum: Quinti Catuli non antiquo illo more, ſed penè hoc noſtro. Et Cicero in eodem Bruto notat ætatem ætati ſuæ proximã nondum perfectè locutam, dicens: Inferioris autem ætatis erat proximus L. Siſenna doctus uir, ſtudijs optimis deditus, bene Latine loquens. Huius omnis facultas ex hiſtoria ipſius perſpici poteſt. Qui cùm facile omnes uincat ſuperiores, indicat tamẽ quantum abſit à ſummo. nam uſus eſt

aliquando ueteribus uerbis, & ab uſu perfecto, & auribus eruditis remotis. Recte enim loqui putabat, eſſe, inuſitate loqui. De ijs gradibus Quintilianus ita meminit: *Fuerunt quædam genera dicendi, conditione temporum horridiora, alioquin magnam uim ingenij præ ſe ferentia. Hinc ſunt Lælij, Africani, Catones, Gracchi: mediam illã formam tenent L. Craſſus, Qu. Hortenſius, tum deinde efflorefcit non multum inter ſe diſtantium huiuſmodi oratorum ingens prouentus.* Sed Cornelius Tacitus de claris oratoribus, hanc diſtinctam ueterum imperfectionem notat ijs uerbis: *Quod ad Ser. Galbam, & C. Lælium attinet, & ſi quos alios antiquorum agitare non deſiſtis, non exigit defenſionem, cum fatear quædam eloquentiæ eorũ, ut naſcenti adhuc, nec ſatis adultæ defuiſſe.* Sed hanc nimiam uetuſtatem Cicero omnino explodendam in Bruto monet. *Sed nimia, inquit, uetuſtas nec habet eam, quam quærimus, ſummitatem, nec eſt ſane tolerabilis.*

HActenus de tempore antiquo, deinceps de perfecto dicemus. Cæſar, ut idem Cicero refert, rationem adhibens, conſuetudinem priſci ſermonis uitioſam & corruptam, pura & incorrupta conſuetudine emendabat, ſplendidam quandam, minimeq́; ueteratoriam rationem dicendi tenens, ſcripſitq́; ad Ciceronem de ratione Latine loquendi, ac primo in libro dixit: *Verborum delectum originem eſſe eloquentiæ, eiusq́; copiæ principem, inuentoremq́;, Ciceronem eſſe.* Quod affirmare uidetur & ipſe Cicero, dum in Bruto ſic loquitur: *Certe & nos boni aliquid attulimus iuuentuti, magnificentius quàm fuerit illud genus dicendi, & ornatius: & nocuimus fortaſſe, quòd ueteres orationes poſt noſtras, non à me quidem, meis e-*

nim illas antepono, ſed à pleriſque legi ſunt deſitæ. Et *ſubdit,* Cum *autem* ex Sicilia *me recepiſſem,iam uidebatur in me quicquid eſſet, eſſe perfectum, & habere maturitatem quandam ſuam.* Fuiſſe *autem eandem perfectionem in pleriſq; Ciceronis æqualibus, teſtatur idem in eodem libro,ubi connumeratis compluribus ſui temporis oratoribus,* Nec *ulla, inquit, ætate uberior oratorum fœtus fuit.* Et *in eodem:* Triginta *annis mihi Craßus ætate præſtabat.*Quod *idcirco poſui,ut dicendi prima maturitas,in qua ætate extitiſſet, poſſet notari, & intelligeretur iam ad ſummum penè eſſe perductam, ut eò nihil ferme quiſquam addere poßit.* Et *idem in* Tuſculanis, *non ſolum perfectionē ætatis ſuæ teſtatur, ſed interituram breui eloquentiam prædicit.*Oratorum,*inquit,laus ita ducta ab humili uenit ad ſummũ, ut iam quod natura fert in omnibus rebus, ferè ſeneſcat,breuiq; tempore ad nihilum uentura uideatur.*De *cuius ætatis perfectione,* Cicero *in quadam epiſtola ad* Atticum *de* Tulliola *filia loquens,*Ergo, *inquit,ijs temporibus tam eruditis,quantum fieri poterit, illam conſecrabo omni genere monumentorum.*Et Horat.

Venimus ad ſummum fortunæ,pingimus atque
Pſallimus,& luctamur Achiuis doctius unctis.

Et *Solinus de Auguſto loquens,* Quod *tempus, inquit, ferme ſolum repertum eſt, quo plurimum & arma ceſſarunt,& ingenia floruerunt.* Et Plinius *de* Natur.*hiſt. de* M.Varrone *loquens:*In *illa,inquit,ingeniorum quæ tunc fuit multitudine.*Et Horatius *ueterem ætatem carpens,& ſuam perfectam affirmans,de* Lucilio *ſic ſcribit:*

Si foret hoc noſtrum fato delapſus in æuum,
Detereret ſibi multa:reciderct omne quod ultra
Perfectum traheretur,& in uerſu faciendo

Sæpe

Sæpe caput ſcaberet, uiuos & roderet ungues.
Et Quintilianus poſtquam ut potuit, defendit Lucilium à nota Horatij, qui eum fluere lutulentum dixerat: perfectiorem eo Horatium fatetur, cum dicit: Multo eſt terſior ac purus magis Horatius. Hanc perfectionem idem Quintil. dat Tibullo, dicens: Terſus atq; elegans uidetur eſſe Tibullus, ſunt qui Propertiũ malint. Et inde de Vergilio loquens: Vt illi naturæ cœleſti atq; immortali ceſſerimus, ita curæ & diligentiæ. & ſubdit: Cæteri longe ſequentur. Et de Cicerone: Nec uero quod in quoq; optimum fuit, ſtudio conſecutus eſt tantum, ſed uel plurimas, aut potius omnes, ex ſe ipſo uirtutes extulit immortalis illa ingenij & beatiſſima ubertas. & ſubdit: Vt non hominis nomen, ſed eloquentiæ uideatur. Et de Cæſare, quòd perfecte loqueretur, Cicero in Bruto: Cæſar Latine loquebatur elegantiſſime, nec id ſolum domeſtica conſuetudine, tamen ut eſſet perfecta illa bene loquendi laus, multis literis, & ijs quidem reconditis & exquiſitis, ſummo ſtudio & diligentia eſt conſecutus. Erat præterea Hortenſius (ut inquit Cicero) uerborum ſplendore elegans. Erant in L. Torquato plurimæ literæ, non hæ uulgares, ſed interiores & reconditæ, & ſumma uerborum grauitas, & elegantia. L. Domitius nulla quidem arte, ſed Latine dicebat. Erat Piſoni uerborum delectus elegans. In M. Claudio autem uerbum nullum, aut durum, aut inſolẽs, aut humile, aut in longius ductum. Marcellus lectis uerbis utebatur. Quid plures huius ætatis coner præterea conquirere? quorum nomina ut doctiſſimorum uirorum multis in locis connumerata comperire poterimus: ſcripta autem, cùm ſint uetuſtate deleta, nuſquam reperiemus. quin potius eius temporis ea proferamus, quorum monumenta quotidie in manibus uerſantur.

tur.Lege multorum epiſtolas, quæ inter Ciceronis epiſtolas leguntur, ut Seruij Sulpitij, M. Marcelli, Q. Metelli Celeris, Q. item Metelli Nepotis, P. Vatinij, L. Luceij, M. Bithynij Curionis, M. Cælij, Dolabellæ, Gn. Planci, Galbæ, C. Aſinij Pollionis, M. Lepidi, Au. Cæcinnæ, Decij Bruti, M. item Bruti, C. Caßij, C. Marij, P. Lentuli, Trebonij, M. Catonis, C. Cæſaris, Gn. Pompeij, Q. Ciceronis filij, Cor. Balbi, Oppij, Hircij. Quos, & penè infinitos alios eruditiſsimos uiros florentiſsima hæc Ciceronis ætas effudit. dicas in hac ſola ineſſe ſuccum illum, & quaſi ſanguinem incorruptæ Latinitatis: ac non fucatum, ſed naturalem quendam eloquentiæ nitere candorem, pari propemodum ingenij felicitate, & uerborum elegantia: ut ſi titulos dempſeris, illas nō facile à Ciceronis epiſtolis internoſcas. Quod præclarè Cornelius Tacitus de claris oratoribus comprobat, cùm dicit: Sicut apud nos Cicero quidem cæteros eorundem temporum diſertos anteceßit, ſic Caluus & Aſinius, & Cæſar & Brutus, iure prioribus & ſequentibus anteponuntur. Nec refert quòd inter ſe ſpecie differant, quum genere conſentiant. at aſtrictiòr Caluus, numeroſior Aſinius, ſplendidior Cæſar, amarior Cælius, grauior Brutus, uehemētior & plenior & ualentior Cicero. Omnes tamen eandem ſanctitatem eloquentiæ ferunt, ut ſi omnium pariter libros in manum ſumpſeris, fatearis, quamuis in diuerſis ingenijs, eſſe quandam iudicij ac uoluminis ſimilitudinem & cognationem.

SEd iam de imperfecto, & corrupto potius, ac uitioſo tempore, ut propoſuimus, aliquid afferamus. Secuta poſt ætatem Ciceronis alia doctorum ætas, ſatis uel eorum proprio teſtimonio indicauit, non ſolùm quantum à ca-

cumine & faſtigio præcedentis ætatis abſuerit: uerùm etiam mutato dicendi genere, & eloquentia omni propè in barbariem uerſa, ad imum celerius quidem quàm aſcenderat, properarit. Quod ut luce clarius uideatur, pauca quæ ex multis breuitatis cauſa collegi, labenti ſtylo ueluti quodam inducto fræno ſubnectam. Seneca in prologo primæ declamationis: Vt poßitis, inquit, æſtimare quantum quotidie ingenia decreſcant: & neſcio qua iniquitate, & ad malum pronitate naturæ eloquentia ſe retro tulerit. Quicquid habet Romana facundia, quod inſolenti Græciæ aut opponat, aut præferat, circa Ciceronem effloruit. Omnia ingenia quæ lucem noſtris ſtudijs attulerunt, tunc nata ſunt. In deterius quotidie data res eſt, ut ad ſummum perducta, rurſus ad infimum uelocius quidem quàm aſcenderat, relabatur. Quod etiam affirmat Statius in epiſtola Syluarum ſuarum, dicens: Manlius certè Vopiſcus uir eruditißimus, qui uindicat à ſitu literas iam penè fugiẽtes. Et Quintil. Dicendi, inquit, mutauimus genus, & ultrà nobis quàm oportebat indulſimus. Et alibi: Quid multa? totus propè mutatus eſt ſermo. Et Diomedes grammaticus hanc literarum bonarum quaſi ruinam teſtatur, cum dicit: Iniecit poſtera ætas manum & ueluti diſciplinam priſtini ſeculi, ita ſermonem faſtidire cœpit, & noua ueluti parturire uerba. Et alibi quaſi ante oculos ponit non ſolum imperfectionem ſui ſeculi, ſed etiã noſtri, dum ait: Quid quòd nihil iam proprium placet, dum parum creditur diſertum, quod alius dixerit? À corruptißimo quoque poëtarum figuras ſeu translationes mutuamur, tum demum ingenioſi, ſi ad intelligendos nos opus ſit ingenio. Et Aulus Gellius: Animaduertere eſt pleraq; uerborum Latinorum ex ea ſignificatione, in qua nata ſunt, deceßiſſe, uel

ſe, uel in aliam longe, uel in proximam: eamq́; deceßionem factam eſſe conſuetudine & inſcitia temere dicentium, quæ cuiuſmodi ſint, non didicerunt. Cornelius uerò Tacitus *in eo libello, quem de claris oratoribus ſcripſit, hæc omnia latius perſequitur, cum in dialogo* Maternum *quærentem inducit:* Exprime, inquit, Materne *cauſas, cur tantum ab eloquentia eorum receſſerimus, cùm præſertim centum uiginti annos ab interitu* Ciceronis *in hunc diem effici ratio temporũ collegerit.* Et *ſubdit:* Quis *enim ignorat eloquentiam, ac cæteras artes deſciuiſſe ab iſta uetere gloria: non inopia hominum, ſed deſidia iuuẽtutis, & negligentia parentum, & inſcitia præcipientium, & obliuione moris antiqui.* Quæ *mala primum in urbe nata, mox per* Italiam *fuſa, iam in prouincias manant.* Quod *adeo negligitur ab horum temporum diſertis, ut in actionibus eorum, in quoq; uerbo quotidiani ſermonis fœda ac pudenda uitia deprehendantur.* Et *ſubdit:* Vt *in pauciſſimos ſenſus, & anguſtas ſententias detrudant eloquentiam, uelut expulſam regno ſuo: ut quæ olim omnium artium, ut dicunt, pulcherrimo comitatu pectora implebat, nunc circumciſa & amputata, ſine apparatu, ſine honore penè dixerim, ſine ingenuitate, quaſi una ex ſordidiſsimis artibus diſcatur.* Ergo *hanc primam & præcipuam cauſam arbitramur, cur tantum ab eloquentia receſſerimus.* Imperfectionem *etiam ſui temporis teſtatur* Plinius *in epiſtola naturalis hiſtoriæ, cùm libros ſuos reſperſos eſſe affirmat plurimarum rerum aut ruſticis uocabulis, aut externis, imò barbaris, non ſine honoris præfatione ponendis.* Et *ut per gradus ad ſummum aſcenderat eloquentia, ſic eam per gradus ad imum deſcẽdiſſe uideamus.* Macrobius *etiam tempora ſua hac imperfectione infecta ſignificat,*

cùm

cum dicit: Petitũ, *impetratumq́; uolumus, ut æqui boniq́; conſulant, ſi in noſtro ſermone natiua* Romani *oris elegantia deſideretur*. Apuleius *autem, quem noſtri temporis magis curioſi, quàm eruditi ſequi & æmulari ſtudent, in principio operis ſui, Latinas literas ignorare ſe fatetur*. In *urbe, inquit*, Latia *aduena ſtudiorum* Quiritium, *indigenam ſermonem ærumnali labore, nullo magiſtro præeunte, aggreſſus excolui*. En *ecce precamur ueniã, ſi quid exotici ac forẽſis ſermonis rudis locutor effudero, iam hæc quidem ipſa uocis imitatio deſultoriæ ſcientiæ ſtylo, quem acceßimus, reſpondet*. Quis *rogo te ferat non tam* Apuleium, *qui ut mali ædificij dominus ſe architectũ non adhibuiſſe, ita literas ſine præceptore coluiſſe gloriatur: quàm aliquos eſſe, qui malint fœtores & quiſquilias eius colligere, quàm uerborum floribus perfectißimæ* Ciceronis *ætatis, quàm ſignauimus, inhærere?* Sed *quid alij* Apuleio *ſimiles inſequentium ætatum autores de ſeipſis & temporum ſuorum inſcitia balbutiãt, uideamus*. Sidonius *de ſuis nugis*: Talis *eſt ordo, inquit, ut ſine plurimis, nouisq́; uerbis, quæ præfata pace plurimorum eloquentium ſpecialiter tibi & complatonicis tuis nota ſunt, nugæ ipſæ non ualuerint expediri*. Et *alio in loco de liberalibus artibus agens, ita loquitur*: Virtutes *artium iſtarum ſeculis potius priſcis ſeculorũ rector ingenuit, quæ per ætatẽ mundi iam ſeneſcentis, laſſatis ueluti ſeminibus, emedullatæ, parũ aliquid hoc tempore, atq; id in paucis mirandũ, ac memorabile oſtentant*. Et *alibi*: Increbruit, *inquit, multitudo deſidioſorũ, ut niſi uel paucißimi merã* Latialis *linguæ proprietatem, de triuialiũ barbariſmorũ rubigine uindicaueritis, eam breui abolitã defleamus*. Et Fulgentius: Noſtri, *inquit, tẽporis ærumnoſa miſeria non dicẽdi petit ſtudiũ, ſed*

ſed uiuendi flet ergaſtulum. Nec famæ aßiſtendum poëticæ, ſed fami conſulendum domeſticæ. Martianus uerò Capella, Martianum filium nugas ſuas non ferentem introducit, dum in principio operis ſui ſic orditur: Dum crebrius iſtos Hymenæi uerſiculos, neſcio quid inopinū intactumq; moliens, reſperſum capillis albicantibus uerticem, incrementisq; luſtralibus decuriatum, nugulas ineptas nō perferens Martianus, interuenit. Quid de alijs aliarum ætatum hominibus dicam? quorum nonnulli etiam noſtri temporis ſcriptores, cùm quid ſcribere ſunt aggreßi, non ſolum bonorum uerborum delectum neglexerunt: ſed illud maxime ſtuduerūt, ut uel ueteratorū rubiginē, uel nouorū autorū aſperitatem ſuis ſcriptis admiſcuiſſe, & ſimilitudinem peßimi cuiuſq; & corruptißimi ultro appetijſſe uideantur. Quo factum eſt, ut non ſolùm proprietatem Romani ſermonis, uerùm omnem penè illam ſuauitatem, & quaſi ſalubritatem Latinæ dictionis amiſerint: obliti hunc eſſe legendi fructum, æmulari meliora, & quæ in alijs maxime probes, quæ'ue inter optimi cuiuſq; & elegantißimi dicta mireris, in aliquem uſum non ſine uenuſtate atq; luce ac munditia uerborum concinna deriuatione conuertere, ſicuti Cicero & eius ætatis eruditißimi autores fecerunt: quamuis ad illud faſtigium, illam ſummitatem, & propè diuinitatem aſpirare nemo poßit. Illa enim ſublimitas, quanquam imitabilis illa quidem uidetur cupienti, nihil tamen eſt experienti minus, audendum tamen, & ita annitendum, ut quod aſſequi non poſſumus, imitari ſaltem uoluiſſe uideamur. Sed quoniam nihil nos præcipiendi cauſa dicere, neque magiſtri, ſed æſtimatores uideri uolumus: nec ſermonem nunc tam informamus bonū, quàm deterremus malum: quantum Cicero, & ea ætate Latinitatis

prin

principes noua uerba uitauerint, unde omnis Latinæ linguæ pernicies comparata eſt, breuiter oſtendamus. Cicero in Oratore, oratorem inſtruens ita præcipit: Ergo ille *tenuis orator, modò ſit elegans, nec in faciendis uerbis erit audax, & in transferendis uerecundus & parcus, & in priſcis reliquisq; ornamentis & uerborum & ſententiarum remißior.* Quintil. *uerò, Vſitatis, inquit, uerbis tutius utimur: noua non ſine quodam periculo fingimus.* Nam *ſi recepta ſunt, modicam laudem afferunt: repudiata, etiam in iocos exeunt. Audendum tamen, nanque, ut ait* Cicero, *etiam quæ primo dura uiſa ſunt, uſu molliuntur. ſed nobis non eſt conceſſa fictio nominum.* Si *quis autem dixerit, ideo nouanda eſſe nobis uerba, quòd eorum penuria laboremus, audiat* Ciceronem, *qui de* Natura *deorum ita loquitur: Quòd illa quæ à Græcis accepiſſent,* Latinè *dici poſſe diffiderēt.* In *quo genere tantum profeciſſe uidemur, ut à Græcis ne uerborum quidem copia uinceremur.* Et in Tuſculanis: *O uerborum inops interdum, quibus abundare te ſemper putas,* Græcia. Et de Finibus *bonorum & malorum:* Sed *ita ſentio, & ſæpe diſſerui,* Latinam *linguā non modo non inopem, ut uulgò putatur, ſed locupletiorem eſſe quàm Græcam.* Sed *dicet aliquis, parienda eſſe neceſſario noua uerba, cùm quid ex Græco uertendū ſit, & minus occurrat uerbum* Latinum *uſitatum.* Sunt *enim* (ut inquit Cicero de Finibus *bonorum & malorum) imponenda noua nouis rebus nomina.* Sed *ad hoc quaſi reſpondere uidetur* Aulus Gellius, *cùm dicit: Cùm quid ex Græco, quod non placeret, transferre uoluiſſem, hoc ego ſuperſedi uertere: quia nouis & inconditis uocibus utendum eſſet, quas pati aures per inſolentiam uix poſſent.* Sed *ipſe idem* Cicero, *qui dixit uerba noua parienda eſſe,*

imponendaq́; noua nouis rebus nomina, uſuq́; mollienda, quæ dura præ nouitate uiderentur: quàm abſtinẽs illorum fuerit, quam'ue nouitatem uerborum uitauerit, infrà ponemus. Cùm in Bruto, Declamo, uerbum ſui temporis nouum dicere uellet: Commentabar, inquit, declamitans: ſic enim nunc loquuntur. & idem in libello de mundo: Vt in ſingulis, inquit, eſſent bina media, uix enim audeo dicere medietates: ſed quaſi ita dixerim, ita intelligatur. Et in Philippicis, M. Antonium notans, quòd uerbum nouum protuliſſet, ita dicit: Tu porrò ne pios quidem, ſed piiſſimos quæris: & quod uerbum omnino nullum in lingua Latina eſt, id propter tuam diuinam pietatem nouum inducis. Varro autem de lingua Latina docet, antiquos etiam uitaſſe uerba nimium noua: Extremum, inquit, nouiſsimum quoque dici cœptum uulgò: quod mea memoria ut Aelius Gallus, ſic ſenes aliquando nimium nouum quod eſſet, uitabant. Et Aulus Gellius: Quod à M. Varrone Proloquium, à M. Cicerone Pronunciatum dictum eſt. Quo Cicero tamen uocabulo tantiſper uti ſe atteſtatus eſt, quoad melius, inquit, inuenero. Quintilianus autem: Veriloquium, inquit, ipſe Cicero qui finxit, reformidat. Et Cicero de Finibus bonorũ & malorum, quaſi cum dolore dixit, ut ita dicam, Indolentia. Varro uerò de analogia uerborum, repertores uerborum nouorum damnat, oſtendens ipſas aures nouitates has quodammodo reſpuere, cùm dicit: Tantum inter duos ſenſus intereſſe uolunt, ut oculis ſemper aliquas figuras ſupellectilis nouas conquirant: contrà, aures expertes eſſe uelint. Quotuſquiſque iam ſeruos habet priſcis nominibus? quæ mulier ſuum inſtrumentum ueſtis atque auri, ueteribus uocabulis appellat? ſed inductis non tam illis iraſcendum, quàm huiuſce

prauita

prauitatis patronis. Et idem *Aeditimum dici oportere cenſet magis, quàm Aedituum: quòd alterum ſit recenti nouitate fictum, alterum antiqua origine incorruptum. Sed pro eo à plerìſque Aedituus dicitur noua & commen titia uſurpatione. Quæ omnia cùm ita ſint, Aulus Gellius quaſi de ijs ſententiam ferens, libro decimo ita ſcriptum reliquit: Verbis uti aut nimis obſoletis exculcatiſq;, aut inſolentibus nouatiſq; durè & illepidè, par eſſe delictum uidetur. Sed moleſtius equidem culpatiuſq; eſſe arbitror, uerba noua, incognita, inaudita dicere, quàm inuulgata & ſordentia. Noua autem uideri dico, etiam ea quæ ſunt inuſitata & deſita, tametſi ſint uetuſta. C. etiam Cæſar libro de analogia, monuit, infrequens atq; inſolens uerbum tan quam ſcopulum fugiendum eſſe. Suetonius quoq; de Auguſto ſcribens: Genus eloquentiæ, inquit, ſecutus eſt elegans, & temperatum, uitatis ſententiarum ineptijs, atque inconcinnitate, & reconditorum uerborum (ut ipſe dicit) fœtoribus: præcipuamq; curam dixit ſenſum animi quàm apertiſſimè exprimere. Cacozelos autem & antiquarios, ut diuerſo genere uitioſos, pari faſtidio ſpreuit. Sed nec Tiberio parcit, exoletas interdum & reconditas uoces au cupanti. Marcum quidem Antonium ut inſanũ increpat, quaſi ea ſcribentem, quæ mirentur potius homines, quàm intelligant. Sed opus eſt, inquit, dare te operam, ne moleſtè ſcribas aut loquaris. Quin Auguſtum Aul. Gellius ab eloquentia & Latinitate laudat, dum dicit: Diuus etiam Auguſtus memoriarum ueterum exequentiſſimus, linguæ Latinæ non neſcius, munditiarum patris ſui in ſermonibus ſectator. Et Cicero de Oratore, præclare monet uitanda eſſe uerba priſca, & à conſuetudine ſui temporis quo perfectio ſermonis uigebat, remota, cùm dicit:*

Quanquam ſunt illi ueteres, qui ornatè nondum pote=rant, ea quæ dicebant, omnes propè præclarè locuti. Quorum ſermone aſſuefacti qui erunt, ne cupientes qui=dem, poterunt loqui niſi Latinè. *Neque tamen erit uten=dum uerbis ijs, quibus iam conſuetudo noſtra non utitur, niſi quando ornandi cauſa parcè. Sed uſitatis poterit uti lectiſſimis, & utatur ijs, qui in ueteribus erit ſcriptis ſtu=dioſe & multum uolutatus.* Et *ſic* Latinè *loquamur, ut uerba efferamus ea, quæ nemo iure reprehendat. Hæc* Ci=cero. *Sed quanquam in omni re difficilimum eſt, formam optimi exponere; quòd aliud alijs uidetur optimum (ua=ria enim ſunt iudicia, nec facilis explicatio, quæ forma ex=cellat) dubitari tamen à recte conſiderantibus nequaquam poterit, quin illa multorum noſtri temporis inſulſitas & inſolētia, ac quædam (ut ita dicam) orationis inſania, ſic=citas, inopia, à malorum autorum lectione & imitatione naſcatur. Quare cùm ſit eloquentiæ, ſicut reliquarum re=rum, fundamentum ſapientia: unde in* Poëtica *teſtatur* Horatius,

Scribendi rectè, ſapere eſt & principium, & fons:

& in bonis omnia quæ ſumma ſunt, iure laudentur: uer=borum bonorum delectus eſt in primis ſapienter haben=dus, idq́; facilè aſſequemur, ſi delegerimus noſtratia, non peregrina: propria, non ineptè translata: uſitata, non no=ua: pura, non horrida: luminoſa, non tenebricoſa. Quod contingere certè nulli poterit, niſi ei, qui autores diuinæ illius Ciceronis *ætatis perlegerit. Sublimitas enim & ma=gnificentia, & nitor, & autoritas, ex optimis illis eius ſeculi autoribus tantummodo prouenit: ij ſoli locutionem emendatam &* Latinam, *& originem, & quaſi ſolum ac fundamentum quoddam eloquentiæ poſuerunt.* Inſequen=

tium

tium autem autorum lectio, doctrinam quidem diuerſarum rerum conferre poterit, elegantiam autem & nitorem uerborum non poterit: quin potius mixtura uerborum quibus illi uſi poſtea fuerunt, omnem propè florem incorrupti illius ſermonis, quem quis ex optimorum lectione collegerit, breui quaſi de manibus excutiet, barbarumq́; omnino reddet. Cum autem quicquid literis mandatur, id commendari omni eruditorum iudicio deceat: ſitq́; decus hominis ingenium, ingenij uerò eloquentia: nec tam præclarum, ſcire Latine, quàm turpe, neſcire: eniti & toto (ut aiunt) pectore incumbere debemus, ut nõ uulgares literas, ſed interiores & perfectas, uerborum grauitatem & elegantiam, nitorem & candorem, atque ueram denique Romani ſermonis eloquentiam, de perfectorum illorum quos connumeraui, autorum fontibus hauriamus: abiecta, obſoleta, priſca nimium & uetuſta priorum, nouaq́; omnia ſequentium autorum fugiamus. Sed in hoc uerborum delectu aurium quoque quoddam iudicium adhibendum eſt, quod non arte aliqua perpenditur, ſed quodam quaſi naturali ſenſu, prudentiaq́; percipitur. Cum uerò ex uerbis omnis conficiatur oratio, atque idcirco illuſtria uerba ex optimo quoque id ætatis autore legenda ſint, ut Latina & elegans ſurgat oratio: id quoque maxime obſeruandum eſt, ne qua nimis elaborata cõcinnitas, lumen eloquentiæ potius extinguat, quam accendat. Remouendus erit igitur (ut ait Cicero) omnis inſignis ornatus, nec calamiſtri quidem adhibebuntur, fucati etiam medicamenta candoris & ruboris omnia repellentur: elegantia tantum & munditia quæratur: ſermo purus & Latinus remaneat, dilucidus, luculentus, politus, planus: quid deceat, circunſpicietur. Omnis enim

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE

pars orationis eſſe debet laudabilis, ſic, ut uerbum nullum niſi graue aut elegans excidat. Cumq; in omnibus rebus uidendum ſit, quatenus, ne noſtra modum excedat oratio, unà breuiq; Ciceronis clauſula concludemus: Sit, inquit, modò is, qui dicet aut ſcribet, inſtitutus liberaliter, educatione doctrinaque puerili, & flagret ſtudio, & à natura adiuuetur: & uniuerſorum generum infinitis diſceptationibus exercitatus, ornatiſsimos ſcriptores, oratoresq; ad imitandum cognorit: næ ille haud ſanè quemadmodum uerba ſtruat & illuminet, à magiſtris iſtis requiret, ita facile in rerum abundantia ad orationis ornamenta, duce natura ipſa, ſi modo eſt exercitata, labetur. Hæc ille. Exercitatione autem hæc omnia facile conſequemur. Stylus enim optimus ſcribendi artifex, ſtructuram non inopem, non minutam, non interpunctam, ſed locupletem, numeroſam, aptamq; conficiet. Omiſsis igitur & repudiatis nouitijs iſtis & ſemidoctis, qui ignobilia nimis & ſordentia, nouata, fictaq; uerba de imperfectis autoribus eruere, & in uſum Latinæ linguæ introducere, ac ueluti ciuitate donare, & quaſi in Latinam coloniam deducere geſtiunt literarum oſtentatione, inepti uerius quàm glorioſi, elaboremus ueluti apes lectiſsimis floribus inſidere. Proſequi enim quod quiſque unquam uel contemptiſsimorum hominum dixerit, aut nimiæ miſeriæ eſt, aut certè inanis iactantiæ, & detinet atque obruit ingenia, melius alijs uacatura. Eruditionem uernaculam ac plebeiam, & uerborum monſtra uitemus eorum hominum, qui inquinatè & parum compoſitè, minusq; eleganter ſcripſerunt: quorum ita eſt confuſa oratio, ita perturbata, tantaque inſolentia ac peruerſitate uerborum interlita, ut oratio,

quæ

quæ lumen rebus adhibere debet, obſcuritatem potius, & tenebras afferat. Dum enim exquiſitis, nouisq́; uer=bis uti uolunt, infantiſſimi reperiuntur: qui ueluti Siſennæ ſimuli, cùm emendatores uſitati ſermonis eſſe ue=lint, deterreri non poſſunt, quò minus inuſitatis uerbis utantur, nihil aliud rectè & Latinè loqui putantes, niſi nouè & inuſitatè loqui: uerbisq́; improprijs gau=dentes, redundantibus, obſcuris, ambiguis, nouis, Græ=canicis: quo magis eorum expurgandus eſt ſermo, fu=giendaq́; barbaria, ediſcendaq́; de Cicerone & Cicero=nis æqualibus uera Latinitas: quæ nihil aliud eſt, niſi incorrupta loquendi obſeruatio ſecundum Romanam linguam. Cuius (ut dixi) licet ueteres illi, quos con=numeraui, quaſi genitores extiterint, eam tamen ſecu=lum illud Ciceronis emendauit, excoluit, expoliuit. Sed ſatis ſit hoc admonendi, non docendi cauſa dixiſſe, pro=pter agreſtes quoſdam & indomitos certatores. Qui cùm imitari neſciant autores bonos, malos cauſa no=uitatis extollunt. Nec id uitio mihi dari debet. An (ut ait Varro) reprehendendus ſit, qui orationem mi=nus ualentem, propter malam conſuetudinem, traducit in meliorem? An non cùm quis perperam conſueue=rit quid facere in ciuitate, non modò non patiemur, ſed etiam pœna afficiemus? Idem: Si quis perperam conſueuerit dicere uerbum, non corrigemus, cùm id fi=at ſine pœna? Adde quòd perfugio literarum nihil gra=tius, nihil iucundius, nihil homini libero dignius inue=nio. Agitatio enim mentis inſtitutæ ad agendum ſem=per aliquid dignum uiro, tantiſper acquieſcit, dum in literarum ſtudijs uerſatur. Ea enim uel diſcendo, uel ſcribendo alitur, in eaq́; ſcientiæ & cognitionis dele=

ctatione perfunditur, ſitq; (ut ait M. Varro) ut dum iſta muſsitamus, pluribus horis uiuamus: quanquam ea demum, ſolaq; dicenda eſt uita, quæ ſine CHRISTO *deo non uiuitur.* Vale.

ADRIANVS CARDINALIS DE MODIS LATINE LOQVENDI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

MIROR *admodum, poſt aureum illud Ciceronis ſeculum, pleroſque doctiſsimos uiros, qui ad noſtram uſque memoriam multa eruditiſsimè ſcripſerunt, ne odoratos quidem eſſe tam ſuaues dicendi floſculos, qui paſsim fragrant, & eniteſcunt in lectione perfectiſsimorum autorum, quos quaſi inuictiſsimos heroas, immortalis illa, ac propè cœleſtis Ciceronis ætas, ueluti equus ille Troianus effudit: è quibus ego (quod ſine arrogantia dixerim) accuratè diligenterq; nonnullos collegi, ac propemodum in faſciculos manipuloſq; ſingulatim, ac ſuo quenq; loco diſpoſui: quo & his literulis deſiderium urbis Romæ, à qua tot iam annos abſum, lenirem, & ſimul ut bonarum literarum ſtudioſis ac poſteritati utcunq; prodeſſem. Cùm autem ſint nonnulli, qui non modò elegantiã uerborum, ſed proprietatẽ ipſam & uerum ac natiuum dicẽdi ſuccum nihili faciãt, ad ſen=*

ſa uero

ſa uero ſola reſpiciant, in eaq́; hæreſi ita hæreant atq; ta= beſcant, ut ad ſuam opinionẽ etiam leges per capillos at= trahant repugnantes. Adducunt enim Vlpianum, qui de adimendis legatis, lege, Si quis: Sed melius eſt, inquit, ſen= ſum, quàm uerba amplecti. & eundem de præſcriptis uer bis, lege: Natura rerum inductum eſt, ut plura ſint nego= cia, quàm uocabula. & Celſum de legibus: Scire leges, nõ hoc eſt, uerba earum tenere, ſed uim ac poteſtatem habe= re. & Paulum de fundo inſtructo, lege Cum declamatio= nis: Optimum ergo eſſe Pedius ait, non propriam uerbo= rum ſignificationem ſcrutari, ſed in primis quid teſtator demonſtrare uoluerit. Iidem non attendunt, id ſolùm à iu riſconſultis præſcribi, cùm quid manifeſtè colligitur, a= liud quem ſenſiſſe, quàm dixiſſe aut ſcripſiſſe: quod præci pue in teſtamentis uſu uenire ſolet. In cæteris uerò uelu= ti capite ſancitum eſſe, ut proprietas uerborum, quibus ſingulis tota oratio conficitur, omnino obſeruetur. Nam quis neſcit, proprietate uerborum neglecta, quibus totum orationis corpus, uelut quibuſdam filis contexitur, oratio nem ipſam conturbari, incertamq́; & ambiguam reddi? Quam opinionem à legibus profectam, leges ipſæ aper= te poſtea infirmant, ut Martianus de legatis tertio. Non aliter, inquit, à ſignificatione uerborum recedi oportet, quàm cum manifeſtum eſt aliud ſenſiſſe teſtatorẽ. Et ſub= dit: Cum plerunq; abuſiue loquantur, nec proprijs nomi= nibus ac uocabulis ſemper utantur. Et Scæuola de ſupelle= ctili legata, lege, Labeo. Non enim, inquit, ex opinioni= bus ſingulorum, ſed ex communi uſu nomina (inquit Ser= uius) exaudiri debere. & ſubdit: Et quidem non arbitror quenquam dicere quod non ſentit, ubi maximè nomi= ne uſus ſit quo appellare ſolet. Et pòſt paulò: Non ta=

Vlpianus. Idem. Celſus. Paulus. Quare prædictæ leges sint factae. Martianus. Idem. Scæuola. Idem. Idem.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

men à Seruio diſſentio, non uideri quenquam dixiſſe, cuius non ſuo nomine uſus ſit. Et Paulus de rebus dubijs, lege, In ambiguo ſermone non utrunq; dicimus, ſed id duntaxat quod uolumus. Itaque qui aliud dicit quàm uult, neque id dicit quod uox ſignificat, quia non uult: neque id quod uult, quia id non loquitur. Similiter ſentire uidetur Diodorus, cui Crono cognomentum fuit: Nullum, inquit, uerbum eſt ambiguum, neq; quiſquam ambiguum dicit aut ſentit, nec aliud dici uideri debet, quàm quod ſe dicere ſentit is qui dicit. At cùm ego, inquit, aliud ſenſi, tu aliud accepiſti: obſcurè magis dictũ, quàm ambiguè uideri poteſt. Quare (ut in Bruto ait Cicero) cùm cõfluxerint in hanc urbẽ multi inquinatè loquentes ex diuerſis locis, eo magis expurgandus eſt ſermo, & adhibenda ratio, quæ mutari non poßit, nec utendum prauißima conſuetudinis regula. Nam cum eloquentia (ut ait Cicero de optimo genere oratorum) conſtet ex uerbis & ſententijs, perficiendum eſt, ut pure & emendatè loquentes, quod eſt Latinè, uerborum & propriorum & translatorum elegantiam perſequamur. Sed iam quod inſtat agamus.

Acceptum referre. Expenſum ferre.

QVàm abſtruſus, & quàm diu apud ueteres ueluti de induſtria latitans modus hic dicendi à multis non intellectus, à nullis ferè recte obſeruatus eſt? Acceptum enim referre, & Expenſum ferre nemo hactenus (quod ſciam) recte collegit. Quæ uerba cum frequenter apud bonos autores diuinæ illius Ciceronis ætatis legiſſem, collatis locis & diſcußis, id uidetur mihi eſſe Acceptum referre, quod peruerſo loquendi modo dicunt, ponere ad introitum. Expenſum autem ferre, id eſſe, quod corrupto ſermone dicunt, ponere ad exitum. Quod ut cla-

rius

rius cognoſcatur, loca ipſa quæ collegi, ponere & paulo altius repetere ſtatui. Duæ erant apud ueteres tabulæ, ut etiam nũc fit: Vna Accepit, altera Expenſi. Hæ poſtea mutato dicẽdi genere, ut in pleriſq; alijs, à multis tabulæ dati & accepti dictæ ſunt. Sed nos optima quæq; uerba Latina quærenda cenſemus, barbara & noua relinquenda. Quod autem accepti & expenſi tabulæ uocarentur, Cicero teſtatur pro Roſcio Comœdo, cùm dicit: Tabulas Fannius accepti & expenſi profert ſuas. & paulopoſt: Vtrũ cætera nomina in codicem accepti & expenſi digeſta habes, an nõ? & ibidem: Non habere ſe hoc nomen in codice accepti & expenſi. & in eodem: Quando ſeſtertium CCCLIII. in codice accepti & expenſi non ſunt? & ſubdit: Tum in codice acceptum & expẽſum eſſe debuit. Plautus in Moſtellaria: Bene igitur ratio accepti atq; expenſi inter uos conuenit. Cicero in Verrem: Nunc ad ſociorum tabulas accepti & expenſi reuertamur. Cum autem ſcribebant in tabula accepti, ſe pecuniam ab Titio accepiſſe, Titio dicebant pecuniam acceptam referre: Vbi uero in altera tabula notabãt, ſe pecuniam Titio dediſſe, Titio ſcribebant pecuniam expenſam ferre. Declarat hoc Aſconius Pædianus cum dicit: Quæſtores urbani ærarium curabant, eiusq́; pecunias expenſas et acceptas in tabulas publicas referre conſueuerant: ex quibus poſtea modus loquendi translatus eſt, ut cum quid officij in nos ab aliquo conferatur, id nos illi acceptum referre: contrà, ſi quid ab eo aduerſi accidat, improbitati illius expenſum ferre dicamus. Vtrunq; genus loquendi, quæ his ſubſcripſimus loca, manifeſtius demonſtrabunt.

Cicero pro Aulo Cæcinna: Hac emptione facta, pecunia ſoluitur à Cæſennia: cuius rei putat iſte rationẽ reddi non

non poſſe, quòd ipſe tabulas euerterit, ſe autē habere argentarij tabulas, in quibus ſibi expēſa pecunia lata ſit, acceptaq́; relata: quaſi id aliter fieri oportuerit, cum omnia ita facta eſſent, quemadmodum nos defendimus.

Idem in Verrem: *Propter quod minus* Dolabella Verri *acceptum retulit, quàm* Verres *illi expenſum tulit.*

In eundem: Homo *ſtultiſſime atque amentiſſime, tabulas cum conficeres, & cum extraordinaria pecunia crimen ſubterfugere uelles, ſatis te elapſurum omni ſuſpicione arbitrabare, ſi quibus pecuniā credebas, ijs expenſam non ferres, neq; in tuas tabulas ullum nomen referres, cum tot ibi nominibus* Curtij *referrent, quid proderat tibi expenſum illi non tuliſſe?*

In eundem: Fœneratio *erat eiuſmodi, iudices, ut etiam hic quæſtus huic cederet: nam quas pecunias ferebat ijs expenſas, quibuſcum contrahebat, aut ſcribæ iſtius, aut* Timarchidi, *aut etiam ipſi iſti referebat acceptas.*

In eundem: Si *mihi acceptum non retuliſſet, putabat ſe aliquid defenſionis habiturum.*

In eundem Verrem: Sexcenta *millia accepta pupillo* Malleolo *retulit. & ſubdit:* Quando Chryſogono *expenſa lata ſunt.*

Ibidem: Tamen *ſeſtertia ſexcenta millia cum accepta retuliſſet, ſeſtertia quinq; millia ſoluta non ſunt.*

Idem in Philippica II. Ego *amplius ſeſtertiorum ducenties acceptum hæreditatibus retuli.*

Idem pro Roſcio Comœdo: Qui *pecuniam expenſam tulerunt. & ſubdit:* Ille *ſi non iuſſu huius expenſum tuliſſet, non ſcripſiſſet.*

Et ut intelligatur acceptū referre, uel expenſum ferre, id eſſe quod dixi, ſcribere uidelicet quem debere, uel creditorem

ditorem eſſe, etiam ſi pecunia data non eſſet: declarat Cicero in eodem Roſcio, dicens: Hæc pecunia neceſſe eſt, aut data, aut expenſa lata, aut ſtipulata ſit. Datam nõ eſſe, Fannius confitetur: expenſam latam non eſſe, codices Fannij confirmant: ſtipulatam non eſſe, taciturnitas teſtium concedit.

Idem Ruſo: Si mihi expenſa iſta ſeſtertia centum tuliſſes.

Idem Attico: Pro eo tibi præſentem pecuniam ſolui imperaui, ne tu expenſum muneribus ferres.

Eidem: Videas enim unde nummi ſint, mihi feras expenſum.

Idem in Philippica: Quis unquam in illo inuentus eſt, qui Lucio Antonio mille nummûm ferret expenſum?

Horatius:

Gratus Alexandro regi magno fuit ille
Chærilus: incultis qui uerſibus, & male natis,
Rettulit acceptos regale numiſma Philippos.

Iulianus de iure dotium, l. Tali, Socer genero ſuo ſic legauerat, L. Titio filiæ meæ nomine centũ hæres meus damnas eſto dare, hanc pecuniam generum petere debere, & exactam, acceptam legatis referri.

Vlpianus ad ſenatuſconſultum Trebellianum, l. Mulier: Dicendum eſt potius fructibus hoc expenſum ferendum, quàm fideicommiſſo.

Alphænus de manumiſsionibus, l. Seruus: Sed ſi interea dum eum manumitteret, acceptum ſeruo retuliſſet, uideri peculij fuiſſe.

Floren. de pignoratitia actione, l. Cum & ſortis nomine & uſurarum, aliquid debeatur ab eo, qui ſub pignoribus pecuniam debet, quicquid ex uenditione pignorum recipietur, primum uſuris, quas tunc deberi conſtat, deinde ſi quid ſu

quid ſupereſt, ſorti acceptum referendum eſt.
Pomponius *de peculio, l. Si mulier:* Item *ſi mulier credito ri uiri fundum uendiderit, & tradiderit ea conditione, ut emptor acceptam pecuniam uiro referat.*
Papinianus: *Qui potiores, l. Si prior:* Vt *primam tantum pecuniam expenſam ferat.*
Titus Liuius *ab urbe condita:* Homines propè CCCC. *produxiſſe dicitur, quibus ſine fœnore expenſas pecunias tuliſſet.*
Labeo *de legatis, l. Qui concubinam: Quod acceptum in tabulis ſuis ex ea hæreditate retuliſſet.*
Hircius *in comment.* Pecuniæ *locupletibus imperabătur, quas* Longinus *ſibi expenſas ferri non tantum patiebatur, ſed etiam cogebat.*
Ibidem: *Sanatis uulneribus, accerſit omnes, qui ſibi pecunias expenſas tulerant, acceptasq́; eas iubet referri, quibus parum uidebatur impoſuiſſe oneris, ampliorem pecuniam imperat.*
Ibidem: *Sibi quod rapuerant, acceptum referebant: quod interciderat, aut erat interpolatum, Caßio aßignabant.*

Liquet ergo quod dixi, Acceptum referre, id eſſe quod in rationibus, in tabula uidelicet accepti deſcribebatur, uel ſolutum eſſe ab aliquo, uel pro ſolutione admiſſum: & id eſſe Ferre *expenſum, quod in tabula expenſi notabatur quem debere ſtipulata pecunia, uel alia re contracta: & ut notis ſeculo noſtro uerbis utar, Acceptum referre erat, ad introitum quem facere creditorem: &* Expēſum *ferre, erat ad exitum facere debitorem. Quod declarat etiam* Aſconius Pædianus, *cum dicit: Expenſum ferre, eſt ſcribere te pecuniam dediſſe.*

Id quoq; aduertendum eſt, non ſolum dici pecuniam ac ceptam

ceptum referri, aut expenſam ferri, uerumetiam & alia quoq; opera, ut infrà.

Cice.in Ver. Rabonio *opus inde acceptum retulit.*

Cælius Ciceroni: *Mētio facta eſt de legione ea, quam expenſam tulit* C. *Cæſari* Pompeius.

Marcel. ad legem Iuliam repetundarum, lege, lex Iulia: Illud quoq; cauetur, ne expenſum feratur opus publicum faciendum, frumentum publice dandum, præbendum, apprehendendum, ſarcta tecta ruenda, antequam perfecta, probata, præſtita legerint.

Iabolenus de ſupellectili legata, l. Qui ueſtem communem omnem, & res plurium generū ſupellectili expenſum ferre ſolitus erat.

Plautus ſine accepto poſuit, quod pauci hactenus (ut arbitror) intellexerunt, cum in Aſinaria dixit: Itaq; ob aſinos relatum pretiū Sauriæ numerari iuſsit ſeruo ſuo Leonidæ. id eſt, pretium acceptum relatum Sauriæ, quod in ratione accepti Sauriæ adſcriptum erat ob aſinos, numerari Leonidæ ſeruo iuſsit. Cicero etiam acceptum ſimiliter omiſit, cum in Verrem dixit: Vt ſi hanc ex fœnore populo pecuniam non retuleris, reddas ſocietati.

HACTENVS *de proprietate, uel de modo dicendi eorum uerborum diximus: mox pauca de translatione dicemus.*

Cato Ciceroni: Si tu, qua in re nihil fortuito, ſed ſumma tua ratione & continentia reipub. prouiſum eſt, dijs immortalibus gratulari nos, quàm tibi referri acceptum mauis, gaudeo.

Cicero Attico: Te etiam atq; etiã oro, ut me totum tuendum ſuſcipias: ut ſi hi ſalui erunt, quibus curæ ſum, unà cū his poßim incolumis eſſe, ſalutemq; meam beneuolentiæ

tuæ

tuæ acceptam referre.

Eidẽ:*Vt ita diceret,ſe quòd eſſet ſenator,quòd ciuis,quòd liber,quòd uiueret,mihi acceptum referre.*

Idem pro Cluentio:*Voluit eum aliquid acceptum referre liberalitati ſuæ.*

Idem pro eodem:*Verum omnem tranquillitatem & quietem ſenectutis refert acceptam clementiæ tuæ.*

Plancus Ciceroni:*Quòd ſperant,quòd audent,omne Cæſari acceptum referre poſſunt.*

Titus Liuius ab urbe cõdita:*Nec ſenatui, ſed familiæ Liciniæ acceptum referebant.*

Id quoq; aduertendum eſt, ut ſuprà dixi, trãslationem quoq; fieri in uerbo Expenſum fero,*dum aliquid male curatur,ut* Scæuola:*Quæ in fraudem,l.Pupillus:* Creditores *ſuæ negligentiæ expenſum ferre debent.*

Alius.

Q*Votieſcũq; bonos autores legens, incurro in unum aliquod ex his,quæ iamdudum colligo eleganter dicta,toties mihi uehementer gaudeo, ac quaſi grandem aliquem nitidumq́; unionem inuenerim, lætitia geſtio : mox uarietatem eorum conſiderans,eam uoluptatem mente melius concipio, quàm uerbis exprimo,aut in publicũ profero:mirariq́; non deſino, cum illorum perfectiſſimorum uirorum diuinitatem,tum multorum barbariem,ac quaſi oculis obductam caliginẽ, uidere licet uel ex his clauſulis, quas infrà ſcripſi:*Aliud,Aliter,Contrà,Secus,Iuxtà,Statim,Proxime,Par,Aeque, Idem, Simile,Magis, Pariter, *quandoq; etiam* Comparatiuum,*& alijs huiuſmodi (non enim omnes collegiſſe me putem) quàm eleganter poſt ſe particulas*, Ac, Atque, Vt, Quàm, *& quanta uarietate obtineant. Quare uix conſiderari poteſt, quàm bellè, &*

quàm

quàm diuerſe, quam'ue appoſitè & propriè iidem uiri diſertiſsimi illis utantur. Igitur primùm de Alio cũ particula Ac, coniuncto: mox de reliquis aliqua ſubijciamus.
Terent. *in Phormi. Aliud mihi reſpondes, ac rogo.*
Varro *de Re ruſt. Armentarius non aliud, ac bubulcus.*
Cicero *in Verrem: Ne alio menſe, ac fas erat, conuitia haberentur.*
Idem *Attico: Quod quidem agere ſi liceret, alio modo ac nunc, agendum eſſet.*
Idem *de Oratore: Poteſt enim nõ ſolum aliud mihi, ac tibi, ſed mihi ipſi aliud aliàs uideri.*
Idem *pro Marco Cælio: Lux deniq; longe alia eſt ſolis ac lychnorum.*
Idem *pro Corn. Balbo: Quid ergo hi poſſunt aliud iudicare, ac iudicauerunt?*
Idem *de arte Rhetorica: Aut ſi alia ratione, aut aliam ob cauſam, ac dicet ſe reus feciſſe, demonſtrabitur eſſe factum.*
Cæſar *in Commentar. Qui longe alia ratione, ac reliqui Galli bellum gerunt.*
Vatinius *Ciceroni: Longe alia conditione ego ſum, ac cæteri imperatores.*
T. Liuius *ab Vrbe condita: Aliam ſuam, ac trãsfugarum cauſam eſſe.*

De Alio, cum particula Atq;, coniuncto.

Plautus *in Pſeudolo: Illi ſunt alio ingenio, atq; tu.*
Terentius *in And. Alium nunc cenſes eſſe me, atque olim cum dabam?*
Idem *in Eunucho: Vereor ne aliorſum, atque ego feci, acceperit.*
Varro *de Lingua Latina: Poteſt enim eſſe Saturnus hic alia de cauſa dictus, atq; in Sabinis.*

Cicero pro Planco: Nec erit hæc alia ratio Planco, atque Laterenſi.

Idem Attico: Mihi uideris aliud tu honeſtum, meq́; dignũ in hac cauſa iudicare, atq; ego exiſtimem.

Idem pro Muræna: Si aliud atq; exiſtimas.

Idem Lentulo: Non alius eſſem, atque nunc ſum.

Idem de Oratore: Tantum & aliud eſſe atq; hoc, & hoc ſine illo ſummum eſſe poſſe.

Idem pro Cluentio: Si ipſe A. Cluentius ſententiam de iudicijs rogaret, aliam non diceret, atq; ij dixerunt, quorum ſententijs Cluentium condemnatum eſſe dicitis.

Idem in Academicis: Cum aliud cognoſceret atq; ſentiret.

Idem in Rhetorica: Alio nomine illam rem de qua agitur, appellari oportet, atque aduerſarij dicunt.

Idem pro Aulo Cæcinna: Longe alia ratione recuperatores ad agendum hac actione uenio, atque initio ueneram.

Idem Terẽtiæ: Noſtra factũ eſſe negligentia, ut lõge alia in fortuna eſſet, atq; eius pietas ac dignitas poſtulabat.

Cæſar in Commentarijs: Docet longe alia ratione eſſe bellum gerendum, atq; antea geſtum ſit.

Idem ibidem: Longe aliud ſibi capiendum conſilium, atq; antea ſenſerat.

Idem ibidem: Ac longe aliam eſſe nauigationem in concluſo mari, atq; in apertiſsimo oceano perſpiciebant.

Salluſt. in Cat. Ad hæc quicũq; aliarum partiũ, atq; ſenatus erãt, cõturbari remp. quàm minus ualere ipſi malebãt.

Cæſar in Commentarijs: Aliæ ſunt legati partes, atq; imperatoris.

Hircius in Commentar. Neq; enim aliud ius eſſe Cappadociæ, atq; Armeniæ.

Ibidem: Si alia eſſet littoris Aegyptij natura, atq; omniũ reliquorum.

Appen

Appendix.

C. Cæſ. in Anticatone priore: Vno enim excepto, quē alius modi atq; omnis natura finxit, ſuos quiſq; habet charos. Cælius in primo: Neq; ipſi eos alij modi eſſe atq; Hamilcar dixit. Vbi aduertēdum Alij, eſſe patrij caſus, quemadmodum & Alius, quod non ſolùm maſculino, uerumetiā in fœminino genere oſtenditur.

Hæc non habētur in exēplari Romano.

Cælius in primo: Antequam Barcha perierat, alij rei cauſa in Africam miſſus.

De particula Similiter, cum Ac, Atq;, Vt, coniuncta.

Cicero de Natura deorum: Tu autē quid quæris? ſimiliter facis, ac ſi me roges.

Idem in Philippica prima: Neq; uero illum ſimiliter, atq; ipſe eram, commotum eſſe uidi.

Idem de Officijs: Similiter eos facere, qui inter ſe cōtenderent, uter rempub. potius adminiſtraret: ut ſi naturæ inter ſe certarent, quis eorum potiſſimum gubernaret.

Paulus de libris, & c. l. Filius familias: Miles ſimiliter ut paganus nominatim à patre, aut hæres ſcribi aut exhæredari debet.

De particula Simili ac Diſsimili, cum Atque, & Ac, coniuncta.

Plautus in Bacchid. Haud conſimili ingenio atq; illhic eſt.

Terentius in prologo Phormionis: Ne ſimili utamur fortuna, atque uſi ſumus.

Cicero pro C. Rabirio: Et ſimilis uiri tu ulciſceris patris mortem, atque ille perſequeretur fratris ſui?

Idem de Finibus bonorum & malorum: Itaque & ſimilis erit finis boni, atque antea fuerat.

Idem de lege agraria: Hic tamen excipit Pompeium ſi-

milime,ut mihi uidetur, atq; in illa lege.
Idem Attico: *Aut quieſcendum,quod non diſsimile, atque ire in Solonium,aut Antium.*
Cæſar in Comment. *Hortatur eos,ut ſimili ratione, atque ipſi fecerunt,ſuas iniurias perſequantur.*
T. Liuius ab Vrbe cond. *Hæc ſunt tribuni conſilia ueſtra, haud hercule diſsimilia,ac ſi quis ægro,qui curari ſe fortiter paſſus,extemplo conualeſcere poſsit.*
Ibidem: *Similem pauorem indeq; fugamq; fore,ac bello Gallico fuerat.*
Neratius de acquirendo rerũ domino, l. Quod in littore: *Nec diſsimilis eorum conditio eſt, atq; piſcium & ferarũ.*
Tripho eodem titu. l. Si is: *Simile eſt,atq; in hæreditate. &* ſubdit: *Nunquid ſimile ſit,atq; cum ſtipulatur?*

De particula Item,cum Atq;, & Vt, coniuncta.

Varro de Lingua Latina: *Analogia non item ea definienda,quæ dirigitur ad naturam uerborum, atq; illa, quæ ad uſum loquendi.*
Idem de Re ruſtica: *Alij ad curſuram,alij ad prædam,non item ſunt ſpectandi,atq; habendi.*
Ibidem: *Hoſce item ut equulos,& educunt,& alunt.*

De Comparatiuo cum Ac,& Atq;, coniuncto.

Cicero Attico: *Mihi quidem uidetur diutius abſuturus ac uellent.* Catullus:

Illi non minus ac tibi
Pectore uritur intimo
Flamma,ſed penite magis. Horatius:
–Inachia langues minus ac me. Idem:
His me conſolor uicturum ſuauius,ac ſi

Quæſtor anus, pater atq; meus, patruusq; fuiſſent.

Plautus in Mer. *Amicior mihi nullus uiuit, atq; is eſt.*

Terentius in Andria: Non *Apollinis magis hoc uerũ, atq; hoc eſt.* *Horatius:*

Arctius atq; hedera procera aſtringitur ilex.

De particula Secus, cum Ac, Atq;, Quàm, coniuncta.

Plautus in Captiuis: Ne *me ſecus honore honeſtes, quàm ego te.*

Cicero de Orat. *Me nõ multo ſecus facere, cũ de oratore diſputem, ac facerem, ſi eſſet mihi de hiſtrione dicendum.*

Idẽ pro Lucio Muræna: Non *ſecus ac ſi meus eſſet frater.*

Ibidem: Non *dixi ſecus ac ſentiebam.*

Idem Attico: Velim domum ad tuos ſcribas, ut mihi tui libri pateant, non ſecus ac ſi ipſe adeſſes.

Idem pro Planco: Cuius ego ſalutem non ſecus, ac meam tueri debeo.

Idẽ de Oratore: Sed paulo ſecus à me, atq; illo, diſtributa.

Ibidẽ: Sed aliquanto ſecus, atq; in tradẽda arte dici ſolet.

Idem de Naturaũ deor: Quoniam cœpi ſecus agere, atq; initio dixeram. *Vergilius:*

Haud ſecus atq; alto in luco. *Idem:*

Haud ſecus, ac iuſſi faciunt.

Labeo de acquirẽdo rerum dominio, l. Si epiſtolam: Non *ſecus atq; in continenti agro.*

De particula Aliter, cum Ac, Atq;, coniuncta.

Plautus in Truculento: Sed longe aliter eſt amicus, atque amator.

Terentius in Adelphis: N*unquam te aliter atq; es, in animum induxi meum.*

Idem in Heaut. Aliter tuum amorem atque eſt accipis: nā & uita eſt eadem, & animus erga te idem, ac fuit.
Var. de Lingua Latina: Aliter atq; in reliquis dicitur.
Idem de Re ruſtica: De emptione aliter dico, atque facio.
Idem: Aliter quadrigarius, ac deſultor.
Ibidem: Nec multo aliter tuēdum hoc pecus in paſtu, atq; ouillum.
Idem de Lingua Latina: Hoc nunc aliter ſit atque olim.
Ibidem: Quædam aliter olim, ac nunc.
Cicero de Oratore: Vrbana etiā diſsimulatio eſt, cum alia dicuntur, ac ſentias.
Ibidem: Cum aliter ſentias, ac loquare.
Idem pro P. Sylla: Torquatus rurſus in me irruit, me accu ſat, ait aliter ac dictum eſt, in tabulas publicas retuliſſe.
Idem in Partitionibus oratorijs: Caſu cum aliter cecidit, ac ſperatum & putatum ſit.
Idem in Salluſtium: Neque enim qui ita uiuit ut tu, aliter ac tu, loqui poteſt.
Idem de Oratore: Aliter dicenda, ac intelligerentur.
Idem de Offic. Aliter de illis, ac de nobis iudicamus.
Cæſar in Comment. Sed ratio ordoq; agminis aliter ſe ha bebat, ac Belgæ ad Neruios detulerant.
Ibidem: Coactus eſt aliter, ac ſuperioribus annis exercitū in hybernis collocare.
Cicero pro Sexto Roſcio Amerino: Aliter cauſam agi, at= que ille exiſtimaret.
T. Liu. ab Vrb. cōd. Lōge aliter patres, ac plebē affecere.
Cicero ad Pōtifices: Proinde quaſi iſti ut de Gn. Pompeio aliter atque ego exiſtimo, ſentiant.
Ibidem: Dubitans, timens, hæſitans omnia aliter, ac uos in monumentis habetis, & pronunciarit & fecerit.

Idem

Idem de arte Rhetorica: Aut aliter hoc in ſermone, atque in dicendo ſit utendum.

Ibidem: Cum aliter quid accidit, atque hi qui arguuntur, arbitrati eſſe dicuntur.

Idem de Oratore: Mouent illa etiam, quæ coniecturá explanantur longe aliter, atque ſunt.

Idem pro Tito Annio Milone: Quam ob rem iudices, ut ad cauſam crimenq́; aliquando ueniamus, ſi neque omnis cōfeßio facti eſt inuſitata, neq; de cauſa quicquam noſtra, aliter ac nos uellemus, à ſenatu iudicatum eſt.

Idem in epiſtola ad Seruium Sul. Aliter cecidiſſe rem exiſtimas, atq; opinatus ſis.

Idem de Finibus bonorum & malorum: Hic loquebatur aliter, atque omnes ſentiebant.

Idem Curioni: Sed aliter atque oſtenderam facio.

Idem pro domo ſua: Hæc homines improbi ad quoſdam uiros fortes longe aliter atque à me dicta ſunt, detulerunt.

Idē in Verr. Quod iſte aliter, atq; ut edixerat decreuiſſet.

Paulus de rei uend. l. Pompon. Aliter atq; ſi certis religionibus poßideatis.

Vlpianus de ſeruitutibus, l. Quoties: Nihil agitur aliter, atq; ſi concedas, mihi ius tibi non eſſe in fundo tuo.

Idē, quādo dies, &c. l. Quāquam: Semel cedit dies aliter, atq; ſi cui in menſes ſingulos, uel in dies, uel in annos ſingulos quid legetur.

Idem de hæredibus inſtit. l. Circa eos: Celſus lib. x x v. ff. probat aliter, atque in illa inſtitutione.

De particula Contrà, cum Ac, Atq;, Quàm, coniuncta.

Cicero pro Corn. Balbo: Si denique aliquid quod non contrà ac liceret, factum diceretur, ſed contrà atq; oporteret.

Idē de Oratore: Vt contrà ac dicat, accipi et ſentiri uelit.

Idem in Verrem: Si hæc contrà ac dico, eſſent omnia.

Idem de Finibus bonorum & malorum: Itaque contrà eſt ac dicitis.

Idem de Diuinatione: Vides tamē omnia ferè contrà ac dicta ſunt, eueniſſe.

Idem in Philippica x i i. Præſertim cum contrà ac Deiotarus ſenſit, uictoria belli iudicauerit.

Salluſtius in Catilina: Vbi uidit Catilinam cōtrà ac ratus erat, contendere.

Cicero pro P. Sylla: Iam enim faciam, criminibus omnibus penè diſſolutis, contrà atq; in cæteris cauſis fieri ſolet.

Idem in Catil. Itidemq; iuſſerunt ſimulachrum Iouis face re maius, et in excelſum collocare, cōtrà atq; antea fuerat.

Idem in Somnio Scipionis: Qui uerſatur retro, contrario motu atq; cœlum.

Cæſar in Commentar. Qui contrà atq; eſſet dictum, prælium commiſiſſent.

Cicero pro A. Cæcin. Miror te hoc in hac re alieno tempore, & contrà quàm iſta cauſa poſtulaſſet defendiſſe.

Idē pro Cluētio: Generi ſui cōtra q̄ fas erat, amore capta.

Idem pro domo ſua: Aut quid de ueſtro iure, aut religione contrà quàm propoſueram, diſputabo?

Idem de arte Rhetorica: Summa impudentia eſt, eum qui contrà quàm ſcriptum ſit, aliquid probare uelit.

Idem in Piſonem: Vt ſenatus contrà quàm ipſe cenſuiſſet, ad ueſtitum rediret.

Vlpianus de ſeruitutibus, quod ui, aut clàm, l. Prætor ait: Si quis contrà quàm prohiberetur, fecerit.

Idem, quod ui, aut clàm, l. Si alius: Ait Iulianus, qui ante nunciationis renuſſionem contrà quàm prohibitus fuerit,

opus

opus fecerit.

De particula Proxime,cum Atque, coniuncta.

Cicero Dolabellæ: Non poſſum ego non aut proxime atque ille,aut etiam æque laborare.

De particula Statim,& Confeſtim,cum Atq;,Quàm,Vt,coniuncta.

Marcellus de fideicommiſſarijs libertatibus, l. Cum fidei: Poteſt confeſtim ut fuerit alienatus,petere.

Vlpianus de ædilitio edicto,l. Aediles: Iudici eorum ſtatim atque iudex factus eſt, omnium rerum officium incumbit.

Martianus de officio procõſulis,l. Omnes procõſules: Statim quàm urbem egreßi fuerint,habent iuriſdictionem.

Paulus ad ſenatuſconſultum Velleianũ,l. Debitrix: Quãuis ſtatim atq; interceſſerat mulier competierat.

De particula Aeque,& Perinde,cum Ac, Atq;,Vt,Quàm,coniuncta. Et primo de Aeque ac.

Plautus in Sticho: Scis tute facta uelle æque ac tu uelis.

Terentius in Andria: Quis miſer æque ac ego?

Cicero Curioni: Cui charus æque ſis ac iucundus,ac fuiſti patri.

Aeque atque.

Plaut. in Aulul. Pumex nõ æque aridus,atq; hic eſt ſenex.

Cæſar in Commentarijs: Aequa fere latitudine,atq; ille cõgeſtus ex materia.

Cicero pro Cluentio: Aeque poſthac, atq; illum dictatorium gladium pertimeſcamus.

Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Aeque turpe atq; illud, de quo antè dixi.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Quos territos æque atque hoſtes timebat.

Aeque quàm.

Plautus in Sticho: Ridiculus æque nullus eſt, quàm dum eſurit.

Idem in Aulul. Nunquam æque patri nuncium lepidum attulit, quàm ego nunc meæ heræ nunciabo.

Titus Liuius ab Vrbe condita: An eſt qui dubitet tribunos plebis ullis iniurijs ueſtris æque, quàm munere patrũ, in plebem offenſos eſſe?

Aeque ut.

Cicero pro domo ſua: Itaque libentiſsime prædicabo Gn. Pompeium ſtudio & autoritate, æque ut unumquenq; ueſtrum, pro ſalute mea laborauiſſe.

Idem Attico: Et ſimul quòd æque ea quæ ſunt, ut ea quæ certe futura ſunt, uidere non poſſum.

Tibullus:

Nec tibi ſit mea lux æque tam feruida cura,
Vt uideo paucos ante fuiſſe dies.

Aeque, abſolute.

Teren. in Ecyra: Aeque eadem ſtudeant uelintq; omnia.

Perinde atque.

T. Liuius ab Vrbe condit. Perinde atque capta urbe.

Perinde ut.

Cicero pro Cluentio: Nam perinde ut opinio eſt de cuiuſcunq; moribus.

Titus Liuius ab Vrbe condit. Nec perinde ut maluiſſet.

Ibidem: Perinde ut eueniret res.

Perinde quaſi.

Cicero pro P. Quintio: Atque hæc perinde loquor, quaſi ipſo illo tẽpore, cũ te prætor iuſsiſſet ex edicto poſsidere.

Idem pro T. Annio Milone : Hoc enim ſæpe ab iſtis dicitur, perinde quaſi Appius ille Cæcus uiam munierit.
Idem pro Cluentio : Perinde quaſi ego nõ ab initio huius defenſionis dixerim.
Idem pro eodem: Perinde quaſi exitus rerum, non hominũ conſilia, legibus uindicentur.

De particula, Pari ac Pariter, cum Ac, Atq;, Vt, coniuncta.

Plaut. in Menæb. Aecaſtor pariter hoc atq; alias res ſoles.
Idẽ in Aulul. Pariter moratus ut pater auusq; huius fuit.
Cæſar in Commentarijs: Pari ſpatio tranſmiſſus atq; è Gallia eſt in Britanniam.
Cicero de Natura deorũ: Neq; enim mihi par ratio cum Lucilio eſt, ac tecum fuit.
T. Liu. ab Vrbe cõnd. Trucidãt fœminas pariter ac uiros.
Idem Liuius ibidem: Nequaquam pari ad patienda ea robore ac Romani fuiſſent.
Ibidem : Amici pariter ac nunc ſubiecti ac obnoxij uobis minus eſſemus.

De particula Pro eo, cum Atq;, coniuncta: quæ omittere nolui, tametſi à recentioribus dicta ſunt.

Vlpianus de teſtamentis, l. Ad teſtiũ: Si quis ex teſtibus nomen ſuum non adſcripſerit, uerũtamen ſignauerit, pro eo eſt, atque ſi adhibitus non eſſet.
Idem de noui operis nunciatione, l. Prætor: Pro eo habendum eſt, atque ſi nullo iure factum eſſet.

De particula In partem, cum Atq;, coniuncta.

Cæſar in Commentarijs: In partem iuris, atque ipſi erant, receperunt.

De particula Idem, cum Ac, Atq;, coniuncta.

Plautus in Moſtellaria: Eundem animum oportet mihi eſſe gratum, ut impetraui, atq; olim priuſquam id extuli, cũ illi ſubblandiebar.

Varro de Lingua Latina: Idẽ ac diceretur, aut hic lepus, & hic nemus.

Cato de Re ruſtica: Pomarium ſeminarium ad eũdem modum, atq; oleaginum facito.

Ibidem: Denſas eodem modo componito, atque ſpiram.

Tit. Liui de bello Punico: Ipſa re intellecturos, nequaquã idem eſſe, Siracuſas ac Leontinos oppugnare.

Vlpianus: Si cui pluſquam per legẽ, &c. l. Niſi dolus: Nõ eandem cauſam eſſe decem aureorum, quos annuos tibi teſtes Põpeiæ Criſpinæ patronæ tuæ relictos proponis, atq; fuit alimentorum.

Hircius in Commentarijs: Cum ſe inferiores eiuſdem generis ac ſaporis aqua dicerent uti, atq; anteà conſueuerant.

Ibidem: Non oportere illum eodem uti ueſtitu, atque ipſe uteretur.

De particula Iuxtà cum Ac, Atq;, Mecum, Tecumq; coniuncta, & quandoq; abſolute poſita.

Varro libro ſecundo Rerum ruſticarũ: Fœminas iuxtà ac mares habere ſolebat.

Cicero in oratione qua gratias agit poſt reditum: Officijs iuxtà ac ſi meus frater eſſet, ſuſtentauit.

Salluſt. in Iugurth. Propterea tranſuerſis itineribus, quotidie caſtra mouere, iuxtà ac ſi hoſtes adeſſent.

Plaut. in Aſina. Dixit tibi mater, iuxtà mecum rem tenes.

Idem in Aulu. Dixi tibi nunc, iuxtà rem mecum tenes.

Sallu

Salluſtius in Catilin. Nunc uerò quo in loco res ſitæ ſunt, iuxtà mecum omnes intelligitis.

Plautus in Perſa: Iuxtà tecum, ſi tu neſcis, neſcio.

Ibidem: Iuxtà tecum æque ſcio.

Salluſtius in Iugurthino: Iuxtà boni maliq́;, ſtrenui & imbecilles multi obtruncati ſunt.

Ibidem: Neq; loco, neq; mortali cuiquam aut tempori ſatis credere: ciues ac hoſtes iuxtà metuere.

Ibidem: Hyemem & ætatem iuxtà pati.

Ibidem: Plebi patribusq; poſtquam inuidia deceſſerat, iuxtà charus.

T. Liuius ab Vrbe cõdita: Abſentiũ bona iuxtà, atq; interemptorum diuiſa fuerunt.

Ibidem: Trucidant inermes iuxtà atq; armatos.

Idem de bello Punico: Nauales ſocij iuxtà effuſi, ac ſi inſulas prædarentur.

Idem ab Vrbe condita: Iuxtà hyeme atq; æſtate bella gerere poſſe.

Idem de bello Macedonico: Humanum genus, ueſtrum nomen imperiumq́; iuxtà ac deos immortales, iampridem intuetur.

Alter.

QVanta eſt in multis bonarum literarum inſcitia? quàm ineptè, deus bone, & ineleganter nonnulli dum ſe Latinè loqui putant, nouitatibus gaudent? Quis non dicit, Vnum & duo? Primum & ſecundum? ecquis non dicit, Viceſimoprimo die? Semel & bis? At uidere licet, uel ex his quæ ſubieci, quantũ ab illa uera, germanaq́; Latina lingua deſecerint, & quantum loquendi dicẽdiq; mutauerint genus. nã perfectiſſimo illo ſeculo, nõ Vnum et duo, ſed Vnum & alterũ: non ſemper Primũ & ſecundũ,

ſed

ſed frequentius Primum & alterum: non Viceſimo primo die,ſed Altero & uiceſimo die:nõ Semel & bis,ſed Semel & iterum,dicebant. Qui uero dixerunt Vnum aut alterum,ſignificare,unum aut duo:uel Vnum & alterum, ſignificare,unum et duo, uel de duobus Vnum alterum ſemper dici,in eadẽ erroris naui uerſati ſunt:nã Vnus et alter, modus erat proprius loquẽdi:Vnus aut duo, nõ proprius: & Vnus aut alter,& Primus & alter,de duobus nõ ſemper,ſed aliquãdo dicitur. Quãdoq; uerò Alter & alter, loco utriuſque dicebatur,ut infrà melius uidebitur.

Terentius:Venit unus & item alter.

Cicero Attico:Quid enim eſt tantũ in uno aut altero die?

Idem pro Aulo Cluẽtio: Vnus & alter dies interceſſerat, cum res parum certa uidebatur. Et paulò pòſt: Qui cum unum iam & alterum diem deſideraretur.

Ibidem:Habetur una & altera cõcio uehemẽs & grauis.

Idem in Verrem: Rex primo nihil metuere, nihil ſuſpicari.dies unus & alter,plures:non refertur.

Ibidem:Vnum & alterum menſem,prope annum, deniq; domi tuæ pyratæ aliquo tempore capti ſunt.

Ibidem:Tum repente iſte peſtes citari iubet,dicit unus & alter breuiter.

Idem Appio Pulchro:Si quem tibi item unum alterum'ue diem abſtulerit. Vergilius:

Iamq; dies,alterq; dies proceſſit.

Ouidius in Sappho:

Et ſub ea uerſus unus & alter erit. Catullus:

Quàm ueniens una atq; altera rurſus hyems.

Horatius in Sermonibus:

–Ducendus comes unus & alter. Ibidem:

–Ne ſi uafer unus & alter.

Idem

Idem in Epiſtolis:

Si uerſus paulo concinnior unus & alter.

T. *Liuius ab Vrbe cond. Vno aut altero abrepto.*

Ibidem: Bellum *in* Sicilia *iam alterum annum geritur.*

Ibidem: *Vni aut alteri militi.*

Idem *de* Bel. Punic. *Vno aut ad ſummum altero precio.*

Idem *pro* Gn. Planco: *Quorum alter exercitum perdidit, alter uendidit: emptis prouincijs, à ſenatu, à repub. à bonis omnibus defecerant.*

Idem *pro* Lucio *Muræna:* Neq; *in uno aut altero animaduerſum eſt.*

Vlpianus *de iudicijs, l.* Nõnunquam: Poſt *unum uel alterum.*

Idem *de ædilitio edicto, l.* Quis ſit fugitiuus: Idem *ait, nec eum qui ad fugam gradum unum alterum'ue promouit, eſſe fugitiuum.*

Idem *de noui operis nunciatione, l.* Stipulatio: Non *ſi unũ uel alterum cæmentum fuerit poſitum.*

Alphen. de iudic. l. Proponebatur: *Si unus aut alter.*

Quo loco multi poſt illud Ciceronis diuinum ſeculum, deprauato dicendi genere ferè ſemper dicunt Primum & *ſecundum.* Veteres *illi (ut diximus) plerunq;* Primum & *alterum dicebant.*

Cato *de* Re *ruſtic.* Prima *eſt lenis, altera eſt criſpa.*

Cicero *in* Verrem: *Alterum, tertium, quartum: permulta erant eiuſmodi nomina.*

Ibidem: Primo *die teſtium tanto numero citato, alter dies & amicis iſtius, & defenſoribus, tertius dies ſic hominem proſterneret.*

Idem *pro* A. Cluentio, *Vnum, alterum, tertium, annũ* Saxia *quieſcebat.*

Idem

Idem in Tuſculanis: Primam poſuit eam, de qua modo dixi, quæ orta eſſet ex præſenſione rerum futurarum: alterā, quam ceperimus ex magnitudine commodorum.
Idem de Natura deorū: Vnus is modus eſt, de quo ſatis dixi, qui eſt ſuſceptus ex præſenſione rerū futurarum, alter ex perturbationibus tempeſtatum, tertius ex commoditate rerum.
Idem in ſecunda Philip. Proximo, altero, tertio, deniq; reliquis conſecutis diebus. Horatius:

Mille talenta rotundentur, totidem altera, porrò
Tertia ſuccedant.

Videre etiam licet quanta ſit uenuſtas in ijs dicēdi modis, Alterum tantum, Tria tanta, Sexcenta tanta, Bis tanta.
Plautus in Epidico: Imò etiam ſi alterum tantum perdundum eſt.
Idem in Bacchid. Alterum tantum auri non meream.
Cicero de Oratore: Vt neceſſe ſit partem pedis aut æqualem eſſe alteri parti, aut altero tantum, aut ſeſqui eſſe maiorem.
Caliſtus de iure fiſci, l. Non intelligit: Totum cum altero tanto cogitur ſoluere.
Scæuola de alimentis, l. Libertis: Eo amplius alterum tantum, quantū ſingulis in numero præter cibaria & ueſtiaria, dari uoluit.
Titus Liuius ab Vrbe cōdita: Alterum tantum ex Latino delectu adijciebatur.
Plautus in Trinummo: Tribus tātis illi minus reddis quàm obſerueris.
Idem in Bacch. Sexcenta tanta reddam, ſi uiuo, tibi.
Idem in Pſeudolo: Quaſi mihi non ſexcenta tanta ſolent credier.

Idem in

Idem in Mercat. Imò bis tanto ualeo quàm ualui prius.
Idem in Amphitryone: Bis tãto amici ſunt inter ſe, quàm prius.
Varro libro tertio rerum ruſtic. Ea pars reddiderit eo anno bis tantum, quàm tuus fundus.
Hircius in Commenta. Accedebat propè alterum tantum.
Ibidem: Peditum ac leuis armaturæ quater tantis.

His ſubijciã autoritates de modo dicendi, quem præpoſui de Altero & uiceſimo, & his ſimilibus: quamuis deficiente iam priſco illo eloquentiæ candore, Tit. Li. & eius æquales, ac illis ſuccedentes, Vnum & uiginti quandoq; etiam dixerunt. Sed primùm meliora, deinde de fæce hauriemus, ut plane quod intereſt diſcrimen, appareat.
Cic. pro Cornif. Liberalibus literas accepi tuas, quas mihi Cornificius altero & uiceſimo die (ut dicebat) reddidit.
Idem pro Milone: (ubi particulam Alter, poſtponit, cum ſuperius eam præpoſuiſſet) Centeſima lux eſt hæc ab interitu P. Clodij, & opinor altera.
T. Liuius ab Vrbe condita: Anno triceſimo altero, quàm condita Roma erat.

Idem tandem mutato aliquantulum dicendi genere, ibidem dixit: Vna & uiginti legionibus eo anno defenſum imperium Romanum eſt.
Et ibidem: Signa unũ & triginta capta. Paulo pòſt: Vnũ & triginta oppida ceperunt.

Idem ſeruauere elegantiſsimi illi uiri in aduerbijs, Semel, Iterum, Tertium, ut ſuprà diximus: quo loco ineptiſſimè dicunt, Semel, Bis, Ter: uel Semel, Secundo, Tertio.
Cicero in Bruto: Antiſtius Piſo ſæpe dicebat, minus ſæpe Pomponius, raròCarbo, ſemel aut iterum Philippus.
Idem de Diuinatione: Quod ſemel ille, iterumq; neglexit.

d Ibidem

Ibidem: A' ſenatu ludos illos iterum inſtauratos, memoriæ proditum eſt.

Cicero de Natura deorum: *Venereum iaciat aliquando, nonnunquam etiam iterum ac tertium.*

Vlpianus de receptis arbitris, l. Labeo: *Poſt cauſam ſemel atq; iterum tractatam.*

Titus Liuius ab Vrbe cōdita: *Iulium ter, Virginium iterum apud Marcum Licinium inuenio.*

Ibidem: *Iterum ac tertio ueniſſe tradunt.*

Idem de bello Punico: *Ter perditæ patriæ ſuſtinendum crimen eſt, ſemel cum defectionem iniſti ab Romanis: iterum, quum pacis cum Annibale fuiſti autor: tertium hodie, cum reſtituendæ Romanis Capuæ mora atq; impedimentum tu es.*

Ille alter, frequēti in uſu apud antiquos reperitur, parum tamen hactenus obſeruatum.

Cicero Attico: *De illo altero, quem ſcribis tibi uiſum eſſe non alienum.*

Eidem: *De illo altero ſcio equidem uenire nunc nil poſſe.*

Idem de Orat. *Quid ille alter? Quid petam præſidij?*

Ibidem: *Nam illud alterum genus quodquod eſt, temporibus, locis, reis definiunt.*

Salluſtius in Iugurtha: *Adherbalē, omneſq́; qui ſub imperio Micipſæ fuerant, metus inuadit: in duas partes diſcedunt Numidæ: plures Adherbalem ſequuntur, ſed illum alterum bello meliores.*

Ibidem: *In diuiſione Numidiæ, quæ pars Mauritaniam attingit, agro uiriſq́; opulētior, Iugurthæ traditur: illam alteram ſpecie, quàm uſu potiorem, quæ portuoſior, & ædificijs magis exornata erat, Adherbal poſſedit.*

Sed nota non ſemper dici, Vnum & alterum, uel Primum &

mum & alterum, ſed quandoq; dici, Alterum & alterũ, loco utriuſq;, ut ſuprà diximus.

Cicero de Diuinatione: *Cum duo quidã Arcades familiares iter unà facerent, & Megaram ueniſſent, alterum ad cauponem diuertiſſe, ad hoſpitem alterum.*

Idem de Natura deorum: *Non uides ſolem deum eſſe, lunámq;, quorum alterum Apollinem Græci, alteram Dianam putant.*

Ibidem: *Ioues tres numerant, in Arcadia alterum patre Aethere, alterum patre Cœlo, tertium Cretenſem Saturni filium.*

Idem in Tuſculanis: *Nam duæ ſunt ex opinione boni, quarum altera Voluptas, altera Cupiditas.*

Idem pro Publio Quintio: *Quæ res in ciuitate duæ plurimum poſſunt, hæ contra nos ambæ faciunt in hoc tempore, ſumma gratia, & eloquentia, quarum alteram C. Aquili uereor, alteram metuo.* Horatius:

Fraternis animis quicquid uolet alter & alter.

Cic. pro P. Sylla: *Ita charus utriſq; eſt atq; iucũdus, ut nõ alteros demouiſſe, ſed utroſq; conſtituiſſe uideatur.*

Idem pro Q. Ligario: *Ergo hæc duo tẽpora carent crimine: unum, cum eſt legatus profectus: alterum, cum efflagitatus à prouincia propoſitus Africæ eſt: tertium tempus eſt, quo poſt aduentum Vari in Africa reſtitit.*

Idem pro Cluentio: *Ille iterum, ille tertio auctionibus factis pecuniam dedit.*

Ibidem: *Quam ob rem alteram partem cauſæ ſic agemus, ut nos doceamus: alteram partem ſic, ut oremus.*

Idem pro domo ſua: *Eijciuntur duo, quos uidere improbi non poterant: alter per honorem turpiſsimum, alter per honeſtiſsimam calamitatem.*

Adeo.

PRinceps ille Latinæ eloquentiæ Cicero, ac cæteri eius ætatis autores, ut reliquis omnibus, ita elegātiſsime particula Adeo, uſi ſunt, quam præ cæteris obſeruatione præcipua dignam, colligendam duxi. Cui ueteres illi coniunctionem Atq; præponentes, ſignificare eam aliquando potius, aliquando etiam, uoluerunt: ut infrà aperte oſtenditur.

Cicero Seruio Sulpitio: Sed aliquid, atq; adeo multa afferunt de ſuo.

Trebonius Ciceroni: Nihil adoleſcente tuo, atque adeo noſtro amabilius.

Cic. pro Planco: Inſector, poſco, atq; adeo flagito.

Idem pro Cluentio: Clamore hominum de foro, atq; adeo de ciuitate eſſe ſublatum.

Idem pro Roſcio: Hoc conſilio, atque adeo hac amentia impulſi.

Idem in Verrem: Atq; adeo antequam de incommodis Siciliæ dico, pauca mihi uidentur de prouinciæ dignitate, uetuſtate, utilitate dicenda.

Idem in Catilinam: Creſcit in dies ſingulos hoſtium numerus. eorum autem caſtrorum imperatorem, ducemq; hoſtium intra mœnia atq; adeo in ſenatu uidemus.

In eundem: Qui de huius urbis, atq; adeo orbis terrarum exitio cogitant.

Idem Attico: Cum Philotimo loquere, atq; adeo Terentiam habebis Idibus.

Idem in Verr. Domo eius emigrat, atque adeo exit, nam iam antea emigrarat.

Idem in eundem: Ex Sicilia diſcedendum, atq; adeo fugiendum eſſe arbitretur.

Ibidem:

Ibidem: Quæ ſi magna, atq; adeo maxima uobis uidētur, quàm uarie & copioſe dicantur, expectare nolite.

Ibidem: Cum magno detrimento, atq; adeo exitio uecti-galium.

Ibidem: At quam legem corrigit, iudices, atq; adeo totam tollit?

Ibidem: Cum hæc eſſent ita conſtituta, Verres tot annis, atq; adeo ſeculis inuentus eſt, qui hæc non commutarit.

Plautus in Caſina: Eſurio, atq; adeo nūc haud parū ſitio.

Terentius: Memini, atq; adeo longum eſt expectare.

Plautus in Amphit. Imò præter me uenio, atq; adeo tu Blepharo iudex ſies.

Idem in Caſina: Dum mihi uolui, huic dixi: atq; adeo dum mihi cupio, perperam iamdudum hercle fabulor.

T. Liuius ab Vrbe condita: Non petentem, atq; adeo abſentem etiam creatum credidere.

Allegare, Legare, Ablegare.

ALlegare, Legare, Ablegare, à multis improprie paſſim dicitur. Non enim uerbi proprietatem attendunt, ſed uulgarem errorem perſequuntur. nam cum autorem aliquem in rem ſuam adducere, aut citare uolunt, Allegare illum dicunt, cum Allegare ſit, quaſi in legationem quem rogatum pro paruis priuatisq; cauſis mittere: Legare, pro publicis magnisq; rebus: Ablegare uerò eſt ferè, in exilium eijcere, aut à conſpectu remouere, ut infrà patebit.

Allegare.

Plaut. in Epid. Si allegaſſem aliquem ad hoc negocium.

Idem in Pſeudolo: Pſeudolus tuus allegauit hunc.

Idē in Caſ. Pater allegauit uillicū, qui poſceret ſibi iſtam uxorē. & ſubdit: Filius autē allegauit armigerum ſuum.

Idem in prologo Caſinæ: Conſeruatam uxorem, conſerui duo expetunt: alium ſenex allegat, alium filius.
Idem in Amphi. Aliquem hominem allegent, qui mihi aduenienti os ocillet probe.
Idem in Perſa: Imò alium allegauero, qui uendat, qui eſſe ſe peregrinum prædicet.
Terentius in Andria: Te obſecro, ut non credas à me eſſe allegatum hunc ſenem.
Cicero Catoni: Extremum, inquit, illud eſt, ut quaſi diffidens rogationi, philoſophiam ad te allegem.
Idem M. Marcello: Si mihi tecum minus eſſet quàm eſt cum tuis omnibus, allegarem ad te illos, à quibus intelligis me præcipue diligi.
Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Nam ſtatim Chryſogonus & ipſe ad eos accedit, & homines nobiles allegat ijs, qui peterent, ne ad Syllam adirent.
Idem in Philipp. Cretenſis iudex, isq; nequiſsimus, quemadmodum ad hunc reus alleget?
Q. Cicero de Petitione cõſulatus ad M. Tullium: Hi rogandi omnes ſunt diligenter, & ad eos allegandum eſt, perſuadendumq; eſt ijs, nos ſemper cum optimatibus de repub. ſenſiſſe.
Cicero in Verrem: Cum ſibi omnes ad iſtum allegationes difficiles, omnes aditùs arduos, ac potius intercluſos uiderent.
Ibidem: Primo neceſſarios iſtius ad eum allegatos eſſe dicebat.
Ibidem: Petit à me Rabirius, & amicos allegat, facile impetrat.

Legare.

Salluſtius in Iugurthino: Legantur tamen in Africam maiores

iores natu, nobiles amplis honoribus uſi.
T. Liuius de bello Macedonico: Cõſulem legari ad id bellum placuit.
Plautus in Amphitryone: Delegit uiros primorum principes, eos legat Telebois.
Cicero pro P. Sextio: Ne iſti quidẽ, quos legatos nõ modo nullo ſenatuſconſulto, ſed etiam impugnante ſenatu, tute tibi legaſti.
Idem ad Atticum: Me legatum iri non arbitrabar.
Idem ad eundem: Meam ſtultam uerecundiam, qui legari uoluerim ante res prolatas.
Idem in Verrem utrũq; declarat cum dicit: O dij immortales, quanta iſte cupiditate, quantis allegationibus illam ſibi legationem expugnauit?
Idem Aulo Cæcinnæ: Caßium ſibi legauit, Brutum Galliæ præfecit.
In Verrem: Centuripini Andronem Centuripinum legarunt ad Apronium.

Ablegare.

Plautus in Caſina: Hinc adoleſcentem peregre ablegauit pater.
Terentius in Hecyra: Aliquò eſt mihi ablegandus, dum parit Philumena.
Varro de Re ruſtica: Pecus à prato ablegandum, & omne iumentum.
Cicero Attico: A fratris aduentu me ablegat.
T. Liuius ab Vrbe condita: Sub tempus pueros uenatum ablegauit.
Idem de bello Punico: Ablegandum eò, unde ad nos fama accedere non poßit.
Ibidem: Deinde ubi ablegatum uelut de induſtria Marcũ

Marcellum uiderunt.

Ibidem: Niſi tota procul Sicilia ablegarentur.

Ibidem: Remotam in perpetuum, & ablegatam ab urbe, & ab repub. iuuentutem.

Ibidem: Ablegatione iuuentutis ad Veliternum bellum.

Idem de bello Macedonico: Orare ut ſe extra Italiam aliquò ablegarent.

Amplius.

Amplius Aduerbium eſt, quandoq; Comparatiuum. Aduerbium tritum eſt, ſed uidere licet, quàm eleganter Comparatiuo antiqui uſi ſint, in quo obſeruandum eſt, eos quandoq; ipſum Comparatiuum non ſolum ablatiuo, ſed etiam accuſatiuo, quandoq; & nominatiuo ſine particula Quàm iunxiſſe. Quæ, & eiuſmodi, qui ſedulò obſeruauerit, & ſcriptis ſuis intermiſcuerit, paruo negocio elegans euadet.

Idem fecerunt de particulis, Plus, Minus, Abhinc.

De particula Amplius, nominatiuo coniuncta.

Cicero pro Roſc. Comœdo: Amplius ſunt ſex menſes.

Idem in Verrem: Cum enim Syracuſis amplius centum ciues Romani cognoſcerent.

Cæſar in Cõmentarijs: Inueniebat ex captiuis Sabim flumen à caſtris ſuis nõ amplius decem millia paſſuum abeſſe.

Hircius in Cõmentar. genitiuo coniunxit cum dixit: Amplius duorum millium terga uertebant.

Tit. Liu. de bel. Pun. Amplius populi fuerũt centũ uiginti.

Ibidem: Amplius ſex millia hominum capta.

De particula Amplius, accuſatiuo coniuncta.

Cicero in Verrem: Qui cum amplius centum ciues Ro.

haberet

haberet ex conuentu Syracuſarum.
Idem ad Atticum: Qui ager, ut dena iugera ſint, non amplius hominum quinq; millia poteſt ſuſtinere.
Idem pro Roſcio Comœdo: Tu hoc nomen triennium amplius in aduerſarijs iacere pateris?
Cæſar in Comment. Cum ipſi non amplius octingentos equos haberent.
Ibidem: Amplius horas quatuor fortiſſime pugnauerunt.
Vergilius in Bucolicis:
Treis pateat cœli ſpatium, non amplius, ulnas.
Salluſtius in Catilina: Quòd amplius annos xxx. tribunus aut præfectus, aut legatus fuerat.
T. Liuius ab Vrbe condita: Ceperunt amplius tria millia hominum.
Pompeius Lucio Domitio: Non amplius quatuordecim cohortes Luceriam coëgi.

De particula Amplius, & Diutius, ablatiuo coniuncta.

Terentius: Sexaginta annos natus es, ut conijcio, & eo amplius.
Cicero pro Roſcio Comœdo: Hoc nomen triēnio amplius in aduerſarijs relinquebas.
Idem pro Lucio Flacco: Laodiceæ uiginti pondo paulò amplius.
Idem pro Caio Quintio: Annum, & eo diutius poſt mortem Caij Quintij.
Cæſar in Comment. Quæ caſtra, ut fumo atq; ignibus ſignificabatur, amplius paſſuum millibus octo in latitudinem patebant.
Ibidem: Millibus amplius quingentis in longum patet.
Cælius Ciceroni: Amplius quadraginta diebus manſit.

T.Liuius ab Vrbe condita: Pugnatum amplius duabus horis eſt.

Idem de bello Pun. Victi amplius ducenti cecidere.

De particula Plus, ablatiuo, accuſatiuo, & nominatiuo iuncta, & primum de ablatiuo.

Terent. in Hecy. Dies xxx. aut plus eo in naui fui.

Cicero pro Publio Quintio: Ac tecum plus anno uixit in Gallia.

Idem pro Planco: Non poſſum dicere eum præfuiſſe, neq; poſſum negare eum abfuiſſe, ſed non plus duobus aut tribus menſibus.

T.Liuius de bello Pun. Ab utraq; parte ſexcentis plus peditibus, & dimidium eius equitum cecidit.

Ibidem: Fama tenuit haud plus fuiſſe modio.

Ibidem: Non plus unum Romanorum amiſiſſe.

De Plus iuncta accuſatiuo.

Cato in Re ruſtica: Ne plus quatuor digitos tranſuerſos emineant.

Cælius Ciceroni: Hic multum ac diu ludetur, atq; ita diu, ut plus biennium in his tricis moretur.

Vitruuius: Ita à pariete diſtent, ut ne plus pateat palmū.

Idem: Diſponantur inter ſe, ne plus ſpatium habentes pedes binos.

Idem: Dum ne plus inter duos nodos alligationibus binos pedes diſtent.

T.Liuius de bello Macedonico: Aberat acies eorum paulò plus quingentos paſſus.

De Plus iuncta nominatiuo.

T.Liuius de bello Macedonico: Plus quinquaginta hominum ceciderunt.

Ibidem:

Ibidem:Paulo plus trecenta uehicula miſſa.
Idem de bello Pun.Hominum eo die cæſa plus duo millia.
Ibidem:Plus tamen duo millia hoſtium eo die cæſa.
Ibidem:Plus decem millia capta.

De particula Minus,nominatiuo,accuſatiuo,& ablatiuo coniuncta,& primum de Nominatiuo.

Cicero in Verrem : Iuſsit ut quæ ſtatuæ C. Verris ipſius & patris & filij eſſent, eas quæſtores demoliendas locarent:dumq; ea demolitio fieret,ſenatores triginta non minus adeſſent.
T.Liu.de bell.Pun. Minus duo millia hominum effugerūt.
Ibidem:Haud multo minus quàm mille capta.
Idem: Hiſpani paulò minus mille homines pacti, tranſtulerunt ſigna.

De Accuſatiuo.

Idem: Nunquam nix minus quatuor pedes alta iacuit.
Vitruuius:Aluei autem latitudo inter parietem & pluteum non minus ſit pedes ſenos.

De Ablatiuo.

Cicer.pro Lucio Flacco:Ante pedes prætoris in foro expenſum eſſe auri pondo centum paulo minus.
Cæſar in Comment. Minus horis tribus millium pedum xv. in circuitu munitionem perfecerunt.
Ibidem : A' millibus paſſuum minus duobus caſtra poſuerunt.
Vitruuius:Cum non minus tribus corijs fuerit deformatū.

Obſeruatum item eſt in aduerbio Abhinc, quandoq; ablatiuo,quandoq; accuſatiuo iungi.

Terentius in Andria : Abhinc triennium ex Andria commigra

migrauit huic uiciniæ.

Cicero pro Cor. Balbo: Etenim ſi Gn. Pompeius abhinc annos quingentos fuiſſet.

Idem in Verrem: Horum pater abhinc duos & uiginti annos mortuus eſt.

Ibidem: Quæſtor C. Papyrio conſule fuiſti abhinc annos quatuordecim.

Idem in Philipp. Etenim ſi abhinc annos propè XX. hoc ipſo in templo negaui poſſe mortem immaturam eſſe conſulari, quanto uerius nunc negabo ſeni?

Idem de Diuinat. Demoſthenes quidem, qui abhinc annos propè quadringentos fuit. Horatius:

Scriptor abhinc annos centum qui decidit.

De Ablatiuo.

Cicero pro Roſcio Comœdo: Criminatio tua, quæ eſt, Roſcium cum Flauio pro ſocietate decidiſſe, quo tēpore? abhinc annis quindecim.

Idem Attico pro Cor. Me abhinc annis amplius XXV. ſpopondiſſe dicit.

Flauius Alphænus de iudicijs, l. Proponebatur: Qui abhinc centum annis fuiſſet.

Accipere uulnus.

HIc quoq; loquendi modus non eſt prætereundus, quo ætas illa aurea Ciceronis utebatur. Cum enim aliquis uulnerabatur, Accepiſſe eum uulnera, Romano dicendi more dicebant. Notandi ſunt etiam & alij modi loquendi ab hoc uerbo Accipio profecti: ut, Accipere cladē, Accipere iniuriam, Accipere detrimentum, Accipere conditionem, Accipere hoſpitio, Accipere plagam: Male acceptus, Bene acceptus, & huiuſmodi.

Cicero in Philipp. Ipſeq; Caius Panſa conſul Imper. cum inter

inter media hoſtium tela uerſaretur, uulnera acceperit.

Idem pro Milone: *Primum illud uulnus accepit, quo teter rimam mortem obiret.*

Idem in Catilinam: *Ille tum graue uulnus accepit.*

Idem in Verrem: *Si illum locum aperuimus ſuſpicioni aut crimini, accipiendum eſſe ſtatim uulnus.*

Idem Bruto: *Panſa fugerat uulneribus acceptis, quæ ferre non potuit.*

Idem Ser. Sulpit. *Nunc autem accepto hoc tam graui uulnere, etiam illa quæ conſenuiſſe uidebantur, recrudeſcunt.*

Idem Quinto fratri: *Cum Sextius multis in templo Caſtoris uulneribus acceptis, ſubſidio Beſtiæ ſeruatus eſſet.*

Cæſar in Comment. *Cum circunuentus multis uulneribus acceptis cecidiſſet.*

Ibidem: *Quorum alter, accepto uulnere, occupatus per ſuos, pró occiſo ſublatus eſt.* Vergilius:

Vulneráq; illa gerens, quæ circum plurima muros
Accepit patrios. Idem:
Sed neq; uim plumis ullam, nec uulnerá tergo
Accipiunt. Ouid. de Faſtis:
Diffugiunt hoſtes, inhoneſtáq; uulnera tergo
Accipiunt.

Ser. Sulpit. Ciceroni: *Nunciauit M. Marcellum collegam noſtrum poſt cœnæ tempus à Publio Magio Chilone familiari eius pugione percuſſum eſſe, & duo uulnera accepiſſe: unum in ſtomacho, alterum in capite ſecundũ aurẽ.*

Cicero pro Publio Sextio: *Tribunum plebis uiginti uulneribus acceptis, iacentem moribundúmq; uidiſti.*

Idem pro P. Sylla: *Accepit P. Sylla iudices uulnus uehemens & mortiferum.*

Idem pro Gn. Planco: *Cum perſeuerantiam ſentẽtiæ ſuæ,* non

non ſalutem reipub. retinuiſſet, tamen ob illam, qua illud uoluntarium uulnus accepit, iuſtiſſimos omnium Metellorum conſtantia, & clariſſimos triumphos gloriæ laude ſuperauit.

T. *Liuius ab* Vrbe *condita: Vulnere accepto, ægre à circunſtantibus ereptus eſt.*

Ibidem: Multa uulnera accepta.

Idem de bello Pun: Sub caudis quà maxime mollis cutis, uulnera accipiunt.

Ibidem: Cum multa Romani milites acciperent uulnera.

Idem ab Vrbe condita: Plures uulnera accipiunt.

Ibidem: Plura accipiunt, quàm inferunt uulnera.

Vlpianus de Senatuſconſ. Syllaniano, l. Cum alter: Aut alia uulnera iſti acceperunt.

Accipere plagam.

Varro de Re ruſtica: Si qua in tonſura plagam accepit, eum locum alligat pice liquida.

Cicero Attico: Atq; ille locus inductus eſt à me diuinitus, ne una plaga accepta P.C. conciderent.

Idem Tironi: Maximam plagã accepit, quòd is qui ſummam autoritatem in illius exercitu habebat Titus Labienus, eius ſocius ſceleris eſſe noluit.

Eidem: Nihil uideo quod ſperandum putem, iure præſertim, cum ea plaga in Aſia ſit accepta.

Idem de Fato: Eam plagam potius accipiam, quàm fato omnia fieri comprobem.

Idem in Verrem: Tu inquam tantam plagam tacitus accipere potuiſſes.

Accipere cladem.

T. *Liuius ab* Vrbe *condita: Poſt acceptam proximæ pugnæ cladem.*

Ibidem: Ex *inſidijs propè magna accepta clade.*

Accipere iniuriam.

Cicero in Verrem: N*ulla priuatim accepta iniuria.*
Idem Quinto fratri: Qui accepta iniuria, illa ſpectacula quærebat.
Cæſar in Comment. N*e quam noctu oppidani à militibus iniuriam acciperent.*
Plautus in M*ercatore: Ad cœnam uocat, uenio, decumbo, acceptus hilare atq; ampliter.*
Idem in Ciſtellaria: I*ta lepide nitideq; in prandio accepiſti apud te, ut ſemper meminerim. & ſubdit:* I*ta hodie hic accepti ſumus ſuauibus modis.*
Varro de Lingua Latina: I*ta in prandio nos lepide, nitideq; accepiſti.*
Idē de R*e ru.* E*t me abſente patrono, hoſpitio accipiebat.*
Ibidem: H*is omnibus ita acceptis, uel compoſitis, præcipua cura domini requiritur.*
Cicero de Orat. E*go uero atq; hilare acceptus inquit.*
Plautus in Amphitryone: A*duenientē hic me hoſpitio pugnæ accepturus eſt.*
Ibidem: F*amiliaris accipiere fixo haud familiariter.*
Vergilius: Accipit hoſpitio.
Cicero in Somnio Scipionis: P*òſt autem regio apparatu accepti, ſermonem in multam noctem produximus.*

Male acceptus.

Cicero in Verrem: E*picrates homines multis uerbis male acceptos dimiſit.*
Ibidem: M*ale accipit uerbis* R*abonium.*
Lentulus Ciceroni: E*xcluſus enim Antiochia Dolabella, & in oppugnando male acceptus, nulla alia cōfiſus urbe, Laodiceam, quæ eſt in Syria ad mare, ſe contulit.*

Hircius

Hircius in Comment. Itaque aduerſarij male accepti, tum demum præſidia contulerunt.
Brutus Ciceroni: Recurri ad meas copiolas (ſic enim eas uere appellare poſſum) ſunt enim extenuatiſſimæ, & inopia omnium rerum peſſimè acceptæ.

Accipere conditionem.

Cæſar in Commentar. Reſpondit non eſſe conſuetudinem populi Romani, accipere ab hoſte armato conditionem.

Accipere detrimentum.

Ibidem: Quod detrimentum culpa & temeritate legati ſit acceptum.
Cicero pro lege Manil. Nam in cæteris rebus cum uenit calamitas, tum detrimentum accipitur.
Ibidem: Neque eos quicquam aliud aſſequi claſſium nomine, niſi ut detrimentis accipiendis maiore affici turpitudine uideremur.

Accipere dolorem.

Cicero pro domo ſua: Accepi pontifices magnum atq; incredibilem dolorem.

Accipere beneficium.

Cicero de Prouincijs conſularibus: Sed non is ſolum gratus eſſe debet, qui accepit beneficium: uerumetiam is, cui poteſtas accipiendi fuit.

Aſsignare, Tribuere, Attribuere, Adſcribere.

PLeriq; poſt Ciceronem autores uerbum Imputo dixerunt nouo & commentitio uerbo. Antiquiores uerò doctiſſimi, & clariſſimi uiri, quos nunquã ſatis laudare poſſumus, non Imputo, ſed Aſſigno, Adſcribo, Tribuo, Attribuo, dicebant: ut infrà patebit.

Aſsignare.

Cicero Aulo Cæcinnæ: De quo quicquid detrahas, neceſſe eſt,

eſt, aut infirmitati, aut inuidiæ aßignetur.

Idem pro Tito Annio Milone: *Nec poſtulatur, ut ſi mors P. Clodij ſalus ueſtra fuerit, idcirco eam uirtuti Milonis potius quàm P.R. felicitati aßignetis.*

Idem ad Quintum fratrem: Improbitati *& ſceleri meo potius, quàm impudentiæ miſericordiæq́; aßignes.*

Idem Attico: *Si perturbatior eſt, tibi aßignato.*

Eidem: Quoquo modo uero ſe res habeat, nihil aßignabis nec patriæ, nec patri.

Idem in opere quod inſcribitur Brutus: *Hæc ſi minus apta uidentur huic ſermoni* Brute, Attico *aßigna.*

Idem pro Caio Rabirio Poſthumo: *Nec uero id huiuſmodi quiſquam, ſed tempori aßignandum putauit.*

T. *Liuius de bello Macedonico: Flens petijt, ne unius amentiam ciuitati aßignaret.*

Tribuere.

Idem in Bruto: *Peto à te, ut id non modo neglig ētiæ meæ, ſed ne occupationi quidem tribuas.*

Attribuere.

Idem de Oratore: *Hoc ſi tu cupidius factum exiſtimas, Cæſari attribues.*

Idem de Natura deorum: At nonnunquam bonos exitus habent boni: eos quidem attribuimus ſine ulla ratione dijs immortalibus.

Idem in Verrem: Quis iſthuc Apronio attribuebat?

Idem: Omnes id Verri tunc attribuebant.

Ibidem: Dicerem hoc totum mihi eſſe attribuendum iudices, ſi illi unquam à me hoc poſtulaſſent.

Ibidem: Vt alijs cauſam calamitatis attribueret.

Ibidem: Dico aut omnes extra culpam fuiſſe: aut ſi uni attribuenda culpa ſit, in eo maximam fuiſſe.

Quàm.

QVàm elegans eſt, & plenus Romani candoris hic quoq; dicendi modus, quem pauci obſeruare ſtuduerunt. Nam quis eſt noſtrorum, qui non dicat: Nouem annis poſtquam huc ueni, Nouem annis antequam Romã eſſem ingreſſus? Qui modus loquendi, etſi Latinus dici poteſt, elegans tamen, & eruditi illius ſeculi dici non poteſt, quo ſeculo ita dicebant: Poſt nouem annos, quàm huc ueni: Ante nouem annos, quàm Romam eſſem ingreſſus. Et cum dicebant, Nouem annis ante, uel Nouem annis poſt: rarò ſubiungebant Quàm, ſed poſtponebant, ut infrà colligetur.

Cato de Re ruſtica: Poſtridie, aut poſt diem tertiũ, quàm lecta erit.

Ibidem: Poſt annum tertium quàm ſeueris incendito.

Cicero Attic. Quatuordecim annis poſt, prætor eſt factus Tuditanus, quàm conſul Mumius.

Idem de Oratore lib. II. Poſtero igitur die, quàm illa erant acta.

Idem contra Rullum: Cum multis annis poſt petijſſent, quàm prætores fuiſſent.

Cice. filius Tironi: Aliquando uenerunt poſt diem quadrageſimum & ſextum, quàm à nobis diſceſſerant.

Cæſar in Commentarijs: Poſt diem quartum quàm eſt in Britanniam uentum. Catullus:

Smyrna mei Cinnæ nonam poſt deniq; meſſem
Quàm cœpta eſt, nonamq; edita poſt hyemem.

Hircius in Cõment. Poſt diem tertiũ quàm Africã attigit.

Aſconius Pædianus: Poſt nouem deinde annos, quàm ſublata erant.

Idem: Poſt diem tertium, quàm Cato eſt abſolutus.

Idem

Idem : Poſt diem autem quartum, quàm poſtulatus erat Scaurus.

Idem:Poſt diem triceſimum ferè, quàm erat Clodius occiſus.

Idem:Ante ſexdecim annos, quàm hæc dicta ſunt.

Idem:Poſt pauculos ſtatim dies, quàm inierat tribunatũ.

Idem:Poſt ſeptimum annum, quàm Carthaginiẽſibus bello ſecundo data eſt pax.

Idem : Hæc oratio dicta eſt L. Cæſare & Figulo conſulibus,poſt annum quàm pro Cornelio dixerat.

Idem:Ante annum quàm hæc dicerentur,acta eſt.

Paulus de Nautico fœnore,l. Fœnerator : Si nauis poſtea perierit, quàm dies præfinitus periculo exactus fuerit.

Vlpianus de manumiſſio.l. Qui duos : Poſt annum quàm moriar,liber eſto.& ſubdit, Poſt annum quàm hoc teſtamentum factum fuerit.

Papinianus de Peculio caſtrenſi, l. Pater : Quod ſi filius poſt annum, quàm militare deſierit, iure communi teſtamento facto,uita deceſſerit.

Martianus de Muneribus,l.Reus: Poſt annum quàm reus delatus eſt.

Scæuola de Legatis in uxorem:Poſt annos cõplures,quàm fecit teſtamentum.

T.Liuius uero,labente iã in deterius Latino illo candore,abſolute abſq; aliqua particula poſt,utitur,ut ab Vrbe condita:Septimo die,quàm profectus erat in caſtra,redit.

Ibidem: Lilybæum tertio die, quàm profectus inde erat, rediit.

Ibidem: Tertiodecimo die, quàm profectus erat inde,Lilybæum reuectus.

Idem de bello Punico : Octauo menſe quàm cœptum op=

pugnari, captum Saguntum.

Idem *ab* Vrbe *condita*: Die *uigeſimo quàm creatus erat, dictatura ſe abdicauit.*

Ibidem: *Quadringenteſimo anno, quàm urbs* Romana *condita erat: quinto triceſimo, quàm à* Gallis *recepta.*

Idem *de bello* Macedonico; *Altera die quàm à* Brunduſio *ſoluit.*

Ibidem: Die tertio *quàm petierant.*

Ibidem: *Anno* x x x. *altero quàm condita* Roma *erat.*

Amabo.

AMabo, *quæ interiectio amantis eſt, Poëtæ illius ſingularis ſeculi, quandoq; cum pronomine, interdum abſolutè, quandoq; non ad unum, ſed etiam ad plures:* Oratores *uerò, & qui ſolutam ſcripſerunt orationem, longè aliter uſi ſunt, ut Ama me, Amabo te, frequenter dicerent.*

Plautus *in* Menæb. *Amabo mi* Menæbme.

Idem *in* Perſa: Dic *amabo.*

Idem *in* Rudente: *Quò amabo ibimus?*

Ibidem: Ite *inquam domum amabo.*

Idem *in* Truculento: Properate, *afferte menſam amabo.*

Idem *in* Mercat. *Amabo æcaſtor mi ſenex eloquere.*

Idem *in* Menæbmis: Pallam *illam, amabo, quam tibi dudum dedi, mihi eam redde.*

Idem *in* Sticho: *Quî amabo pater?* Catullus: *Amabo mea dulcis* Iſiphilla.

Cicero Caßio: Et *amabo te; cum dabis poſthac aliquid domum literarum, mei memineris.*

Idem Attico: Noſtra *autem negotia, quoniam* Romæ *commoraris, amabo te explica.*

Eidem: *Amabo te, incumbe in eam rem, & ad me ſcribe.*

Eidem

Eidem: Ama me, non libenter uidi. ſed modo ſuccenſet, modo gratias agit.
Eidem: Expecta amabo te.
Idem Quinto fratri: Amabo te mi frater, niſi uno meo facto, & tu, & omnes mei corruiſtis.
Idem Attico: Sed amabo te, nihil incommodo ualetudinis feceris.
Eidem: Macte, ſed amabo te, perfice mihi totum negotiũ.
Idem Curioni: Sed amabo te, cura & cogita nihil noui: ſed illud idem quod initio ſcripſi.
Idem Quinto fratri: Amabo te, aduola, conſolabor te.
Idem Attico: Cura, amabo te, Ciceronem noſtrum.
Cælius Ciceroni: Amabo te, ſi quid quod opus fuerit Appio facies, ponito me in gratiam.
Ibidẽ: Amabo te, impera tibi, hoc curare ſoles libentur.

Abdo.

NEmo eſt ferè, qui ignoret Abdere quid ſignificet, modum tamen loquendi, quo eo uerbo doctiſſimi illi Romana lingua uſi ſunt, quotuſquiſq; eſt qui norit? Aliqua uerò quæ ſparſa multis in locis apud eos fluunt, ſub oculos ſubijcere ſtudui, ut ſint legentibus præſto ad imitandum.
Terentius in Hecyra: Rus abdidit ſeſe.
Cicero Curioni: Abdo me in bibliothecam. itaq; opera efficio tanta, quanta fortaſſe tu ſenties.
Idem Planco: Abdidit ſe in intimam Macedoniam, quò potuit longiſſime à caſtris.
Idem in Piſonem: Domum ſe abdidit, inde nocte intempeſta crepidatus, ueſte ſeruili nauem conſcendit.
Idem pro Milone: Cum ſe ille fugiens, in ſcalarum tenebras abdidiſſet.

Idem Attico: In Aegyptum nos abdemus.
Ibidem: Vtar tuo conſilio, neq; me Arpinum hoc tempore abdam.
Dolabella Ciceroni: Si ſe ille abdiderit in claſſem.
Cæſar in Comment. Aut ſe in Menapios abderet.
Ibidem: Reliqui ſeſe fugæ mandarunt, atq; in proximas ſyluas abdiderunt.
Idem: Finibus ſuis exceſſerant, ſuaq; omnia exportauerant, ſeq; in ſolitudinem ac ſyluas abdiderant.
Vergilius tamen, cùm iam ætas illa aurea, quam ſuſpicere non deſino, propè obſoleſceret, ablatiuo uſus eſt, cum in Georgicis dixit:
Abde domo, nec turpi ignoſce ſenectæ.
Et æqualis eius Titus Liuius ab Vrbe condita: Se in ſuis, inquit, quiſque tectis abdiderunt.
Ibidem: Conſules in priuato abditi.

Aſpirare.

QVàm parum notum eſt, & in uſu poſitũ occultiore ſignificato uerbum Aſpiro? quàm eleganter, quàm appoſitè diuini illi Latinitatis parentes eo uſi ſunt? quorum aliqua loca his ſubieci, ex quibus liquido nihil aliud Aſpirare intelligimus, quàm accedere, peruenire, aſſequi, attingere.
Varro in libro Rerum ruſticarum: Ad quæ granaria nulla aura humida è propinquis locis aſpiret.
Cicero Trebatio: Subinuideo, inquit, tibi, ultro te eſſe acceſitum ab eo, ad quem cæteri non propter eius ſuperbiam, ſed propter occupationem aſpirare non poſſunt.
Idem in Oratore: Ad eam laudem quam uolumus, aſpirare non poſſunt.
In eod. Ex bellica laude aſpirare ad Africanũ nemo poteſt
Idem

Idem Attico: Vectium in roſtra produxit, eumq́; eo loco conſtituit, quò Bibulo conſuli aſpirare non liceret.
Idem in Verrem: Quò claſſes ſæpe conatæ, nunquam aſpi rare potuerunt.
Idem in Tuſcula. Hæc etiam in equuleum conijciuntur, quò uita non aſpiret beata.
Ibidem: Metrodorus, Occupaui, inquit, te fortuna, atq; ce pi, omneisq́; additus tuos interclusi, ut ad me aſpirare non poſſes.

Affectus.

AFfectus plerunq; longe aliud ſignificat, quod paßim inuenitur, Affectus iniuria, Affectus contumelia, Affectus moleſtia. Sed interiore ac reconditiore ſignificato id eſt, quod uitiatum, infirmum, ægrotum.
Cicero de Oratore: Affectus, inquit, ſenectute.
Idem Attico: Quem quidem Neapoli affectum grauiter uideram.
Idem in Verrem: Nemo Agrigenti neq; ætate tam affecta, neq; uiribus tam infirmis fuit.

Propertius:

Iuppiter affectæ tandem miſerere puellæ.

Cornelius Celſ. Vbi lien affectus eſt intumeſcit.
Ibidem: At renes ubi affecti ſunt, diu male habent.
Cæſar in Comment. Qui ſunt affecti grauioribus morbis.
Ibidem: Neq; affectum ualetudine filium exponere in ter ram patitur.
Ibidem: In corpore affecto.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Color imperatoris, quem affectum uiſuros crediderant.
Ibidem: Corpora affecta tabo.
Ibidem: Vires corporis affectæ.

Ibidem: Affecti pleriq; principum.
Ibidem: Exercitum affectum prælio ac uia nocturna excepere.
Ibidem: Affectæ Veienti bello reipub. remedio fuit.
Papinianus ad legem falcidiam, l. In ratione: Qui moriente domino, ea ualetudine affecti fuerant, ut eos non poſſe uiuere certum eſſet.

Sed & eius uerbi eſt alius quidam ſecretior ſenſus, quo meo iudicio inchoare ſignificet.
Cicero de prouincijs conſularibus: Bellum affectum uidemus, & (uere ut dicam) penè confectum, ſed ita, ut ſi idem extrema proſequitur qui inchoauit, iam omnia perfecta uideamus.
Et in eodem: Nam ipſe Cæſar quidem cur in prouincia commorari uelit, niſi ut ea, quæ per eum affecta ſunt, perfecta reipublicæ tradat?

Aduerſaria.

OPeræpretium eſt non ignorare Aduerſaria quæ ſint, quo nomine antiqui illi multo aliter, ac uulgato ſenſu utebãtur. Erant enim Aduerſaria, quantũ colligere potui, libelli ratiocinatorum: in quibus primum rationes accepti & expenſi, negligenter & ſine ordine ſcribebantur, mox in codicẽ diligentiſſime præſcriptæ referebãtur. In qua re aduertendus eſt hic quoque elegans dicendi modus. Nam, Referre in codicem, & in tabulas dicebant, uel nomina, uel pecunias, aut res alias, cùm per ordinem, ut dixi, deſcribebant: Secus, cùm in Aduerſarijs aliqua notabant, ſine ordine, & in confuſo, & negligenter id faciebant.

Referre in codicem.

Referre in tabulas.

Cicero in fragmento orationis pro Roſcio Comœdo: Non habere ſe hoc nomen in codice accepti & expenſi

relatum

relatum confitetur, ſed in aduerſarijs patere contendit. Vſq; eóne te diligis, & magnificè circunſpicis, ut pecuniam non ex tuis tabulis, ſed aduerſarijs petas? Suum codicem teſtis loco recitare, arrogantiæ eſt: ſuarum præſcriptionum & literarum aduerſaria proferre, non amentiæ eſt? Quòd ſi eandem uim, diligentiam, autoritatemq; habent aduerſaria, quàm tabulæ, quid attinet codicē inſtituere, conſcribere, ordinem conſeruare, memoriæ tradere literarum uetuſtatem? Sed ſi quòd aduerſarijs nihil credimus, idcirco codicem ſcribere inſtituimus, quod etiam apud omnes leue & infirmum eſt, id apud iudicem graue & ſanctum eſſe ducetur? Quid eſt ergo quod negligenter ſcribimus aduerſaria? quid eſt quod diligenter conficimus tabulas? qua de cauſa? Quia hæc ſunt menſtrua, illæ ſunt æternæ: hæc delentur ſtatim, illæ ſeruantur ſanctè: hæc parui temporis memoriam, illæ perpetuæ exiſtimationis fidem & religionē amplectuntur: hæc deiecta, illæ ſunt in ordinem cōfecta. Atq; ita aduerſaria in iudicium protulit nemo, codicem protulit, tabulas recitauit. Tu C. Piſo tali fide, uirtute, grauitate, autoritate ornatus, ex aduerſarijs pecuniam petere non auderes? & ſubdit: Quæro quàm pridem hoc nomen Fannij in aduerſaria retuliſti? & ſubdit: Cur tandiu iacet hoc nomen in aduerſarijs? & ſubdit: Tu hoc nomen triennium amplius in aduerſarijs iacere pateris?

Amo.

AMo te multū, Valde te amo. *Modus hic loquēdi magnam affert Latinitati gratiam: eſt enim candori illi Romano proprius, nec fuco aliquo inquinatus.*

Cicero ad Atticum de municipijs: Quòd mihi polliceris, ualde te amo.

Ad eundem:Te multum amamus, quòd ea abs te diligenter,paruoq́; curata ſunt.
Ibidem:Multum te amo,quòd reſpondiſti M.*Octauio.*
Terentius:Ecquid nos amas de fidicina hac?
Cicero Attico : De Rauduſculo Numeriano multum te amo.

Acquieſcere.

ET illud notaui, quod ab ijs, quos dixi, perfectiſſimis autoribus uſurpatum eſt. Nō enim(ut uulgus putat) Acquieſcere conſentire eſt:ſed ſignificat cum quadam animi uoluptate, quieteq́; cōſiſtere in re aliqua, in qua prius in dubio aut ſolicitudine animus fuiſſet,ſicut Cicero et alij quos ſubieci,clare oſtendunt.
Cic.in epiſt.ad Sulpitium:His uerò temporibus habemus aliud nihil,in quo acquieſcamus. & ſubdit:Seruus quidē tuus in omnibus ingenuis artibus, in primisq́; hac, in qua me ego ſcripſi acquieſcere,ita uerſatur ut excellat.
Ad eundem:Vt eius in bonis acquieſcam.
Et iterum:Literis tuis lectis,aliquantulum acquieui.
Idem Attico: Acquieſco enim ſcribens ad te & legēs tua.
Eidem : Interim uelim mihi ignoſcas, quòd ad te ſcribo tam multa toties . acquieſco enim, & tuas uolo elicere literas.
Eidem:Sed intererat enim ubi acquieſcerem.
Idem de Amicitia:Viciſſim autem ſenes in adoleſcentium charitate acquieſcimus.
Idem de Diuinatione: Qui iam ætate prouecti, in noſtris libris acquieſcunt.
Idem Marco Var. Artes noſtræ neſcio quomodo nunc uberiores fructus ferre uidentur quàm olim ferebant : ſiue quia nulla nunc in re alia acquieſcimus, ſiue quia grauitas mor

tas mor

tas morbi facit, ut medicinæ egeamus.
Idem pro rege Deiotaro: In tuo ore uultuq́; acquieſco.

Adeſſe.

ADeſſe nihil aliud profectò eſt, quàm præſentem eſſe. Architecti tamen illi Latinitatis nobiles, quandoq; Coràm uel Præſentem, quandoq; utrunq; ei uerbo addebāt, quo firmius opus exurgeret.
Plautus in Moſtel. Adſum præſens præſenti tibi.
Terentius: Ac non quia ades præſens, dico.
Cic. pro domo ſua: Adeſt præſens uir ſingulari uirtute.
Idem in Anto. Coràm aderit præſens tibi ipſe, & ille quē inſimulas, pugio reſpondebit.
Idem de Officijs: Ad id quod adeſt, quodq́; præſens eſt, paulatim ſe accommodat.
Idem in Ver. Adſunt homines ex tota prouincia nobiliſſimi, qui præſentes uos orant atq; obſecrant iudices.
Idem Caſſio: Fit enim neſcio quomodo, ut quaſi coràm adeſſe uideare cum ſcribo..

Vergilius:

–Coram, quem quæritis, adſum
Troius Aeneas.

Appoſitus, Appoſitè.

NOmine Appoſito, & aduerbio Appoſitè, uſi ſunt autorum probatiſſimi quiq;, præſertim pater & eloquentiæ decus Cicero, quod perinde eſt, ac ſi dicamus, aptūm, accommodatum, aptè, accommodatè.
Varro de Re ruſt. Galli appoſiti, ſed maxime ad iumenta.
Ibidem: Maxime ad id pecus appoſitum.
Ibidem: Eſt enim quod eum inquinat locū appoſitum ad agriculturam.
Cicero Attico: Sed etiam extrudimur, non à Planco, ne is
quidem

quidem retinet, uerum ab ipſo loco minime appoſito ad tolerandum in tanto luctu calamitatem.
Idem in Verrem: *Menſes mihi tres cum eripuiſſetis ad agendum maxime appoſitos.*
Ibidē: *Quia ita natus eſt, ita educatus, ita factus & animo & corpore, ut multo appoſitior ad deferenda, quàm ad auferenda ſigna eſſe uideatur.*
Ibidem: *Homo bene appoſitus ad iſtius auaritiam.*
Idem de arte Rhetor. *Dicere appoſitè ad perſuaſionem.*

Adhæreſcere.

ADhæreſcere, *tritum ubiq; & uerbum et ſignificatū, ſed non omnibus eius (uti dicunt) regimen notū. Accuſatiuo enim præcedente præpoſitione, quàm datiuo, frequentius iungitur. Quæ res eo mirabilior eſt, quo uerbū id cum præpoſitione Ad, quæ accuſatiuum requirit, cōponitur. Quod item fit perſæpe in uerbis* Aggredior, Adiungo, Adeo, Applico, Aſpicio, Adrepo, *& ſimilibus.*
Plaut. in Penul. *Ne ad fundas uiſcus adhæreſceret.*
Cic. pro Pub. Sextio: *Ad columnam adhæreſcere.*
Idem de Finibus bonorum & malorum: *Vt homines ad eorum ſaxa diſcendi cupiditate adhæreſcerent.*
Idem in Academicis quæſtionibus: *Quaſi tempeſtate delati, ad eam tanquam ad ſaxum adhæreſcunt.*
Idem ad Pont. *Ne in hanc tantam materiā ſeditionis iſta funeſta fax adhæreſceret.*
Idem de Natura deorum: *Quot genera, quamq; diſparia partim ſubmerſarum, partim fluitantium, & innantium belluarum, partim ad ſaxa natiuis teſtis adhærentium?*
Idem de Oratore: *Et ad genus id, quod quiſq; ueſtrum in dicendo probaret, adhæreſcerent.*
Cæſar in Comment. *Hæc cauſa ad turrim adhæſit.*

Aggredi

Aggredi.

Cicero de Natura deorum:Tum Cotta, Quia ſic aggredior, inquit, ad hanc diſputationem, quaſi nihil unquam audierim de dijs immortalibus.

Idem pro P.Sextio:Tamen aggrediar ad dicendum.

Ibid.Non aggrediar ad illa maxima atq; ampliſsima.

Idem de Oratore:Cum ad cauſam ſum aggreſſus.

Idem pro Cornelio Balbo : Priuſquam aggrediar ad ius, cauſamq; Cornelij.

Idē pro Luc.Flacc. Aggrediar iam ad ſingulas ciuitates.

Idem de Legibus: Prius quàm aggediamur ad leges ſingulas.

Adiungere,& Accedere.

Terentius in Andria:Vt animum ad aliquod ſtudium adiungant.

Idem in Eunucho : Accede ad ignem hunc, iam caleſces plus ſatis.

Cic.in Philip.VI.Cæſar ſe ad neminem adiunxit.

Idem de arte Rhet.Ad eam cauſam,qua commotum peccaſſe dicet,poterit adiungere.

Ibidem:Poſtea ad id quod definieris factum eius qui accuſabitur,adiungere oportebit.

Idē in Topic. Omnibus eſt ius,parietē directū ad parietē communem adiungere,uel ſolidum,uel fornicatum.

Idem in Philippica quinta:Et Pompeius ad L. Syllæ maximum imperium, uictoremq; exercitum acceſsit, Cæſar ſe ad neminem adiunxit.

Idem pro C. Rabirio: Adiungemus ad hanc labem ignominiamq; mortis etiam C.Marij nomen.

Adire.

Plautus in Aſinaria:Ad me adi uiciſsim.

Idem in Trinummo: Tute ad eum adeás.

Idem in Menæhmis: Adibo ad hominem.

Terent. in Andria: Quid tibi uidetur? adeon' ad eum?

Cicero pro lege Manilia: Qui omnium mẽtes eorum, qui ad rempublicam adeunt, maxime perſpiciunt.

Idem pro Lucio Flacco: Ad quem adit?

Idem in Verrem: Seſe à ſuis ciuibus hæc habere mandata, ut ad Verrem adirent.

Ibidem: Cæteri hæredes adeunt ad Verrem.

Ibid. Vt ſi uobis uideretur adiremus ad eorum ſenatum.

Ibidem: Cum ad prætorem in ius adiſſemus.

Ibidem: Patri exacta ætate, & adoleſcenti filio adeundi ad illum miſerum poteſtatem nunquam eſſe factam.

Ibidem: Aditum eſt ad libros Sibyllinos.

Ibidem: Homines tenues obſcuro loco nati, adeunt ad ea loca, quæ nunquam antea uiderunt.

Idem pro Roſcio Comœdo: Ad arbitrium hoc animo adimus, ut neque nihil, neque tantum quãtum poſtulauimus, conſequamur.

Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Poſtremo iſto hortatore ad Syllam legati non adierunt.

Cæſar in Comment. Vniuerſi ad Cæſarem adierunt.

Tit. Liuius de bello Punico: Qui ad lacũ Auerni adiſſent.

Idem de bello Macedonico: Scriba ad Tribunos plebis adit.

Applicare.

Terentius in Heauton. Hi ſe ad uos applicant.

Aſpicere.

Varro libro ſecundo Rerum ruſticarum: Simul aſpicit ad me.

Ibidem: Fundanius aſpicit ad ſcrofam.

Accedere

Accedere.

Varro de Re ruſtica: Docēt ſyluestria, ad quæ ſator non acceßit.

Ibidem: Si ad matris mammam non accedet.

Terentius in Phormione: Voluntas ueſtra ſi ad poëtam acceſſerit.

Cicero pro C. Rabirio: Deinde uos Quirites, quorum poteſtas proxime ad deorum immortalium accedit, oro atq; obſecro.

Ibidem: Ad quem cum accēßiſſemus, Axius Appio ſubridens: Recipis nos, inquit, in tuum ornithona, ubi ſedes inter aues.

Adrepere.

Varro de Re ruſtica: Ne mus aut lacerta adrepere ad columbaria poßit.

Eodem exemplo.

Accipere eodem exemplo literas. Hic quoque modus Latinè loquendi elegantißimus eſt, ſignificat'que quod corrupto, deprauato'que dicendi genere, ferè apud omnes dicitur, Eiuſdem tenoris, uel Duplicatas literas accipere: quæ barbaries ita inoleuit, ut proprium uerum'que, quem dixi, loquendi modum nemo iam aut pauci agnoſcant.

Cicero Cornificio: Hæc ferè ad eas literas, quas eodē exemplo binas accepi.

Idem Seruio Sulpitio: Licet eodem exemplo ſæpius tibi huius generis literas mittam.

Eidem: Accipio excuſationem tuam, qua uſus es, cur ſæpius ad me literas uno exemplo dediſſes.

Idem Trebatio: Quis ſolet eodem exemplo plures dare, quanquam ſua manu ſcribit?

Idem Planco: Binas à te accepi literas eodem exemplo.
Brutus Ciceroni: Eodem exemplo literæ à te mihi redditæ ſunt.

Arteria.

LIcet aliqui Latinius Arteriam, quàm Venam dici putent: autoritates tamen, quas poſui opinoni eorum contrà ſtare uidentur.

Cicero de Fato: Si cui uenæ ſic mouētur, is habet febrem, & is febrem non habet.

Ouidius de Ponto:

Et iam deficiens, ſic ad tua uerba reuixi,
Vt ſolet infuſo uena redire mero.

Ibidem:

Sæpe aliquem ſolers medicorum cura reliquit:
Nec ſpes huic, uena deficiente, cadit.

Idem in Metamorphoſi:

–Saliunt tentatæ pollice uenæ.

Perſius:

Tange miſer uenas, & pone in pectore dextram:
Nil calet hîc.

Sabinus in epiſtola Paridis pro Helena.

Dumq́; ſuo tentat ſalientem pollice uenam.

Vitruuius: Vti medicis & muſicis, et de uenarum rhythmo, & de pedum motu.

Cornel. Celſus: Si circa frontem intentæ uenæ mouentur.

Ibidem: Periculoſiſsimum tum eſt, ſi uenæ quoq; ibi uehementer agitantur.

Ibidem: Vbi uenarum exigui, imbecilliq́; pulſus ſunt.

Ibidem: Tum requirunt etiam, quare uenæ noſtræ modo ſubmittant ſe, modo attollant.

Ibidem: Sed primo quidem die nullus humor dari debet, niſi

niſi ſubito ſic uenæ conciderint, ut cibus quoque dari debeat.
Ibidem: *Venis enim maxime credimus fallaciſſimæ rei.*
Ibidem: *Venas autem conſpectus medici mouet.*
Ibidem: *Si uenæ non æquis interuallis mouentur.*
Ibidem: *Vrina fallax, uena fallacior.*

At.

Non caret magna elegantia hæc quoq; particula At, qua uario modo uſos bonos illos autores reperimus. De *qua etſi aliqui non pauca dixerunt, eam nos uel declarare apertius, uel plura addere utile duximus.* Vergi*lius in principio libri, & capite uerſuum illam locauit:*

At regina graui iam dudum ſaucia cura,
Vulnus alit uenis.

Quandoq; eſt execrationi præuia, ut idem,

At tibi pro ſcelere exclamat, pro talibus auſis,
Dij (ſi qua eſt cœlo pietas, quæ talia curet)
Perſoluant grates dignas, & præmia reddant
Debita.

Terent. in Andr. *At tibi dij dignum factis exitium dent.*

Quandoq; optantis, ut Plautus *in* Perſa:

At tibi dij omnes beneficiant.

Aliquando geminata admirationem oſtentat: ut, Plautus *in* Merc. *At at meus hic quidem pater eſt.*

Terent. in Andr. *At at hoc illud eſt, hinc illæ lacrymæ.*

Horatius *aliquando imprecando exclamat, & interrogat:*

At ô deorum quiſquis in cœlo regis terras,
Et humanum genus, quid iſte fert tumultus?

Interdum *cum admiratione laudat, uel uituperat interrogans, ut* Terentius *in* Eunucho: *Fucum factum mu-*

lieri, at quem deum?
Cicero pro domo ſua: At quæ dea eſt?
Idem Pæto: Habuiſſes enim non hoſpitem, ſed contubernalem: at quem uirum? non eum quē tu ſolitus es promulſide conficere.
Idem pro Aulo Clu. Vna mater oppugnat, at quæ mater? quam cæcam crudelitate & ſcelere ferri uidetis.
Idem pro Tito Annio Milo. Itaq; anteuertit, at quo die?
Idem pro Publio Sylla: At quos uiros?
Idem pro Lucio Flacco: At quos teſtes?
Idem in Bruto: Gn. Pompeius Sexti filius, at quem numerum obtinebat?
Idem Attico: At quibus uerbis: & prorſus geſtis ampliſſimis?

Quandoq; orat. Cicero pro domo ſua: At uidete hominis intolerabilem audaciam.
Idem in Verrem: At uidete hominis impudentiam atq; arrogantiam iudices.

Interdum ſimpliciter interrogat. Cicero in Verrem: At per deos immortales, quid eſt quod de hoc dici poßit?

Nonnunquam affirmat, ut Terentius in Eunucho: At diligenter, At mature.

Quandoq; per ironiam quandam inducitur.
Cicero in Verrem: At mores commodi, quis cōtumacior? quis inhumanior? quis ſuperbior? Ad hæc ſine cuiuſquam malo, quis acerbior? quis inſidioſior? quis crudelior unquā fuit?

Quandoq; ſaltem ſignificat. Cato de Re ruſtic. Si non eodem die, at poſtridie.
Cicero Curioni: Noſtram ſuffragationem, ſi minus potentem, at probatam tamen & iuſtam.

Idem

Idem pro Lucio Flacco: Si non propinquitatis, at ætatis ſuæ: ſi non hominis, at humanitatis rationem haberet.

Quandoq; idem, quod Sed, ſignificat. Cicero pro Tito Annio Milone: Quid porrò quærendum eſt? factum'ne ſit? At conſtat. À quo? At patet.

Abeſſe bidui.

ABeſſe bidui, non biduo, aut per biduum dicitur, idq; ſine alio uerbo coniuncto, licet ſubintelligatur itinere, aut uia: ſed talis erat loquendi modus.

Cicero Attico: Nos in ea caſtra properabamus, quæ aberant bidui.

Eidem: Hæc dictaui ſedens in rheda, cum in caſtra proficiſcerer, à quibus aberam bidui.

Eſt hic quoq; modus loquēdi apud ueteres, ut cum quid erant dicturi, quod arrogans uideri poſſet, quaſi excuſando dicerent: Abſit uerbo inuidia, id eſt, odium: nam quandoq; eo nomine inuidia nuncupatur.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Abſit uerbo inuidia, & ciuilia bella ſileant.

Ibidem: Abſit inuidia uerbo.

Idem de bello Macedonico: Abſit uerbo inuidia.

Abeſſe.

NOtæ ſignificationis eſt Abeſſe: modus autem dicendi, qui ex eo uerbo procedit, non eſt prætereundus. Dicitur enim: Quid abeſt huic homini? Pleriq; autem mutato dicendi genere, dicunt: Quid deficit huic homini? uel, Quid deeſt huic homini?

Cicero pro Cornelio Balb. Quid abeſt huic homini? quod ſi adeſſet, iure hoc & tribui & concedi putaremus.

Idem de Oratore: Quid huic abeſſe poterit de maxima rerum ſcientia?

Aſsignare.

A *Sſignare, præcipue agris conuenit: cùm ij uel militi- bus, uel emptoribus, aut alijs iuſſu magiſtratuum, aut dominorum aßignantur.*

Cicero in Philipp. 11. *Duo millia iugerum campi Leon- tini Sexto Clodio rhetori aßignaſti, & quidem iniuria.*

Idem Attico: *Mihiq; ex agro tuo tantum aßignes, quan- tum in eo corpore aßignari poteſt.*

Horatius:

–Agros aßignant, oppida condunt.

T. Liuius de bello Maced. *Agrum eis aßignaret.*

Ad uerbum, Ad unum.

A *D uerbum, Ad unum, id eſt, quod ineptè dicũt, de uer bo ad uerbum, & uſq; ad unum.*

Cicero de Finibus: *Fabellas Latinas ad uerbum de Græcis expreſſas, non inuiti legunt.*

Idem de Amicitia: *De amicitia uero omnes ad unum idem ſentiunt.* Vergilius:

Iuppiter omnipotens, ſi nondum exoſus ad unum
Troianos, ſi quid pietas antiqua labores
Reſpicit humanos, da flammam euadere claßi
Nunc pater.

Arbitratu meo.

A *Rbitratu meo frequentius dicebant, quàm Arbitrio meo. Nonnulli uerò contrà, ut alia bona corrupere, ut frequentius Arbitrio, quàm Arbitratu dicant.*

Cicero de Senectute: *Eius diſputationis ſententias memo- riæ mandaui: quas in hoc libro expoſui arbitratu meo.*

Idem de Legibus: *Concedunt, ut eum arbitratu meo di- ligàm.*

Idem Attico: *Arbitratu meo uiuendi.*

Adijcer

Adijcere oculum.

ADijcere oculum puellæ, eſt certo modo loquendi id, quod peruerſe dicitur, Oculum in puellam dirigere. Cicero in Verrem: Partim plane uidebant adiectum eſſe oculum hæreditati.

ANimi cauſa, Officij cauſa, Verbi cauſa, Verbi gratia, Valetudinis cauſa, Honoris cauſa, & Honoris gratia, Exempli cauſa, modi ſunt loquendi, Romana elegantia referti.

Varro de Re ruſtic. Honoris cauſa menſæ ſuæ die feſto dignetur adhibere.

Cicero pro Sexto Roſcio Amerino: Alterum in urbe ſecum honoris cauſa habere.

Plautus in Amphitryone: Nunc huc honoris ueſtri uenio gratia.

Titus Liuius de bello Macedonico: Honoris cauſa legatos mittere.

Animi cauſa.

Plautus in Aſinaria: Sine me amare hunc unum Argyrippum animi cauſa quem uolo.

Idem in Curcul. Dico me illò adueniſſe animi cauſa.

Idem in Mercatore: Miſer, mihi amicum paraui animi cauſa.

Varro de Re ruſtica: Dic aliud genus Ornithonis, qui animi cauſa conſtitutus à te ſub Caſino fertur.

Officij cauſa.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Quæ officij cauſa ab domo proſecutæ fuerant.

Ibidem: Scipionem officij cauſa conuenerant.

Verbi cauſa, Verbi gratia.

Cicero de arte Rhetorica: Verbi cauſa, maieſtatē minue-

re,dicere,aduerſarium maieſtatem minuiſſe.

Idem de Fato:Si quis,uerbi cauſa,oriente Canicula natus eſt,in mari non morietur.

Idem in Academicis:Verbi cauſa,tria pauca ſunt, an'ne? & ſubdit:Sin autem uſq; ad nouem,uerbi gratia.

Idem de Finibus:Verbi gratia,propter uoluptatem.

Exempli cauſa.

Cicero de Officijs:Exempli cauſa ponatur aliquid,quod pateat latius.

Autem.

PArticula Autem,*interiore ſignificato,quæſo doctiſſimi quiq; attendite. permulcebit enim aures, & illis iucundiſſimo ueluti cantu pruriet.*

Cicero Attico:Quod ad te ſcriptum eſt à Cincio de Statij ſermone, in quo hoc moleſtiſſimum eſt, Statium dicere à me quoq; id conſilium probari,probari autem? de iſto hactenus diximus.

Eidem:Quid tandem iſti mali in tam tenera inſula non feciſſent? feciſſent autem? imò quid ante aduentum meum non fecerunt?

Eidem: Sed ferendus tibi in hoc meus error, ferendus autem?imò uero etiam adiuuandus.

Eidem: Etſi intelligis,quàm meum ſit ſcire & curare quid in republica fiat,fiat autem?imò uero etiam quid futurum ſit.

QVàm *elegantes dicendi modi,Ad extremũ,A' principio, Ab initio, A' primo:quandoq; abſolutè ſine præpoſitione, Principio,Initio,Primo, ab illis ueteribus introducti ſunt:quorum loco incuria poſtea multam barbariem ſuppleuit.*

A' prin

A' principio.

Cicero Attico: Sed ego à principio cum diuinare de belli diuturnitate poſſem.

Eidem: Sed hæc à principio tibi præcipiens, quantũ pro= fecerim non ignoro.

Eidem: Noſmetipſi qui Licurgei à principio fuiſſemus, quotidie demitigamur.

Eidem: Ac uellem à principio te audiuiſſe.

Ab initio.

Eidem: Quod tibi eſſe & antiquiſſimum, & ab initio fuiſ ſe, ut primum Aſiam attigiſti, cõſtante fama atq; omnium ſermone celebratum eſt.

A' primo.

Eidem: Nec uero ille urbem reliquit, qui eam tueri non poſſet: nec Italiam, quòd ea pelleretur: ſed hoc à primo co gitauit, omneis terras, omnia maria mouere.

Ibidem: Tuas nunc epiſtolas à primo lego, hæ me paulum recreant.

Eidem: Vtinam à primo tibi eſſet uiſum.

Idem de Finibus: Nunc uero à primo quidem mirabiliter occulta natura eſt.

Principio.

Idem de Officijs: Principio generi animantium omni eſt à natura tributum. Vergilius:

Principio cœlum & terras, camposq; liquentes.

Initio.

Cicero Attic. Cum id mihi propoſitum initio non fuiſſet.

Eidem: Me adhuc hæc duo fefellerunt, initio ſpes compo= ſitionis.

Primo.

Terentius in Hecyra: Nec illi credebam primo.

Ad extremum.

Cicero Attico: Illud te ad extremum & oro, & hortor.
Eidem: Aiebat illum primò ſanè diu multa, ad extremum autem manus dediſſe.
Eidem: Addidit ad extremum cum iam dimiſſa concione reuocatus à Vatinio fuiſſet, ſe audiſſe à Curione, his de rebus conſcium eſſe Piſonem generum meum.
Eidem: Cui conſuli non animus ab initio, non fides ad extremum defuit. Horatius:

Peccet ad extremum, ridendus, & ilia ducat.

Alienus.

ALienus eſt idem quod Extraneus: ſed incuria factũ eſt, ut Extraneo ſolo multi utantur: Alienum uerò, penè ab omnibus præteritur.
Terentius in Hecyr. Cum eam proſequitur alienus puer.
Idem in Heautont. Ne iſthuc inducas in animum tuum, alienum eſſe te.
Cicero Attico: Neq; utar meo chirographo, neq; ſigno, ſi modo erũt eiuſmodi literæ, quas in alienũ incidere nolim.
In eodem ſignificato eſt, quod Plautus in Amphitryone dicit: Certe ædepol me alienabis nunquam, quin noſter ſiem.

Acutum.

NOn id eſt tantummodo Acutum, quod uulgò putant, cuſpide faſtigiatum, ut punctim cædat: ſed Acutum etiam id eſt, quod in aciem cæſim attenuatur. Acuere enim ferrum, eſt ita concinnare, ut acie bene incidat: non ſolum cæſim, ſed etiam punctim. Retuſum eſt, quod uel cuſpide, uel acie uſu nimio uel alio caſu perſtricta hebetatur.
Plautus in Epidico: Acutum cultrum habeo.

Cicero de Diuinatione: *Aliæ ægrorum partes, quæ acuta ingenia gignant, alia quæ retuſa.*

Idem in Tuſculanis: At *uocem citharœdi non audiunt, ne ſtridorem quidem ſerræ cum acuitur.*

Vergilius:

Ferrum acuunt portis.

Idem in Georgicis:

Carduus & ſpinis ſurgit paliurus acutis.

Agere iniuriarum.

AGere iniuriarum, & hic elegans modus propè deſertus, euocandus eſt. Id enim dicebatur, cũ quis pro acceptis iniurijs aliquem poſtulabat, & coram iudice iniuriarum cauſam agebat.

Cicero in arte Rhetorica: *Agit is, cui manus præciſa eſt, iniuriarum.*

Agere ad præſcriptum.

Agere ad præſcriptum, modus eſt loquendi perelegans, quo id ſignificatur, quod agere ſecundum imperium, aut datam legem.

Cæſar in Commenta. *Alter omnia agere ad præſcriptum. Alter libere ad ſummam rerum conſulere debet.*

Animaduerti.

ANimaduertere actiuum, multis obſeruatum: P*aßiuũ uero, quoniam omiſſum eſt, notandum duxi.*

Cæſar in Commen. *Animaduerſum eſt uitium munitionis.*

Ibidem: Terrore hominum animaduerſo.

Ibidem: Hac re animaduerſa, Cæſar iubet ſigna conuerti.

Ibidem: Qua re animaduerſa, Ambiorix *pronunciari iubet, ut procul tela conijciant.*

Attrectare.

ATtrectare, de ſacris præcipue dicitur.

Vergilius:

Tu genitor, cape ſacra manu patrioſq; penates.
Me, bello ex tanto digreſſum & cæde recenti,
Attrectare nefas.

T. *Liuius ab Vrbe cond. Quod ſignum more uetuſto, niſi certæ gentis ſacerdos, attrectare non eſſet ſolitus.*

Animo præſenti.

ANimo *præſenti, modus eſt loquēdi, cum non ignauè, ſed accurate & ſedulo quid agitur.*

Teren. in Eunuc. Animo hæc præſenti ut dicas.

Aſconius Pædianus: Animaduertitur ſenſibus præſenti animo utentibus.

Adſcribere.

ADſcribere *non eſt (ut aliqui putāt) iuxta ſcribere, ſed aliquid addere, uel ſubiūgere ad id quod ſcriptū ſit.*

Cicero Attico: *Sed cum id ad me Tullia ſcribat orans, ut quid in Hiſpania geratur expectem, & ſemper adſcribat id uideri tibi.*

Idem Ruffo: Illud me non adnimaduertiſſe moleſte ferrem, ut adſciberem te in phano pecuniam iuſſu meo depoſuiſſe. & paulo pòſt: Non adſcripſi id quod tua nihil referebat, ego tamen adſcripſiſſe mallem id quod te uideo deſiderare.

Idem Attico: Terentia tua magnos articulorum dolores habet, & te ſororemq; tuam, & matrem maxime diligit, ſalutemq; tibi plurimam adſcribit.

Bene uertat, Malè uertat.

MOdus *eſt loquendi optantis, uel imprecantis, id eſt, orare ut res bene uel male cadat.*

Plautus in Aulularia: Quæ res recte uertat, mihiq; tibiq; tuæq; filiæ.

Idem

Idem in Capti. Quæ res bene uertat mihi, meoq́; filio.
Ibidem: Iſtud dij bene uertant. Vergilius:
Hos illi (quod nec bene uertat) mittimus hœdos.

Barbarum.

CVm Græci Barbaros (Feſto autore) omneis præter ſeipſos dicant, loca, quæ infrà notaui, aliter accipiēda ſunt, atq; ab pleriſq; interpretibus accipiuntur. Barbarum enim id ſignificat, quod alienū, peregrinū, externum. Plautus in Aſinaria: Nomen huic Græce Onagos eſt fabulæ: Demophilus ſcripſit, Marcus uertit barbare.
Idem in Trinum. Nam nomen Græcæ huic eſt Theſauro fabulæ: Philenio ſcripſit, Plautus uertit barbare.
Horatius in Odis:
Sonante mixtum tibijs carmen lyra,
Hac Dorium, illac barbarum. Idem:
Græcia barbariæ lento colliſa duello.

Cadere bene, malè, opportunè, commode.

BEnè & malè cadere, opportunè & cōmodè cadere, & cadere abſolutè, modus eſt loquendi, cuius loco à multis dicitur, benè & malè ſuccedere, ſiue accidere.
Cicero Attico: Cecidit belle.
Ibidem: Quod ſi auderem, Athenas peterem, ſanè ita cadebat ut uellem, nunc & noſtri hoſtes ibi ſunt, & te non habemus.
Idem de Orato. Sed hoc tamen cecidit opportune.
Ibidē: Hoc loco Sulpitius, inſperanti mihi, inquit, & Cottæ, ſed ualde optanti utriq; noſtrum cecidit.
Idem in Verrem: Hoc adhuc percommode cadit.
Cæſar in Commentarijs: Vbi tantos ſuos labores & apparatus male cecidiſſe uiderunt.

Bene au

Bene audire, Male audire.

MAle audire, nõ eſt (ut uulgus putat) qui obtuſas aures habens, male audit: nec econtra, Bene audire eſt, qui liberas habet ad audiẽdum aures. Verum is qui de ſe male, uel bene, aut rumorem de ſe malum, aut bonum ſpargi percipit.

Teren. in Phor. Benedictis ſi certaſſet, audiſſet bene.

Ibidem: Si herum inſimulabis auaritiæ, male audies.

Idem in Hecyra: Sine me hoc effugere obſecro, uulgus quod male audit mulierum.

Cicero Attico: Nõnulli amici Appij ridicule interpretantur, qui me idcirco putant bene audire uelle, ut ille male audiat.

Idem in Oratore: Non quo libẽter male audiam: ſed quia ego cauſam non libenter relinquo, nimium patiẽs & lentus exiſtimor.

Ibidem: Cum Quintus Opimius conſularis, qui adoleſcẽtulus male audiſſet: feſtiuo homini Egilio, qui uideretur mollior, nec eſſet, dixiſſet: Quid tu Egilia mea? quando ad me uenis cum tuo colu & lana? Nõ pol, inquit, audeo: nam me ad famoſas uetuit mater accedere.

Idem in Verr. Quæ Romæ magna eſt infamia, precio accepto edixeras, ea ſola te, ne gratis in prouincia male audires, ex edicto Sicilienſi ſuſtuliſſe uideo.

Idem de Finibus: Eſſe hominis ingenui et liberaliter educati, uelle bene audire à parentibus.

Belle habere, Bene multi, Bona pars, Bono eſſe, Multo mane, Bene mane.

OBſeruare Latini omnes debent, & qui Latinitatis ſtudioſi ſunt, uel minima quæq; eorum quæ Cicero, & eru-

& eruditiſsimi illi Ciceronis æquales in operibus ſuis ſcripta reliquerũt: qualia ſunt, Belle habere, Bene multi, Bona pars, Bono eſſe, Multò mane, Bene mane.
Cicero pro Lucio Muræna: Poſthumus obuiam cum bene magna caterua ſua uenit.
Idem de Oratore: Habetis ſermonem bene longum.
Idem Attico: À Curione mihi literæ bene longæ.
Caſsius Ciceroni: Claſsis bene magna.
Aſinius Pollio Ciceroni: Habet inermes bene multos.
Dolabella Ciceroni: Terentia minus belle habuit, ſed certum ſcio iam conualuiſſe eam.
Cicero de Oratore: Aiebat bonã partem ſermonis in hunc diem eſſe dilatam.

Ouidius in Faſtis:

Pars bona montis erat.

Cicero Attico: Ad eum VII. Idus literas dedi bene mane.
Eidem: Binas quidem tuas Beneuenti accepi, quarum alteras Feſulanus multo mane mihi dedit.
Hircius in Commentarijs: Bene magna comparata manu, prouinciam uaſtare cœpit.
Ibidem: Bene magna multitudo.
Ibidem: Bene magnum tempus conſumpſerunt.
Ibidem: Bene multis uulneribus affecti.
Ibidẽ: Noſtri ex humili conualle bene longe ſunt digreſsi.

Boni conſule.

BOni conſule, modus loquendi ueterum illorum, id ſignificat, quod Bonũ iudica. Perfecti enim illi Latinitatis principes, Iudicare, cõſulere dicebant. ut ſi dicas, Rogo boni conſulas, id ſit, quod rogo bonum iudices.

Ouidius de Ponto:

Vt tamen hoc ita ſit, munus tua grande uoluntas

Ad me

Ad me peruenit, conſuluitq́; boni. *Ibidem:*

Quæ quanquàm miſiſſe pudet, quia parua uidentur,
Tu tamen hæc quæſo conſule miſſa boni.

Caput.

INficiari nemo etiam mediocri ingenio audeat, eſſe modum quendam loquendi, qui linguam Latinam à barbarie diſtinguat. Nam uerba ac uocabula quid per ſe & ſingulatim ſignificent, innumeri Grammatici copioſe diſſeruere. Sed quid ijs coniunctis, compoſita oratione, uſitato more loquendi, modus in ueteribus ac perfectis autoribus obtinuerit, nemo hactenus (quod ſciam) planè conſiderauit. Caput enim illud eſt, Caput cœnæ, Caput & origo, Caput malorum, Caput factionis, & Capiti tuo, quod genus execrationis eſt, & huiuſmodi, boni autores per translationem mira cum iucunditate ſuis ſcriptis interſeruerunt.

Plautus in Penulo: Capiti ueſtro iſtud quidem.

Vergilius:

–Capiti cane talia demens
Dardanio, rebusq́; tuis. *Idem:*
–Dij capiti ipſius, generiq́; reſeruent.

Cælius Ciceroni: Te ad nonum calendarum Iunij ſubroſtrarij (quod illorum capiti ſit) diſsiparant perijſſe.

Plautus in Mercatore: Ad capita rerum peruenies.

Idem in Aſinária: Ego caput huic haræ argento fui hodie reperiundo.

Cicero Marco Marcello: Caput illud eſt, ſi iſta uita tibi commodum eſſe uideatur.

Idem Seruio Sulpitio: Caput illud eſt, ut Lyſonem recipias in neceſsitudinem tuam.

Idem Attico: Caput illud eſt quod ſcis.

Eidem:

Eidem: Quarum literarum erat caput, Aquiliam nouercam non eſſe laturum.

Eidem: Quod caput eſt ipſum non noui.

Idem de Diuinatione: Sed quod caput eſt, cur iſto modo iam oracula Delphis non eduntur?

In Philippica ſecunda: Caput autem literarum, ſibi cum illa Mima poſthac nihil futurum.

Idem Bruto: Caput autem eſt hoc, quod te diligentiſſime percipere & meminiſſe uelim.

Idem in Officijs: Caput autem eſt in omni procuratione negocij & muneris publici, ut auaritiæ pellatur etiam minima ſuſpicio.

Idem in Verrem: Et quod caput eſt rei frumentariæ campus Leontinus.

Idem in Tuſculanis: Negauit ſe iure illo nigro, quod cœnæ caput erat, delectatum.

Cicero pro Tit. An. Mil. Quid quod caput audaciæ eſt?

Idem: Qua ſenatui gratias agit poſt reditum ſuum, cum præclarum caput recitaretur.

T. Liui. ab Vrbe cond. Cum caput rerum omniũ in omni hoſtium equitatu Maſiniſſam fuiſſe ſciret.

Capite aperto, Capite obuoluto.

T. Liuius de bello Puni. Capite aperto eſt ductus.

Ibidem: Obuolutum caput eſt.

Idem ab Vrbe cõdita: Caput obuoluito, infœlici arbori reſte ſuſpendito.

Cum.

QVis erit qui legens, quas infrà ſcripſi autoritates de clauſula Cum, quemadmodum præcellentis ingenij uates illa uſi fuerint, quando tempus ſignificare uoluerunt, non ſupra modum oblectetur, mihiq; arrideat,

deat, qui eas primus (ut opinor) notaui, & undiq; decerptas, quaſi in aceruum congeſsi?
Plautus in Truculento: Iam bienniũ eſt, cum mecum eſſe ille cœpit.
Ibidem: Illi quidem haud diu eſt, cum dentes exciderunt.
Idem in Perſa: Nondum ſex menſes Megaribus huc eſt cum commigrauit.
Idem in Moſtellaria: Quia ſeptem mẽſes ſunt, cum in haſce ædes pedem nemo intrò detulit.
Idem in Menæhmis: Plus triginta annis natus ſum, cum ego interea loci non unquam quodquam facinus feci peius, neq; ſceleſtius.
Idem in Bacchidibus: Iam aderit tempus, cum ſeſe etiam ipſe oderit.
Terentius in Heautont. Si unquam ullum fuit tempus mater, cum ego uoluptati tibi fuerim.
Idem in Adelph. Videre uideor iam illum diem, cum hinc egens profugiet aliquò militatum.
Idem in Hecyra: Hunc uidere ſemper optaui diem, cum ex te eſſet aliquis, qui te appellaret patrem.
Cicero pro Lucio Muræ. Qui locus eſt iudices? quod tempus? quæ dies? quæ nox? cum ego non ex iſtorum inſidijs ac mucronibus, nõ ſolum meo, ſed multo etiam magis, diuino conſilio eripiar, atq; euolem?
Idem Caßio: M. Fabium quòd mihi amicum tua commendatione das, nullum in eo facio quæſtum. Multi enim anni ſunt, cum ille in ære meo eſt, & à me diligitur.
Idem de Oratore: Iam anni propè quadringẽti ſunt, cum hoc probatur.
Idem Attico: Vtinam illum diem uideam, cum tibi gratias agam, quòd me uiuere coëgiſti.

Eidem

Eidem: Eandem uirtutem iſtam, ueniet tempus, cum grauiter gemes.

Idem pro T. Annio Milone: Erit illud profecto tẽpus, & elucefcet aliquãdo ille dies, cũ tu ſalutaribus (ut ſpero) rebus tuis, ſed fortaſſe motu aliquo communium temporum, qui quàm crebro accidat, experti debemus ſcire, & amiciſſimi beneuolentiam, amicitiam, & grauiſſimi hominis fidem, & unius poſt homines natos fortiſſimi uiri magnitudinem animi deſideres.

Idẽ Attico: Triginta dies erant ipſi cũ dabam has literas.

Idem Cæſari: Aliquot enim ſunt anni, cum uos duos elegi, quos præcipue colerem.

Idem Attic. Vtinam eum diem uideam, cum iſta oratio ita libere uagetur, ut etiam in Sicæ domum introëat.

Idem pro eodem: Dies nondum decem interceſſerant, cum ille alter filius infans necatur.

Ibidem: Vnus & alter dies interceſſerat, cum res parum certa uidebatur.

Ibidem: Anni ſunt octo, cum iſte in iſta meditatione uerſatur.

Idem in Philippicis: Viceſimus annus eſt, cum omnes ſcelerati me unum petunt.

Idem Attico: Sed tu omnia conſilia differebas in id tẽpus, cum ſciremus quæ Brunduſij acta eſſent.

Eidem: Ipſe diſcrucior ueniſſe tempus, cum iam nec fortiter, nec prudenter quicquam facere poſſim. Eidem: Biennium iam præterijt, cum ille Callipides aſſiduo curſu cubitum nullum proceſſit.

Idem in Verrem: Vna nox interceſſerat, cum iſte Dorotheum ſic diligebat, ut diceres omnia inter eos eſſe communia.

Idem de Oratore: Vix annus interceſſerat ab hoc ſermone cohortationis meæ, cum iſte accuſauit Caium Norbanum.
Idem de Officijs: Nondum centum & decem anni ſunt, cum de pecunijs repetundis, à Lucio Piſone lata lex eſt.
Idem de Diuinat. Quoniam multi anni ſunt, cum bella à proprætoribus, & proconſulibus adminiſtrantur.

Vergilius in Georgicis:

Scilicet & tempus ueniet, cùm finibus illis
Agricola incautus terram molitus aratro,
Exeſa inueniet ſcabra rubigine pila. Idem:
—En erit unquam
Ille dies, mihi cùm liceat tua dicere facta. Idem:
Nec longum in medio tempus, cum clamor ad aures
Peruenit. Idem:
Turno tempus erit, magno cum optauerit emptum
Intactum Pallanta. Idem:
Tertia iam Lunæ ſe cornua lumine complent,
Cum uitam in ſyluis, inter deſerta ferarum
Luſtra domosq; traho. Idem:
Septima poſt Troiæ excidium iam uertitur æſtas,
Cum freta, cum terras omneis, tot inhoſpita ſaxa
Sideraq; emenſæ ferimur. Idem:
Vix hæc ediderat, cum effuſis imbribus atra
Tempeſtas ſine fine furit.

Ouidius de Faſtis:

Iam tria luſtra puer furto conceptus agebat,
Cum mater nato eſt obuia facta ſuo.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Permulti iam anni erant, cum nulla certamina fuerunt.
Idem de bello Punico: Dies haud multi interceſſerãt, cum legati uenerunt.

Idem

Idem ab Vrbe condita: Tricenteſimus ſexageſimusquintus annus urbis Quirites agitur, cum non uniuerſa Hetruria uobis bello par eſt.

Conturbare.

Conturbauit me fateor, cum intelligere ſatis nondum poſſem, quid uerbum Conturbo penitiore ſignificato ſibi uellet, cum euolutis tandem diuerſorum autorum ſcriptis, id mihi uiſus ſum percepiſſe. Eſt enim Conturbare id fere, quod decoquere: quod ut alijs pòſt iudicandũ melius relinquam, loca ipſa ex quibus collegi, ſubijciam.

Cicero ad Atticum: Illi dij ſint irati huiuſmodi Græco, qui conturbare quidem putat ſibi licere, quod equitibus Romanis.

Idem Quinto Ciceroni fratri: Miſi ad Cæſarem eodem illo exemplo literas, locum autem illius de ſua egeſtate ne ſis aſpernatus: Ad quẽ ego reſcripſi, nihil eſſe quod poſthac artis noſtræ fidutia conturbaret, luſiq; in eo genere & familiariter, & cum dignitate.

Idem pro Gn. Planco: Nam quod ais Caſsi, non plus me Planco debere, quàm bonis omnibus, quòd ijs æque mea ſalus chara fuerit: ego me debere bonis omnibus fateor: ſed etiam ij quibus ego debeo, boni uiri & ciues, comitijs ædilitijs aliquid ſe meo nomine debere Plãco dicebãt. Verum fac me multis debere, & in ijs Planco. Vtrum igitur me conturbare oportet? an cæteris cum cuiuſq; dies uenerit, hoc nomen debitoris quo urgetur nunc cõpetitor diſſoluere? quanquam diſsimilis eſt pecuniæ debitio & gratiæ. Nam qui pecuniam diſſoluit, ſtatim nõ habet id quod reddidit. Qui autem debet, æs retinet alienum. Gratiam autem & qui refert, habet: & qui habet, in eo ipſo quod habet, refert.

Vlpianus de inſtitoria actione,l. Quicunq;: Idem Labeo ait, Si quis piſtor ſeruum ſuum ſolitus fuerit in certum locum mittere ad panem uendendum, deinde pecunia accepta præſenti, ut per dies ſingulos ei panes præſtaret, conturbauerit, dubitari non oportet, quin ſi promiſit ei dari ſummas, teneri debeat.

Alphænus de in rem uerſo,l. Quidam ſeruus: Boues uendiderat, alios redemerat, nummos uenditori non ſoluerat, poſtea conturbauerat: qui boues uendiderat, nummos à domino petebat actione de peculio, aut quod in rem domini uerſum eſſet.

Conſcendere.

Conſcendere propriè nauigantiũ eſt, quod ab uſu propè cõmuni receßit. Ita enim tritum erat, ut quandoq; abſolutè à perfectißimis illis autoribus diceretur.

Cicero Attico: Idibus Martijs Pompeium à Brunduſio conſcendiſſe.

Cæſar in Commentarijs: Erat completis littoribus contentio, qui potißimum ex magno numero conſcenderent.

Ibidem: Tandem idoneam tempeſtatem nactus, milites equitesq; conſcendere naues iubet.

Idem de bello ciuili: Non minori animo ac fidutia quàm antè dimicauerant, naues conſcendunt.

Ibidem: Nominatim euocati atq; obſecrati, naues conſcendunt.

Ibidem: Aequo ut animo mancipia atq; impedimenta in Italia relinquerent, ipſi expediti naues conſcenderent.

Vergilius:

Bis denis Phrygium conſcendi nauibus æquor.

Corrumpere.

Corrumpere uulgata ſignificatione id eſt certe, quod inquinare

inquinare, contaminare, uitiare. Conſiderantibus autem, & diuerſa bonorum autorum loca rimantibus, interior quidã ſenſus occurrit, quo meo iudicio id ſignificet, quod deſtruo, rumpo, rodo, perdo.
Plautus in Amphitr. *Tace, ne corrumpe oculos.*
Idem in Mercatore: *Nimium ſtulte facis, oculos corrumpis tales.*
Varro de Re ruſtica: *Neq; rubigo frumenta atq; arbores corrumpit.*
Idem: *Capræ omnia nouella ſata carpendo corrumpunt.*
Cicero pro Aulo Licinio: *Tabulas, quas idem dicis ſolere corrumpi, deſiderare.*
Idem in Verr. *Vt tabulas publicas corrumpere auderes.*
Cæſar in Commentarijs: *Vt æquo animo ipſi ſua frumenta corrumperent.*
Salluſtius in Catilinar. *Dubitando & dies prolatando, magnas opportunitates corrumpere.*
Idem in Iugurthino: *Præda omnis à profugis corrupta.*
Ibidem: *Illaq; & domum, & ſemet igni corrumpunt.*
Ibidem: *Nam cum fontis uenæ paulo proceſſerant, igni aut lapidibus corrumpebantur.*

Propertius:

Et ſæpe immeritos corrumpas dentibus ungues.

Idem:

Illa puellarum ingenuos corrupit ocellos.

Idem:

–Corrumpit dura catena manus.

Ouidius de Arte amandi:

–Quid teneros lacrymis corrumpis ocellos?

Idem de Ponto:

His ego ſi demens auſim corrumpere nomen.

Idem de Amoribus:

Quid fles, & madidos lacrymis corrumpis ocellos?

Vlpianus locati & conducti,l. Sed addes: Sed prælum & trapetum uitiatum dominum reficere debere: quòd ſi culpa coloni quid eorũ corruptum ſit, ex locato eum teneri.

Idem eodem titulo, l. Ex conducto *: Sed & ſi uredo fructum oliuæ corruperit,aut ſolis feruore non aſſucto id acciderit,damnum domini futurum.*

Idem ad legem Aquiliam,l. Si ſeruus: Si quis alteri damnũ fecerit,quid uſſerit,fregerit, ruperit iniuria:quanti ea res erit in diebus triginta proximis, tantum ex damno dare damnas eſto. & ſubdit:Celſus ait:Lex ruperit,rupiſſe uerbũ fere omnes ueteres ſic intellexerũt,corruperit. & ſubdit:Celſus non neget fractum & uſtum contineri corrupti appellatione.

Labeo eodem titulo:Si riuum, quem faciendum conduxeras,& feceras, antequam eum probares, labes corrupit, tuum periculum eſſe Paulus *reſpondit.*

Paulus de Vſufructu,l. Titius: M*euius uillã uetuſtate corruptam, neceſſariam cogendis & conſeruandis fructibus ædificauit.*

*Idem de liberali cauſa,l. Liberalis:*Fieri *enim poteſt,ut fidutia libertatis, & ſurripere quædam, & corrumpere, atque cõſumere ex bonis eorũ quibus ſeruiebat, auſus ſit.*

Cæſar in Comment. *Corruptis equis macie, conandum ſibi aliquid* Pompeius *de eruptione exiſtimauit.*

Ibidem: I*taq; quodcunq; addebatur ſubſidio, id corruptũ timore fugientium,terrores & periculum augebat.*

Hircius *in* Comment. Frumento *incenſo, uino,oleo, cæteriſq; rebus,quæ ad uictum parari ſolent,corruptis.*

*Ibidem:*Rebus *ad uictum pertinentibus corruptis.*

Titus

Titus Liuius ab Vrbe condita:Cauſando corrumpi equos in inſula incluſos.

Ibidem: Caue ne tot meritorum gratiam maiore culpa corrumpas.

Ibidem:Alia diſiecerunt,alia igni corruperunt.

Ibidem: Ad frumenta, quæ iam in horreis erant, corrumpenda.

Idem de bello Punico:Captũ oppidum cũ ingenti præda, quãquam pleraq; à dominis de induſtria corrupta erant.

Ibidem:Tectis primum incenſis ac frugibus corruptis.

Conſequor, & Aſſequor.

Conſequor & Aſſequor, uno propemodum eodemq́; modo dicendi, cenſeri poſſunt: ut ſi dicamus, Non me eſt aſſecutus:uel conſecutus: idem ſignificet, quod,non potuiſti ad me peruenire.

Terentius in Heautonti. Hæc ubi aperuit oſtium,continuo huc ſe coniecit intrò:ego conſequor.

Cicero Attico:Quamobrem te oro des operam,ut me ſtatim conſequare.

Eidem:Si enim es Romæ,iam me aſſequi non potes:ſin es in uia, cum eris me aſſecutus, coràm agemus quæ erunt agenda.

Eidem:Cũ præſertim non dubitaremus, quin ſi etiam tutũ iter nobis fuiſſet,te tamen iam conſequi non poſſemus.

Idem in Catilinam:Aurelia uia profectus eſt,ſi accelerare uolent,ad ueſperum conſequentur.

Cæſar in Commentarijs:Hoc prælio facto reliquas copias Heluetiorum ut conſequi poſſet, pontem in Arare faciendum curauit.

Titus Liuius de bello Punico: Peditum agmen, quia aſſequi terra non potui.

Ibidem:In Brutios raptim,ne Gracchus aſſequeretur,conceſſit.
Idem de bello Macedonico: Paucos moratus dies,dum ſe copiæ aſſequerentur.
Idem ab Vrbe condita:Nocte prægreſſum cum aſſequitur locis planis ac patentibus.

Caueor & Gemor.

CAueor & Gemor, ſæpenumero ſcriptum reperi(ut opinor) à paucis obſeruatum.
Cicero Seruio Sulpitio: Quæ eſſet tua in hoc peſtifero bello cauendo & prædicendo ſententia.
Idem Att.Atq; hic ſtatus, qui una uoce omnium gemitur.
Eidem:Cætera quæ quidē prouideri poterūt, cauebūtur.
Eidem:O' hominem cauendum mihi.
Eidem: Fidem uobis habendam non eſſe, me uero cauendum.

Commodùm.

COmmodum diſceſſeram cùm ueniſti, id eſt,opportunè, in tempore,aliquando uix tantum:modus hic loquendi elegans, frequenti in uſu eſt apud bonos autores.
Plautus in Mercatore: Si iſtac ibis, commodum obuiam uenies patri.
Idem in Trinum: Namq; hoc commodum orditur loqui.
Idem in Milite: Hem te ipſum quæro commodum uir lepidiſsime.
Teren.in Eunucho:Commodum huc aduenerat.
Cicero Attico: Commodum diſceſſerat Hilarius librarius.
Eidem: Commodum ad te miſeram Demeam, cum heros ad me uenit.
Eidem: Commodum ad te dederam literas de pluribus rebus,cum ad me bene mane Dionyſius uenit.

Eidem

Eidem: Cōmodum diſceſſeras heri, cum Trebatius uenit.

Amat ut cum maxime.

AMat ut cum maxime, modus eſt loquendi Romano candore perfuſus. Id enim ſignificat, quod illiterati dicunt, Amat ſicut unquam, uel nunquam magis.

Cicero Q. fratri: Domus celebratur ita ut cum maxime.

Terentius in Hecyra: Amabat ut cum maxime tum Pamphilus.

Cedo.

CEdo aduerbium, quandoque ab ueteribus etiam ad plures referebatur.

Cicero de Senectute: Cedo quî ueſtram rempublicam tantam amiſiſtis & tam cito?

Conſentire.

COnſentire, intimo modo loquendi eſt, quod conuenire, concordare.

Cicero in Acad. quæſt. Sed mihi neutiquam cor cōſentit. & ſubdit: Apparet enim iam cor oculis conſentire.

Idem Attico: Quoniam cum conſilijs tuis, mea & facta & conſilia conſentiunt.

Idem de Diuinatione: Animorum conſentientium multitudine completum eſſe mundum.

Idem de reditu ſuo: Tanta conſenſione Italiæ.

Idem de Natura deorum: Itaq; illa mihi placebat oratio de conuenientia conſenſuq; naturæ.

Ibidem: Ita feruntur, moderanturq; curſus, ut ad omnia conſeruanda & tuenda conſenſiſſe uideantur.

Idem Planco: Quæ autem recitatæ ſunt literæ in ſenatu, nequaquam conſentire cum oratione Furnij uiſæ ſunt.

Condicere.

COndicere, penitiore ſignificato erat, Denunciare, conſti

conſtituere, decernere, & in cœnis eo uerbo præſertim ueteres utebantur.

Plautus in Sticho: Homines ſeruulos potare, amare, atque ad cœnam condicere.

Cicero Lentulo: *Nam cum mihi condixiſſet, cœnauit apud me in mei generi Craßipedis hortis.*

Tit. Liuius ab Vrbe condita: *Rex his ferme uerbis patres coſulebat: Quarum rerum, litium, cauſarum, condixit paterpatratus populi Romani Quiritiū, patripatrato priſcorum Latinorum, hominibusq; priſcis Latinis.*

Loci & cœli grauitas.

Loci & cœli grauitatem dicebant antiqui eo modo dicendi, quo multi peruerſe ut cætera, Malum aërem dicunt.

Cicero Attico: *Et cum reliquis, etiam loci grauitas hic miſerrime perferenda eſt.*

Eidem: *Iam enim corpore uix ſuſtineo grauitatem cœli huius.*

Varro de Re ruſtica: *In Apulia loca calidiora & grauiora.*

Ibidem: *In regionibus, quæ grauitate cœli, ſoliq; ſterilitate uaſtantur.*

Certus.

Veteres uerbum hoc Certus, ſermoni Latino occultiore & uario ſignificato quandoque interſerebāt. Quod non ab re ſit obſeruaſſe. Proderit enim nō parum ſtudioſis, ſi ſedulo hos floſculos attenderint. Qui uerò affirmant in plurali Certos dici, non Certum, erraſſe facile deprehenduntur.

Cicero in Verrem: *Confirmat ſe homines certos eius rei cauſa in Siciliam, & terra, & mari miſſurum.*

Ibidem

Ibidē: *Tum iſte continuo mittit homines certos Melitam.*
Ibidem: *Certos homines in quinqueremi miſiſſe.*
Idem in Catilinam: *Certos homines delectos ac deſcriptos habebat.*
Cic. Atti. *Hominem certum miſi de comitibus meis.*
Eidem: *Certos homines ad mulieres miſeram.*
Eidem: *Statim dedi literas, ut ex Cypro equites ante certam diem decederent.*
Idem Caßio: *Qui cum eſſent mißi, ut Antonio ex ſenatus ſententia certas res nunciarent, cum ille earū rerum nulli paruiſſet, ultro ab illo ad nos intolerabilia retulerunt.*
Cicero ad Pontifices: *Hanc iucundißimam uitæ atq; officiorum omnium ſocietatem, certi homines fictis ſermonibus & falſis criminibus diremerunt.*
Ibidem: *Neq; ille tot ſuſpitionibus certorum hominum & ſcelere exhulceratus.*
Idem pro Sexto Roſcio Amerino: *Si tibi fortuna non dedit, ut patre certo naſcerere.*

Vergilius:

–Equidem per littora certos
Dimittam. Horatius:
–Nam ſi natura iuberet
A' certis animis æuum remeare peractum.

Titus Liuius ab Vrbe condita: *Cum in diem certam, ut ad lucum Ferentinæ conueniant, edicit.*

Cedere uita, Cedere patria.

VErbum Cedo uulgare prope eſt, & per ora etiam uulgarium in horas ſingulas uenit. Vnum tamen eius uerbi modum, quo ueteres illius diuini ſeculi utebantur, nō ab re collegiſſe ſit, à paucis (ut arbitror) hactenus, rectè obſeruatum. Nam Cedere uita, Cedere patria, Cedere foro

ſoro, rariſsimè reperitur. Addita uerò præpoſitione, frequentius.utrunq; dicendi genus,quod penè iam ab uſu receſsit,elegantiæ plenum eſt.

Cicero Attico: *Salue, inquit Arrius, hoc eſt* Roma *decedere.*

Idem Bruto: *Vos fortaſſe ſapientius exceſsiſtis urbe ea, quam liberaueratis.*

Idem in *ſecuda Philippica*: *Qui cum multa uita excedens prouidit,tum quòd te conſulem non uidit.*

Aſinius Pollio Ciceroni: *Finibus meæ prouinciæ nuſquã exceſsi.* Vergilius:

Inuitus regina tuo de littore ceſsi. Idem:
–Poſſuntq; ſolo decedere noſtro. Idem:
–Tacitusq; mea decedere terra.

Cicero ad Octauium: *Cedam tibi in præſentia ſoro, curia,& ſanctiſsimis deorum immortalium templis, in quibus reuiuiſcente iam libertate, deinde rurſus oppreſſa,ſenatus nihil conſulitur:timet multa, aſſentitur omnia. Cedam urbe,quam per me conſeruatam, ut eſſet libera, in ſeruitute uidere non potero. Cedam uita, quæ quanquam ſolicita eſt,tamen ſi profutura eſt reipublicæ,bona ſpe poſteritatis me conſolatur: qua ſublata, non dubitanter occidam:atque ita cedam, ut fortuna iudicio meo,non animus mihi defuiſſe uideatur.*

Titus Liuius de bello Punico: *Cedere poſſeſsione magnæ fortunæ.*

Cadere cauſa.

CAdere cauſa, hoc eſt quod uulgo dicunt, perdere aut ſuccumbere.

Cicero de Oratore: *Vt ei quem deſendebat, cauſa cadere liceret.*

Idem

Idem pro Lu. Muræ. Etſi turpe exiſtimas, te aduocato illum ipſum quem contraueneris cauſa cadere.

Paulus de iure fiſci,l. In fraudem: Vt ſi uſus is contra interdictum fuerit, cauſa cadat.

Cohors.

NOn eſt cohors ſolum militū,quod penè uulgare eſt, ſed eſt etiam familia primarij uiri. Quod ut inter omnes conſtet,loca quàm plurima his ſubieci.

Cicero in Verrem: Quæ cohors, & qui comitatus fuerit, meminiſtis.

Ibidem: Cohortem autem Metelli, quam uocat, quid erat quod corrumperet?

Idem: Recuperatores dicit ſe de cohorte ſua daturum.

Ibidem: Negas de conuentu recuperatores daturum, cohortem tuam proponis.

Ibidem: Apronio permittis, ut quos uelit de cohorte ſua ſumat recuperatores. Horatius:

–Laudat Brutum,laudatq; cohortem. Idem:
Vt iuueni placeat,percontare,utq; cohorti.

Catullus:

Piſonis comites cohors inanis.

Confirmare.

COnfirmare, cum de ualetudine loquimur, ſignificat melius habere,& uires recuperare.

Cicero Tironi: Satis enim te mature uidero, cum planè confirmatum uidero.

Eidem: Adhuc dum mihi nullo loco deeſſe uis, nunquam te confirmare potuiſti.

Eidem: Cum te bene confirmâris,ad me uenias.

Crepare cum accuſatiuo.

CRepare cum accuſatiuum habet, id ſignificat quod loquitur

loquitur, prædicat. Horatius:

Sulcos & uineta crepat mera, præparat ulmos.

Idem:

Si quid Stertinius ueri crepat.

De, & Ex.

P*Articula, ſiue præpoſitio* De, *quantam uenuſtatem, gratiam, elegantiam obtineat, quam'ue crebro operi intermixta reperiatur, tametſi aliqui obſeruarunt: quo tamen bonarum literarum ſtudioſi hoc & alia huiuſmodi imitari facilius poßint, quaſi in albo prætoris huic folio ob oculos ſubſcripſi.*

Plautus in Captiuis: *Emit hos de præda, ambos de quæſtoribus.*

Idem in Rud. *Nam de nocte multa impigreq; ſurrexi.*

In Moſtel. *Non bonus eſt ſomnus homini de prandio.*

In Curculione: *De illo emi uirginem.*

In Trucu. *Nam mihi de uento miſere condoluit caput.*

Terentius in Andria: *Clamat de uia.*

Idem in Adelphis: *Imò de nocte cenſeo hodie.*

Idem in Phormione: *Vbi agrum de noſtro patre colendum habebat.*

Cato de Re ruſtica: *De domino bono colono, bonoq; ædificatore melius emetur.*

Varro de Re ruſtica: *De aſinis quenque ampliſsimum & formoſiſsimum quem poſſunt eligunt.*

Idem ibidem: *Quas mihi apposuiſti in uilla Rheatina ad lacum Velini eunti de controuerſijs.*

Cicero Lentulo: *Ego tua gratulatione commotus, quod ad me pridem ſcripſeras, uelle te bene euenire, quòd de Craſſo domum emiſſem.*

Idem de Oratore: *Equidem ſæpe hoc audiui de patre &*

ſoccro

ſocero meo.

Idem Attico: *Poſtea Meſſala de Pompeio quæſiuit.*

Eidem: *De Antiocho ſcire poteris.*

Eidem: *Neq; facturus quicquam, niſi de meo conſilio.*

Idem de Diuinatione: *Et cum admiratũ, quæſiſſe de deo, quodnam illud eſſet tale monſtrum, & deum reſpondiſſe, uaſtitatem eſſe Italiæ.*

Idem in Acad. quæſtionib. *Niſi de uia feſſus eſſet.*

Idem de Diuinatione: *Et redemptor qui columnam illam de Cotta & de Torquato conduxerat faciendã, non inertia aut inopia tardior fuit.*

Idem in Verrem: *Cum conſilio cauſam Mamertinorum cognoſcit, & de conſilij ſententia Mamertinis ſe frumentum non imperare pronunciat.*

Ibidem: *At de conſilij ſententia præclarum recitari conſilium iudices audiſtis.*

Idem pro Sexto Roſcio Amerino: *In dominos quæri de ſeruis iniquum eſt.*

Idem pro L. Flacco: *Fundum Cirneum Romæ mercatus eſt de Pupillo Metulonio.*

Idem in Bruto: *Tum ego audiui equidem iſta, inquam, de maioribus natu.*

In Partitionibus oratorijs: *Qui cum in dominos de ſeruis quæri noluiſſent, tamen de inceſtu & coniuratione quæ facta me conſule eſt, quærendum putauerunt.*

Cic. pro L. Cor. Balbo: *Audiui hoc de parente meo.*

Idẽ Caio Fab. Gallo: *Quæſiui de mea Tullia quid egiſſet.*

Idem Quinto fratri: *Efficiam quod ſæpe uiatoribus cum properant euenit, ut ſi ſerius quàm uoluerint fortè ſurrexerint, properando etiam citius, quàm ſi de nocte uigilaſſent, perueniant quò uelint.*

Cæſar in Commentarijs: Cum de tertia uigilia Petreius & Afranius caſtra mouiſſent.

Idem Oppio ac Cornelio Balbo: *Miſit ad me Gn. Magium de pace.*

Idem in Comment. *De tertia uigilia cum legionibus tribus è caſtris profectus, ad eam partem peruenit.*

Ibidem: *Ad Cæſarem de pace miſerunt.*

Ibidem: *De media nocte miſſus equitatus.*

Horatius in Epiſtolis:

Vt iugulent homines, ſurgunt de nocte latrones.

Ouidius de Ponto:

Terraq; de fructu, quàm ſit amara, docet.

Ibidem:

Quæ proprium mixto de ſale pondus habet.

Idem ad Corinnam:

Hei mihi de monitis torqueor ipſe meis.

T. Liuius ab Vrbe cond. *Quæro de te, arbitreris'ne.*

Papinianus ad Senatuſcon. Trebellia. l. Hæredes: *Peto de te uxor chariſſima.*

Ex.

Cicero Attico: *Quæſiuit ex eo, placeret'ne iudices à prætore legi?*

Ibidem: *Cum autem ex eo quæreret quid uideret.*

Idem de Diuinatione: C. *Marium cum faſcibus laureatis ex te quærere, quid triſtis eſſes.*

Dicere teſtimonium, & teſtimonia.

QVàm pulchrum eſt (bone deus) hoc quoq; dicendi genus quod ex uno eodemq; theſauro bonorũ autorum nuper erui, à paucis (ut arbitror) conſideratum, cum optima quæque ſine attentione prætereuntur. Dicere *enim teſtimonium, uiri illi clariſſimi proferre ſolebant eo modo*

modo loquendi, quo aut teſtificari, aut probare etiam dici cœptum eſt.

Cicero de Oratore: Num igitur placet, cum de eloquentia præcipias, aliquid etiam de teſtimonijs dicendis quaſi in arte tradere?

Idem ad Quintum fratrem: Cùm teſtimonium ſecundum fidem & religionem grauiſſime dixiſſem.

Ibidem pro Sylla: Cur dixiſti teſtimonium in alios?

Ibidem: Qui in illum teſtimonia grauia dixerunt.

In eadem oratione: Qui teſtimonium de coniuratione dixi.

In Verrem: Qui priore actione ita teſtimonia grauiter uehementerq; dixerunt, ut Artemonem Centurupinum legatum & publicè teſtem, Quintus Hortenſius accuſatorem, non teſtem eſſe dixerit.

In eundem: Nunquam poſt populi Romani nomen ab Siculis auditum & cognitum, Agyrinenſes contra quenquam infimum ciuem Romanum dixiſſe, aut feciſſe quippiam, qui tunc contra prætorem populi Romani, magnis iniurijs & magno dolore publicè teſtimonium dicere cogerentur.

In eundem: Num expectatis dum Lucius Metellus, is qui multos in iſtum teſtes imperio et poteſtate decernit, idem abſens, & de iſtius ſcelere, improbitate, audacia teſtimonium dicat?

In eundem: Sed ornatiores tuo iudicio, ad teſtimonia dicenda uenerunt.

Idem pro Cluentio: Non recito teſtimonia hominum honeſtiſſimorum, quæ in Stalenum ſunt dicta.

Ibidem: Falſum'ue teſtimonium dixerit.

Idem pro Cluentio: Neq; cognitum commemoraui, neq;

teſtimonium dixi.

Idem pro Planco: Multi etiam communes inimici rerũ omnium, qui ita ſemper teſtimonium de ambitu dicunt.

Idem pro Lucio Flacco: Mortuus eſt aculeo iã dimiſſo ac dicto teſtimonio.

Ibidem: Qui autem dicit teſtimonium ex noſtris hominibus, ut ſe ipſe ſuſtentat?

Ibidem: Vt qui ante dictum teſtimonium ſibi temperarit.

In eundem: Pueri autem Siſennæ, credo qui audiuiſſent, quæ in iſtũ teſtimonia eſſent dicta, oculos de iſto nunquam eijcere, neq; ab argento digitum diſcedere.

In eundem: Melitenſis Diodorus eſt, qui apud uos anteà teſtimonium dixit.

In eundem: Tamen quoniam hæc à maioribus conſtituta accepiſſent, teſtimonium ne quod dicerent.

Idem de Natura deorum: Diogenes quidem Cynicus dicere ſolebat, Harpalum qui temporibus illis prædo felix habebatur, contra deos teſtimonium dicere, quòd in illa fortuna tandiu uiueret.

Scæuola de teſtibus: Inuiti teſtimonium dicere non coguntur.

Vlpianus de teſtamentis, l. Quod teſtamento: Mulier teſtimonium dicere in teſtamento non poterit.

Caius de teſtamentis, l. Cum lege: Et eo amplius, ut putant quidam, ne'ue ipſi dicatur teſtimonium.

Arcadius de teſtibus, l. Teſtimonium: Ex his quibus nõ interdicitur teſtimonium, nec ulla lege à dicendo teſtimonio excuſantur.

Calliſtratus eodem titu. l. Teſtium: Lege Iulia de ui cauetur, ne hac lege in reum teſtimonium dicere ei liceret. & ſubdit: Qui ob teſtimonium dicendum, uel non dicendum, pecu

pecuniam accepiſſe iudicatur.

Cicero in Vatinium teſtem: Cum antè Lælius Nutricula ſeditioſorum omnium teſtimonium diceret.

Idem pro Marco Cælio: An grauis, ſapiens, moderatuſq́ uir religioſe teſtimonium dixiſſe uideatur.

Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Teſtimonium etiam in Sextum Roſcium dicturus eſt.

Ibidem: Vt in minimis rebus ampliſsimi homines teſtimonium de ſua re non dicerent.

Ibidem: Teſtimonium non diceret.

Aſconius Pædianus: Vltimæ teſtimonium dixerunt.

Idem: Dixerunt in eum infeſti teſtimonia principes ciuitatis.

Idem: Quod Siculi, qui antea publice teſtimonium dixerant.

Idem: Apud antiquos & de auditione teſtimonium dicebatur.

Idem: Si teſtimonium aduerſus eum diceret.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Quòd falſum aduerſus ſe teſtimonium dixiſſet.

Idem pro L. Cornelio Balbo: Et teſtimonium dixiſſet publice.

Dicere cauſam.

Dicere cauſam, Dicere diẽ, Dicere ius, Dicere ſententiam, Dicere legem, modi ſunt dicendi diuerſi, diuerſa ſignificantes. Eſt enim Dicere diem, certam diem reo cõſtituere, ut accuſetur. Dicere cauſam eſt, cũ reus accuſationibus reſpõdere cogitur. Dicere ius eſt, cũ iudex iuſtitiam reddit uel miniſtrat. Dicere ſententiã eſt, cũ quis (ut inepté dicũt) uotum ſuũ dat, uel opinionem ſuam dicit. Dicere legem eſt, quod præfigere, præſcribere quid opus ſit facto.

Plautus in Menæhmis: Apud ædiles prælijs factis pluri-mis peſsimiſq; dixi cauſam.

Terentius in Adelphis: Aduerſum'ne illam cauſam dice-rem, cui ueneram aduocatus?

Cicero pro Sexto Roſcio Amerino: Ea nos hoc tempore utimur, qui cauſam dicimus.

Ibidem: Cauſam dicit is, qui unus relictus ex illorum nefa ria cæde reſtat.

Idem in Verrem: Fuit nundinatio aliqua, & iſti non no-ua, ne cauſam diceret.

Ibidem: Quis non pertimeſcat cauſam dicere dominis?

Ibidem: Cauſa dicta damnati ſunt.

Cæſar in Comment. Orgentorigem *ex uinculis cauſam di cere coëgerunt. & ſubdit: Die conſtituta cauſæ dictionis.*

Titus Liuius ab Vrbe condita: Virgo Veſtalis de inceſto cauſam dixit.

Ibidem: Semel cauſam dixi.

Idem de Bello *Macedonico: Scipio iuſſus dicere cauſam, orationem magnificam de rebus ab ſe geſtis exorſus eſt.*

Indicta cauſa.

Cicero in Verrē: Indicta cauſa, in uincula cõiecit ſeruos.

Dicere diem.

Plautus in Aſinaria: Quem uideam æquè eſſe mœſtum, ut quaſi dies ſi dicta ſit.

Idem in Captiuis: His diem dicam, irrogabo mulctam.

Cicero pro Milone: Diem mihi credo dixerat, mulctam ir rogarat.

Titus Liuius ab Vrbe cond. Cæſoni capitis diem dicit.

Ibidem: Accuſatorē primum Virginium, & Appium reũ deligunt: cum diem Appio Virginius dixiſſet, Appius ſti-patus patritijs iuuenibus, in forum deſcendit.

Ibi

Ibidem:Rei capitalis diem Poſthumio dixerunt.
Ibidem:Rei capitalis diem dicere.
Idem de Bello Macedonico: P. Scipioni Africano duo Quinti Petilij diem dixerunt.
Cicero pro Tito An. Milone:Diē mihi credo dixerat,mul ctam irrogarat,actionem perduellionis intenderat.

Dicere ius.

Cicero in Verrem:Audiſtis ob ius dicendum Q. Varum dicere procuratores ſuos iſti centū & triginta millia nū= mûm dediſſe?
Idem de Prouincijs conſularibus: Emiſti grandi pecunia, ut tibi de pecunijs creditis dicere liceret ius in liberos po= pulos.& ſubdit:Id emptum ita uendidiſti,ut aut ius nō di ceres,aut bonos ciues Romanos euerteres.et ſubdit:Per= ſeuerauit ius publicano non dicere.
Ibidem:Non offendebantur homines in eo,neque moleſte ferebant abeſſe à foro magiſtratum, non ius dici,non iudi cia fieri.
Ibidem:Iſti pecuniam ob ius dicendum dediſſe.
Plautus in Menæhmis:Iuris ubi dicitur dies,ſimul patro= nis dicitur.
Tit. Liu.ab Vrbe cōd.Aut ius de pecunia credita diceret.
Item pro Lucio Flac.Qui anno antè Romæ ius dixerat.

Dicere ſententiam.

Cicero in Verrem: Mos eſt Syracuſis, ut ſi qua de re ad ſenatum referatur,dicat ſententiam qui uelit: nominatim nemo rogatur.
Ibidem:Vt quiſq; ætate & honore antecedebat,ita ſenten tiam dixit ex ordine. & ſubdit:Cum ſurgeret nemo, neq; ſententiam diceret.
Idem ad Atticum:Nocet interdum reipublicæ Cato. dicit

enim tanquam in Platonis repub. non tanquam in Romuli fece ſententiam.
Idem in Philippica quarta: Vt ſententiæ de ſumma reipublicæ libere dici poßint.
Ibidem: Me conſule, ſententiæ ſalutares dictæ ſunt, quibus ad hanc diem uiximus.
Idem in Philipp. decima quarta: Qui hoc loco ſententias dicimus.
Cælius Ciceroni: Conſulem deſignatum primum ſententiam dicentem.

Dicere legem.

Horatius:

Prudens emiſti uitioſum, dicta tibi eſt lex.

Ducere ſortem, uitam, ſpiritum.

Dvcere ſortem, uitam, ſpiritum.
Cicero in Verrem: Sors ducitur. Quamobrem? Nemo erat uoluntarius laudator præturæ tuæ.

Vergilius:

–Stat ductis ſortibus urna.

Cicero pro lege Manilia: Cũ ueſtros portus, atq; eos portus, quibus uitam & ſpiritum ducitis, in prædonum fuiſſe poteſtatem ſciatis.

Dare uitio, crimini, Vertere uitio.

Dare uitio, Vertere crimini, Dare crimini, id eſt, quod corruptißimè dicitur, Inculpare.
Plautus in Epid. Quis erit qui id uertat uitio?
Idem in Milite: Ne quis tibi hoc hodie uitio uertat.
Terentius in Andria: Nunc quam rem uitio dent, quæſo animaduertite.
Cicero in Bruto: Quinetiã memini cum in accuſatione ſua Q. Gallo crimini dediſſet, ſibi eum uenenum parauiſſe.

Dare

Dare pignori.

DAre pignori, idem eſt quod Oppignorare. Sed hic etiam modus dicendi obſeruandus eſt.

Plaut. in Moſtellaria: Heri x L. etiā dedit hucuſq; pignori.

Dicet aliquis, Roget aliquis.

DIcet aliquis, Roget aliqs, modus eſt dicēdi, quo inepti dicūt, Forte aliquis mihi dicat. Vel Si quis me roget.

Cicero in Paradoxis: Quid eſt igitur, quæret aliquis, bonum?

Deijcere oculos.

DEijcere oculos, celeritatem aliquando ſignificat, aliquando præ pudore ſubmittere.

Cicero in Verrem: Si tantulum oculos deiecerimus, præſto eſſe inſidias.

Deponentia paſsiua.

NEc eſt prætermittendum, eſſe apud perfectos illos autores, Deponentia nonnulla, quæ in participijs plerunq; paſſiuè ponantur, quorum uel pauca collegi de multis, ut palàm ſit, nullam aliam eſſe grāmaticam, quàm modum loquendi, quem aut obſeruare & imitari neceſſe ſit eum, qui Latinus dici cupit: aut ſi id neglexerit, in ſua barbarie contabeſcere.

Cicero Attico: Sed ea omnia mihi ſunt patienda.

Eidem: Te etiam atq; etiam oro, ut me totum tuendum ſuſcipias.

Idem pro M. Cælio: Magnum crimen, uel in legatis inſidiandis, uel in ſeruis ad hoſpitem domi necandum ſolicitandis.

Idem pro Cor. Balbo: Huius uirtus præſens experta atque perſpecta, obtrectatorum uoce lædetur.

Ibidem: Quiddam de communi conditione omnium no-

ſtrum deprecandæ maleuolentiæ cauſa breuiter cõmemorandum uidetur.
Ibidem: Veruntamen *uigilijs nocturnis, & concione hominum inſtitutum illud conceptum atq; meditatum eſt.*
In Antonium : *De laude ſilebo, quæ gratiſsima memoria omnium ciuium incluſa, nondum autoritate publica teſtata eſt.*
Idem de Senectute : *Agro bene culto nihil poteſt eſſe uſu uberius, ſpecie ornatius: ad quem fruendum non modo nõ retardat, uerumetiam inuitat atq; allectat ſenectus.*
Idem in Paradoxis: *An quiſquam in potiundis uoluptatibus gloria ſe & prædicatione effert?*
Plautus in Bacchidibus: Conſolandus *mihi hic eſt.*
Cicero Attico: *Illud ineſt tamen commodi, quòd & mihi, & cæteris amicis tuis nota fuit, & abs te aliquando teſtificata tua uoluntas.* Horatius:
Oblitusq; *meorum, obliuiſcendus & illis.*

Dum particula, cum Expecto conſtructa.

P*Articula* Dum, *coniungitur ab perfectis illis autoribus cum uerbo* Expecto, *mira cum elegantia, & pari propemodum concordia, ut facile ſit conſiderantibus iudicare, unum illis atq; eundem fuiſſe dicendi modum.*
Plautus in Pſeudolo: Ne *expectetis dum redeam.*
Idem in Caſina: Ne *expectetis dum illi ad eos exeant.*
Terentius *in* Andria: Ergo'ne *expectatis dum exeat huc?*
Idem in Eunucho: Concedam *hinc intro, atq; expectabo dum ueniat.*
Cic. L. Luccio: *Sed ad properationem meam quidẽ intereſt, non te expectare dum ad locum uenias.*
Idem in Bruto: Quod *ſcribis te in* Italia *moraturum dum tibi literæ meæ ueniant, ſi per hoſtem licet.*

Eidem:

Eidem: De ſororis autem tuæ filijs non expectaui Brute dum ſcriberes.
Idem Gn. Pompeio: Non expectaui dum mihi à te literæ redderentur.
Idem Attico: Ego in arcano operior dum iſta cognoſco.
Ibidem: Expecta amabo te dum Atticum conueniam.
Ibidem: De Aufidio & Palicano non puto te non expectare dum ſcribam.
Idem in Piſonem: An ego expectem, dum de te quinq; & ſeptuaginta tabellæ diripiantur?
Idem in Verrẽ: Quid expectas, an dum ab inferis ille Malleolus exurgat?
In eundem: Nolite expectare, dum omnes obeam oratione mea ciuitates.
Idem in Philippi. Num expectas dum te ſtimulis fodiam?

Vergilius:

Quid moror? an mea Pygmalion dum mœnia frater
Deſtruat?

Vatinius Ciceroni: Si hoc expectandũ ſit, dum totum bellum conficiatur.
Cælius eidem: Saltem dum quid de Hiſpanijs ſcitur expecta.
Plancus eidem: Sciebam enim, & cautius erat conſilium, expectare me ad Iſaram, dum Brutus traijceret exercitũ.
Brutus eidem: Ego tibi ut antea ſcripſi, dum mihi à te literæ ueniant, in Italia morabor.
Idem eidem: Noli expectare dum tibi gratias agam.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Expectare dum conſul aut dictator fiat.
Ibidem: Nec expectent dum à Roma legati ueniant.
Ibidem: Moratus dum milites ad prædam diſcurrerent.

Ibidem: Moratus dum imperatores conſuleret.
Ibidem: Expectantes dum ab hoſtibus clamor inciperet.
Idem de bello Punico: Paucos morati dies dum ſocij ue=nirent.
Idem ab Vrbe cond. Nolite expectare dum fugiant.
Ibidem: Expectate dum uobis obuiæ ueniant.
Idem de bello Macedonico: Paucos moratus dies, dum ſe copiæ aſſequerentur.

Diminuere.

DIminuere caput, fores, poſtes, modo loquendi illorum ueterum eſt frangereq́: qui modus memoriæ mandan=dus eſt ei, qui bonæ Latinitatis caput diminuere non uult.
Plautus in Menæch. Illi homini diminuam caput.
Idem in Bacchidibus: Niſi mauelis poſtes diminui ſecu=ribus.

Capitis diminutio, apud Iuriſconſ.

Sed alia eſt Capitis diminutio, apud Iuriſconſultos. Eſt enim prioris ſtatus immutatio, ut teſtatur Caius eo titulo, l. prima. Antiqui tamen Oratores de capite diminuere, & de capite demere dicebant.
Cicero in Verrem: Vnum hoc aliud ſenatuſconſultum re=prehenſum ſecretumq́; eſt, ut quibus ille de capite dēpſiſ=ſet, ne pecunias in ærarium referrent.
Ibidem: Hoc nomine uidiſtis tritici modios de capite eſſe demptos.
Ibidem: Demit de capite medimna D C.
Ibidem: Coguntur Aſcrioni (id eſt, Pippæ) dare tantum, quantum erat de capite demptum.
Idem in Topicis: Gentiles ſunt, qui inter ſe eodem nomi=ne ſunt, non eſt ſatis. & ſubdit: Quorum maiorum nemo ſeruitutem ſeruiuit. Abeſt etiam nunc, qui capite nō ſunt

dimin

diminuti, hoc fortaſſe ſatis eſt.

Cæſar in Commentarijs: Illud, quod deditione ducis & capitis diminutione ſublatum eſt.

Titus Liuius de bello Punico: Serò nunc deſideratis diminuti capite, abalienati iure ciuium.

Deducere.

Deducere, nota ſunt huius uerbi uaria ſignificata, quæ & à multis notata diligenter fuere: ſed locus Ciceronis admonet, ut nos quoque de eo aliquid dicamus, cùm Deducere inter cætera ſignificet, ſponſam, uel amicam domum perducere: & item ſignificet, de ſumma demere, uel detrahere. Cicero qui facetijs ſcatebat & dictis, cùm mater M. Bruti Seruilia Iuniam Tertiam filiam, eandemq; C. Caſſij uxorem, ad Cæſarem qui mœchus caluus ob adulterium dicebatur, deduxiſſet, eademq; Seruilia paulò pòſt ab Cæſare precioſum ære paruo fundum emiſſet, Cæſaris libidinem cauillatus circa uerbũ Deduco, dicto peracuto proſcidit: Equidem, inquit, quò melius emptum ſciatis, cõparauit Seruilia hunc fundum, Tertia deducta.

Interdum Deduco ſignificat comitari, ſiue domum perducere.

Terentius in Andria: Hic nunc non dubitat, quin ſe deducturum neges.

Ouidius de Ponto:

At cum Tarpeias eſſes deductus in arces.

Horatius:

Occurram in triuijs, deducam, nil ſine magno
Vita labore dedit mortalibus. *Tibullus:*
Tempus erit, cum me Veneris præcepta ferentem
Deducat iuuenum ſedula turba ſenem.

T. Liu. de bello Punico: Dictator ſe magiſtratu abdicauit,

priua

priuatusq́; de roſtris deſcendit, turbæq́; ſe immuſcuit, ne deducendi ſui cauſa populum de foro abduceret.
Ibidem: Tamen frequentes deduxerunt domum.

Quandoq; id uerbum ſignificat, de ratione uel ſumma aliquid demere (ut diximus) ſiue detrahere.
Cicero de Officijs: Hæc igitur talia circũſpiciẽda ſunt in omni officio, & conſuetudo exercitatioq́; capiẽda, ut boni ratiocinatores officiorum eſſe poßimus, & addẽdo deducendoq́; uidere, quæ reliqui ſumma fuit, ex quo quantũ cuiq; debeatur intelligas.
Africanus de iure dotium, l. Deducta parte tertia, reliqua ſibi dos reddatur.
Idem eodẽ titulo: Vno pluribus'ue filijs ſuperſtitibus deducta parte.

Quandoque deducere, ut diximus, ſignificat ſponſam ad maritum, uel amicam ad amantem perducere.
Cicero in Verrẽ, actione quarta: Hic eſt Decimus, ad quẽ iſte deduxerat Tertiam Iſidori Mimi filiam, ui abductam ab Rhodio tibicine. huius Tertiæ plus etiam quàm Pippæ, plus quàm cæterarum, ac propè dicam, tantum apud iſtum in Sicilienſi prætura autoritas ualuit, quantum in urbana Chelidonis.

Ouidius de Faſtis:

Cum primum cupido Venus eſt deducta marito.

Terentius in Hecyra: Vt ad pauca redeam, uxorem deducit domum. Tibullus:

Vt iuueni primum uirgo deducta marito.

Hoc quoq; conſiderãdum eſt, Tertia filia cum dicitur, nomẽ propriũ, non numeri eſſe: nã id frequens reperitur.
Cicero in Verrem actione v. Huc Tertia illa perducta per dolum atq; inſidias à Rhodio tibicine. & ſubdit: Sic hanc

Ter

Tertiam dilexit,ut eam ſecum ex prouincia exportaret.
Idem actione ſexta: Sed eo ipſo tempore cum eſſet in littore Tertia illa tua, quam tecum deportabas, erat in omnium conſpectu.
Aſconius Pædia. Nam Tertiam Scæuolæ filiam dimiſſam à Pompeio in matrimonium duxerat.
Vlpianus de condit.l.Hæc conditio:In domum mariti deducta eſt.
Scæuola de donat.l.Seia Sempronio cum certa die nuptura eſſet,antequam domum deduceretur,tabulæq́; dotis ſignarentur,donauit tot aureos.
Papinianus de iure dotium,l. Dotis: Nam ſi minor annis duodecim,aut maior deducta ſit,tunc primum petetur.

Deducere idem ſignificat,quod redigere.

Catullus:

Huc eſt mens deducta tua,mea Leſbia cura.

Poſtremo omiſsis cæteris in alio ſignificato, Deducere ſignificat auocare,& à propoſito remouere.
Cicero in Catilinam:Si impendens patriæ periculum, me neceſſario de hac animi lenitate deduxerit.
Idem Terentiæ: Neque legis improbiſsimæ pœna deductus eſt,quo minus hoſpitij & amicitiæ ius,officiūq́; præſtaret.

Deferre.

DEferre nomen,non eſt propriè accuſare,ſed ante accuſationem apud iudicem,uel magiſtratum aliquem, de aliquo crimine denunciare: unde Delator dictus eſt,ut clare infrà oſtendetur.
Cicero in Verrem;Serui cuiuſdam nomen defertur,is accuſatur,ficti teſtes in eum dantur,rem cunctus ſenatus Catinenſium iudicat.

Terentius, de bonis poſſeßis, l. Eum patronũ. Qui nomen detulit, accuſaſſe intelligendus eſt, niſi abolitionem petat.
Plaut. in Aulul. Ad treis uiros ego deferam tuum nomen.
Cicero pro Cluentio: Atq; ut intelligatis Cluentium non accuſatorio animo, non oſtentatione aliqua aut gloria adductum: ſed nefarijs inſidijs propoſito ante oculos uitæ periculo, nomen Oppianici detuliſſe, paulo longius exordium cauſa rei demonſtrandæ petam.
Idem in Verrem: Ego ſic intelligo iudices, cum de pecunijs repetundis nomen cuiuſpiam deferatur.
Ibidem: Nomen hominis audaciſsimi detuli.
Idem pro M. Cælio: Niſi iterum eadem de re ſuo familiari abſoluto nomen hic detuliſſet.
Idẽ pro Cluẽtio: Et clariſsima uoce ſe nomẽ Oppianici, ſi interfectũ Marcũ Auriũ cõperiſſet, delaturũ eſſe teſtatur.
Ibidem: Nam Cluẽtius iudices primum nomẽ eius detulit.
Idem Q. Cicer. Paulus noſter cum teſtis productus eſſet in Sextium, confirmauit ſe nomen Vatinij delaturum.
Idem in Verrem: Eiuſdem rei nomen detulerunt.
Ibidem: Ait, ſi liceret, nomen abſentis deferre ſe uelle.
Ibidem: Nuper cum in Publium Gabinium uir fortiſsimus & innocentiſsimus Lucius Piſo delationem nominis poſtularet.
Cicero pro Domo ſua: Nomen Sexti Pompeij detulit.
Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Qui Sexti Roſcij nomen deferendum curauit.
Idem pro L. Muræna: Dixi in ſenatu me nomen conſularis candidati delaturum.

Deſcribere, Excribere.

DEſcribere quid ſignificet, omnes norunt. neque enim nos manifeſta ac in propatulo poſita uano labore tẽtamus,

tamus,ſed latentia & minus uulgaria,quæ pauci curaue-re,in lucem protrimus: ut hac noſtra induſtria non inanẽ oſtentationem,uerùm aliquam literariæ reipub.utilitatem quæſiſſe uideamur.Eſt enim alio dicendi modo Deſcribe-re & Excribere id, quod ineptiſsimè ac barbarè potius, uulgo Copiare dicitur,uel Tranſumere, aut Tranſcribe-re,nouis & inuſitatis uerbis:quæ qui imitantur,Latinitate omni penitus indigni ſunt.

Cicero Cornificio: Dicam tuis, ut eum librum ſi uelint, deſcribant.

Idem Attico: Quem librum ad te mittam, ſi deſcripſerint librarij.

Eidem:Poëta ineptus,& tamen ſcit nihil,ſed eſt non inuti lis,deſcribo,& remitto.

Eidem:Dicta eius & conciones deſcribunt.

Eidem:Epiſtolam meã,quòd promulgatam ſcribis eſſe, nõ fero moleſte,quinetiam ipſe multis dedi deſcribendam.

Ad eundem:Varroni quidẽ,quæ ſcripſi te autore,ita pro-pero mittere,ut iam Romam miſerim deſcribenda.& ſub-dit,Scripſi enim ad librarios,ut fieret tuis,ſi tu uelles,de-ſcribendi poteſtas.

Idem in Verrem:Quaſi excribẽdi poteſtatem nõ haberet.

Idem in Antonium: Literas tibi ille mittat de ſua ſpe rerũ ſecundarum ſuarũ,tu eas lætus proferas,recites, deſcriben das etiam des improbis ciuibus.

In Verrem:Tabulas in foro ſumma hominum frequentia excribo,adhibẽtur in excribẽdo de cõuentu uiri primarij.

Idẽ in Academicis quæſtionibus: Qui ſe illa audiuiſſe Ro mæ de Philone, & ab eo ipſo illos duos libros dicerent deſcripſiſſe.

T.Liu.ab Vrb.cõd. Iuſsi inclytas Solonis leges deſcribere.

Paulus

Paulus: Quemadmodum teſtamenta & cætera, leg. Omnibus: Quicunq; dederant tabulas teſtamenti inſpicere, uel etiam deſcribere, inſpiciendi, deſcribendiq; poteſtatem facturum ſe prætor pollicetur.
Vlpianus eodem tit. l. Tabularum: Diem autem & conſulem tabellarum nõ patitur prætor deſcribi, uel inſpici: idcirco ne quid etiam fiat falſi.

Diſcedere, Recedere à conditione.

DIſcedere, Recedere à conditione, à perſona, à ſtatu, eſt, quod immutare conditionem, perſonam, ſtatum.
Cicero de Officijs: Hoſtis, quem nũc peregrinum dicimus, quanquam id nomen durius efficit iam uetuſtas, à peregrino enim iam receßit.
Modeſtinus de uſufructu, l. Titio: Vſusfructus inutiliter legari intelligitur, in id tẽpus uidelicet collatus, quo à perſona ſua diſcedere incipit.

Dare bibere, Miſcere.

NOn multi (ut reor) aduerterũt, quonam modo propriè, atq; uno uerbo Latinè dicatur Dare bibere, uel Dare potum, quod Græcanico uerbo aliqui impropriè Propinare dicunt: cùm Propinare propriè Præbibere ſit, uel Prægustare, & id uerbum diuerſis modis quandoque proferatur. Sed nos cùm Latinè loqui curamus, Latina potius adducimus. Miſcere igitur præter alia ſignificata, uno uerbo id eſt, quod duobus uerbis dicitur, Dare bibere. Vtrunq; tamen elegans.
Terent. in And. Pòſt deinde quod iuſſi, ei date bibere.
Cato de Re ruſtica: Bis in die id faciet, meridie bibere dato.
Cicero de Finibus bonorum & malorũ: Dico ergo in eadem uoluptate eum qui alteri miſceat mulſum, ipſe non

ſitiens,

ſitiens, & eum qui illud ſitiens bibat.

Ouidius in Metamorphoſi:

Arripit Iliaden, qui nunc quoq; pocula miſcet,
Inuitaq́; Ioui nectar Iunone miniſtrat.

Differtum, Confertum, refertum.

D*ifferfum & Confertum inter ſe differunt:* Nam Dif*ferſum id eſt, quod* Re*ferſum: utrumq; enim plenum ſignificat.* Conf*ertũ uero id eſt, quod dēſum.* Sed *cõfertum & Refertum à ſuis uerbis Refercio & Confercio deſcen-dere comperi.* Di*fferti autem uerbum, non comperi.*

Cicero pro P. Sextio: *Meminiſtis tum iudices corporibus ciuium Tiberim repleri, cloacas refærciri.*

Varro de Re ruſtica: *Quo facto non modo non deſiſtunt pugna, ſed etiam confærciunt ſe lingentes.*

Differtum.

Horatius in Sermonibus:

—Inde forum Appi
Differtum nautis, cauponibus atq; malignis.

Idem in Epiſtolis:

Differtum tranſire forum, populumq́; iubebat.

Confertum, Confertiſsimum & Confertim aduerbium.

Cæſar in Commentarijs: Vt *nunquàm conferti, ſed rari, magniſq́; interuallis præliarentur.*

Ibidem: *Neq; à tanta multitudine coniecta tela, conferti uitare poterant.*

Titus Liuius de bello Punico: *Alij ad exitus theatri conferti obſiſtunt.*

Idem ab Vrbe condita: *In confertos Veientes euntem ferox uiribus transfigit.*

Idem de bel. Pun. *Cæteros cõfertos in media ualle recepit.*

Ibidem:Deinde rari in confertos illati.
Idem de bello Maced. Turba conferta iter clauſit.

Confertiſsimum.

Cæſar in Commentarijs : Qua parte hoſtium acies confer tiſſima uiſa eſt,erupit.
Titus Liuius ab Vrbe condita:In cõfertiſſima turba prope regium tribunal conſtitit.
Ibidem:Eò ſe in turbam confertiſſimam recipit.
Idem de bello Punico:Per confertiſſimam hoſtium turbam impetum facit.

Refertum.

Titus Liuius de bello Punico : In agrum Picenum auertit iter refertum præda.

Confertim aduerbium.

Titus Liuius ab Vrbe condita : Cum confertim Romani, ut ſolent, denſatis excepiſſent ſcutis.
Idem de bello Punico : Quo acrius & confertim magis utrinq; pugnabatur.
Idẽ de bello Macedonico : Confertim pugnant & cedũt.

Dare negocium.

D*Are negociũ,id eſt quod multi ineptè dicunt, Committere. modus eſt loquendi feliciſſimi illius temporis,memoriæ cum alijs mandandus.*
Cic.in Ver.Dat amico ſuo cuidam negocium,qui tum magiſter erat eius ſocietatis,ut diligenter caueret.
Salluſt. in Catilinar. Igitur P. Vmbreno cuidam negocium dat,uti legatos Allobrogum requirat.
Lentulus Ciceroni:Permiſſum eſt ijs, ut dum ipſi uenirẽt, darent negocium qui Aſiam obtineant.
Idem Rufo:Non habui cui potius id negocij darem quàm tibi.

Dare pœ

Dare pœnas.

Dare pœnas, id eſt quod uulgò dicunt, Fecit pœnitentiã: ſed hic modus loquendi obſeruandus eſt.

Vergilius:

–Dabis improbe pœnas.

Lentulus Cic. Spero celeriter eum pœnas daturum.

Dare auribus.

Dare auribus, hoc eſt, aſſentari, blandiri.

Trebonius Ciceroni: Noli putare mi Cicero, me hoc auribus tuis dare.

Dare ſe in pedes, Dare ſe in uiam.

Dare ſe in pedes, Dare ſe in uiam, modus eſt loquendi illorum ueterum, hoc eſt, pedibus fugam agere, & ad iter ſe parare. Poſteri hunc quoq; modũ, ut pleraq;, deprauarũt.
Plautus in Captiuis: Me'ne uis dem ipſe in pedes?
Terentius in Eunucho: Ego me in pedes, quantum queo, in angiportum quendam deſertum indo.
Cic. Terentiæ: In uiam quod te des hoc tẽpore, nihil eſt.

Dÿ faciant.

Dii faciant, optantis eſt: & hic modus loquendi perquàm elegans eſt, ſignificatq; id quod Vtinam.
Cic. in Verrem: Dij faciant ut rei militaris, ut belli mentionem facere audeas.

Dÿ meliora.

Dii meliora, modus optandi imperfecto ſermone, ſed modus loquendi ita obtinuit.
Titus Liuius de bello Macedonico: Perturbata, dij meliora inquit.

De meliore nota commenda.

De meliore nota commenda, modus dicendi illius eruditiſſimi ſeculi.

M. *Curius Ciceroni: Sulpitio ſucceſſori nos de meliore nota commenda.* Catullus:

Quiſquis de meliore nota.

Diſsimulare.

D*Iſsimulare, inter cætera eſt fingere, non intelligere, quæ dicuntur uel aguntur.*

Cic. Atti. *Itaq; me ipſum commouerat, ſic abſurdè & aſperè uerbis, uultuq; reſponderat, diſsimulaui dolens.*

Aedificare nauem.

A*Edificare nauem ferè abſurdum, aut nouum multorum auribus uidetur: eſt tamen dicendi modus apud ueteres uſitatiſsimus.*

Plautus *in* Mercatore: *Aedificat nauem gerariam, & merces emit.*

Cicero *in* Verrem: *Nauem uero maximã triremis inſtar, pulcherrimam atq; ornatiſsimam, palàm ædificatam ſumptu publico, ſciente Sicilia, per magiſtratum ſenatumq; Mamertinum, tibi datam donatamq; eſſe dico.*

Ibidem: *Legati principes, & publice tibi nauem ædificatam, & priuatim ſeipſos abs te ſpoliatos, expilatosq; eſſe dixerunt.*

Ibidem: *Qui nauis iſtius ædificandæ publicæ præfuit.*

Ibidem: *Nauem deniq; maximam, quam onuſtam furtis in Italiam mitteret, apud iſtos faciendam ædificandamq; curauit.*

Eidem: *Aedificauerint'ne nauem onerariam.*

Eidem: *De tua pecunia conſtare ædificatam eſſe eam nauem.*

Idem *pro lege* Manilia: *Qui poſteaquam maximas ædificaſſet, ornaſſetq; claſſes.*

Cæſar *in* Commentarijs: *Imperat quos legionibus præfecerat, uti*

cerat, uti quàm plurimas poſſent naues ædificandas, ueteresq́; reficiendas curent.

Es, & Ades.

E*S, & Ades, indicatiuum & imperatiuum eſt, ſed imperãdi modo ab antiquis uoce* Es *frequẽtius, quàm ſis dicitur: quod iam in deſuetudinem per negligentiã uenit.*
Terentius in Andria: Adeſdum, paucis te uolo.
Idem in Adelph. Modo bono animo es, duces uxorẽ hanc.
Reſpondetur: Bono *animo es, inquis?*
Cicero in Somnio Scipionis: Quem ut agnoui, corrui. ſed ille, Ades, inquit, animo, & omitte timorem.

Vergilius:

Huc ades ô Galathea.

Horatius:

Si me amas, inquit, paulum huc ades.

Extra iocum.

E*Xtra iocum dicebatur à ueteribus, cùm quid ſerio, non ioco dicere ſe uelle dicebant. Modus eſt dicendi pulcherrimus.*
Cicero Trebatio: Sed mehercle extra iocum, homo bellus eſt.
Idem Caio Volumnio: Sed mehercle extra iocum ualde mihi tuæ literæ facetæ, elegantesq́; uiſæ ſunt.
Idem Pæto: Sed hercle mi Pæte, extra iocum moneo te.

Exacta.

E*Xacta dicebantur perfecta.* *Horatius:*

—Sed emendata uideri
Pulchraq́;, & exactis nimium diſtantia, miror.

Eſſe curæ, uoluptati, ſolicitudini.

E*Sſe curæ, Eſſe uoluptati, Eſſe ſolicitudini, Eſſe ſolatio, Eſſe lætitiæ, Eſſe impedimento, Eſſe lucro, Eſſe*

 damno,

damno, Eſſe ſumptui, Eſſe ſaluti, Eſſe uſui, Eſſe honori, & huiuſmodi loquendi modi, maximam orationi afferũt elegantiam.

Plautus in Ciſtellaria: Multisq́; damno, & mihi lucro ſine ſumptu eris.

Ibidem: Quæ neq; illa illi quicquam uſui fuit.

Varr. de Re ruſtic. Vt domino ſint fructui ac delectatiõi.

Cicero in Bruto: Iſtum ipſum quidem inquam Brute, dico librum mihi ſaluti fuiſſe.

Ibidem: Quod tibi aut nouum, aut tanto uſui poſſet eſſe?

Idem ſenatui populoq́; Romano: Quod mihi maximæ lætitiæ fuit.

Idem Catoni: Mihi ut in huiuſmodi re tanto bello maximæ curæ eſt.

Idem Tironi: Magnæ nobis eſt ſolicitudini ualetudo tua.

Eidẽ: Cupiditas cæterorũ hominũ impedimento mihi fuit.

Idem pro Lucio Cornelio Balbo: Et magno uſui noſtræ rei publicæ fuiſſent. Vergilius:

Non erit auxilio nobis Aetolus & Arpi,
At Meſapus erit.

Mittere ſubſidio, Venire auxilio.
Relinquere præſidio.

Mittere ſubſidio, uenire auxilio, & relinquere præſidio, obſeruandum maxime eſt, elegantia non parua inſigne.

Cæſar in Commentar. Legiones, quas præſidio noſtris miſerat. & paulo pòſt, Quos ſibi ſubſidio reliquerat.

Excludi tempore, aut temporis ſpatijs.

Excluſum tempore, aut temporis ſpatijs, id quod nos nouum modum introducentes, dicimus impeditum, ueteres illi uno eodemq́; modo dixere, pauci hactenus (ut arbitror)

arbitror) obſeruauerunt.

Cicero in Verrē: Anguſtijs temporis excluduntur omnes.
Idem Attico: Quæ enim ſoluto animo familiariter ſcribi ſolent, temporibus his excluduntur.
Idem in Verrem: Hi poſtquam temporibus excluſi, per ſenatum agere quæ uoluerant, non potuerunt.
Idem de Oratore: Aut temporibus excluſi, aut uoluntate ſua feriati.
Idem in Vatinium teſtem: Vt excluſis miſer puncto temporis, ſpoliaretur beneficio & æquitate legis.
Cæſar in Commentar. Ne anni tempore nauigatione excluderentur.
Ibidem: Tempore excluſus non uenit.
Ibidem: Excluſus diei tempore, in poſterum oppugnationem differt. Vergilius:
–Spatijs excluſus iniquis.
Pomp. de ædilitio edicto, l. Si tamen: Non nocebit emptori, ſi ſex menſium exceptione redhibitoria excluſus, uelit intra annum æſtimatoria agere.
Papinianus ad ſenatuſ. Turpil. l. Quærebatur an ij, qui ab accuſatione tempore excluſi eſſent, in ſenatuſcon. Turpilianum inciderent. & ſubdit: Qui præſcriptione temporis excluſi, cauſam adulterij perferre non potuerunt.
Idem de decurionibus, l. Spurij: Si præſcriptione temporis excluſus fuerit, non tenebitur.
Paulus de inofficioſo teſtamento, l. Si proponas: Idemq́; erit, ſi tempore excluſus ſit.
Iulia. de bo. libertorum, l. Si libertus: Si non petierit bonorum poſſeßionem, tempore excluſus, uel repudiauerit.

QVid ſit Ex ſententia, & Ex animi ſententia, Ex animo: trito ferè dicendi modo in promptu eſt, idq́;

 ſignificat

ſignificat, quod ex uoluntate, ex deſiderio, ex iudicio. Sed aliqui noue & inepte (omiſſa eiuſmodi elegantia) Ad uotum dicunt. Præter ſententiam autem id eſt, quod contra uoluntatem, uel opinionem, uel deſiderium.

Ex ſententia.

Plautus in Captiuis: Si reueniam huc ex ſententia.
Idem in Mercat. Nocte hac quieui non ſatis ex ſententia.
Terẽt. in Hecyr. *Spero hãc rẽ euenturã nobis ex ſentẽtia.*
Cic. Furnio: Si non iſta ex ſententia eſſent confecta.
Idem de Officijs: Nõ enim falſum iurare, peierare eſt, ſed quod ex animi tui ſententia iurâris.
Salluſtius in Iugur. Nam me quidem ex animi ſententia nulla oratio lædere poteſt.
Cicero in Academicis quæſtionibus: Conſcendens nauem ſapiens, num comprehenſum animo habet atq; perceptũ, ſe ex ſententia nauigaturum?
Idem de Natura deorũ: Multa oraculis declarãtur, multa uaticinationibus, multa ſomnijs, multa portentis: quibus cognitis, multæ ſæpe res ex hominum ſententia atq; utilitate partæ, multa etiam pericula depulſa ſunt.

De ſententia.

Cicer. Atti. Quid ſentis igitur? Nihil niſi de ſentẽtia tua.
Eidem: Scribantq; ad Cæſarem, me quicquid fecerim, de ſua ſententia feciſſe.
Idem in Verrem: De conſilij ſententia iudicâras.
Ibidem: Eos ſine conſilij ſententia, à ſupplicio liberauit.
Ibidem: Et de conſilij ſententia Mamertinis ſe frumẽtum non imperare pronunciat.

Præter ſententiam, & Aduerſus animi ſententiam.

Plautus in Mercatore: Omnia mihi eueniunt hodie præter ſen

ter ſententiam.

Ibidem: Vt ne litiges aduerſus animi ſententiam.

Ex animo.

Cicero in Piſo. Equidem dicam ex animo quod ſentio.

Idem Attico: Te autem alienum hominē ament ex animo?

Idem Cornificio: Huic tu libro maxime uelim ex animo, ſi minus gratiæ cauſa ſuffragere. *Catullus:*

Atque id ſyncere dicat, & ex animo.

Mea ſententia, Manere in ſententia.

MEa ſententia, Manere in ſententia, De ſentētia deducere, Sententia deſiſtere, In ſententia eſſe, & huiuſmodi elegantiſſimi dicendi modi obſeruandi præcipue ſunt.

Cicero in Bruto: Quem uero extet, & de quo ſit memoriæ proditum, eloquentem fuiſſe & ita eſſe habitum, primus eſt M. Cornel. Cethegus, cuius eloquentiæ eſt autor, & idoneus quidem mea ſententia, Qu. Ennius.

Idem Attico: Plane hoc mihi explices uelim in primis, maneas'ne in ſententia, ut mittam ad eum quæ ſcripſi, an nihil neceſſe putes.

Eidem: Quid enim noſtri optimates (ſi qui reliqui ſunt) loquentur? an me aliquo præmio de ſentētia eſſe deductū?

Idem in Academicis quæſtionibus: Cœpit hortari, ut ſententia deſiſterem.

Idem Attico: Me miſerum, quàm omnia eſſent in ſententia, ſi nobis animus, ſi conſilium, ſi fides eorum, quibus credidimus, non defuiſſet.

QVot dicendi modi, quam'ue eleganter, & appoſitè ab hoc nomine Aetas, quaſi cādidiſſimi riuuli à quodam Latinitatis fonte deducuntur? quorū nonnullos hauſi, infraq; deſcripſi, ut ad manum ſint imitatoribus.

Acta ætas.

Plautus in Trinummo: Mihi quidem ætas acta eſt.

Cicero de Senectute: Sed honeſte acta ſuperior ætas, fructus præbet autoritatis extremos.

Exacta ætas.

Terentius in Adelph. Nunc exacta ætate hoc fructu, pro labore ab ijs fero odium.

Cicero de Orat. Aetate exacta, indigem liberum laceraſti.

Idem de Senectute: Cum eſſet iam exacta ætate in agris, eosq́; coleret.

Idem in Verrem: Patri exacta ætate.

Ibidẽ: Hoc tantũ, exacta ætate, laboris itinerisq́; ſuſcepit.

Titus Liuius ab Vrbe cõdita: Venerabilis uiri, & exactæ iam ætatis.

Ibidem: Aetatis iam exactæ Camillus erat.

Affecta ætas.

Cicero de Oratore: Qu. Mutij ianua & ueſtibulum, quod in eius infirmiſsima ualetudine, affectaq́; iam ætate, maxima quotidie frequentia ciuium, ac ſummorum hominum ſplendore celebratur.

Senecta ætas.

Plautus in Trinummo: Hic ille eſt, ſenecta ætate qui factus eſt puer.

Idem in Mercatore: Senecta ætate ſcortari ſenes.

Idem in Aulularia: Quem ſenecta ætate ludos faciat haud merito meo.

Prouecta ætas.

Cicero in Tuſculanis: Ex ijs igitur hora octaua, quæ mortua eſt, prouecta ætate mortua eſt.

Præcipitata ætas.

Marius Ciceroni: An quod adoleſcens præſtiti, cum etiam errare

errare cum excuſatione poßim, id nunc ætate præcipitata commutem, ac me ipſe retexam?

Adulta ætas.

Cicero in Verrem: *Adulta ætate filius.*

Confectus ætate.

Vergilius: *–Confectum ætate parentem.*

Cæſar in Comment. *Non ætate confectis, non mulieribus, & non infantibus pepercerunt.*

Ingraueſcente ætate.

Cicero de Amicitia: *Immutari etiã mores hominum ſæpe dicebat, alios aduerſis rebus, alios ætate ingraueſcente.*

Incunte, & Ab ineunte ætate, & adoleſcentia.

Cicero pro L. Cor. Balbo: *Et ab ineunte ætate, relictis ſuis rebus omnibus, nullius periculi expertem fuiſſe.*

Idem pro Deiotaro: *Quibus ille ſtudijs ab ineunte ætate ſe imbuerat.*

Idem in Vatinium teſtem: *Atque illud tenebricoſißimum tempus ineuntis ætatis tuæ patiar latere.*

Idem pro lege Manilia: *Ineunte adoleſcẽtia, maximi ipſe exercitus imperator.*

Sic etiam dicitur Ineunte uere, æſtate, hyeme.

Cic. de Offic. *Itaq; ineũte uere in ijs, quæ relicta ſunt, &c.*

Ibidem: *Ineunte æſtate ſuſcepit, media æſtate confecit.*

Idem in Antonium: *Cum ab ineunte ætate res maximas gerere cœpiſſet.*

Idem de Amicitia: *Atq; earum rerum exemplum & ſimilitudinem capiebat ineuntis ætatis.*

Idem pro lege Manilia: *Sed meæ uitæ rationes ab ineunte ætate ſuſceptæ, probibuerunt.*

Cæſar

Cæſar in Commentar. Duas legiones in citeriore Gallia nouas conſcripſit, & ineunte æſtate in interiorem Galliam qui deduceret, Qu. Pedium legatum miſit.
Idem pro rege Deiotaro: Commendationemq́; ineuntis ætatis ab impietate & à ſcelere duxerit?

Viuere ætatem.

Plautus in Amphitryone: Eo modo, ut profecto uiuas ætatem miſer.
Cicero in Catone maiore de Neſtore: Tertiam enim ætatem hominum uiuebat.

Degere ætatem, & uitam.

Plautus in Ciſtellaria: Quia ego illum mihi unum exoptaui, quicum ætatem degerem.
Cicero pro P. Sylla: Vt cum Lentulo & Catilina & Cethego fœdiſsimam uitam & miſerrimam, turpiſsima morte propoſita, degeret.
Idem pro Roſcio: Per ſe liceat innocenti, amicorum opibus uitam in egeſtate degere.
Ibidem: Inter feras ſatius eſt ætatem degere.

Agere ætatem.

Plautus in Trinummo: Vtra in parte plus uoluptatis ſit uitæ ad ætatem agendam.
Ibidem: Cuncti qui ætatem egerunt caſte conueniant.
Idem in Mili. Vbi pulcherrimus egi ætatem, inde abeo.
Idem in Bacchidibus: Hic noſtra agetur ætas.
Idem: Si non mecum ætatem egiſſet, hodie ſtulta uiueret.
Cicero Trebatio: Qui domi, aut per inſidioſa loca iturus, aut ætate confectus, ætatem agerent.
Cicero in Bruto de Theophraſto: Cum percontaretur ex anicula quadam, quanti aliquid uenderet. & reſpondiſſet illa, atq; addidiſſet, hoſpes non potes minoris: tuliſſe eum

mole

moleſte, ſe non effugere hoſpitis ſpeciem, cum ætatem age ret Athenis.

Exigere ætatem.

Plautus in Trinummo: Dedit meam gnatam, qua cum æta tem exigat.

Idem in Ciſtell. Vnum amare, & ætatem cum illo exigere.

Ibidem: Tecum uiuere uult, atq; ætatem exigere.

Idem in Milite: Tecum ut ætatem exigere liceat.

Sic etiam in paſsiuo, Degitur uita, &
Viuitur uita, dicitur.

Cicero de Finibus bonorum & malorum: Ea uita, quæ ex ſummo bono degitur.

Ibidem: Beatam autem uitam eam ſolam, quæ cum uirtute degatur.

Idem de Officijs: Viuere arbitror, & eam quidem uitam, quæ eſt ſola uita uocanda.

Idem in Verrem: Quo tutiorem uitam ſeſe meo præſidio uicturos eſſe arbitrarentur.

Ex uſu.

EX *uſu eſſe, hoc eſt quod cõducat, quod expediat, quod utile ſit. Modus eſt elegans dicendi.*

Terentius in Eunuch. Ad omnia hæc, magis opportunus, nec magis ex uſu tuo nemo eſt.

Idem in Heautont. Nunc ait, Periculum ex alijs facito, ti bi quod ex uſu ſiet.

Plautus in Mercat. Verum non ex uſu modo eſt.

Edormire crapulam, Indormire cau-
ſæ, Exhalare crapulam.

E*Diſcendus & hic elegans dicendi modus, Edormire cum accuſatiuo, Indormire cũ datiuo: quos princeps bonarum literarum Cicero uno eodemq; loco concluſit.*

Cicero

Cicero in Philippicis:Edormi crapulam inquam & exhala:an faces admouendæ ſunt,quæ te excitent tantæ cauſæ indormientem?

Plautus in Rudente:ut edormiſcam hanc crapulam,quam potaui.

Idem in Moſtell.Omnemq; obdormiui crapulam.

Idem in Amphitryone : Pauliſper mane,dum edormiſcat unum ſomnum.

Terentius in Adelphis: In angulum aliquò abeam, atque edormiſcam hoc uilli.

Cicero in Verrem : Quondam etiam Aproniani conuiuij crapulam exhalaſſent.

Extrahere diem,iudicium.

EXtrahere diem,extrahere iudicium,eo loquendi modo priſci illi ueræ Latinitatis proceres utebātur, cum diem uel iudicium trahi in longum aut differri, ſignificare uolebant.

Cæſar in Comment.Catonem uero acerrime repugnantē, & priſtina conſuetudine dicēdi mora dies extrahentem, ut ſui ratio abſentis haberetur.

Ibidem : Sic triduum diſputationibus, excuſationibusq; extrahitur.

T.Liuius ab Vrbe condita:Cunctando extraxerant diem.

Idem de bello Punico:Extracta tamen autoritatibus ſeniorum per aliquot dies res eſt.

Idem ab Vrbe condita:Res in annum extrahitur.

Ibidem:Extractum in tertium annum bellum eſt.

Ibidem:Extracta utraq; res in conſulum aduentum eſt.

Idem de bell.Pun.Extrahi rem in ſuum aduentum iuſsit.

Idem ab Vrbe condita: Quibus cum extrahi æſtatem poſſe crederent.

Ibidem:Extrahi tamen diutius certamen potuiſſet.
Paulus ad exhiben. l.Si optione intra certum tempus data,iudicium extractum eſt in id tempus, quo fruſtra exhiberetur.

Ecce cum Tibi conſtructum.

ECce,huic aduerbio ferè ſemper Cicero, et alij eius ſeculi Latinitatis principes,Tibi addiderunt:Vt ecce tibi,quod adhuc Romani uulgo obſeruant.
Cicero ad Atticum: Epiſtolam cum à te timide expectarem ad ueſperam,ut ſoleo,ecce tibi nuncius pueros ueniſſe Romam.
Ad eundē:Cum hæc maxime ſcriberem, ecce tibi Seboſus.
Ad eundem:Miſeram ad te nono Calend. exemplum epiſtolæ Balbi ad me,& Cæſaris ad eum: ecce tibi, eodē die Capuæ literas accepi à Qu.Pedio.
Eidem:Ecce tibi,& Bruti,& tuæ literæ.

Ouidius de Arte:

Ecce tibi ſimilis.

Cicero de Officijs: Ecce tibi:qui rex populi Rom. dominusq; omnium gentium eſſe concupierit.
Idem pro Cluentio:Ecce tibi eiuſmodi ſortitio.

Eſſe malo,Eſſe bono.

Cic.pro Cluen.Poſtremo id,quod maximo malo illi cauſæ fuit,hoc ipſo in loco,quaſi reus ipſe eſſet,ſedebat.

Ouidius de Nuce:

Præda malo Polydore fuit tibi.

Cicero pro Milone: Itaq; illud Caßianum,cui bono fuerit,in his perſonis ualebit.

Eſſe numero,Haberi numero.

ESſe numero,& Haberi numero.
Varro de Re ruſtica: Minus ſe putant deſpici, atque

aliquo numero haberi à domino.
Cicero in Philippica: *Homo nullo numero, nihil illo contemptius.*

Excepto.

EXcepto quòd, modo hoc loquendi utebantur antiqui in eadem ſignificatione, qua præterquàm.

Ouidius de Ponto:

In quibus, excepto quòd adhuc utcunq; ualemus,
Nil me præterea quod iuuet inuenies.

Horatius:

Excepto quòd non mecum eſſes, cætera lætus.

Aeſtimare litem.

INcidi etiam ſæpenumero in eum modum loquendi, quo probatiſſimi quiq; autores uſi ſunt. Aeſtimare enim litem, & Litis æſtimatio, frequẽter apud eos dictum: quod cùm diligenter rimatus eſſem, comperi Aeſtimare litem, eſſe uidelicet, dum controuerſia inter aliquos erat, & iudicis, uel alterius arbitrio reus condemnabatur, ut tantum ſolueret, quanti ipſe legitime æſtimaſſet. Quandoq; etiam capitis lis æſtimabatur, ut infrà oſtenditur. Cicero in Verrẽ: De litibus æſtimatis Gnei Dolabellæ pecuniæ redactæ.
Ibidem: De litibus æſtimatis Gnei Dolabellæ.
Ibidem: Seſtertijs decem & octo lis æſtimata eſt.
Ibidem: Quod de pecunijs repetundis lis æſtimata ſit.
Cæſar in Comment: Arbitros inter ciuitates dat, qui litẽ æſtiment, pœnamq; conſtituant.
Paulus de Solutionib. l. Stichum: Si poſſeſſor corpus, aut litis æſtimationem præſtitit, ea res tibi proderit.
Aſconius Pædia. Quid eſt reum fieri, niſi apud prætorem legibus interrogari? Cum enim in ius uentum eſſet, dicebat accuſator apud prætorẽ reo: Aio te Siculos ſpoliaſſe.

Si tacu

Si tacuiſſet, lis æſtimabatur ut uicto. Si negaſſet, petebat à magiſtratu dies inquirendorum eius criminum, & inſtituebatur accuſatio.
Idem: *Lis æſtimata ſit, hoc eſt, pecunia de qua lis fuit, & propter quam condemnatus eſt, in ſummam redacta, quæ de eius rebus exigeretur.*
Idem: *Ita ſe habet, ut ſi conuictus reus ſit atq; damnatus, pecuniam reddat æſtimata lite: hoc eſt, in pretiū redactis omnibus furtis: quam ſummam pecuniæ, proſcriptis eius bonis, ſectores curabant.*
Neratius *depoſiti: Si fideiuſſor pro te apud quē depoſitū eſt, in litis æſtimatione damnatus ſit, rem tuam fieri.*
Idem eodem titu. *Litem à iudice æſtimari debere.*
Iulianus *de actione rerum amotarū, l. Si propter res amotas egero cum muliere, & lis æſtimata ſit, an actio ei danda ſit. & ſubdit:* Reſpondit, *qui litis æſtimationē ſuffert, emptoris loco habendus eſt.*
Cicero pro Cluentio: P. *Septimio Scæuolæ litem eo nomine æſtimatam.*
Ibidem: *Quibus damnatis de pecunijs repetundis lites eſſent æſtimatæ.*

Aeſtimare capitis.

Cicero pro Cluentio: *Pugnatum eſt, ut lis hæc capitis æſtimaretur.*

Euello facit Euelli, non Euulſi.

EVello *in præterito apud bonos autores euelli facit, nō euulſi, ut aliqui recentiores uoluerunt.*
Cicero pro P. Sextio: *Qui in concione palàm dixerint linguam ſe euelliſſe* Marco *Catoni.*
Idem in Verrem: *Crucem, quæ etiam nunc ciuis* Romani *ſanguine redundat, quæ fixa eſt ad portum urbemq; ue-*

ſtram,reuelliſtis.

*Ibidem:*Gorgonis *os pulcherrimum cinctum anguibus,re uellit atq; abſtulit.* Vergilius:

Non *patris Anchiſæ cineres,manes'ue reuelli.*

Idem:

–*Telumq́; alta ab radice reuellit.*

Idem:

–Et *quos Sidonia uix urbe reuelli,*

Rurſus agam pelago.

Cicero in Verrem:*Tum illa ex patellis & turibulis, quæ uellerat,ita ſorte in aureis poculis illigabat.*

Plautus in Amphitryone: *Næ ego homo infelix fui, qui non alas interuelli.*

Cicero de Oratore: *Omnem eorum importunitatem ex in timis mentibus euelliſſet uis orationis tuæ.*

Ouidius de Amoribus:

Prima iugis tauros ſupponere colla coëgit,

Et ueterem curuo dente reuellit humum.

Extra,Abſq;.

ADuerti Extra et Abſq;, *elegãter poſita eſſe loco præ ter:quod iam pridẽ ab omnibus paßim præteritũ eſt..*

Plautus in Amphitryone:*Nemo extra unum te.*

Terentius in Phormione: *Neq; cognatus extra unam ani culam quiſquam aderat.*

Idem in Hecyra: *Quàm fortunatus ſum cæteris in rebus, abſq; una hac.*

Cicero in Catilinam: *Nemo eſt extra iſtam coniurationẽ perditorum hominum,qui te non metuat.*

Idem in Verrem: *De te Cæcili iam mehercle hoc extra hanc contentionem,certamenq́; noſtrum, familiariter te= cum loquar.*

Idem

Idem Mario:Extra ducem paucoſq́; præterea,de princi=pibus loquor,reliqui primum in ipſo bello rapaces.
Varro de Re ruſtica:Præterea extra familiam debuit dicere uillicum & uillicam.
Cic.pro domo ſua: Ciuis eſt nemo tanto in populo, extra contaminatam illam & cruentam P. Clodij manum, qui rem ullam de meis bonis attigerit.
T.Liuius ab Vrbe condita:Ipſos liberoſq́; eorum,& coniuges uendendas,extra filias quæ nupſiſſent.
Ibidē:Calatinos, Sabinos extra quàm qui eorū, aut ipſi, aut parētes eorū apud hoſtes eſſent,liberos eſſe iuſſerunt.
Ibidem: Extra hanc multitudinem Hiſpanorum obſides erant.
Ibidem: Extra prædam quatuor millia deditorum habiti.

Ecquid,& Ecquæ.

ATtendant,quæſo,bonarum literarum ſtudioſi,uel ad minima quæque diuini illius eruditiſsimi'que ſeculi. Nuſquam enim tota magis elegantia uerſatur,quàm apud has paruulas clauſulas, quibus quaſi clauiculis compacta Latinitas ſuſtinetur.

Ec,particula, à nullis (ut reor) Grammaticis tractata, multa cum uenuſtate interrogat. Eſt enim per modū quendam loquendi in Latinitatem inducta.
Plautus in Captiuis:Rogo Philocratem ex Aulide, ecquis omnium nouerit.
Idem in Rudente: Heus ecquid in uilla eſt? ecquis recludit?ecquis prodit?
Idem in Sticho: Dum percontor portitores, ecquæ nauis uenerit ex Aſia.
Idem in Captiuis: Percontabor ecquis adoleſcentem nouerit.

Idem in Mercatore: Ecquam aduexiſti tuæ matri ancil-
lam à Rhodo?

Terent. in Eunuc. Ecquid nos amas de fidicina hac?

Idem in Eunucho: O' populares, ecquis uiuit me hodie
fortunatior?

Cicero in Verrem: Negotium dat illis ſuis comitibus ne-
quiſsimis, turpiſsimisq́; hominibus, ut uideant & inueſti-
gent, ecquæ uirgo ſit an mulier digna, quamobrem iſte
Lampſaci diutius commoraretur.

Idem: Nulla ui retineri, nullo periculo prohiberi poſſe,
quo minus experirentur, ecquid apud eos querimoniæ ua-
lerent antiquiſsimorum fideliſsimorumq́; ſociorum.

Idem Attico: Quod quæris, ecquæ ſpes pacificationis ſit:
quantum ex Pompeij multo & accurato ſermone perſpe-
xi, ne uoluntas quidem eſt.

Ibidem: A' Curione uelim ſcire ecquid ad te ſcriptum ſit
de Tirone.

Idem in Academicis quæſtionibus: Ecquæ poterit in a-
gnoſcendo eſſe diſtinctio.

Idem in Vatiniũ teſtem: Deinde interrogares: ecquos nã
alios poſſet nominare.

Cicero Attico: Quæſo, ecquod tantũ malum putas, quod
in mea calamitate non ſit?

Eidem: Ecquis unquam tam ex amplo ſtatu, tam in bona
cauſa, tantis facultatibus ingenij, cõſilij, gratiæ, tantis præ
ſidijs bonorum omnium concidit?

Vergilius:

Ecquid in antiquam uirtutem animosq́; uiriles,
Et pater Aeneas, & auunculus excitat Hector?

Idem:

Ecquæ nam puero eſt amiſſæ cura parentis?

Catullus

Catullus:

Ecquid nam in tabulis patet lucelli expenſum?

Titus Liu. ab Vrbe cond. *Ecquid ſentitis uos Quirites?*

Idem de bello Punico: *Reſpõdent, ecquis Latini nominis populus defecerit ad nos? deinde, ecquis homo ex quinq; & triginta tribubus ad Hannibalem transfugerit?*

Ibidem: *Ecquos legatos ad Hannibalem Romani miſerint de pace? Ecquam deniq; mentionem Romæ factam eſſe?*

Idem ab Vrbe condita: *Ecquid præſidij unquam habueris? ecquem in caſtris conſulem? ecquẽ exercitũ iuuẽtutis?*

Ibidem: *Ecquis ſequeretur eorum?*

Idem de bello Macedonico: *Percõtatus eſt, ecquam anum Ebutiam ex Auentino noſſet.*

Cicero pro lege Manilia: *Ecquam putatis ciuitatem pacatam fuiſſe, quæ locuples ſit?*

Idem pro Cluentio: *Videamus ecquid aliud iudiciũ, quod pro Cluentio ſit, proferre poßimus.*

Exaudire.

Q*Vanta, bone deus, confidentia multos, & eos non omnino in Latinitate ſpernendos, cepit in compoſitione huius uerbi Exaudio? putant enim & pro comperto habent, differentiam eſſe inter illud, & Audio: Nã Audire ſimpliciter dici, Exaudiri autem quod auditur, admitti credunt, ut ſi dicas, Oraui ut meas audiret preces: at ille non modò id libenter fecit, uerumetiam eas exaudiuit. Quam differentiam etſi à multis fieri pleriq; intelligunt, non tamen (quod ſciam) uera eſt, quin potius idem omnino utroq; uerbo ſignificari, qui quas infrà ſcripſi autoritates legerit, liquidò deprehendet.*

Cicero ad Senatum de reditu ſuo: *Vt qua uoce te Romule poſt Vrbem conditam conſul uſus eſſet pro uniuerſa re-*

publica apud eos ſolum, qui eius uocem exaudire poſſent.

Vergilius:

Hinc exaudiri gemitus, & ſæua ſonare
Verbera. Ibidem:
Hinc exaudiri gemitus, iræq; leonum
Vincla recuſantum, & ſera ſub nocte rudentum.

Idem:

Vox quoq; per lucos uulgo exaudita ſilentes.

Idem:

Siue extrema pati, nec iam exaudire uocatos.

Idem:

Hinc exaudiri uoces, & uerba uocantis
Viſa uiri. Ouidius in Metamorphoſi:
Pyrame reſponde, tua te chariſſima Thisbe
Nominat, exaudi, uultuſq́; attolle iacentes.

Ibidem:

–Tibi Neſſe biformis,
Dicimus exaudi, ne res intercipe noſtras.

Ibidem:

Non exauditi rubuerunt ſanguine uatis.

Ibidem:

–At in ædibus ingens
Murmur erat, uoces q́; hominum exaudire uidebar.

Horatius:

Fingere cinctutis non exaudita Cethegis.

Edere.

EDere, *præter alia ſignificata, quæ nota ſunt, modos occultiores habet loquendi. Dicitur enim* Edere *ſpiritum, quod eſt agere animam:* Edere *ſcelus, quod eſt perpetrare:* Edere *ſtragē, quod eſt facere:* Edere *nomen, quod eſt dare:* Edere *ſonos, id eſt proferre:* Edere *librum, hoc eſt publicare*

publicare.

Edere ſpiritum.

Cicero in Antonium: Cuius in Complexu libenter extremum uitæ ſpiritum ediderim.

Edere ſcelus.

Ibidem: Poſtea quod ſcelus, quod facinus parricida non edidit?

Idem pro Publio Sextio: Tamen illi ſceleri quod in me illorum immanitas edidit, haud ſcio an hoc recte proximū eſſe dicam.

T. Liu. ab Vrbe condita: Si quicquam ſceleris, quod homo in homines edere poteſt, non prætermiſit.

Edere ſtragem.

T. Liuius ab Vrbe cōdita: Tantoq́; maiorem ſtragem edidere, quàm inter hoſtes ediderat.

Cicero ad Atticum: Cum is meo nomine ad inuidiam uteretur, dij immortales, quas ego pugnas & quantas ſtrages edidi?

Edere nomen.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Vt redimendi poteſtas fieret, iuſsi nomina edere: & cū c c. ferme ederēt, ſenatuſcōſultū factū eſt, ut legati eos Carthaginienſibus redderent.

Idem de bello Macedonico: Edit nomina eorum, quibus conuentis opus eſſet.

Edere ſonos.

Ouidius in Ibin:

Sedit in aduerſo nocturnus culmine bubo,
Funereoq́; graues edidit ore ſonos.

Vergilius:

Vix hæc ediderat, cum effuſis imbribus atra
Tempeſtas ſine more furit.

Edere librum.

Cicero de Diuinatione: Vnum librum Diogenes edidit, eius auditor duos Antipater.

Idem de Fato: In ijs libris, quos de diuinatione edidi.

Idē Attico: Vt me roget, ut annales ſuos emendē, & edā.

Cic. pro P. Sylla: Non occultaui, non continui domi, ſed deſcribi ab omnibus ſtatim librarijs, diuidi paßim, & peruulgari, atq; edi Po. Ro. imperaui.

Edere ſcriptum.

Cicero in Verrem: Ede mihi ſcriptum, quid argenti in prouincia Siciliæ parâris. & ſubdit: Nec ſcriptum habeo, nec poſſum edere.

Edere prælium.

Titus Liuius de bello Macedonico: Regia ſtatio atrocißimum prælium edebat.

Idem ab Vrbe condita: Memorabile illud edidit prælium.

Edere clamorem, & pugnam.

Ibid. Edidit clamorē, ut auerteret etiā pugnātiū animos.

Ibidem: Maior quàm pro numero hoſtium editur pugna.

Edere munus gladiatorium.

Ibidem: Ad munus gladiatorium edendum redijt.

Edere oracula.

Cicero de Diuinatione: Sed quod caput eſt, cur iſto modo iam oracula Delphis eduntur?

Ibidem: Oracula edere putes.

Edere ignem.

Titus Liuius de bello Macedonico: Editus ab Hannibale ex compoſito ignis eſt.

Edere annos.

Ouidius de Arte amandi:

Dum licet, & ueros etiam nunc editis annos.

Edere

Edere cædem.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Deinde multa iam edita cæde, ſeneſcit pugna.

Edere ſignum.

Ibidem: Edito è ſpeculis ſigno.

Edere exempla auaritiæ, & ſeueritatis.

Cicero Attico: Ede exemplum ſeueritatis tuæ.

Titus Liuius ad Vrbe condita: Cum multa auritiæ fœda exempla ederentur.

Edere riſus.

Cicero Attico: Miros riſus uos edere, cum ille ignarus ſui comitatus repente aperuit lecticam, & penè ille timore, ego riſu corrui.

Edere fœtus.

Cicero de Oratore: Subacto mihi ingenio opus eſt, ut agro non ſemel arato, ſed nouato & iterato, quò meliores fœtus poßit & grandiores edere.

Editiſsimum.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Editißimam urbis partem ſcandunt.

Edere iudicium.

Cice. pro P. Sylla: Sed tamen abs te Torquate quæro, cũ iudicatus tuus inimicus eſſet, & eſſet eius rei frequens ſenatus, & recens memoria teſtis, tibi meo familiari & con tubernali, prius etiam edituri iudicium fuerint.

Eſt quod, Nihil eſt quod.

QVod *multi, Eſt opus, Non eſt opus, Non oportet, Non expedit, aut Quid oportet: bonis alioqui uerbis, ac Latinis, ſed nõ ita aptis, aut appoſitis dicunt: perfecti illi Latini, Eſt quod, Nihil eſt quod, aut Non eſt quod, aut Quid eſt quod, dicebant.*

Plautus in Aulularia: Iam ad te reuertar, nam eſt quod uiſam domum.

Terentius in Heautontimorumene. Nam nihil eſt illic quod moremur diutius.

Idem in Eunu. Nihil eſt quod dicas mihi, quærebã alium.

Cicero Torquato: Nihil eſt quod pro malis temporum moleſte feras.

Idẽ Terentiæ: De familia liberata nihil eſt quod moneat.

Idem Trebonio: Epiſtolæ copioſæ & ſuauiter ſcriptæ, nihil eſt quod multa reſpondeam.

Idem pro Sylla: Quare nihil eſt quod ex tanto comitatu uirorum ampliſsimorum me unum abſtrahat.

Idem Attico: De ſerpiraſtris cohortis meæ nihil eſt quod doleas.

Eidem: Si nondũ profectæ ſunt, nihil eſt quod ſe moueãt, quoad perſpiciamus quo loci ſit res.

Idem: De Britannicis rebus cognoui ex tuis literis nihil eſſe, nec quod metuamus, nec quod gaudeamus.

Ibidem in L. Piſonem: Nihil eſt quod me inuites.

Idem Attico: De Apuleio quid eſt quod labores?

Ibidem: Tullum ſcribam nihil fuit quod appellares.

Eidem: Nihil eſt ſcilicet quod de Cotta cogitemus.

Idem ad Lentulum: Dignitatem quidem illam conſularem fortis & conſtantis nihil eſt quod cogitemus.

Idem Quinto fratri: Nihil eſt quod uereare: ego enim ne pilo quidem minus te amabo.

Idem de Nat. deorum: Tum Cotta, ſi, inquit, liber Antiochi noſtri, qui ab eo ad Balbum nuper miſſus eſt, uera loquitur, nihil eſt quod Piſonem familiarẽ tuum deſideres.

Idem in Ver. Nihil erit quod me agente arbitretur iudicium ſine magno multorum periculo poſſe corrumpi.

Idem

Idem Terentiæ: Excruciat me ualetudo Tulliæ noſtræ, de qua nihil eſt quod ad te plura ſcribam.
Idē Q. fratri: De eius eruditione quod labores, nihil eſt.
Idem Tironi: Nihil eſt quod feſtines, nec quicquam cures niſi ualeas.
Brutus: & Caſsius Antonio Quādo conſul arma minetur, quorum fiducia nihil eſt quod nos terreas.

Vergilius in Bucolicis:

Si ad uitulam ſpectes, nihil eſt quod pocula laudes.

Idem:

—Nihil eſt quod dicta retractent
Ignaui Aeneadæ.

Papinianus de captiuis, l. Quod ſi ſecus: Nihil eſt quod de ſecundis tabulis tractari poſsit.
Cicero Quinto fratri: Trebatium meum quod iſto admiſceas, nihil eſt.
Idem Terentiæ: In uiam quod te des hoc tēpore nihil eſt.
Terentius: Non eſt quod deterream. Horatius:

—Non eſt quod multa loquamur.

Cicero in Verrem: Cohortem autem Metelli, quam uocat, quid erat quod corrumperet?
Pompeius de operibus libertorum, l. A' duobus: Nihil eſt quare non detur.

Excipere.

EXcipere quid ſit, cum à uulgari publicaq; ſignificatione diſceſſeris, multis incognitū eſſe arbitror, quod mihi ſatis uideor inueſtigaſſe, nec paruo nec inutili labore. Eſt enim Excipere, quod cauere aut præſcribere, ut inferius notata clarius oſtendent.
Varro de Re ruſti. In emptionibus iure utimur eo quod lex præſcripſit, in ea re alij plura, alij pauciora excipiūt.

Quidam

Quidam enim precio facto in ſingulas oues, ut agni cordi duo pro una oue annumerātur, & ſi cui uetuſtate dentes abſunt, item binæ pro ſingulis ut procedant.
Ibidem: Aliter dico atq; fiet, quòd capras ſanas, ſanus nemo promittit, nunquam enim ſine febre ſunt, itaq; ſtipulantur paucis exceptis uerbis.
Cic. ad Q. fratrem: Cumq́; nominatim lex exciperet, ut ad templum monumentumq́; capere liceret.
Idem de legibus: Qua in lege cum eſſet, ne'ue aurum addito, quàm humane excipit?
Idem pro Cluentio: Quapropter in omnibus legibus quibus exceptum eſt, de quibus cauſis aut magiſtratum capere non liceat, aut iudicem legi, aut alterū accuſare: hæc ignominiæ cauſa prætermiſſa eſt.
Idem pro Cornelio Balbo: Quorum in fœderibus exceptum eſt, ne quis eorum à nobis ciuis recipiatur: quòd ſi exceptio facit ne liceat, ibi neceſſe eſt licere. Vbi eſt igitur exceptum fœdere Gaditano, ne quem populus Romanus Gaditanum recipiat ciuitate? & ſubdit: Exceptum eſt, inquit, fœdus, ſiquidem ſacroſanctum eſt.
Idē in Partition. orat. Quærenda etiam ratio, ſi qua poterit inueniri, quare non ſit exceptum, aut iniqua lex.
Ide de Arte rhetorica: Nam & prætorijs exceptionibus multæ excluduntur actiones.
Ibidem: Poſtulat is, quicum agitur, à prætore exceptionem, extra quam in reum capitis præiudicium fiat: hic is qui agit, iudicium purum poſtulat: ille quicum agitur, exceptionem addi ait oportere.
Idem de lege agraria: Aut ita lex diligenter perſcripta demonſtrabitur, ita tantum unaquaq; de re, ita quod oportuerit exceptum, ut minime conueniat quicquam in tam
diligenti

diligenti ſcriptura prætermiſſum arbitrari.

Ibidem:Atque hoc lex nuſquam excipit, non omnia ergo ſcriptis,ſed quædam quæ perſpicua ſint,tacitis exceptionibus caueri.

Idem in Academi.quæſtionib. Quibus poſtulant ut excipiantur hæc inexplicabilia. Tribunum aliquem cenſeo adeant,à me iſtam exceptionem nunquam impetrabunt.

In Verrem:Quòd lege excipiuntur tabulæ publicanorũ, quo minus Romam deportentur.

Ibidem: Quid ſi huiuſmodi eſſe hæc duo fœdera duorum populorum Iudices doceo, ut Taurominitanis nominatim cautum & exceptum ſit fœdere, ne nauem dare debeant: Mamertinis in ipſo fœdere ſanctum atq; præſcriptum eſt,uti nauem dare neceſſe ſit.

Idem de Diuinatione:Si iudex id,quod Epaminundas ait legis ſcriptorem ſenſiſſe, adſcribat ad legem, & addat exceptionem hanc.

Idem in Epiſt. Nam dum uolunt iſti lauti terra nata,quæ lege excepta ſunt, in honorem adducere, fungos & heluellas ita condiunt,ut nihil poßit eſſe ſuauius

Vitruuius:Et ideo quòd precioſæ ſunt,legibus excipiuntur,ut à domino,non à redemptore repræſententur.

Marcellus ad legem Iuliam repetundarum,l.Prima:Cum excipit lex,à quibus licet accipere, à ſobrinis proprio'ue gradu cognatis ſuis uxore'ue.

Victorinus hæc declarare uidetur in Rhetorica Ciceronis:Trãslationem,inquit, intelligamus formam eſſe ſtatus ſcilicet legalis: Præſcriptionem uerò eandem appellari poſſe,& eandem Exceptionem,ſed ab oratoribus:in iure autem Præſcriptionem dici:ipſum propoſitum ius:Exceptionem autem, cùm ius ipſum propoſitum aduerſus ſe

actor

actor alius excipit, interpoſita aliquą conditione.

Etiam affirmantis.

ETiam affirmantis aduerbiũ, cuius loco ferè omnes aliud aduerbium Ita, ponũt, ueluti è teterrimo carcere aſſerendum eſt, & in uſum Latinitatis reuocandum. Cicero pro Roſcio Comœdo: Si nõ, quo modo tabulas conficis? ſi etiam, quamobrem cum cætera nomina in ordinem referebas. hoc nomen triennio amplius, quod erat in primis magnum, in aduerſarijs relinquebas?

Idem de Academicis quæſtionibus: Quaſi aut etiam, aut non, non modo uerum eſſe, ſed neceſſarium.

Idem pro Planco: Cui cum reſpondiſſem, me è prouincia decedere, etiam mehercle, inquit, ut opinor, ex Africa.

Atq; geminata, & triplicata.

EAdem ferè calamitas ut propè interiret, accidit geminatæ, et interdum triplicatæ particulæ Atq;, quæ interdum maximam affert gratiam orationi inſerta.

Tibullus:

Atq; tubas, atq; arma ferunt ſtrepitantia cœlo.

Audita. Horatius:

–Atq; herbas, atq; incantata lacertis
Vincula.

Catullus:

Ne ueſtrum ſcabra tangat rubigine nomen
Hæc atq; illa dies, atq; alia, atq; alia.

Vergilius:

Atq; deos, atq; aſtra uocat crudelia mater.

Idem:

Atq; hic atq; illic humeros ad uulnera durat.

Idem:

Atq; Getæ, atq; Hebrus, atq; Actias Orithyia.

Aequi

Aequi boniq́ꝫ facio.

AEqui boniq́; facio, id eſt, in bonam partem accipio: certum modum eſſe loquendi, non rationem, nemo negare poteſt.
Terentius in Andria: Cæterum equidem iſthuc Chreme æqui boniq́; facio.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Ne ſerpat Latinis contagio eius mali, nos æqui boniq́; facimus.
Cicero Attico: Tranquilliſsimus autem animus meus, qui totum iſtud æqui boniq́; facit.

Eximere.

EXimere, apud ueteres illos autores præter alia ſignificata, eſt quod extrahere, effodere, eruere.
Cato de Re ruſtica: Ficos & oleas altero modo inſerit. Quod genus aut ficum, aut oleam eſſe uoles, inde librum ſcalpro eximito.
Ibidem: In amphoram muſtum indito, & corticem oppicato, dimittito in piſcinam, poſt trigeſimũ diem eximito, totum annum muſtum erit.
Ibidem: Ollam ſtatuito cũ aqua, ubi occipiet ferruere, paulisper demittito unum manipulum, feruere deſiſtet. Poſtea occipiet feruere, pauliſper demittito uſq; admodum dum quinq; numeres, tum eximito.
Vitruuius: Sequitur ordo de lapicidinis explicare, de quibus & quadrata ſaxa, & cæmentorum ad ædificia eximuntur copiæ & comparantur.
Ibidem: Cum ædificandum fuerit, ante biennium ea ſaxa non hyeme, ſed æſtate eximantur.
Ibidem: Sed hæc omnia quæ mollia ſunt, hanc habent utilitatem, quòd ex ijs ſaxa cum ſunt exempta, in opere facilime tractantur.

Alphenus

Alphenus de Public. lege, Cæſar: Cum inſulæ Cretæ cotorias locaret, legẽ ita dixerat: Ne quis præter redẽptorem poſt Idus Martias cotem ex inſula Creta fodito, ne'ue eximito, ne'ue auellito. & ſubdit, Cõſulebatur num contra legem poſt Idus Martias ex inſula Creta cotes exemptæ uiderentur.

Aes aliennm, tuum, meum, patris, filij.

AEs alienũ, id certè eſt, quod dicimus Debitũ. Sed modum dicendi antiquũ notare debemus, quo dicebant, Aes alienũ tuum, Aes alienum meum, Aes alienũ patris, Aes alienũ filij. Quæ ſi bene inſpexerimus, contraria eſſe uerba ſignificato reperiemus, & tamen dicendi talem eſſe modũ, non rationẽ ullam, fateri cogemur. Nam ſi æs alienum, quomodo meum? Si meum, quomodo alienum?

Cicero Attico: *Si quid æri alieno meo ſuperabit.*

Idem in Philippicis: Etenim quæ res egeſtati & æri alieno tuo præter mortem Cæſaris ſubuenire potuiſſet?

Paulus de iure dotium, l. Profectitia: Sed ſuum æs alienum ſuſceptum dum filiusfamiliâs eſſet, paterfamiliâs factus exonerauit.

Iabolenus de ſtatu liberis, l. Stichum: Stichus liber eſto, quando æs alienum meum ſolutum, creditoribus'ue meis ſatisfactum fuerit.

Cicero Attico: *Aes alienum faciendum puto.*

Idem pro Publio Sylla: Publij Cincij prædijs uenditis, æs alienum eiuſdem diſſoluiſti.

Ibidem: Cuius æs alienum uidemus iudices non libidine, ſed negotij gerendi ſtudio eſſe contractum.

Idẽ ĩ Philip. Patri perſuaſit, ne æs alienũ filij diſſolueret.

Idem Mario: Maximum autem æs alienum ampliſſimorum uirorum.

Paulus de in rem uerſo, l. Si filiusfamiliâs: Fœnus filij, æs alienum patris eſt.

Pomponius de peculio, l. Peculium: Si ære alieno dominico, exhauriatur peculium ſerui.

Iabolenus de priuileg. cred. l. Paterfamiliâs: In omni ære alieno, quod aut patris, aut filij fuerit.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Cum Publius ob æs alienũ paternum nexum dediſſet.

Fac eſſe, Fac potuiſſe, Fac uelle.

FAc eſſe, Fac potuiſſe, Fac uelle, & Facite, ac eiuſmodi, modus eſt loquẽdi ueterum illorum: idq́; ſignificat, quod illiterati dicũt, Ponamus quòd ita ſit, Ponamus quòd ita fieri potuerit, Ponamus quòd ita uelis. Aut ut aliqui ſe elegantius dicere putant, Poſito quòd ita ſit, aut Dato quòd ita ſit, uel Ponamus ita eſſe: quo quid eſt uulgarius, aut rudius? Hæc ergo barbaries omnino excludenda eſt, introducendaq́; uera Latinitas per hos ueros, propriosq́; dicendi modos.

Cicero in Philippicis: Fac potuiſſe, quod eſt aliud beneficium latronum?

Ibidem: Hominem perditiſſimum, ſed fac ita non eſſe, num Latine ſcit?

In II. Philippica: Eum tu occideres? Fac potuiſſe.

Idem in Philippica XIII. Facite hoc meum conſilium legiones nouas non improbare.

Idem Attico: Me fac poſſe tuto, multi enim hortantur, num etiam honeſte?

Eidem: Nam liberalibus quis potuit in ſenatum nõ uenire? fac id potuiſſe aliquo modo, num etiã cum ueniſſemus, libere potuimus ſententiam dicere?

In Tuſculanis: Fac totum dolere corpus.

Ibidem: *Sed fac ut iſti uolunt, animos non remanere poſt mortem.*
Ibidem: *Fac animum ſic interire ut corpus.*
Idem de Diuinat. *Fac dare deos, quod abſurdum eſt, quid refert, ſi accipere non poßimus?*
In V*errem*: *Fac ita eſſe, tamen hoc ferendũ nullo modo eſt.*
De Oratore: *Sed fac eſſe, nihil ſupereſt.*
Idem de N*atura deorum*: *Fac eſſe diſtentum cœlum.*
Cleantes in quibuſdam pulcherrimis carminibus illo felici ſeculo in Latinum *uerſis*: Ducor *parẽs celſiq; dominator poli*, Q*uocunq; placuit, nulla parẽdi mora eſt. Adſum impiger, fac nolle, comitabor gemens.* M*aluſq; patiar quod licuit bono.* Ducunt *uolentem fata, nolentem trahunt.*

Ferre ad cœlum.

F*Erre ad cœlum, modus eſt loquẽdi* Romano *more, ſcilicet tantum aliquid laudare, ut laudibus quaſi ad cœlum feratur.*
Cicero in V*errem*: I*uuant me hæc præclara nomina artificum, quæ iſti ad cœlum ferunt.*
Idem Furnio: *Propterea feſtinatio abducet à tantis laudibus, quibus te omnes in cœlum iure & uere ferunt.*
Idem de Oratore: Q*uæ tu uerbis ad cœlum extuliſti.*
Idem Attico: *Scribis enim in cœlum ferri.*
Idem ad Equites Rom. Q*uem uirtutis gloria cum ſumma laude extulit ad cœlum.* Horatius:
Q*uæ uos ad cœlum fertis rumore ſecundo.*

Ferre in oculis, Habitare in oculis.

F*Erre, &* E*ſſe in oculis, modus eſt loquendi, quo ualde diligere & diligi ſignificetur. Habitare autem in oculis, per translationem eſt, ita frequentem & aßiduum eſſe, ut quaſi in oculis habitetur.*

Cicero

Cicero ad Qu. fratrem: Balbum in oculis fero.
Idem de Reſponſis aruſpic. Ferebant in oculis hominem.
Idem Tironi: Nam iſti duo uix ſunt digni, quibus alteri Cæſennam, alteri Coſſutianarum tabernarum fundamenta credas, te (ut dixi) fero in oculis.
Idem in Anton. Nam Trebelliũ ualde iam diligit, oderat cum ille tabulis nouis aduerſabatur, iam fert in oculis.

Terentius uerbum fero dimiſit in Eunucho: Rex te ergo in oculis?
Cicero ad Atticum: Itaq; publicanis in oculis ſumus. Gratis, inquis, uiris. Senſimus.
Cicero pro Planco: Feci ut poſtea quotidie præſentẽ me uiderent, habitaui in oculis.
Idem Attico: Viſum eſt hoc mihi ad multa quadrare, præſentem me uiderent, habitaui in oculis.

Frugi.

FRugi à fruge dicitur, quod indeclinabile eſt: compoſitum tamen cum Bono antiqui quandoq; ponebant, ut utrunq; dicerent, & Seruus frugi, & Seruus bonæ frugi.
Plautus in Pſeudolo: Cupis me eſſe nequam, tamen ero frugi bonæ.
Vlpianus ad legem Aquiliam, l. Inde Neratius: Sed ſi bonæ frugi ſeruus, intra annum mutatis moribus occiſus ſit.
Idem, de quibus rebus ad eundem iudicem eatur, lege, Si quis ſeruum: Intereſſe fructuarij uidetur bonæ frugi ſeruum eſſe.

Facio.

INfiniti penè dicendi modi à ueteribus illis Latinitatis conditoribus, à uerbo Facio deducti ſunt. Quorum etſi aliqui multa notauerint, nos longe plurima collegimus, quæ in uſum publicum facere iudicauimus.

Facere delicias.

Plautus in Menæhmis: *Eia, delicias facias?*

Facere damnum, pro eo quod dicimus, Damnum pati.

Plautus in Mercatore: *Non miror, ſi quid damni facis aut flagitij.*

Cicero in Bruto: *Damnum enim illius immaturo interitu res Rom. Latinæq; literæ fecerunt.*

Idem in Verrem: *Quid ſi docebo iudices, eos qui* cccc. *millia mod, lucrifaciunt, damnum facturos fuiſſe?*

Facere facinus, & ſcelus.

Plautus in Bacchidibus: *Atridæ duo fratres dicuntur feciſſe facinus maximum.*

T. Liuius ab Vrbe condita: *Qui alienis manibus peßimũ facinus facere.*

Cicero de Orat. *Scelus eos nefarium facere dicunt.*

Facere iratum.

Cicero de Oratore: *Cum iratum aduerſario iudicem facere uellet.*

Facere flagitium.

Plautus in Mercatore: *Ait flagitium & damnum feciſſe.*

Facere ſtipendia.

T. Liuius ab Vrbe condita: *Centuriæ, quæ ſine armis ſtipendia facerent.*

Ibidem: *Qui ſtipendia pedibus propter paupertatem feciſſet.*

Facere prælium,

Cæſar in Commentarijs: *Paruulis equeſtribus prælijs ad aquam factis.*

Facere ſacrificium, & ſac ra.

Cicero in Bruto: *Licet aliquid etiam de M. Popilij ingenio*

nio ſuſpicari, qui cum conſul eſſet, eodemq́; tempore ſacrificium publicum cum lena faceret.

T. *Liuius ab* Vrbe *condita:* Q*uidnam tu hoſpes paras, inquit, inceſtum ſacrificium (ut dicunt) facere?*

I*bidem:* Q*ui ſacra publica populo* R*omano faceret.*

I*bidem:* C*aſtus enim ſacra priuata facere.*

I*bidem:* I*lli ſacra quædam in monte Albano,* L*atinoq́; uobis facienda tradiderunt.*

I*bidem :* D*edicata eſt à* T. Q*uintio duumuiro ſacris faciendis.*

I*dem de* B*ell.* P*un.* N*e ſolenne ſacrum in monte faceret.*

Facere æs alienum.

I*dem ab* V*rbe condita:* A*es alienum feciſſe.*

Facere teſtamentum.

C*icero de* O*ratore:* A*c ſi tanquam in procinctu teſtamentum faceret ſine libra atq; tabulis.*

Facere finem.

P*lautus in* A*ſinaria:* S*ermoni iam finem face tuo.*

T*erentius in* P*hormione:* I*am finem faciam dicendi mihi, peccandi cum ipſe de ſe finem non facit.*

C*icero pro* G*n.* P*lanço :* N*am iſtius uerbi quouſq; poterat eſſe inuidia? datus eſt tibi ille, condonatus ille non facit finem, ferre non poſſumus.*

I*dem in* V*errem :* D*ifficile eſt enim finem facere precio, niſi libidinis feceris.*

I*dem in* R*ullum:* F*inem feci offerendi mei.*

C*æſar in* C*ommentar.* F*inem properandi facit.*

I*bidem:* N*eque prius finem ſequendi fecerunt, quàm muro oppidi appropinquauerunt.*

T. L*iuius:* F*inem tandem certaminum facerent.*

H*ircius in* C*omment.* M*axime uellẽ, inquit, homines ſuæ*

petulātiæ nimiæ,quàm libertatis aliquando finē feciſſent.
Ibidem:Cum iam Cæſar exiſtimaſſet hoſtes pulſos deter ritosq;,finem laceſſendi facturos.

Facere fidem.

Cicero in Catilinam:Fidem faceret oratio mea.
Idem in L.Piſonem:Non facies fidem ſcilicet cum hæc di ſputabis.
Idem de Oratore:Fidei faciendæ cauſa.
Ibidem:In locis,quos ad fidem orationis faciendam adhi= beri dixit.
Idem in Hortenſio:Meo autem iudicio ita eſt maxime in ſenſibus ueritas,ſi & ſani ſunt,& ualentes,& omnia re= mouentur,quæ obſtant & impediunt. Itaq; & lumen mu tari nolumus:& ſitus earum rerum quas intuemur,& in= teruallā,aut contrahimus,aut deducimus,multaq; facimus uſq; eò,dum aſpectus ipſe fidem faciat ſui iudicij.
Idem Attico:An mihi nutus tuus non faceret fidem?
Eidem:Quod niſi fidem mihi feciſſent.
Idem pro T.Annio Mil. Nudauit ſe in ſanctiſſimo tēplo, quoniam uita talis & ciuis & uiri,fidem non faciebat.
Idèm in Catilinam: Vt quoniam auribus ueſtris propter incredibilem magnitudinem ſceleris minorem fidem face= ret oratio mea.
Idem in Bruto:Credit ijs quæ dicuntur, qui audit orato= rem:uera putat,aſſentitur,probat,fidem facit oratio.

Facere ludos.

Cicero ad Qu.fratrem:Quanta tandem pecunia pendere= tur,ſi omnium nomine quicunq; Romæ ludos facerent.
Idem Attico:Ludos facere abſens malebat.

Facere ſcriptum.

T.Liuius ab Vrbe condita:Neq; eius accepi nomen,quod

ſcrip

ptum faceret, tabulam poſuiſſe, & iuraſſe ſe ſcriptum non facturum, quē aliquando antea deſiſſe ſcriptum facere arguit Macer Licinius.

Facere dolorem, & luctum.

Cicero Attico: *Nulla medicina tam facit dolorem, quàm quæ ſanat.*

T. Liuius de bello Macedonico: *Audita clades, ſimul pauorem, ſimul luctum ingentem fecit.*

Facere caſtra.

Cicero Catoni: *In Lycaonia caſtra apud Iconiū faceret. & ſubdit: Apud oppidum caſtra fecit.*

Cneus Pompeius Lucio Domitio: *Neque caſtra propter anni tempus, & militum animos facere poſſum.*

Cæſar in Commentar. *Caſtra facere conſtituit.*

Hircius in Commentar. *Ad aquam fecit caſtra.*

Ibidem: *Loco excelſo fecit caſtra.*

Ibidem: *Ibi caſtra ducentarum legionum fecit.*

Facere periculum.

Plautus in Ciſtellaria: *Face ſemel periculum.*

Terent. in And. *Quî ſcis ergo iſthuc, niſi periculū feceris?*

Cæſar in Comment. *Vt in æquum locum deſcenderent, legionumq́; pericula facerent.*

Facere conuitium.

Modus eſt loquendi, quo ſignificatur contumelijs quem laceſſere, & quod inepte dicunt, Dicere illi iniuriam.

Plaut. in Moſtell. *Sic & præſenti tibi facit conuitium.*

Idem in Bacchid. *Vt ne clamorem hic facias, nec cōuitiū.*

Idem in Mercat. *Male mihi precatur, & facit conuitiū.*

Terent. in Adelph. *Non feciſſe erit melius hic conuitium.*

Cicero pro Cluentio: *Conuitium C. Iunio iudici quæſtionis maximum fecit.*

Idem Attico: Cato aduolat, conuitium Piſoni conſuli mirificum fecit. Ouidius ad Corinnam:
Quid queror, & toti facio conuitia cœlo?
Sabinus in epiſtola pro Helena:
Nec faciam ſurdis conuitia fluctibus ulla.
Vlpianus de iniurijs, & famoſis libellis, lege, Iniuriarum: Feciſſe conuitium non tantum is uidetur, qui uociferatus eſt: uerum is quoq;, qui concitauit ad uociferationem. & paulò ſuprà: Conuitium autem dicitur, uel à cõcitatione, uel à conuentu, hoc eſt, à collatione uocum.
Caius eodem, l. Si plures ſerui aliquem ſimul ceciderint, aut conuitium aliqui fecerint, ſingulorum proprium eſt maleficium.

Facere naufragium.

Cicero Tironi: Qui cupide profecti ſunt, multi naufragia fecerunt.

Facere promiſſum.

Cicero de Offic. Vt reddere depoſitum, etiam'ne furioſo facere promiſſum? & in eodem: Promiſſum potius non faciendum, quàm tam tetrum facinus admittendum fuit. & ſubdit: Ergo promiſſa non facienda nonnunquam. & ſubdit: Facere promiſſa, ſtare conuentis, reddere depoſita, cõmutata utilitate fiunt non honeſta.

Facere iter.

Cic. pro Cn. Planc. At ego cum caſu diebus ijs itineris faciendi cauſa decedẽs è prouincia, Puteolos forteueniſſem.
Idem ſenatui populoq; Romano: Iter in Ciliciam non facere inſtitui.
Idem de Diuinatione: Cum duo quidam Arcades familiares iter unà facerent.
Ibidem: Eudemum Cyprium familiarem ſuum iter in

Maced

Macedoniam facientem.

Idem Catoni: Cum exercitu luſtrato iter in Ciliciam facere cœpiſſem.

Idem in Verrem: Iter per Siciliam facere uoluerat.

Cn. Pomp. Lucio Domitio: Præſidia Curionē, quæ in Vmbria & Tuſcia erāt, cōtrahere, & ad Cæſarē iter facere.

Cæſar in Cōmēt. Iter caute diligēterq; faciat, præſcribit.

Facere turbas.

Plautus in Bacchidibus: Tantas turbellas facio.

Cicero in Verrem: Maximas in iſtius caſtris feciſſe turbas dicitur.

Facere uerbum & uerba.

Verbū & uerba facere, modus eſt loquendi, ſignificans id quod loqui: id enim eſt, Non multa uerba faciam, & Non multa loquar, ſed ita tunc loquebantur. Quid autem inter ſe diſcrepent, ex inferioribus autoritatibus plane uideri poteſt: nam Facere uerba, loqui & explicare uerbis rem ſignificat: Facere uerbum, eſt uix loqui, muſſare, uel pauca proferre.

Plautus in Aſinaria: Neq; ullū uerbū faciat perplexabile.

Ibidem: Verbum hercle facere non poteſt.

Ibidem: Haud uerbum faciam.

Idem in Bacchidibus: Verbum nullum fecit.

Terentius in Andria: Nunquā cuiquā noſtrū uerbū fecit.

Cicero pro Sexto Roſcio Amerino: Non mehercle uerbum feciſſes.

Ibidem: Deq; ea ſocietate neminem eſſe, qui uerbum facere hoc tempore auderet.

Idem in Bruto: Cum eſſet relictus à cæteris, & uerbum facere non poſſet.

Idem in Piſon. Quacunq; de re uerbum facere cœperatis.

Idem in Philipp. Ne uerbum quidem auſus eſt facere.
Idem Gn.Planco: Verbum nemo facit.
Idem pro Aulo Cluentio: Cum ille uerbum omnino in hac ipſa cauſa facere nullum potuerit.
Idem pro P. Quintio: Sed omnino uerbum facere conari.
Idem in Verrem: Ipſi illi tui conuiuæ, conſiliarij & conſcij, uerbum facere non audebant. & ſubdit: Nam antequàm uerbum facerem, de ſella ſurrexit.

Facere uerba.

Plau. in Aulul. Sic uerba hic facio, quaſi negocij nihil ſiet.
Ibidem: Nunc uerba ne facias ſoror.
Idem in Sticho: Multa ſcio facienda uerba.
Idem in Milite: Vt multa uerba fecit?
Idem in Perſa: Verba quidem haud indocte fecit.
Idem in Rudente: Verba facimus, it dies.
Cice. Atti. At me exiſtimatis ad manendũ eſſe propenſiorem, quòd plura in ea parte uerba fecerim?
Idem pro P. Quintio: Neq; tamẽ iam multa uerba faciam.
Idem pro lege Manilia: Et ex hoc ipſo loco permulta idẽ contra legem uerba feciſti.
Idem in Philippicis: Quòd tribuni plebis uerba fecerunt, ut ſenatus calend. Ianuarij haberetur.
Idem in Verrẽ: Quod ego in ſenatu quanta uerba feciſſẽ.
Idem pro domo ſua: Qui conuentu bonorum uirorum uerba de ſalute mea fecerant. Horatius:
Verba facit leno.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Multa de Hieronymi fide uerba fecerunt.
Idem de bello Punico: Pauca uerba facienda ſunt.
Vlpianus de petitione hæreditatis, l. Item: Conſules uerba facere de his.

Facere

Facere iuſta.

Plautus in Ciſtellaria: Poſtquàm ille uxori iuſta fecit.

Facere copiam.

Idem in Aſinaria: Vt ſibi amanti facerem argenti copiã.

Ibidem: Feci enim ei quod orauit, mei copiam.

Idem in Captiuis: Gratiam habeo tibi, cum copiam iſtam mihi, & poteſtatem facis.

Idem in Perſa: Vti tibi recte conciliandi facerẽ copiam.

Facere medicinam.

Idem: Si medicus ueniat, qui huic morbo facere medicinam poteſt.

Cicer. pro Pub. Quint. Medicinæ faciendæ locus non erit.

Facere iudicium, & Facere autoritatem.

Plautus in Ciſtella. Mi ſpectatores, facite iudicium.

Cic. pro lege Manilia: De quo homines uos, id quod maxime facit autoritatẽ, tanta & tam præclara iudicia feciſtis.

Facere lucrum.

Plautus in Mercatore: Lucrum ingens facio.

Idem in Perſa: Recte rem gero, & facio lucrum.

Ibidem: Vnde tu prægrande lucrum facias.

Facere coniecturam.

Idem in Caſi. Ego hanc de me coniecturam domi facio.

Cicero in Verrem: Ex quibus coniecturam facere de omnibus poßitis.

Ibidem: Vos rogarem, ut coniecturam faceretis.

Ibidẽ: Verũ ut ex uno de cæteris cõiecturã facere poßitis.

Facere rem diuinam.

Plautus in Curculione: Poſtquàm rem diuinam feci, uenit in mentem mihi.

Cato de Re ruſtica: Eam rem diuinam, uel ſeruus, uel liber licebit facito.

Cicero in Verrem:Res illum diuinas apud eos deos in ſuo ſacrario propè quotidie facere uidiſti.

T. Liuius ab Vrbe condita:Rem diuinam facere.

Idem de bello Macedonico:Res diuinas facere maioribus hoſtijs iuſſerunt.

Hircius in Commentar. Poſtero die diuina re facta.

Facere furtum.

Plaut. in Rudente:Furtum ego uidi qui faciebat.

Facere rem. *Horatius:*

Is'ne tibi melius ſuadet, quàm ut rem facias, rem
Si poſſis rectè: ſi non, quocunq; modo rem?

Quanti facere. *Horatius:*

Septimius Claudi nimirum intelligit unus,
Quanti me facias.

Facere officium. *Idem:*

Officium facio, tu poſcis filia.

Mecum facere, Secum facere, Vnà facere, Nobiſcum facere, modi ſunt loquendi, à paucis (ut reor) notati: ſignificant enim id quod mecum ſentire, quo loco multi inſulſe ponunt, Pro me facere.

Cicero pro P. Sylla:L. Caſſiũ dixerunt cõmemoraſſe cum cæteris Antoniũ ſecum facere. & ſubdit: Quid tum? Caſſius ſi reſpondiſſet idem ſentire, & ſecum facere Syllam: tamen mihi non uideretur in hunc id criminoſum eſſe debere. & ſubdit: Non reſpondit tamen unà facere Syllam.

Idem in Partitionibus: Defenſor autem ad ea, quæ propoſuit, æquitate nitatur, & ea cauſa ſecum facere fateatur.

Idem pro Aulo Cæcinna: Rem & ſententiam interdicti mecum facere fatebatur, uerbo me excludi dicebat.

Ibidem: Nam uerba ipſa ſponſionis facerent mecum, ſi uellem diligenter attendere.

Ibidem:

Ibidem: Cum uideatis autoritatem ſapientiſsimorum hominum facere nobiſcum. Horatius:

Et ſapit, & mecũ facit, & Ioue iudicat æquo. Idem:

—Mecum facientia iura.

Facere uerſus. Horatius:

—Paupertas impulit audax,

Vt uerſus facerem.

Facere ſumptum. Idem:

Pro quæſtu ſumptum facit.

Varro de Re ruſtica: Nemo enim ſanus mente debet uelle impenſam ac ſumptum facere in cultura, ſi uidet non poſſe refici.

Cicero pro lege Manilia: Non modo ut ſumptum faciat in militem, nemini uis affertur.

Facere uitium.

Cic. in Topicis: Si ædes ex ſe corruerunt, uitiũ'ue fecerũt. Labeo locati & conducti, lege: Quod ſi etiam huius domus mercedem, quæ uitium feciſſet, deberi putat.

Vlpianus de damno infecto, l. Finita: Si ſpatia inter uitioſam partem intercedant, & ea quæ uitium non fecit. & ſubdit: Si inſula adiacens domui uitium faciat.

Vitruuius: Si uenti frigidi ſunt, lædunt: ſi calidi, uitiant: ſi humidi, nocent: ijdem faciunt uitia pauimentis.

Hircius in Cõmentarijs: Vigilia ſecunda propter multitudinem telorum, turris lignea, quæ noſtra fuiſſet ab initio, uitium fecit uſq; ad tabulatum ſecundum & tertium.

Facere iniuriam.

Plautus in Rudente: Faciet nemo iniuriam.

Cic. in Verrem: Quid dices? id quod dictitas, iniuriã tibi feciſſe uerã? & ſubdit: Cum maximam Caius Verres iniuriam fecerit. & ſubdit: At cũ tibi C. Verres fecit iniuriã.

Idem

Idem in L.Piſonē: Facio iniuriam fortiſsimo uiro mortuo.

Horatius:

Luctandum in turba, facienda iniuria tardis.

Facere impetum.

Cicero Catoni: Armenium regem in Cappadocia impetum eſſe facturum.

Idem pro lege Manilia: Sed in exercitum ueſtrum clarum atq; uictorem, impetum fecit.

Idem pro Publio Sextio: Impetum faciunt in Fabricium.

Idem pro Tito Annio Milone: Statim complures cum telis in hunc faciunt de loco ſuperiore impetum.

Facere contumeliam.

Vt uideant, omnes modū loquendi ab illis optimis eius ætatis autoribus diligentiſsime fuiſſe ſeruatum, & ſi quid eſſet ab aliquo id ætatis uiro docto interuerſum, ſtatim eſſe exploſum, legant Ciceronē, qui Philippica tertia reprehendit Antonium, qui Contumeliam facere, dixerit. Quid eſt porro, inquit, facere contumeliā? quis ſic loquitur? & ſubdit: Non'ne ſatius eſt mutū eſſe, quàm quod nemo intelligat, dicere? & paulopoſt: Præter duos uos loquitur iſto modo nemo. Quis ſic loquitur? ait: num quis ſic eſt locutus? Nam ueteres ante Ciceronem, Facere cōtumeliam aliquando dixerunt.

Plautus in Aſinaria: Tu contumeliam alteri facias, tibi non dicatur?

Cato: In hac contumelia, quæ mihi per huiuſce domi petulantiam factum itur.

Videtur ergo Cicero ætatem ſuam emendate loquentē notare, antiquiores alias carpere, & quaſi poſteris præſcribere, ut politiorem & abſterſa à ueteribus quaſi rubigine mundiorem ſuæ ætatis modum imitentur.

Facere

Facere modos.

Terentius in argumento Andriæ: Flaccus Claudij filius, modos fecit tibijs paribus, dextris & ſiniſtris.

Cicero de Oratore: Neq; id actores prius uiderūt, quàm ipſi poëtæ, quàm deniq; illi etiam qui fecerunt modos.

Facere gratum.

Idem Atti. Feceris mihi gratum, ſi antè eò ueneris.

Eidem: Per mihi per inquam gratum feceris.

Facere poteſtatem.

Varro de Re ruſtica: Secundum cibum large ut bibant, faciunt poteſtatem.

Ibidem: Sæpe etiam quærendi poteſtatem facit de his.

Cic. in Verrē: Neq; ſe alijs uidendi poteſtatē eſſe facturū.

Facere argentariam.

Ibidem: Qui argentariam Regij maximam fecerat.

Ibidem: Quam ille argentariam Lepti feciſſe dicit.

Facere manum.

Ibidem: Illi nocte, facta manu armataq; ueniunt.

Facere prælium.

Ibidem: Princeps enim omnium Panſa prælij faciendi, & cum Antonio confligendi fuit.

Facere uellaturam.

Varro de Re ruſtica: Item dicuntur qui uecturis uiuunt, uellaturam facere.

Facere cædem.

Cice. pro Tito Annio Milone: Obuiā fit ei Clodius expeditus in equo, nulla rheda, nullis impedimētis, nullis Græcis comitibus, ut ſolebat: ſine uxore, quod nunquàm fere: cum hic inſidiator, qui iter illud ad cædem faciendam apparaſſet, cum uxore ueheretur in rheda penulatus.

Ibidem: Potuit'ne Fabricio uiro optimo, cum de reditu

meo le

meo legem ferret, pulſo crudeliſſima in foro cæde facta?
Idem pro P. Sextio: Cædem maximam facias.

Facere uota.

Cato de Re ruſtica: Marti Syluano in ſylua interdiu in capita ſingula boum uotum facio.
Idem pro Milone: Deinde ſubito uultu Milonis perterritus fugeret ad Tiberim, uos & omnes boni uota feceritis, ut Miloni uirtute ſua uti liberet.
Ibidem: Vota enim feceratis, ut in eos ſe potius mitteret, quàm in ueſtras poſſeſſiones.

Facere inſidias.

Cicero pro Tito Annio Milone: Milo unus urgebat: hic dij immortales (ut ſuprà dixi) mentem dederunt illi perdito ac furioſo, ut huic faceret inſidias.

Facere funus.

Cicero pro Cluentio: Et ibi de integro funus iam ſepulto filio fecit.

Facere reum.

Cicero pro Cluentio: Tamen Habitus Oppianicum reum ſtatim non fecit.
Ibidem: Reum ſtatim fecit.
Ibidem: Apud eoſdem iudices reus eſt factus.

Facere mentionem.

Cicero pro Cluentio: Quo tandem igitur ore mentionem corrupti iudicij facitis?

Facere iudicatum.

Idem pro Lucio Flacco: Cum iudicatum non faceret.

Facere imperata.

Cæſar in Cõment. Iuſſus arma abijcere, imperata facere.

Facere uindemiam.

Varro de Re ruſtica: Vuas autem legere & uindemiam facere,

facere, inter æquinoctiũ autũnale, et uergiliarũ occaſum.

Facere ſementem.

Cato de Re *ruſtica: Sementem facito ita.*

Facere hæredes.

Cicero in Verrem: *Viros bonos & honeſtos complures fecit hæredes.*

Ibidem: Fecit hæredem M. O*ctauium* Ligurem.

Ferre, Inferre, Referre.

FErre, & Inferre pedem, *eſt intrare.* Referre pedem, *eſt eius contrarium: quod ineptè multi dicunt,* Retrahere ſe. Afferre pedem, *uenire.* Conferre pedem, *ſimul cõgredi.* Efferre pedem *eſt exire. Qui modi dicendi iam cum bonis alijs literis penè ad unum interierunt.*

Vergilius:

Inde domum, ſi forte pedem ſi forte tuliſſet,
Me refero. *Idem:*
Ferte pedem, Fauniq; ſimul, Dryadesq; puellæ.

Horatius:

Quam nec ferre pedem dedecuit choris.

Plaut. in Menæh. Propera Menæhme, fer pedem.

Ibidem: Huc intrò retuliſti pedem.

Titus Liuius ab Vrbe cõdita, inclinante iam in deterius Latinitate, præpoſitionem addidit, & inferre pedem, pro ferre dixit: Audent ultro gradum inferre?

Ibidem: Paulò pòſt ultro inferens pedem, ad unum omnes occidit.

Ibidem: Clamore renouato inferunt pedem.

Horatius:

Neq; impudica Colchis intulit pedem.

Referre pedem.

Plautus in Mercatore: Hanc uolo prius rẽ agi, quàm meũ

intrò refero pedem. Vergilius:

Ille pedem referens, & inutilis, inq; ligatus
Cedebat. Ouidius de Ponto:

Cum profugum poßis ipſe referre pedem.
Ibidem:

Turpe referre pedem, nec paſſu ſtare tenaci.
Catullus:

Ad Idæ retuli nemora pedem. Propertius:

Neſcit ueſtra ruens ira referre pedem.

Galba Ciceroni: *Duæ cohortes erant, & cohors prætoria pedem referre cœperat.*

T. Liuius ab Vrbe condita: *Cum gradum retuliſſent.*

Ibidem: *Interfectum rati, gradum retulerunt.*

Ibidē: *Niſi referentibus gradum cōſul metum excußiſſet.*

Ibidem: *Vt pariter & ſocij rem inciperent, referrentq; pedem.*

Ibidē: *Dum pedem referunt, ne à tergo uulnerarentur.*

Ibidem: *Primo reſiſtunt, deinde referunt pedem.*

Ibidem: *Dolo, non metu pedem retulit.*

Ibidem: *Tum primum referri pedem apparuit.*

Cæſar in Commentarijs: *Pedem referre, & loco excedere, non turpe putarent.*

Ibidem: *Vulneribus defeßi pedem referre.*

Ibidem: *Paulatim modo pedem retulerunt.*

Ibidem: *Permoti barbari conſtiterunt, ac paululum modo pedem retulerunt.*

Afferre pedem.

Catullus: *Abite unde malum pedem attuliſtis.*

Conferre pedem.

Cicero pro Planco: *Non poſſum magis conferre pedem (ut aiunt) aut propius accedere.*

Efferre

Efferre pedem.

Plautus in Captiuis: Seruate iſtum ſultis intus ſerui, ne quoquam pedem efferat. Vergilius:

Me'ne efferre pedem genitor te poſſe relicto
Speraſti?

Cicero ad Atticum: *Nunc illum, qui pedem porta, quoad hoſtis cis Euphratem fuit, non extulerit, honore augeri? me, in cuius exercitu ſpem illius exercitus habuit, idem nõ aſſequi, dedecus eſt noſtrum.*

Facinoris, & ſceleris crimen.

O*Bſeruandus & hic dicendi modus, quo Cicero aliquando uſus, poſteros ut identidem uterentur edocuit, cum Facinoris crimen, Crimen ſceleris, Crimẽ delicti quãdoq; poſuit. Crimen enim quandoq; pro quadã quaſi calumnia, ſiue accuſatione, quandoq; pro ipſo delicto, interdum pro genere peccati: Facinus uero & Scelus, pro quadam ſpecie, uel forma definitur.*

Cicero M. Marcello: *Primum ad ſe reuocarent maximi facinoris crimen.*

Ibidem: *Cur non comprehenderint, cur non ipſius confeſſionem facinoris multorum oculis, deniq; uoce, tanti ſceleris crimen expreſſerint?*

Idem pro Corn. Bal. *Nam uerius nihil eſt, quàm quod heſterno die dixit ipſe, ita L. Cornelium de fortunis omnibus dimicare, ut nullius in delicti crimen uocaretur.*

Vergilius:

–Et crimine ab uno.
Diſce omnes. Idem:
–Sere crimina belli. Idem:
Crimen amor ueſtrum.

Cicero pro P. Sylla: *Cur in pari cauſa, nõ paria ſigna cri-*

minis reperiuntur?

Ibidem: Qui ab illis etiam in crimen uocantur.

Ibidem: Et ex ea crimen aliquod in P. Syllam quæris.

Ibidem: Neq; enim iſtorum facinorum tantorum tam atrocium crimen iudices P. Syllæ perſona ſuſcipit.

Idem pro Q. Ligario: Nouum crimen C. Cæſar, & ante hunc diem inauditum.

Ibidem: Ergo hæc duo tempora carent crimine.

Ibidem: Sceleris uero crimine, furoris, parricidij immunes ſint.

Idem pro L. Flacco: Maledictum omne, non modo crimen effugit.

Idem pro domo ſua: Cui ego crimini reſpondere ſine mea maxima laude non poſſum.

Factus ad unguem, Ad libidines, Non ita factus.

F*Actus ad unguem, Factus ad libidines,* Nõ *ita factus, modi ſunt loquendi felicis illius ſeculi elegantiſſimi.*

Horatius:

—Fonteius ad unguem
Factus homo.

Cicero in Verrem: Rubrius quidam homo factus ad iſtius libidines.

Idem in Bruto: Siue quòd natura non eſſet ita factus.

Ad exemplum, uel Exemplar.

A*D exemplum autem, uel Ad exemplar, idem eſt quod Ad ſimilitudinem.*

Plautus in Mercator. Verum ad hoc exemplum nunquam ut nunc inſanio. *Horatius:*

Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi.

Alphænus de condit. l. In teſtamento: Vt monumentum ad exemplum

exemplum eius,quod uia ſalaria eſſet,fieret.

Ne ea res mihi ſit fraudi. Fraus.

NE *ea res mihi ſit fraudi. hic modus loquendi apud ueteres id ſignificat, quod,* Ne *ea res mihi adſcribatur, uel ne noceat, ne'ue uitio detur, unde pœna aliqua proueniat.* Antiqui *enim* Fraudem *pœnam uocabant.*

Vlpianus *de ædilitio edicto,l. Cum autem: Veteres fraudem pro pœna ponere ſolebant.*

Cic.pro L.Muræna:*Id erit eius uitrico fraudi ac crimini.*

Idem Attico:Fit *gratia* Bruti *ſenatuſconſultum, ut ne'uę Salaminis,ne'ue qui eis dediſſet,fraudi eſſet.*

Idem *in* Verrem:*Statuunt illi atq; decernũt, ut hæ literæ, quibus exiſtimatio* C.Verris *læderetur, remouerentur:operaq́; daretur,ne ea res* C.Verri *fraudi eſſe poſſet.*

Idẽ *pro Sexto Roſcio Amerino:Id erit ei maximæ fraudi.*

Idem *in* Philippicis:*Cenſeo ut ijs,qui in exercitu* Antonij *ſunt,ne ſit ea res fraudi, ſi ante Calendas Februarij ab eo diſceſſerint.*

Ibidem: *Duos Cn. Pompeij ſummi ac ſingularis uiri fratres incolumes haberemus, quibus certe pietas fraudi eſſe non debet.*

Ibidem: *Eis fraudi ne ſit, quod cum M. Antonio fuerint.*

Idem *pro* Cluent. *Quæ res nemini unquam fraudi fuit.*

Idem Lentul.*Si quid ex ijs rebus, quas tibi fortuna largita eſt,nonnullorum hominum perfidia detraxerit: id maiori illis fraudi,quàm tibi futurum.*

Horatius in Odis:

Tu ſeparatis uuidus in iugis,
Nodo coërces uiperino
Biſtonidum ſine fraude crines. Idem:
Cui per ardentem ſine fraude Troiam,

Caſtus Aeneas patriæ ſuperſtes,
Liberum muniuit iter, daturus
Plura relictis.
Vlpianus, ſi quid in fraudem, l. Si quid dolo: Cognoſcit prætor, & operam dat, ne ea res fraudi ſit.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Alij metu, ne non ueniſſe fraudi eſſet.
Ibidem: Ne cui fraudi eſſet conſciſſe milites.
Ibidem: Ne cui fraudi eſſet ſeceßio militum, plebisq́;.
Ibidem: Vt tranſitio ſibi nec fraudi, nec honori ſit.
Ibidem: Latum ad populum eſt, ne Seruilio fraudi eſſet, quòd patre uiuo ædilis plebis fuiſſet.
Ibidem: Vt qui ciuis Campanus ante certum diem tranſiſſet, ſine fraude eſſet.
Ibidem: Sua omnia ſine fraude Pecij deportant.
Idem de bello Punico: Vt ſine fraude Punicum emitteretur præſidium.
Idē ab Vrbe cond. Militibus cauēdū, ne fraudi ſeceßio ſit.
Ibidem: Tulit ne cui fraudi ſeceßio eſſet.
Ibidem: Iudicibus ne fraudi ea res ſit curare.

Germanus.

GErmanus non ſolùm frater, aut ex Germania oriundus, quod manifeſtum eſt: ſed quandoq; etiam Germana patria, Germana lingua, Germanus Atticus, & huiuſmodi dicitur. A' germine tamen omnia deriuantur, quaſi inde germinata ſit ea res, de qua dicitur.
Plautus in Captiuis: Nam illi quidem Theodoromedes fuit germano nomine.
Idem in Rudente: Atq; heras tuas quidem hercle, atq; ex germana Græcia.
Cicero de Oratore: Hanc ego iudico formā ſubmißi oratoris

toris,ſed magni tamen & germani Attici.
Ibidem: Hos germanos huius artis magiſtros.
Idem in Rullum: Illi ueteres, germaniq; Campani.
Idem de Legibus: Quia ſi uerum dicimus, hæc eſt mea, & huius fratris mei germana patria, hic enim orti ſtirpe antiquiſsima ſumus.
Idem: Hunc locum idem ego te accipio dicere Arpinum germanam patriam eſſe ueſtram.
Idem in Verrem: Quantum inter hunc & illum Numidicum uerum & germanum Metellum intereſſet.
Idem de Officijs: Sed nos ueri iuris, germanæq; iuſtitiæ ſolidam & expreſſam effigiem nullam tenemus.
Idem in Academicis: Erat quippe, ſi perpauca mutauiſſet, germaniſsimus Stoicus.

Generatim, Speciatim.

GEneratim & Speciatim, antiqui illi Latinitatis conditores ſæpe in operibus ſuis ſcriptum reliquerunt. Poſteri hæc ut optima quæq; deprauarunt: nam Generaliter & Specialiter paſsim eorum loco poſuere. Videbunt ergo uiri ueræ Latinitatis ſtudioſi, autoritates quas pro re paucas notaui: & diſcrimen, quod ſit inter priſcam Latinitatem & introductam barbariem, facile agnoſcent.
Cicero de Oratore: Nulli fuerunt, qui illa artificioſe digeſta, generatim componerent.
Idem de reditu ſuo: Legem ſpeciatim initio de ſalute mea promulgauit.

Vergilius:

–Generatim diſcite cultus.

Vitruuius: Et ijs mixtionibus naturali temperatura figurantur omniũ animalium in mundo generatim qualitates.
Idem: De parietibus, & apparatione generatim materiæ

eorum, quibus ſint uirtutibus & uitijs, quemadmodum potui, expoſui.
Cæſar in Commentarijs: Multa præterea generatim ad auaritiam excogitabantur.

Grauate.

GRauatè, *aduerbio ueteres utebantur: idem eſt quod* Moleſtè: *quo loco ineptè dicunt, Cum diſplicentia.*
Plautus in Bacchidib. Quàm grauate pater dedit?
Tullius de Officijs: Grauate ille primo.
T. Liu. ab Vrbe cond. Haud grauate minis obeundo.
Idem de bello Macedonico: Id grauate cōceſſum regi eſt.

Gaudere in ſinu.

GAudere in ſinu, *modus loquendi hic apud illos ueteres ſignificat aliquem tacitè re & fortuna ſua contentum uiuere.*
Cicero in Tuſculanis: Vt in ſinu gaudeant, glorioſe loqui deſinant. Ouidius:
Qui ſapit, in tacito gaudeat ille ſinu.

Gratulari hanc rem, hac re, & de hac re.

GRatulor *tibi hanc rem, & hac re, & de hac re, ab doctis ſæpenumero indiſcrete dictum.*
Plaut. in Captiuis: Eunt obuiā, gratulanturq́; mihi eā rē.
Cælius Ciceroni: Gratulor tibi affinitate uiri mediusfidius optimi.
In Verrem: Appellat hominem, & ei uoce maxima uictoriam gratulatur.
Lentulo: Quod mihi de noſtro ſtatu, de Milonis familiaritate, de leuitate & imbecillitate Clodij gratularis, minime miramur.
Ibidem: Quod mihi de filia, & de Craßipede gratularis,
agnoſco

agnoſco humanitatem tuam.

Habere honorem, Habere honores.

QVàm pauci obſeruauere hunc dicẽdi modũ, Habere honorẽ, et Habere honores, quo antiqui et prope diuini illi uates utebantur? Eſt enim Habere honorẽ, quod honorare, honoribus afficere, & officijs proſequi. Quãdoq; Habere honores per translationẽ id ſignificat, quod honorare ad conſequendos magiſtratus.

Plautus in Aulula. Cœpi obſeruare ecquid maiorem filius mihi honorem haberet, quàm eius habuiſſet pater.

Idem in Sticho: Neque ille eos honores mihi quos habuit, perdidit.

Cicero pro L. Flacco: Cui nullus honos in ſua ciuitate habitus eſt unquam.

Idem pro domo ſua: Quare ne tibi hunc honorem à me haberi forte mirere.

Idem Attico: Huic habiti à me honores nulli quidem Brute niſi debiti.

Idem Tironi: Curio miſi, ut medico honos haberetur.

Idem in Verrem: Tu ex illius honore in eos ipſos, qui honorem illi habuerant, ſupplicia quærebas.

Idem in eundem: Habuit honorem ut proditori, non ut amico fidem.

Idẽ Rufo: Si honos his fuit, maiorẽ tibi habere non potui: ſi fides, maiorem tibi habui, quàm penè ipſi mihi.

Idem in Antonium: Ex literis enim C. Panſæ, A. Hircij cõſulum, C. Cæſaris proprætoris, de honore dijs immortalibus habendo ſententias diximus.

Cato Cic. Scis enim ꝗ attẽte te audire ſoleã, te nõ tam res geſtas, quàm mores, inſtituta atq; uitam imperatorũ ſpectare ſolere in habendis, aut non habendis honoribus.

Habere ſermonem.

Habere ſermonē,id eſt, facere uerba,colloqui,cōmentari. Varro de Re ruſtica: Narraſti quidem eidem qui ſermones ſint habiti.

Ibidem: Referam ſermones eos, quos de agricultura habuimus nuper.

*Ibidē:*Ad te miſi hæc,recordatus de ea re ſermones, quos de uilla perfecta habuiſſemus.

Cicero Attico : *Multum is mecum ſermonem habuit, & perhumanum de diſcordijs multorum.*

Habere iter.

Habere iter,idem eſt quod iter facere: ſed modi ij diuerſi, idem ſignificantes,memoriæ mandandi ſunt.

Cicero Attico:*Et ille in Sardiniam iter habebat.*

Habere fidem.

*Habere fidem uerbis, idem dicendi modus eſt, quo multi inepte dicunt,*Dare *fidem uerbis.*

Cicero conſulibus,tribuniſplebis, ſenatui, populoq́; Romano: *Cum eſſent nonnulli,qui ei regi minorem fidem habendam putarent.*

Idem in Verrem, *actione* v i. *Fides huic defenſioni non haberetur.*

Idem pro Cluentio : Non *ſolum ſibi poteſtatem datam, uerumetiam fidem habitam eſſe meminiſſe.*

Habere ſenatum.

Cicero pro domo ſua: Cum in Capitolio ſenatum duo cōſules haberent.

Homo Romanus,Græcus,Adoleſcens.

HOmo Romanus, Homo Græcus, Homo adoleſcens, Homo Italicus,Homo nouus,Homo conſularis, Homo alienigena,Homo ualens,modi ſunt loquendi, à diuina illa

na illa uetuſtate celebrati, à ſuperueniente uerò barbarie neglecti.

Varro de Re *ruſtica*: Duo *in primis uidentur ſpectaſſe Italici homines.*

Cicero in Vatinium teſtem: Tertium ſcies ex illo obſeſſo atq; afflicto tribunatu, conſularem autoritatem hominem eſſe adoleſcentem conſecutum.

Idem pro Marco Cælio: Aliquid *adoleſcentem hominem habuiſſe rationis.*

Idē de prouincijs cōſularib. Cōſtabat enim Græcū hominem ac leuem, in ipſa prouincia quaſi triumphaſſe.

Idem pro lege Manilia: Quid tam nouum quàm homini peradoleſcenti, cui à ſenatorio gradu ætas longe abeſſet, imperium atq; exercitum dari?

Salluſtius in Catili. Deliquere *homines adoleſcentuli per ambitionem.*

Cicero Attico: In quo magis reprehendendus ſum, quòd homo Romanus Pirea ſcripſerim.

Eidem: Regnum Romano *homini, ſed ne per ſe quidem cuiquam tolerabile.*

Idem in Phlippicis: Dicam *quod dignum eſt ſenatore & homine* Romano.

Idem in oratione ante exilium: Conſularis *homo non minimis facultatibus uſus.*

Aſconius: Mancipes *ſunt publicanorum principes,* Romani *homines, qui quæſtus ſui cauſa decimas redimunt, qui paſtum aut pecora publica, portorij aut pecuarij, quorum ratio ſcriptura dicitur.*

Homo nouus.

Homo nouus eſt, qui nullis maiorū ſuorum rebus præclare geſtis, ſed à ſua uirtute clarere incipit.

Cicer

Cicero in oratione ante exilium: Non accuſatur quòd rempublicam oppugnarit, ſed quòd homo nouus pernicioſum nobilium reſtrinxerit furorem.

Idem de Offic. Quòd præclare ædificaſſet in palatio: & plenã dignitatis domũ, quæ cum à uulgo uiſeretur, ſuffragata domino nouo homini ad conſulatum putabatur.

Salluſtius in Iugurt. Etiam homines noui, qui antea per uirtutem ſoliti erant nobilitatem anteuenire.

Homo alienigena.

Cicero pro rege Deiotaro: Iiſdem rebus eſt perturbatus homo longinquus & alienigena.

Homo ualens.

Quàm prope uulgarem Romanum ſermonẽ, & quàm etiam nunc durat? Dicitur Homo ualens, qui nihil aliud eſt quàm homo, qui uiribus magis, quàm induſtria aut uirtute aliqua ualet, præſtat'ue.

Cic. pro Aulo Cluen. Cum Albio quodam colono homine ualente, qui ſimul eſſe ſolebat, familiarius uteretur.

Idem in Verr. Sex lictores circunſiſtunt ualentiſsimi, & ad pulſandos uerberandosq; homines exercitatiſsimi.

Rationem habere.

Habere rationem, is dicẽdi modus frequens, & notus eſt: id enim ſignificat, quod illiterati Habere reſpectũ dicunt, & genitiuo iungitur. Habere autem rationem cũ aliquo, id eſt quod inepte, Computum facere, aut Computare dicunt. Ratio enim hoc loco pro Calculo accipitur, ut Ratio accepti, & expenſi.

Cicero de Senectute: Habent enim rationem cum terra, quæ nunquam recuſat imperium.

Varr. de Re ruſt. Etenim tibi ratio cũ Horco habetur, ibi nõ modo fructus eſt incertus, ſed etiam colentium uita.

Cicero

Cicero Attico: Nunc uerò quoniam quæ putaui eſſe præclara, expertus ſum quàm eſſent inania, cum omnibus muſis rationem habere cogito.

Habere rationẽ abſentis, etſi ab eodem ſignificato dependet, non tamen ita planũ, & in campo poſitũ eſt. Cùm enim ij aberant, qui uel ſacerdotia, uel magiſtratus petebant, aut ex illis decedebant alios honores petituri: eorũ abſentium ratio ita interdũ habebatur, ut abſentes ſecundum præſentes tractarẽtur. Quandoq; factione aut odio aliquo intercedente, nulla abſentium ratio habebatur. Quod in Cæſaris cauſa factũ eſt, qui cùm perfecto decenni Galliarum imperio, conſulatum ſecundum peteret, ab ſenatu obtineri non potuit, ut eius abſentis ratio haberetur. Vnde armis patriam adortus, regnandi cauſa ius uiolauit. Sed quomodo haberetur ea ratio, primum dicamus, deinde quomodo Cæſari negatum fuerit.

Cic. Bruto: Ciceronem noſtrum in ueſtrũ collegium cooptari uolo. Exiſtimo omniũ abſentium rationẽ ſacerdotum comitijs poſſe haberi, nam etiã factũ eſt antea. Caius enim Marius cùm in Cappadocia eſſet, etiã lege Domitia factus eſt augur, nec quo minus id poſtea liceret, ulla lex ſanxit. Etiam in lege Iulia, quæ lex eſt de ſacerdotijs proxima his uerbis: Qui petit, cuiusq; ratio habebitur, aperte iudicat poſſe rationem haberi etiam non præſentis. & ſubdit: Sed quamuis liceat abſentis rationem haberi, tamẽ omnia ſunt præſentibus faciliora.

Idem in Philippicis: Duo tamen tẽpora inciderunt, quibus aliquid contra Cæſarem Pompeio ſuaſerim: ea uelim reprehendas, ſi potes: Vnum ne quinquennij imperium Cæſari prorogaretur: Alterum ne pateretur fieri, ut abſentis eius ratio haberetur: quorum ſi utrumuis perſuaſiſſem, in has

in has miſerias nunquam incidiſſemus.

Idem Aulo Cæcinnæ: *Rationem haberi abſentis non tam pugnaui ut liceret: quàm quando ipſo conſule pugnante populus iuſſerat, haberetur.*

Idem Attico: *Cur tantopere pugnatũ eſt, ut de eius abſentis ratione habenda decem Tribuni plebis ferrent?*

Ibidem: *Idem etiam tertio conſulatu poſtquam eſſe defenſor reipublicæ cœpit, contendit, ut decem Tribuni plebis ferrent, ut abſentis ratio haberetur, quod idem ipſe ſanxit lege quadam ſua.*

Ibidem: *Aut cum (ut abſentis ratio haberetur) ferebamus.*

Idem Tironi: *Ad conſulatus petitionẽ ſe uenturum, neq; ſe iam uelle abſente rationem haberi ſuam, ſe præſentem trinundinum petiturum.*

Habeo dictum, Habeo dicere.

C*Onfine uulgari noſtro eſt,* Habeo *dictum,* Habeo *dicere, &* Habeo *polliceri, ſed elegantia plenum eſt.*

Plautus in Perſa: *Satis iam habeo dictum.*

Cicero in Antonium: *De Cæſare ſatis dictum habeo.*

Idem pro Cornelio Balbo: *Quid habemus igitur dicere de Gaditano fœdere?*

Idem de Natura deorum: *Hæc fere dicere habui de natura deorum.*

Idem de Diuinatione: *De noſtris ſomnijs quid habemus dicere?*

Idem Lentulo: *De Alexandrina cauſaq; regia tantum habeo polliceri, me tibi abſenti, tuisq; præſentibus cumulate ſatisfacturum.*

Idem Attico: *Eo minus habeo neceſſe ſcribere.*

Vlpianus, *ſi ingenuus libertus eſſe dicatur, l.* Quoties: *Probare libertum ſuum neceſſe eſt.*

Iam inde à principio.

IAm inde à principio, Iam inde uſque à puero, Iam à puero, A' pueris, Vſq; à pueris, et A' puero, Iã inde ab adoleſcentia, Iam inde uſq; à pueritia: modi ſunt loquendi, natiuo Latinitatis candore reſperſi, nõ interpretis, ſed ſtudioſi imitatoris egentes.

A' puero.

Plaut.in Sticho: Iam inde à puſillo puero ridiculus fui.
Cicero in Tuſculanis: Homini præſertim docto à puero, inſtitutis & artibus ingenuis erudito.
T.Liuius de bello Punico: Iam inde à puero aſſuetus.

Iam à pueris, & A' pueris.

Terentius in Heauton. Qui nos putant iam à pueris ilico naſci ſenes.
T.Liuius de bello Punico: Ita ſe à pueris aſſuetos.

Vſque à pueris, & Iam inde uſque à pueritia.

Terẽ.in Adelphis: Vſq; à pueris curaui ambos ſedulo.
Idem in Heautõ. Nam mihi magna cum eo iam inde uſq; à pueritia ſemper fuit familiaritas.

Iam inde à cunabulis, & Inde ab incunabulis.

Varro de Re ruſtica: Iam inde à cunabulis.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Inde ab incunabulis imbutus odio tribunorum.

Iam inde ab initio.

T.L.ab Vrb.cond. Iam inde ab initio præparãs animos.
Ibidem: Iam inde ab initio.
Ibidem: Iam inde ab initio Fauſtulo ſpes fuerat, regiam ſtirpem apud ſe educari.
Ibidem: Vt inſtitutum iam inde ab initio erat.

Inde

Inde à principio, & Iam inde à principio.

Plautus in Bacchidibus: Inde à principio iam impudens epiſtola eſt.
Idem in Caſina: Vt uos mihi æquos iam inde à principio dicam.
Cicero pro Cornelio Balbo: O' iura præclara, atq; diuinitus iam inde à principio Romani nominis à maioribus noſtris comparata.
Titus Liuius de bello Punico: Iam inde à principijs gentis maiores ſuos bella geßiße.

Iam inde ab adoleſcentia.

Plautus in Bacchid. Hi ſenes niſi fuiſſent nihili, iam inde ab adoleſcentia non hoc tantum flagitium facerent.
Terentius in Adelphis: Is adeo dißimili ſtudio eſt iam inde ab adoleſcentia.

Iam inde à certaminibus.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Iam inde à paternis certaminibus inuiſus.

Iam inde à teneris.

Vergilius in Georgicis:
–Iam inde à teneris impende laborem.
Cicero de Oratore: Eſt enim illorum exercitatio elegans iam inde ab Ariſtotele conſtituta.
Titus Liuius de bello Macedonico: Tentare gentem auerſam Romanis iam inde ab Racilli morte.

Id temporis.

ID *temporis, Per id tempus, Id ætatis, Hoc ætatis, Id horæ, Eo loci, Quo loci, elegantißimo dicendi modo ſcriptum apud illos ueteres comperitur, quod eſt obſeruatione & imitatione dignißimum.*

Id tem

Id temporis, Per id tempus.

Varro de Re ruſtica: Itaq; eorum fructus id temporis maxime conſiſtit.

Ibidem: Quod ibi ſæpe id temporis oriuntur nimbi.

Cicero de Oratore: Et noſipſi, quoniã id temporis eſt, ualetudini demus operam.

Ibidem: Sed nunc quidem quoniam id temporis eſt, ſurgendum cenſeo.

Idem de Finibus bonorum & malorum: Quod is locus ab omni turba id temporis uacuus eſſet.

Idem Attico: Venit enim à me, & quidem id temporis, ut retinendus eſſet.

Idem pro Milone: Deinde profectus id temporis, cum iam Clodius, ſiquidem eo die Romam uenturus erat, redire potuiſſet.

Idem in Catilin. Quos ego iam multis ac ſummis uiris ad me id temporis uenturos eſſe prædixeram.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Vt purgaret ſe, quòd id tẽporis ueniſſet.

Hircius in Commentarijs: Id temporis conati ad murum accedere, ut oppidum caperent.

Ibidem: Incidit idem temporis.

Ibidem: Per idem temporis.

Cicero in Bruto: Et quidem duo fuerunt per idem tempus diſsimiles inter ſe.

Hircius in Commentarijs: Per id tempus fere Cæſaris exercitui res accidit incredibilis auditu.

Id ætatis.

Plautus in Aſinaria: Neq; puduit eum id ætatis ſycophantias ſtruere.

Cicero Torannio: Ita uiximus, & id ætatis iam ſumus, ut

omnia quæ noſtra culpa nobis accidunt, fortiter ferre debeamus.

Idem de Oratore: *Quoniam id nobis Antoni hominibus id ætatis oneris imponitur.*

Idẽ pro Aulo Cluent. *Se in balneis cũ id ætatis filio fuiſſe.*

Idem in Arte rhetorica: *Cum id ætatis & priuatus eſſem.*

Idem Attico: *Credo Platonem uix putaſſe ſatis cõſonum, ſi hominem id ætatis in tam longo ſermone diutius retinuiſſet.*

Idem pro Lucio Flacco: *Qui quoniam eſt id ætatis.*

Titus Liuius ab Vrbe condita: *Quis, & cuias, & cur id ætatis in caſtris fuiſſet.*

Ibidem: *Qui ſe id ætatis ſolicitaſſent.*

Hoc ætatis, Quid ſis ætatis.

Plautus in Trinummo: *Quanquã hoc me ætatis ſycophantari pudet.*

Idem in Bacchidibus: *Cenſebam me effugiſſe à uita maritima, ne nauigarem tandem hoc ætatis ſenex.*

Ibidem: *Pudet, hoccine ætatis ludum ijs factũ eſſe indigne?*

Ibidem: *Hoc demum eſt quod percrucior, me hoc ætatis ludificari.*

Idem in Perſa: *Ego ſcio quid ſis ætatis.*

Eo loci, Quo loci.

Cicero Attico: *Res eodem eſt loci, quo reliquiſti.*

Vlpianus de iudicijs, l. Hæres: *Defendere ſe eo loci debebit.*

Idem eodẽ tit. l. Sed & ſi: *Si ea res, quæ per fideicommiſſum relicta eſt, eo loci ſit, dicendũ eſt nõ debere præſcribi.*

Idem de noui operis nunciatione, l. De pupillo: *Qui eo loci operantur.*

Idem de Senatuſconſulto Syllaniano, lege, Cum aliter:

Qui

Quicunq; eo loci fuerunt,unde uocem exaudire potuerãt.
Vitruuius:Quo loci deſcribuntur lineæ.

Iurare conceptis uerbis,Periurare.

IVrare conceptis uerbis,& Periurare,modus eſt loquendi apud ueteres. Formula enim quædã iuraturo proponebatur certis notatis uerbis,in quam iurandũ eſſet. quandoq; abſolutè,Conceptis iurare,dicebatur.
Plautus in Aſinaria: Vbi uerbis conceptis ſciens libenter periurâris.
Idem in Ciſtellaria: At ille cõceptis iurauit apud matrem ſuam.
Idem in Mercatore:Conceptis uerbis iã iuſiurandũ dabo.
Idem in Truculẽto:Quid ſi me iubeat intromittere? Conceptis me non facturum uerbis iurem?
Idẽ in Bacchidibus: Ego iuſiurandũ cõceptis uerbis dedi.
Cicero pro Aulo Cluentio: Dixit ſe ſcire illum uerbis conceptis peieraſſe.

Iurare in uerba.

Iurare in uerba, id eſt,quod iuramento promittere,ſeruare ea, quæ uerbis conceptis eſſent promiſſa. modus eſt ita loquendi. Horatius:
In uerba iurabis mea. Idem:
Nullius addictus iurare in uerba magiſtri.

Impingere.

NOn eſt Impingere,quod aſcribere,aut attribuere, ut nonnulli inſulſè uolunt:ſed in faciem, aut oculos iactare,ut infrà.
Cicero de Tuſculanis: Huic calix mulſi impingendus eſt, ut plorare deſinat,aut aliquid eiuſmodi.
Idem ad Atticum:Impegit formulam Scaptio.
Vergilius: —Impingeret agmina muris.

Infantia.

INſantia non pro ætate ſolùm, ſed pro dicendi inſcitia ab ueteribus illis ponebatur.

Cicero Attico: Omnino accuſatoris incredibilis infantia. Idē pro Cluentio: Si nihil dixiſſem, ne infantiſsimus: ſi multa in eiuſmodi cauſa dixiſſē, ut impudētiſsimus exiſtimarer.

Impreſsio.

QVid ſit Impreſsio, diu multūq; meditans, cùm apud nōnullos reperiſſem Impreſsionem factam eſſe, adductus ſum ut id eſſe crederem, quod impetum, quòd quaſi per impreſſum terrorem fiat.

Varro lib. I I. Rerū ruſticarū: Hoſtes ſe arbitrati occaſionē habere uictoriæ, impreſsionē facere cœperūt in caſtra.

Idem de Lingua Latina: Piſo in Annalibus ſcribit, Sabino bello, quod fuit Romulo & Tatio, uirum fortiſsimum Metium Curtium Sabinum, quum Romulus cum ſuis ex ſuperiore parte impreſsionem feciſſet, Curtium in locū paluſtrem, qui tum fuit in foro, antequàm cloacæ ſint factæ, ſeceſsiſſe, atq; ad ſuos in Capitolium recepiſſe, ab eo lacū inueniſſe nomen.

Cicero pro Lucio Flac. Non igitur impreſsio, non occaſio, non uis, non tempus, non imperium, non ſecures ad iniuriam faciendam Flacci animum impulerunt.

Hircius in Commentarijs: Vt omnium multitudine in fines Sueſsionum, qui Rhemis erant attributi, facerent impreſsionem.

Ibidem: Cæſar equitum turmas ſuorum iubet in hoſtium equitatum, qui ad oppidum in ſtatione erat, facere impreſſionem.

Ibidem: Quo facto, ſui ſublati uniuerſi, in hoſtes impreſſione facta, in fugam aduerſarios dederunt.

Titus Liuius ab Vrbe condita:Poſtquam impreßionē ſenſere ex aduerſo factam, & ante oculos micare gladios.
Ibidem: Duo extra ordinem millia, quæ in ſiniſtrum cornu Romanorum in ipſo certamine impreßionem fecerent, tenuere.
Ibidem:Impreßione una totum equitatum fudêre.
Ibidem: Repetendo ſigno primam impreßionem factam.
Ibidem:Reintegrato clamore,ſecuti dant impreßionem.
Ibidem:Dein ualida impreßione pulſi,terga uertunt.
Ibidem:Non ferentes impreßionem Latinorũ,ſe ad principes retulere.

Inire gratiam.

INire gratiam,Inire rationem,Inire magiſtratum,Inire conſilium,Inire pugnam:modi ſunt loquendi,Romano candore conditi,& memoriæ maxime mandandi.

Inire gratiam,& cum præpoſitione à,uel ab.

Plaut.in Curculione: Inibis à me ſolidã et grandẽ gratiã.
Idem in Trinũmo:Hoc pacto ab illo inibis ſummã gratiã.
Idem in Aſinaria:Bene hercle facitis,et à me initis gratiã.
Idem in Sticho: Nũc me gratiam abs te inire uerbis nihil deſidero.
Idem in Moſtellaria:Eandem inis gratiam.
Idem in Ciſtellaria:Hanc inibo gratiam ab illis.
Ibidem:Et eo à me magnam iniſtis gratiam.
Ibidem:Si eam demonſtret,ineat magnam gratiam.
In Epidico:Si iſthunc hominem, quem tu quæritas,tibi cõmonſtraßo, ecquam abs te inibo gratiam?
Terentius in Adelphis:Ego lepidus ineo gratiam.
Idem in Eunucho:Adibo,atq; ab eo gratiam hanc,quã uideo uelle,inibo.

Idem in Hecyra: Vt gratiam ineat ſine diſpendio ſuo.

Cicero Seruio Sulpitio: *Gratiã quoq; nos inire ab eo deſendenda pace arbitrabatur.*

Idem de Offic. Sin erunt merita, ut non ineunda, ſed referenda ſit gratia, maior quædam cura adhibenda eſt.

Idem in Verrem: Nemo erat uoluntarius laudator præturæ tuæ, defenſor periculorum tuorum: præſertim cum inire à populo Romano gratiam poſſet nemo.

Ibidem: Vt idem Pompeius non ab homine ſolum, ſed etiã à prouincia tota ſe huius abſolutione inire gratiam arbitrarctur.

Cæſar in Commentarijs: Qui ſe ſummã à Cæſare gratiam inituros putarent.

Titus Liuius de bello Macedonico: Apud regem gratiam initam uolebant.

Idem de Bello Punico: Gratiam magnam apud Hannibalem inituros.

Idem de Bello Macedonico: Vt dum liceret, gratiã inirẽt.

Inire rationem.

Cato de Re ruſtica: Vbi ea cognouit, rationem inire opor tet operarum, dierum.

Cicero in Verrem: Mihimet ineunda ratio, & uia reperienda eſt, qua ad Apronij, ſiue adeo qua ad iſtius ingentẽ immanemq; prædam poßim peruenire.

Idem Ruſo: A' me inita ratio eſt, quam quidem omnes non ſolum probant, ſed etiam laudant.

Idem Seruio Sulpitio: Adiuues, ineasq; rationem, quemad modum illa mulier Romam perducatur.

Idẽ contra Rullũ: Inietur ratio quæſtus de ueſtra pecunia.

Cæſar in Comment. Vt quò primũ curreretur, aut cui rei ferretur auxilium, uix ratio iniri poſſet.

T. Liuius ab Vrbe condita:Ab eodem inita ratio eſt.
Ibidem:Inita tandem ratio eſt,ut quod uiribus deerat,arte æquaretur.
Ibidem:Ne oppugnandi certa ratio iniretur.
Ibidem:Haud facile inibatur ratio iubendi.
Ibidem:Inita ratione minuendi eius.
Ibidem:Vix ſe rationem inire poſſe, utrum à ſe audacius, an fugacius ab hoſtibus geratur bellum.
Idem de Bello Punico: Rationẽ inijt,qua ſenatũ ſeruaret.
Ibidem:Ne tantum bellum efficerent,inibatur ratio.
Ibidem: Se aliquam rationem inituros, quomodo ab Hiſpanis ſumant.
Idem de bello Macedonico: Atq; ego nonnullarum cupiditatum,nec cauſam quidem aut rationem inire poſſum.

Inire conſilium.

Cicero ad Brutum:Conſilia inire cœpi Brutina plane.
Titus Liuius de bello Punico:Inde conſilia inire cum genero cœpit.
Idẽ ab Vrbe cõdita: Qui regni recuperãdi cõſilia iniſſet.
Cæſar in Cõment. Vnà cum Ambiorige cõſilium inierat.

Inire pugnam,& prælium.

Plautus in Amphitryone: Antequam cum Taphijs à te pugna ſit inita.
Titus Liuius de bello Punico:Tentata uerius pugna quàm inita eſt.
Idem ab Vrbe condita:Hoc ultimum utrinq; initum,finitumq; eſt prælium.

Inire urbem.

Titus Liuius ab Vrbe condita:Vt ouans ſine militibus urbem iniret.
Ibidẽ; Triumphãtes uictore cum exercitu urbẽ inierunt.

Inire conſulatum.

T. Liuius ab Vrbe condita: *Conſulatum ineunt.*

Inire numerum interfectorum.

Idem de bello Macedonico: Numerus interfectorũ haud facile iniri potuit.

Inire interregnum.

Idem ab Vrbe condita: Tertio die quàm interregnũ inie-rat, conſules creat.

Inire epulas.

Cicero in ſecundo de legibus: Sequebantur epulæ, quas inibant propinqui coronati.

Inire conuiuium.

Idem in Verrem actione ſexta: Quocum inire conuiuium nemo unquam, niſi turpis impuruſq;, uoluiſſet.

Intentare mortem, manus.

INtentare mortem, Intentare manus, modo loquendi elegantiſsimo ueteres illi frequẽter uſi ſunt: id enim ſignificat, quod mortem comminari, manus ferè inijcere.

Cicero pro Milone: Intentauit uero ſeruos? non arma? non uim?

Idem in Tuſculanis: Is ardentes faces intentat.

Vergilius:

Præſentemq́; uiris intentant omnia mortem.

Ouidius in Metamorphoſi:

Conatæq́; loqui, & magno clamore proteruis
Intentare manus.

Cicero pro Milone: Itaque quando illius poſtea ſica illa, quam à Catilina acceperat, conquieuit? Hæc intentata nobis eſt, huic ego uos obijci pro me non ſum paſſus.

Aſconius Pædianus: Circũuenti ſunt ante tribunal eius accuſatores, à notis operarum ducibus: ita ut mors intentaretur,

retur, ſi mox non deſiſterent.
Titus Liu. ab Vrbe cõdita: Præneſtinis iã intentari arma.
Ibidem: Dictatorum fulmen in ſe intentatum.
Ibidem: Virgas & ſecures uictoribus intentari.
Ibidem: Gladij etiam pleriſq; intentati.
Idem de bello Macedonico: Cum intentaſſent magis quàm iniſſent certamen.
Hircius in Comment. Et ei manus intentare cœperunt.

Inſtar.

I*Nſtar abſolute, & ſine genitiuo aliquando pro exemplari ponitur. Vergilius:*
—Tantum inſtar in ipſo eſt.
Vlpianus de noui operis nũciatione, l. Stipulatio: Si proponatur inſtar quoddam operis, quaſi facies quædam facti operis.

Iacere ad pedes, Prouolui, Procumbere ad pedes, & ad genua.

I*Acere ad pedes, Prouolui ad pedes, Procumbere ad pedes, & ad genua, eleganter optimi illi autores dixerũt.*
Cicero in Verrem: Mihi ad pedes miſera iacuit.

Incidit mihi.

Terentius in And. Nam quî tibi iſthæc incidit ſuſpicio?
Cæſar in Comment. Tantus terror incidit eius exercitui.

Iure tuo, iure meo.

I*Vre tuo, Iure meo, Pro tuo iure, Pro meo iure, id eſt, quod multi inſulſe dicunt, Tuo modo, Meo modo, Ad uoluntatem tuam, Ad bene placitum: & alia quæ non tam audire, quàm commemorare pudet.*
Cicero in Oratore: Pro meo iure ſumo.
Idem Cælio: Vt ad te familiariter & quaſi pro meo iure ſcriberem.

Idem Attico: Itineris noſtri cauſa fuit, quòd non habebam locum, ubi pro meo iure diutius eſſe poſſem, quàm in fundum Sicæ.

Idem de Finibus bonorũ & malorũ: Satiſ'ne uobis uideor pro meo iure in ueſtris auribus commendatus?

Idem pro Publio Sextio: Quare moneo uos adoleſcẽtiores, atq; hoc meo iure præcipio.

Idem in Verrem: Meo iure enim contendam.

Vlpia. de damno infecto, l. Proculus: Si iuxta mea ædificia habeas ædificia, eaq; iure tuo altius tollas.

Cicero Seruio Sulpitio: Vt quid tibi opus ſit, ne dubitent mihi iure ſuo denunciare.

Idẽ Cælio: Sed ſi eſſet aliqua diſsimilis iſtius, quæ ſe omnibus prouulgaret, quæ haberet palàm decretum ſemper aliquem, cuius in hortos, domum, Baias iure ſuo libidines omnium commearent.

Idem in Verrẽ: Quem iure ſuo adire, aut appellare poſſet.

Neratius de uſufructu: Vſufructuarius nouum tectorium parietibus, qui rudes fuiſſent, imponere non poteſt: quia tametſi meliorem excolendo ædificiũ dum cauſam facturus eſſet, non tamen id iure ſuo facere poteſt.

Cicero pro lege Manilia: Præſertim cum iam ſuo iure populus Rom. in homine ſuam autoritatem, uel cõtra omnes qui diſſentiunt, poſsit defendere.

Idem pro Aulo Licinio Archia poëta: Earũ rerum omniũ uel in primis hic Aulus Licinius fructũ à me repetere propè ſuo iure debet.

Ibidem: Quare ſuo iure noſter ille Ennius ſanctos appellat poëtas.

Idẽ pro Sexto Roſcio Amerino: Tametſi meo iure poſsũ.

Idem in Antonium; Venio nunc ad reliquos conſulares,

quor

quorum eſt nemo (iure meo hoc dico) qui non mecum habeat aliquam coniunctionem gratiæ.

Inſtruere hortos, nauem, fundum, domum.

HVnc quoq; loquendi modum antiqui ſuis ſcriptis uenuſtiſsime interſeruerunt. Dicebant enim, Inſtruere hortos, Inſtruere nauem, fundum, domum, & huiuſmodi: quo nihil aliud ſignificatur, quam cōparare in hortis neceſſaria, in naui, in fundo, domu: ut nihil quod uſui aut ornamento ſit, illis deſit.

Cicero de Offic. Emit hortos, & emit inſtructos.

Iulianus ad legem Rhodiā, de iactu. l. Nauis aduerſa: Hic *enim ſumptus inſtruendæ magis nauis, quàm ſeruādarum mercium gratia factus eſt.*

Scæuola de peculio, l. Filio familias: Cui *ex hæredibus prædia prælegauit, ut inſtructa erant cum ſeruis.*

Idem eodem titulo, l. Vni ex hæredibus prædia legauit, ut inſtructa erant, cum ſeruis & cæteris rebus, & quicquid ibi eſſet.

Vlpianus locati & conducti, l. Si addes: Dolia utiq; *colono eſſe præſtanda, & prælū, & trapeta inſtructa funibus: ſi minus, dominum inſtruere ea debere.*

Idem de uerborum ſignificatione, l. Inſtructam autem tabernam ſic accipimus, quæ & rebus, & hominibus ad negociationem parata conſtat.

Iabolenus de fundo inſtructo, l. Si cui fundū & inſtrumentum legare uis, nihil intereſt quomodo leges, fundum cum inſtrumento, an fundum & inſtrumentum, an fundum inſtructum.

Scæuola eodē titulo, l. Nepoti legauerat prædia, quæ regione certa habuerat, ut inſtructa ſunt cum uino, grano, calendario,

Vlpianus eodem titulo, l. Quæſitũ: Et Sabinus libris ſuis ad Vitellium ſcribit fatendum eſſe, plus eſſe, cum inſtructus fundus legatur, quàm ſi cum inſtrumento. & ſubdit: Proinde ſi fundus ſit inſtructus legatus, & ſupellex continebitur, quæ illic fuit uſus ipſius gratia. & ſubdit: Idẽ reſpondit, inſtructis horreis legatis, etiam uina quæ ibi fuerunt, quo dominus eſſet inſtructior, contineri: aliud eſſe, ſi horrea ibi habuit, unde inſtruebatur uel in urbe, uel in alijs prædijs.

Pomponius eodem titulo, l. Si ita teſtamento ſcripſit, quæ tabernarum exercendarum & inſtruendarũ, piſtrini, cauponæ cauſa facta parataq; ſunt, do, lego.

Scæuola eodem titulo, l. Prædia: Fundũ legaui in hæc uerba: Sempronio fratri meo hoc amplius fundos meos, ita ut inſtructi ſunt, Caßianum, Meuianum cum ſuis ſalictis & ſyluis.

Idem eodem titulo, l. L. Titius fundum uti erat inſtructus, legauerat.

Item, & Ita.

Nil uulgatius eſt particula Item, at interior latet ſenſus, quo dici non poteſt, quàm eleganter uſi fuerint perfecti illi autores. ex infrà ſcriptis locis diſcrimen quod ſit eo in aduerbio, late patebit. Meo tamẽ iudicio id quandoq; ſignificat quod Ita, quandoq; quod Autem, quandoque quod ſimiliter.

Plautus in Aulularia: Venit hoc mihi in mentem Megadore, te eſſe hominem diuitem, factioſum, me item eſſe hominem pauperum pauperrimum.

Terentius in Andria: Sed poſtquam amans acceßit ad eã, precium pollicens, unus & item alter.

Cicero in Oratore: Nam omnium magnarum artium ſi-

cut arborũ altitudo nos delectat, radices ſtirpesq́; nõ itẽ.
Ibidem: Ita fit, ut non item in oratione, ut in uerſu numerus extet.
Idem in Arte rhetorica: Inferius non item.
Ibidem: Quæ omnia item uti contraria rerum bonarum, in rebus uitandis reperiuntur.
Idem in Academicis: Non enim fortuito hunc artificem dicemus eſſe, illum negabimus. Sed cum alterum præcepta et comprehenſa tenere uideamus, alterum non item.
Idem in Tuſculanis: Sed corporum offenſiones ſine culpa accidere poſſunt, animorum non item.
Idem: In libera ſeruauit, in libero non item.
Idem in Catilinam: Deinde item accerſitur L. Statius.
Idẽ de Diuinatione: Quî magis anguibus quàm lacertis? quàm muribus? quia ſunt hæc quotidiana, angues nõ itẽ.
Idem in Rullum: Sed quæro à te, putes'ne ſi populus iuſſerit me tuum, aut item te meum ſeruum eſſe, id iuſſum ratũ, aut firmum futurum?
Vitruuius: Non enim ut Babylone abundantes liquido bitumine pro calce, & arena, & cocto latere, factum habẽt murum: ſic item poßunt omnes regiones ſeu locorũ proprietates, habere tantas eiuſdem generis utilitates.
Cicero in Tuſculanis: Sic illi in morbum & incidunt tardius, & recreantur ocyus, hebetes non item.
Idem in Verrem: Faciebãt hoc idem in cæteris ciuitatibus grandes natu matres, & item paruuli liberi miſerorum.

In rem eſſe, Ex re tua, E' dignitate, E' republica.

IVrarem nihil me in uita ſuauius his floſculis odorari, quos è diuerſis lectionibus, quaſi è topiario quodam opere collegi. Nam inter cætera quanto candore renitet illud,

illud, Ex re tua, E' dignitate, E' republica: interdum iucun da uarietate intermuxtum, In rem tuam, In rem meā. quod non tamen In rempublicā item dicitur. quādoq; ſine pro= nomine abſolutè, In rem: ut palàm ſit, certum quendā mo= dum loquendi, eumq; ſtatum ac fixum apud ueteres illos eſſe, qui orationem ueluti quoddam ſolis iubar illuminet.

Plautus in Pſeu. *Quaſi quid in rem ſit poßimus noſcere.*

Idem in Aulul. *Quod in rem eſſe utriq; arbitremur.*

Ibidem: *In rem hoc tuam eſt.*

Ibidem: *Hæc tu eadē, ſi confiteri uis, in rem tuam feceris.*

Ibidem: *Iſtud in rem utriq; eſt maxime.*

Idem in Amphitryone: *Quæ maxime in rem ueſtram com munem ſient.*

Idem in Menæhmis: *Alij ſunt ita, ut in rem eſſe ducunt ſuam.*

Salluſtius in Catilinam: *In rem fore credens uniuerſos ap pellare.*

Terentius. in Phor. *Non hercle ex re iſtius, me inſtigaſti.*

Idem in Hecyra: *Neque enim eſt in rem noſtram, ut quiſ= quam amator nuptijs lætetur.*

Cicero Attico: *Summa erit hæc, ſtatues ut ex fide, fáma, req; mea uidebitur.*

Idem Bruto: *Facis ex tua dignitate & ex re publica.*

Eidem: *Si minus id commodo reipub. facere poſſes, ſiue nō exiſtimares ex repub. eſſe.*

Eidem: *Et tu ſi arbitrarere utile fore, et ex rep. eſſe, perſe= quere bello Dolabellam.*

Salluſtius in Catilin. *Certe ſcio quæ ſtudio dixerit, è rep. dixiſſe.*

Titus Liuius ab Vrbe condita: *Ad comparanda ea, quæ in rem opus erant, tempus habuit.*

Ibi

Ibidem: *Faceret quod è repub. fideq́; ſua duceret.*
Idem de bello Macedonico: *Nec cogitaret modo, imperaretq́; quæ in rem eſſent, ſed pleraque ipſe tranſigeret.*
Ibidem: *Loquendo plura, quæ in rem non eſſent, die conſumpto.*
Ibidem: *Hortatur, imperat, quæ in rem ſunt.*
Idem de bello Punico: *Vt ſi è repub. cenſeret eſſe, ueniret.*
Ibidem: *Vtrunq; inquit è repub. fuit patres conſcripti.*

Informare.

B*Onam partem in Latinitate obtinet hoc quoq; uerbum Informare: præteritum quidem à multis, aut nõ obſeruatum. Eſt enim Informare rem aliquam inchoare, nec omnino perficere, ſed principium operi quodammodo informe & impolitum dare, ut ſi aut figulus uaſculum fingere, aut faber ſtatuam dolare cœperit, ut infrà clarius patebit.*

Varro de Lingua Latina: *Quæ uideretur analogia in oratione, & quas haberet ſpecies, & quæ de ijs ſequenda uideretur, ut breuiter potui informaui.*
Cicero Attico: *Quod ſi iſta nobis cogitatio de triumpho iniecta non eſſet, quam tu quoque approbas, næ tu haud multum requireres illum uirum, qui in ſexto libro informatus eſt.*
Eidem: *Hæc eſt informata adhuc cogitatio.*
Eidem: *Tanta erat in illis crudelitas, tanta cũ barbaris gentibus coniunctio, ut non nominatim, ſed generatim proſcriptio eſſet informata.*
Idem de Oratore: *Referamus nos igitur ad eum, quem uolumus inchoandum, & eadem eloquentia informandum.*
Ibidem: *Ac primum informandus eſt ille nobis, quem ſolum quidam uocant Atticum.*

Ibid

Ibidem: Valentiorum hæc literum ſunt, nec ab hoc quem informamus, aut expectanda, aut poſtulanda.

Ibidem: Verum ego non ſolum arbitrabar his præſertim audientibus à me informari oportere, qualis eſſe poſſet is qui habitaret in ſubſellijs.

Ibidem: Vnius uerbi imagine totius ſententiæ informatio.

Ibidem: Atq; ego in ſummo oratore fingendo talem infor mabo, qualis fortaſſe nemo fuit.

Idem pro P. Quintio: Neq; tamen iam uerba multa faciã, propterea quòd & ab illo, quæ antè dixit, iam informata cauſa eſt.

Idem pro P. Sylla: Vt dicitis, informat ad hoc adumbratũ iudicium filij.

Idem de Finibus bonorum & malorum: Dicitis informari nõ poſſe uirtutem, ſi quicquam niſi quod honeſtum ſit, numeretur.

Ibidem: Et ſummatim quidem hæc erant de corpore animoq; dicenda, quibus quaſi informatum eſt, quod hominis natura poſtulat.

Idem de Natura deorum: Magnam turbam congreget ignotorum deorum: atq; ita ignotorum, ut eos ne coniectura quidem informare poßimus, cum mens noſtra quiduis uideatur cogitatione poſſe depingere.

Ibidem: Quæ enim nobis natura informationem deorum ipſorum dedit, eadem inſculpſit in mentibus.

Vergilius:

His informatum manibus iam parte polita
Fulmen erat.

Cicero pro Aulo Licinio: Nam ut primum ex pueris exceßit Archias, atque ab ijs artibus, quibus ætas puerilis ad humanitatẽ informari ſolet, ſe ad ſcribẽdi ſtudiũ contulit.

Iubeo

Iubeo te bene ualere, habere bonum animum,ſaluere.

IVbeo te bene ualere,Iubeo te habere bonum animum, Iubeo ſaluere: modus eſt loquendi elegantiſsimus, & ferè iam ubiq; ac paſsim neglectus.

Plautus in Perſa:Iubeto habere animum bonum.

Idem in Aſinaria:Saluere iuſsi Libanum libertum.

Cicero Attico:*Dionyſium iubeo ſaluere.*

Ibidem:Dionyſium uelim ſaluere iubeas.

Ibidem:Quem ſaluere uelim iubeas plurimum.

Horatius:

–Rufum ſaluere iubemus.

Integer.

NOn minimũ (ut reor) intereſt literariæ reipublicæ, agnoſcere & hoc nomẽ Integer, quid interiore ſenſu ſignificet: quod incuria & negligẽtia diu fuit ab omni propè uſu remotum. Eſt enim Integer aliquando quod ualidum,firmum,uegetum,ſobrium: cuius contrarium eſt, Feſſum,Saucium,Vitiatum, Languidum, Vinoſum:ut ex autoritatibus planum fiet.

Cicer. pro L. Muræna: Integrorum & fortunatorũ promiſsis,ſaucios & miſeros credere non oportere.

Idem Attico:*Eumq; uidi planè integrum.*

Idẽ de Natura deorũ:Multo plura euenirent,ſi ad quietem integri iremus: nunc onuſti cibo & uino, perturbata & confuſa cernimus.

Cæſar in Cõmen.Cum crebro integri defeſsis ſuccederent.

Ibidem:Vt integri defeſsis ſuccedant.

Ibidem:Non facile recentes atq; integros ſuſtinebant.

Ibidem:Integros defatigatis ſubmittens.

Cornelius Celſus:Neq; enim hæc ſolũ conſideranda ſunt,

ſed etiam morbi genus quod ſit, utrum ſuperans, an deficiens materia læſerit: curruptum corpus ſit, an integrũ.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Romanus integer, *ſatiatusq́; ſomno, productus in aciem, feſſũ ſtando & uigilijs Volſcum primo impetu perculit.*

Horatius:

Rancidum aprũ antiqui laudabant, non quia naſus
Illis nullus erat: ſed credo hac mente, quòd hoſpes
Tardius adueniens, uitiatum commodius quàm
Integrum edax dominus conſumeret.

Integer animi, uitæ, mentis.

Inde per translationem dici cœptum eſt, Integer uitæ, Integer animi, Integer mentis.
Cicero in Arte rhetor. Integer animi fuiſſe demonſtratur.

Horatius:

Integer eſt animi. *Idem:*
Integer eſt mentis Damaſippus. *Idem:*
Integer uitæ, ſceleriſq́; purus.

Sanguis etiam integer dictus eſt.

Plautus in Truculento: Adoleſcens cum ſis, tum cum eſt ſanguis integer. *Vergilius:*
–Vos ô quibus integer æui
Sanguis, ait.
Cornelius Celſus: Si ſanguis craſſus & niger eſt, uitioſus eſt: ſi rubet & pellucet, integer eſt.

In loco.

IN *loco: modo hoc dicendi comprehendimus id eſſe, quod opportune, & captato (ut aiunt) tempore.*
Terentius in Heauton. Eho laudas qui heros fallunt? Reſpondetur, *In loco ego uero.* *Horatius:*
Dulce eſt deſipere in loco.

In manum conuenire.

E Penetralibus diui Ciceronis effodi nuper (meo iudicio) à paucis obſeruatū, quid ſit In manum cōuenire. A quo dicendi modo tantum poſteri abſuerunt, ut nulla eiuſmodi (quod legerim) extet memoria.

Cicero in Topicis: Si ita Fabiæ pecunia legata eſt à uiro, ſi ei uiro materfamiliâs eſſet, ſi ea in manum non conuenerat, nihil debetur. Genus eſt enim uxor, eius duæ formæ ſunt, una matrumfamiliâs. hæ ſunt quæ in manum cōuenerunt: altera earum, quæ tantummodo uxores habentur: qua in parte cū fuerit Fabia, legatum ei non uidetur. Ibidē ab effectis rebus hoc modo: Cum mulier uiro in manum conuenit, omnia quæ mulieris fuerunt, uiri fiunt dotis nomine.

Idem pro L. Flacco: In manū, inquit, conuenerat, nunc audio, ſed quæro, uſu an coëmptione? uſu non potuit: nihil enim poteſt de tutela legitima ſine omnium tutorum autoritate diminui, coëmptione omnibus autoribus.

Papinianus de uerborum obligatione, lege, Ex ea parte: Mulier ab eo in cuius manum cōueniebat, ſtipulata fuerit ducenta. quamuis mendum ſit in pleriſq; codicibus, qui in matrimonio, non in manum conueniebat, habent.

Boëthius ſuper Topicis Ciceronis: Nunc de propoſito uideamus exemplo. Vxoris ſpecies ſunt duæ: una matrum familiâs, altera uſu: ſed communi generis nomine uxores uocantur. Fit uero id ſæpe, ut ſpecies eiſdem nominibus nuncupentur, quibus & genera. Mater familiâs uero eſſe nō poterat, niſi quæ conueniſſet in manum. hæc autem certa erat ſpecies nuptiarum. Tribus enim modis uxor habebatur, uſu, farre, coëmptione. Sed confarratio ſolis pontificibus conueniebat. Quæ autem in manum per

coëmptionem conuenerant, hæ matres familias uocabantur: quæ uero uſu uel farre, minime: coëmptio uero certis ſolennitatibus peragebatur, & ſeſe in coëmendo inuicem interrogabant. Vir ita, an ſibi mulier materfamilias eſſe uellet? Illa reſpondebat, uelle. Item mulier interrogabat, an uir ſibi paterfamilias eſſe uellet? Ille reſpondebat, uelle. Itaque mulier uiri conueniebat in manum, & uocabantur hæ nuptiæ per coëmptionem, & erat mulier materfamilias uiro loco filiæ. Quam ſolennitatem in ſuis inſtitutis Vlpianus exponit. Quidam igitur extremo iudicio omne Fabiæ uxori legauit argentum: ſi quidem Fabia ei non uxor tantum, uerumetiam certa ſpecies uxoris, id eſt, materfamilias eſſet. Quæritur an uxori Fabiæ legatum ſit argentum. Vxor Fabia ſubiectum eſt, legatum argentum prædicatum. Quæro igitur quod nam ex ijs argumentum ſumere poßim? quæ in quæſtione ſunt poſita, ac uideo uxori duas ineſſe formas, quarum una tantum uxor eſt, altera materfamilias, quæ in manum conuentione perficitur: quòd ſi Fabia in manum non conuenit, nec materfamilias fuit, id eſt, non fuit ea ſpecies uxoris, cui argentum omne fuit legatum. Quocirca quoniam id quod de alia ſpecie dicitur, in aliam dici non conuenit: cum Fabia præter eam ſpeciem ſit, quæ in manum conuenerit, id eſt, quæ materfamilias ſit: & uir matrifamilias legauerit argentum, non uidetur Fabiæ eſſe legatũ. Quomodo igitur dictum eſt, an uxori Fabiæ omne argentum legatum ſit? Subiectum, uxor Fabia: prædicatũ uero, legatum argentum. Argumentum ab eo quod eſt in ipſo de quo quæritur: id eſt, ab eo quod eſt in uxore, de qua quæritur. Eſt autem in uxore, de qua quæritur, ſpecies uxoris, ea ſcilicet, quæ in manum non conuenit, quæ ad

eam

eam affecta eſt. Omnis enim ſpecies ad ſuum genus refer-tur, id eſt, omnis forma. Factum eſt igitur argumentum ab eo quod eſt in ipſo, ab effectis, à forma generis. Maxima propoſitio eſt, Quod de una ſpecie dicitur, idem in alte-ram non conuenire.

Importunus.

IMportunus, *præter manifeſtum ſenſum id obſeruaui à bonis illis autoribus ſignificare, quod deteſtandum, aut execrandum.*

Terentius in Andria: I*mportunitatem ſpectate aniculæ obſecro: quia compotrix eius eſt.* Horatius:

Importuna tamen pauperies abeſt.

Cicero pro Cluentio: R*epente eſt exorta mulieris impor-tunæ nefaria libido.*

I*bidem:* F*urere crudelis atq; importuna mulier, ſibi ne-quaquam ut ſperaſſet ea quæ cogitaſſet.*

I*bidē:* Q*uem propter animi importunitatē nemo recipere tecto, nemo audire, nemo alloqui, nemo reſpicere uellet.*

I*dem de prouin. conſul.* P*ropter illud inſigne ſcelus eo-rum, & importunam in me crudelitatem.*

I*dem pro P. Sextio:* D*uo importuna prodigia, quos ege-ſtas, quos æris alieni magnitudo, quos leuitas, quos impro bitas tribuni plebis conſtrictos addixerat.*

I*bidem: Sed putaui tamen coniuratorum copias ueteres, & effuſam illam ac ſuperatam Catilinæ manum impor-tunam, nouo duce renouatam.*

I*dem in Piſonem:* F*acio iniuriam fortiſſimo uiro mortuo, qui illum cuius paucos pares hæc ciuitas tulit, cum hac importuna bellua conferam.*

I*dem pro Cluentio:* H*uius importunitatem matris à filij capite depellite.*

Idem de Amicitia: Quanquam miror pro illa ſuperbia & importunitate, ſi quempiam amicum habere potuit.
Idem in Catilinam: Egredere cum importuna ſceleratorum manu.
Ibidem: Quis deniq; ita aſpexit, ut perditum ciuem, ac nō potius importuniſſimum hoſtem?
Ibidem: Mihi quidem importunus ac ferreus, qui non dolorem cruciatu leniret.
Idem in Ver. Iſtius immanis atq; importuna natura.
Ibidem: Furor enim quidam ſceleris & audaciæ comes, iſtius effrænatum animum, importunamq́; naturam tanta oppreſſit amentia.
Ibidem: Nunc autem ne poſt obitum quidem huius importuniſſimæ peſtis quiſquam reperiretur, qui ſua uoluntate araret.
In Antonium: Tu illarum ædium dijs penatibus os importuniſſimum oſtendere auſus es?
Ibidem: Nō poſſum æquo animo uidere tam importunos, tam ſceleratos hoſtes.
Ibidem: Quin nulla ſocietas cū illa importuniſſima bellua eſſe poſſet.
Idem pro Rabirio perduellione: Te ex illa crudeli, importuna, non tribunitia actione, ſed regia, meo conſilio, uirtute, autoritate eſſe depulſum.
Idem contra Rullum: Vt intelligatis ad certorum hominū importunam auaritiam, hoc populare legis agrariæ nomen eſſe quæſitum.
Titus Liuius ab Vrbe cōdita: Quæ crudeliſſimi & importuniſſimi tyranni ſcelera in oppreſſos ciues edunt.
Ibidem: Importunos decem uiros iniunxiſſe, ut perennem militiam facerent.

Vergilius:

Vergilius:

Bellum importunum ciues cum gente deorum,
Inuictisq; uiris geritis. Ouidius:
Scilicet omne ſacrum mors importuna prophanat.

Cicero de Natura deorum: Varus homo importuniſsimus perijt ſic: quia Druſum ferro, Metellũ ueneno ſuſtulerat.

Idem pro P. Sylla: Itaq; P. Sylla hoc importuniſsimo tum honoris, tum calamitatis ſocio atq; comite, & ſecũdas for tunas amittere coactus eſt.

Ibidem: Repente iſta tanta importunitas inauditi ſceleris exarſit.

Idem pro rege Deiotaro: Cuius tantæ importunitatis omnium gentium, atq; omnis memoriæ clariſsimum lumen extinguere.

Idem qua ſenatui gratias agit poſt reditum ſuum: Si modo uultum importunum in forum detuliſſet.

Idem ad Pontifices: Quæritur etiam importuna peſtis ex ore impuriſsimo.

Idem pro Lucio Muræna: Illa peſtis immanis, importuna Catilinæ prorumpet, quà poterit.

Idem de Reſponſis aruſpicum: Videbã illud ſcelus tam im portunum.

In hunc diem, In hunc annum, In hanc horam.

QVod aliqui, Pro hoc die, Pro hoc anno, Pro hac hora ineptè dicunt: antiqui illi In hunc diem, In hũc annum, In hanc horam dicebant. Similiter quod dicunt, Pro die craſtino, Pro perendino, Pro uno anno: illi In craſtinum, In perendinum, In annum dicebant. Modi dicendi ſunt ueterum illorum elegantiſsimi.

Plautus in Sticho: Aliũ conuiuã quærito in hũc diem tibi.

Ibidem: Nunquàm ædepol uiuum quiſquam in craſtinum proſpiciet diem.
Ibidem: Nam illi heri me uocauerant in hunc diem.
Idem in Trinum. Licet tu in perendinum paratus ſis.
Cato de Re ruſt. Si quid deſit in annum ut comparetur.
Cicero in Verrem: Ei locus ille, atq; honos in illum annũ ita deberi putabatur.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Deſignati conſules in eum annum fuerant.
Ibidem: Vt ludi in ſtatutum diem nouarentur.
Ibidem: Vtrum in unum annum creati ſint?
Ibidem: Exercitus in annum decreti.
Ibidem: In unum annum uouebant.
Ibidem: Qui prætor in eum annum creatus erat.
Ibidem: Magiſtratibus in annum creatis.
Ibidem: Decemuir in annum creatus.
Ibidem: Stipendium exercitui ab hoſte in eum annum penſum.
Ibidem: Induciæ in annos X L. petentibus datæ.
Ibidem: Inducias in X X X. annos impetrarunt.

In diem.

Quod autem inepte dicunt, De die in diem, uel De hora in horam, De anno in annum: ueteres In diem, In horam, In annum dicebant.
Cicero in Orat. Si barbarorum eſt in diem uiuere, noſtra conſilia ſempiternum tempus ſpectare debent.
Idẽ in Philippicis: Iam iam minime miror te ocium perturbare, nõ modo orbẽ odiſſe, ſed etiam lucem, cum perditiſſimis latronibus non ſolum de die, ſed etiam in diem uiuere.
Ibidem: Cum ſeruitute premeremur, & in diem malum creſceret.

Idem

Idem in Tuſculanis: Nos in diem uiuimus. Horatius:
Ille potens ſui,
Lætusq; deget,
Cui licet in diem dixiſſe uixi.
T. Liuius *de bello Punico: In diem rapto uiuit.*
Ibidem: Nihil ex raptis in diem commeatibus ſuperabat.
Ibidem: Qui ſeneſcit in dies.
Hircius *in Comm. Vt omnes in dies, horasq; parati eſſent.*
Cicero *in Philippicis: Qui in horam uiuerent.*
Horatius:
Si te grata quies, & primam ſomnus in horam
Delectat. Idem:
–Et prouiſæ frugis in annum
Copia.

Vlpianus *locati & conducti, lege, Sed addes: Si quis eum in annum habitationem conduxiſſet, penſionem totius anni dederit.*

Paulus *de uſufructu & habitatione, lege, Fundi: Vſu legato, licebit uſuario ex fœno, quod in annum duntaxat ſufficiat, capere.*

In ſingulos dies.

Quod dicunt, Singulis diebus: aut, Per ſingulos dies, Singulis annis: aut, Per ſingulos annos, peruerſo dicendi modo: illi ueteres, In ſingulos dies, In ſingulos annos dicebant.

Varro *libro* II. *Rerum ruſtic. Decem ſibi in dies ſingulos denarios dare audiuiſſet. & ſubdit: Se capturum de prædio in dies ſingulos denarium mille.*

Cicero *Torquato: Illa in dies ſingulos magis, magisq; opinio hominum confirmatur.*

Idē Att. Sed cura, ut excuſet morbi cauſa in dies ſingulos.

Idem in Catil. Creſcit in dies ſingulos hoſtium numerus.
Lepidus ad pontifices max. Iam in dies ſingulos eius copiæ minuuntur.
Vlpianus quando dies, l. Quanquam: Si cui in menſes, uel in dies, uel in annos ſingulos quid legetur.
Iabolenus locati & conducti, lege: Quòd ſi locaui opus faciendum, ita ut pro opere redemptori certam mercedem in dies ſingulos darem.
T. Liuius ab Vrbe cond. Ludi in ſingulos dies inſtaurati.
Varro de Lingua Latina: Ducere debet dictator & conſul in ſingulos annos.
Cicerò in Verrem: Syracuſis lex eſt de religione, quæ in annos ſingulos Iouis ſacerdotem ſortito capi iubeat.
Vlpianus de uſufructu, l. Iulianus: Si forte uſusfructus in annos ſingulos fuerit legatus.
Marcellus de mortis cauſa donatio. Mortis cauſa donatio conſtitui poteſt, ut quis ſtipuletur in annos ſingulos quoad uiueret.
Idem eodem titulo, l. Senatus: Si quis mortis cauſa in annos ſingulos pecuniam ſtipulatus eſt.
T. Liuius ab Vrbe condita: Quæ bina millia æris in annos ſingulos penderent.
Hircius in Comment. Triginta centenis millibus ponderibus olei in annos ſingulos mulctat.
T. Liuius ab Vrbe condita: Vt in ſingulas horas capite dimices tuo.
Plancus Ciceroni: Facere non poſſum, quin in ſingulas res meritaq́; tua, tibi gratias agam.

In paucos dies, In duos menſes, In quintum annum.

QVod dicunt, Pro paucis diebus, Pro duobus menſibus,

bus,Pro quinto anno: illi In paucos dies,In duos menſes, In quintum annum dicebant.

T.*Liuius ab Vrbe condita:* Obſidio *in loco nudo atq; inopi,uix in paucos dies tolerabilis erat.*

Ibidem:In duos menſes induciæ factæ.

Idem de bello Pun.Dictatorem in ſex menſes dixit.

Idem de bel.Maced. Naues in diem tertiũ expidiri iubet.

Ibidem:Conuentum in diem tertium edicit.

Idem ab Vrbe condita: Ludos quos Torquatus dictator in quintum annum uouiſſet.

In primam diem,In primam horam.

Quod Vſq; ad eam diem, Vſq; ad primam horam, Ad unum annum, uel Pro uno anno dicũt, ueteres Ad eam diem,In primam horam,In annum dicebant.

T.Liu.ab Vrb.cond.Quorũ legibus ad eam diẽ uiuerent.

Ibidem:Victoriã quantam nemo ad eam diem pepererat.

Idem de bello Punico: Ad eam diem,ut terra, mariq; rem gereret.

Ibidem:Quæ bella geſta ad eam diem eſſent.

Ad diem,Ad annum.

Quod Ad præfixam diem, Præordinatam,barbarè dicunt:ueteres ſimpliciter Ad diem dicebant.

Cicero Caninio:Quin ad diem decedam.

Idem de Finibus bonorum & malorum: An id exploratũ cuiquam poteſt eſſe,quomodo ſeſe habiturũ ſit corpus,nõ dico ad annum,ſed ad ueſperam?

Idem in Verrem: Quando ille frumentum quod deberet, non ad diem dedit?

T.Liuius de bello Punico:Neq; frumentum ad diem dari.

In militem,In capita,In naues.

QVod dicunt,Pro quolibet milite, Pro quolibet iugero,

gero,Pro ſingulis ciuitatibus,Pro ſingulis capitibus, Pro ſingulis nauibus, Pro ſingulis peditibus, uel Per ſingulos pedites : illi ueteres In mílitem,In iugerum, In ciuitates, In capita,In naues,& huiuſmodi dicebant.
Cicero in Verrem : Deſcribebat cenſores binos in ſingulas ciuitates boum.
Varro de Re ruſtica : In centum ſues, decem uerres ſatis eſſe putant.
Ibidem:Villatico gregi in fundum ſatis eſſe duos canes.
Ibidem:Illud fere omnes in Epiro facimus,ne minus habeamus in centenas oues ſingulos homines.
T.Liuius ab Vrbe condita:Mulcta quingenûm æris in ſingulas ciuitates impoſita.
Ibidem:Frumentum Melianum aßibus in modios æſtimatum,plebi diuiſit.
Cicero in Verrem: Pro frumento in modios ſingulos duodenos ſextertios exegiſſe.
Ibidem:Si oſtendam minus tribus medimnis in iugerũ neminem dediſſe decumæ,concedes opinor, ut cum decumanus fructus arationis perceptus ſit, neminem minus tribus decumis dediſſe.
Cæſar in Comment. In capita ſingula ſeruorum ac liberorum tributum imponebatur.
T.Liuius ab Vrbe condita : Legatis in ſingulos dona ne minus quinûm millium æris redderentur.
Ibidem:Congij olei in uiros ſingulos dati.
Ibidem:Aeris ſignati quina millia in ſingulos patresfamiliæ relinquamus.
Ibidem:Singulis in militem tunicis imperatis.
T.Liuius de bello Macedonico : Quod precium in capita ſtatuiſſet.

Idem

Idem ab Vrbe cond. Prorogatum in annum imperiū eſt.

Ouidius ad Corinnam:

Sic mihi durat amor, longosq́; adoleſcit in annos.

Vergilius:

Felix ſorte ſua, neq; in hunc ſeruata dolorem.

Idem:

Bina boum uobis Troia generatus Aceſtes
Dat capita in naues.

Quotannis, & Singulis annis.

OBſeruanda quoq; differentia eſt inter Quotannis, & Singulos annos: Quotidie, & In dies ſingulos: quē modum dicendi diuini illi ueteres non ſine euidenti ratione diſtinxerunt. Quotidie enim & Quotannis, tempus & ſpatium continuatum ſignificat. In dies uero ſingulos, & In ſingulos annos, non continuatum ſpatium, aut perpetuum, ſed per interualla dierum, & annorum ſecretū tempus, cognoſcetur ab ijs, qui infrà ſcriptas autoritates diligenter attenderint.

Cicero Attico: Quotidie uel potius in dies ſingulos breuiores literas ad te mitto.

Vlpian. de tritico, uino, &c. l. Ex eo: Hæres meus amphoras decem quotannis in annos ſingulos dato.

Iabolenus de fundo inſtructo, l. Legatum: Vini Falerni, quod domi naſcetur quotānis, in annos ſingulos binos culleos hæres meus Titio dato.

Ire in ſententiam, Ire in alia omnia.

IRe in ſentētiam, Ire in alia omnia, hoc ſignificat, quod pleriq; dicunt Conſentire in ſententiam, & in alia omnia. Qui dicendi modus translatus eſt à diſceßione, uel pedum itione. Cum enim ſuffragia rogabantur, & res erat quæ omnibus placebat, pedibus ibant in ſententiam,

uel diſceßione,quod idem erat.
Cicero Lentulo:*Perſpiciebant enim in* Hortenſij *ſententiam multis partibus plures ituros, quàm aperte* Volcatio *aſſentirentur.*
Ibidem:*Frequentes ierunt in alia omnia.*
Idem Plãnco:*Frequens eum ſenatus reliquit,& in alia omnia diſceßit.*
Titus Liuius ab Vrbe condita: *Omnes in eam ſententiam ierunt.*

Inſolens.

INſolens,*non ſolùm id eſt,quod claro ſignificatu temerarium demonſtrat, & audacem : ſed inſuetum, qui id de quo dicitur,facere non ſoleat.*

* Terent. in Andria.

*Cicero ad Atticum:*Quid tu Athenas inſolens?*
Idem de Arte rhetorica:*Deinde natura eius euenire uulgo ſoleat,an inſolenter & raro.*
Idem pro rege Deiotaro : *Moueor etiam loci ipſius inſolentia.*

Lapide quadrato ædificare.

L*Apide quadrato ædificare,quid ſit,planũ eſt eo ipſo uerbo:*Sed *ſenſum habet reconditum, alium atque in ſuperficie oſtendit.* Eſt *enim* Lapide *quadrato ædificare, non uerè quadratis lapidibus, ſed ſectis & expolitis, etiamſi non ſint uerè quadrati. modus eſt loquendi illorum ueterum.*

Lapide ſtructili,aut cæmentitio,uel ſtructura,aut ruderatione ædificare.

Lapide *autem ſtructuli, aut cæmentitio, uel ſtructura, aut ruderatione ædificare,paulò etiam eſt remotius ab aperta intelligẽtia.* Eſt *enim* Lapidibus *ædificare non quadratis,*

dratis,uel ſectis, aut ad lineam, uel perpendiculum collocatis,ſed minutis,conciſisq; fruſtulis, quæ Cæmenta dicuntur. Ea *ædificia,uel pro uulgaribus tenuiq; populo fiebāt, uel in magnis potentiorum ædificijs lapides illi ſtructiles ſiue cæmētitij in medijs parietibus, ueluti pro farcimine, aut medulla ponebātur:ſuperinducebaturq; poſtmodū incruſtatio uel marmoris,uel alterius lapidis ſpecioſi.* Quòd *autem Cæmenta non ſint (ut multi putant) omnia quæ ad murum conficiendum faciunt, ſed tantùm ſint lapidum(ut dixi)fragmenta, ſubijciam de hoc autorum bonorum loca aliqua manifeſta.*

Vitruuius:Incerta *uero cæmenta alia ſuper alia ſedentia, inter ſeq; imbricata, non ſpecioſam, ſed firmiorem quàm reticulata,præſtant ſtructuram.*

Idem:Quibus *autē locis hæ copiæ non ſunt, cæmenta marmorea ſiue aſſulæ ducuntur, quæ marmorarij ex operibus deijciunt,& pilis ferreis contunduntur.*

Idem:Tunc *ſtructura ex cæmentis,calce, & arena compleatur.& ſubdit:*Deinde *tunc quadrato ſaxo murus ducitur iuncturis quàm lōgiſſimis, uti maximi medij lapides coagmentis cōtineantur;tunc qui locus erit inter murum, ruderatione ſiue ſtructura compleatur.*

Idem: *Sequitur ordo de lapicidinis explicare.* De *quibus & quadrata ſaxa & cæmentorum ad ædificia eximuntur copiæ & comparantur.*

Idem:*Sed ubi ſunt ſaxa quadrata, ſiue ſilex, ſiue cæmentum,aut coctus later, ſiue crudus,ijs erit utendum.*

Idem:Non *modo cæmentitio aut quadrato ſaxo, ſed etiā marmoreo.*

Idem:Nec *ſolum ea in quadratis lapidibus ſunt obſeruanda,ſed etiam in cæmentitijs ſtructuris.*

Vlpian

Vlpianus de noui operis nunciatione, l. Stipulatio: Opus autem nouum factum ſic accipimus, non ſi unum uel alte=rum cæmentum fuerit poſitum, ſed ſi proponatur inſtar quoddam operis, quaſi facies quædam facti operis.
Idem de riuis, l. Seruius: Si riuum qui ab initio terrenus fuerit, qui aquam non continebat, cæmentitium uelit face re, audiendum eſſe: ſed & ſi eum riuum qui ſtructilis fuit, poſtea terrenum quis faciat.
Idem, ſi ſeruitus uendicetur, l. Et ſi forte lapide quadrato, uel lapide ſtructili.
Idem in proxima lege: Porticum ambulatoriam facere, ſu perq; eum parietem columnas ſtructiles imponere.
Cato de Re ruſtica: Fundamenta pedum duorum facito, primum feſtucato: poſtea cæmentis minutis & calce are=nato ſemipedem unumquodq; corium ſtruito.
Cicero pro Milone: Repente lyntribus in eam inſulã ma teriam, calcem, cæmenta, atq; arma conuexerit.
T. Liuius ab Vrbe condita: Saxo quadrato conſtructum.
Varro de Re ruſtica: Aluos ubi ſint, alij faciunt ex uimini bus rotundas, alij è ligno ac corticibus, alij ex arbore ca=ua, alij fictiles, alij etiam ex ferulis quadratas, longas pe=des circiter tres, latas pedem.

Hîc aperte uides, Quadratum dici, non quòd ſit qua=drum, ſed quòd quadret, id eſt, cõueniat. Nam quod dicit Varro, aluos fieri ferulis quadratis, longis pedes tres, latis pedem, clare oſtendit quadrũ eſſe non poſſe. Hinc per trãſ lationem Quadrare dicimus, hoc eſt, bene conuenire.
Cicero Attico: Viſum eſt hoc mihi ad multa quadrare.
Idem in Oratore: Et tamen etiam coniunctionẽ ſicuti uer=ſuum numeroſe ſedere et quadrare & perficere uolumus.
Idem in Verrem: Quomodo de eodem modo quadrarint?

Idem

Idem in Bruto: *Quare quoniam ita tibi quadrat, omnia fuiſſe in Themiſtocle paria & Coriolano, pateram à me quoq; ſumas licet.*

Vergilius in Georgicis:

Arboribus poſitis ſecto uia limite quadret. Horatius:
–Et quæ pars quadret aceruum.

Longè.

Longè *aduerbium,quandoq; cum ſuperlatiuo, interdum cum poſitiuo,utrobiq; elegãtiſſimè poſitum obſeruaui,interdum ſimpliciter poſitum.*

Cicero in Tuſculanis: Cuius ego iudiciũ (pace tua dixerim) longe antepono tuo.

Idem Bruto: *Lucius Caſtronius Pætus lõge princeps municipij Lucenſis,eſt honeſtus, plenus officio, bonus plane uir.*

Idem Q. *fratri: Longe optimum Racilium habemus.*

Idem in Ver. *Longe primus ciuitatis eſt Epicrates.*

Idem Planco: *Longe plurimum ualuit Plancus.*

Plautus in Moſtellaria: *Longe omnium longiſſima.*

Idem Cic. de Oratore: *Sed ego neq; illis aſſentiebar, neq; harum diſputationum inuentori & principi longe omniũ in dicendo grauiſſimo,& eloquentiſſimo Platoni.*

Ibidem: *Quantum iudicare poſſum, longe eruditiſſimus.*

Ibidem: *In illa pro Cteſiphonte oratione longe optima.*

Ibidem: *Illud eſt longe maximum, uidere quo'nam modo.*

Idem de Legibus: *Ille quidem ſapientiſſimus uir Græciæ, longeq́; doctiſſimus,ualde hanc labem ueretur.*

Idem pro Gn. Rabirio: *In hac ciuitate longe maxima conſilia atq; ingenia fuerunt.*

Idem in Verrẽ: *Teq́; Ceres & Libera, quarũ ſacra (ſicut opiniones hominum ac religiones ferunt) longe maximis*

atq; occultiſsimis cæremonijs continentur.

Cæſar in Cõment. Hic *dies noſtris longe grauiſsimus fuit.*

Ibidẽ: Apud Heluetios *lõge nobiliſsimus fuit* Orgetorix.

Ibidem:Sueuorum eſt gens longe maxima, ac bellicoſiſsima Germanorum omnium.

Ibidem: Carmanenſes,*quæ eſt lõge firmiſsima totius prouinciæ ciuitas.*

Idem: H*æc ciuitas longe plurimum totius* Galli*æ equitatu ualet.*

*Idem:*Eo *tum ſtatu res erat, ut longe principes haberentur* Hedui.

Ibidem: Huius *eſt ampliſsimæ ciuitatis longe autoritas omnis oræ maritimæ.*

*Idem:*Cuius *rei ſunt longe peritiſsimi* Aquitani.

Salluſtius *in* Iugurthino:Iugurth*æ tui in bello* Numanti*no longe maxima uirtus fuit.*

Horatius:

Sed *panis longe pulcherrimus.*

T.Liuius *ab* Vrbe *condita:*Longe *antiquiſsimum ratus.*

*Ibidem:*Longe *is tum princeps* Volſci *nominis erat.*

*Ibidem:*Apud Fabium *longe antiquiſsimum autorem.*

*Ibidem:*Longe *maximum triumphi ſpectaculum fuit.*

*Ibidem:*Longe *primi ciuitatis erant.*

Idem de bello Punico: Equitũ *peditumq; idem longe primus erat.*

Idem ab Vrbe *condita;*Lõge *plurimos captiuos ante currum duxit.*

*Ibidem:*Exercitum *longe ualidiſsimum duxere.*

*Ibidem:*Patre *longe prudentiſsimo natum.*

Multò.

SIgnificat *idem* Multo, *quod* Longè, *eodemq; modo loquendi*

loquendi gaudet:ſed ſuperlatiuo tantum coniunctam obſeruaui in bonis illis ac perfectis autoribus, præterquam cum comparatiuo iungitur:ut, Multo *minor numerus frumenti quàm uini. & ita* Longe *minor &c. Sed id quoq; utile fuerit obſeruaſſe, quod præcipua uenuſtate præſtat, cùm hoc aduerbium* Multo,*ſuperlatiuo, & cum nomine* Pars *iungitur,quæ res nulla ratione, ſed ſolo dicendi modo introducta eſt.*

Terentius *in* Heauton. *Multo omnium me nunc fortunatiſsimum factum puto.*

Idem *in* Hecyra*: Atq; ea res multo maxime diſiunxit illum ab illa.*

Cicero *pro lege* Manilia*: Conſpectus ueſter multo iucundiſsimus.*

Ibidem*: Magna ac multo maxima parte non modo utilitatis,ſed dignitatis atq; imperij caruit.*

Idem *in* Catilinam*: Multo uero maxima pars eorum,qui in tabernis ſunt.*

Idem *in* Verrem*: Nam cum omnis arrogantia odioſa eſt, tum illa ingenij atq; eloquentiæ multo moleſtiſsima.*

Ibidem*: Qui agri* Acunenſis *multo maximam partem poßident.*

Ibidem*: In ciuitate totius* Siciliæ *multo maxima.*

Ibidem*: Cui quemadmodum reſiſtam, multo mihi antè eſt iudices prouidendum.*

Idem *de* Orat. *Quæ pars ſine dubio multo maxima eſt.*

Idem *de arte* Rhetor. *Quarum tamen rerum multo maxima pars ad commodum corporis reuertitur.*

Ibidem*: Et eorum multo maxima pars, quam prætores edicere conſueuerunt.*

Salluſtius *in* Catilinario*: Si ita res eſſet, rempublicam*

multo pulcherrimam haberemus.

Horatius in Sermonibus:

Danda eſt ellebori multo pars maxima auaris.

Idem:

Poſtera lux oritur multo gratiſſima.

Titus Liuius ab Vrbe condita: *Nouiſſimum bellum ab Sabinis ortum, multoq́; id maximum fuit.*

Licet.

QVanta colligitur elegantia in hoc uerbo, Licet, ab illo qui non cutem tantum ſpectat, ſed qui ſedulò introſpicere & meditari curet? Nam, Si licet mihi per te, hoc unum ſignificatur: id eſt, Si permiſeris, uel ſi potero à te non impeditus: alterũ abſolutè, ut Si in hortum meũ intraueris, holera licebit legas: hoc eſt, Legere poteris: ſed hoc ex ijs locis quæ ſubieci, melius multo cognoſcetur.

Plautus in Aſinaria: *Aſinaria uult eſſe, ſi per uos licet.*

Terentius in prologo Heauton. *Date mihi poteſtatem, ſtatariam agere ut liceat per ſilentium.*

Idem in Hecyra: *Per me exquirere licet.*

Idẽ in Adelphis: *Sinatis hunc facere dũ per ætatem licet.*

Cic. Octauio: *Si per tuas legiones licitũ fuiſſet, quæ nomini meo, reipublicæq́; ſunt inimiciſſimæ, uenire in ſenatũ.*

Idem Terentiæ: *Expectaſſem Brunduſij, ſi eſſet licitum per nautas.*

Idem de Oratore: *Per me appellet oratorem licet.*

Ibidem: *Sed hoc genere, ſi modo per rempublicam licebit, non accuſabimur.*

Ibidem: *Itaq; Aemathiam cum primum per ipſam liceat, eram remiſſurus.*

Idem in Philippicis: *Petis ut tibi per me liceat quendam de exilio reducere.*

Idem

Idem contra Rullum: *Aliquanto ſerius, quàm per ætatem ac per leges liceret.*

Idem pro T. Annio Milone: *Quòd ſi per furioſum illum tribunum ſenatui, quod ſentiebat, perficere licuiſſet, nouam quæſtionem nunc nullam haberemus.*

Idem ad Lentulum: *Quod profectò faciã, ſi mihi per eius amicitiam licebit.*

Idem in Verrem: *Sunt homines Siculi non contemnendi, ſi per noſtros magiſtratus liceat.*

Ibidem: *Si per L. Metellum licitum eſſet.*

Idem Bruto: *Quod ſcribis in Italia te moraturum dũ tibi literæ meæ ueniant, ſi per hoſtem licet, non erras.*

Idem Catoni: *Mitto quòd inuidiam, quòd pericula, quòd omnes meas tempeſtates & ſubieris, & multo etiam magis, ſi per me licuiſſet, ſubire paratiſſimus fueris.*

Paulus de mortis cauſa, lege, Senatus: *Quibus per legem capere non liceret.*

Vlpianus de manumiſſionibus, lege, Libertas: *Cum per leges licebit, liber eſto.*

Cic. pro lege Manil. *Nam cum antea per ætatem nondum huius autoritatem loci contingere auderem.*

Ibidem: *An in Clodio, qui ita iudicia, pœnamq́; contempſerat, ut eum nihil delectaret, quod aut per naturam fas eſſet, aut per leges liceret.*

Idem pro Gn. Rabirio: *Quod ſi tu audiſſes, aut per ætatem ſcire potuiſſes.*

Licet, abſolutè.

Cato de Re ruſtica: *Et ſi uoles inſuper uinum Coum mixtum bibere, licebit bibas.*

Cicero in arte Rhetorica: *Hanc ſi quis partem putat eſſe orationis, ſequatur Hermagoram licebit.*

Idem C. Mẽmio: *Totam hominis uitam, rationemq́; quam ſequitur in philoſophia, derideamus licet.*
Idem Attico: *Clodium fregi in Senatu tum altercatione eiuſmodi, ex qua licet pauca deguſtes, nã cætera nõ poſſunt habere eandem neq; uim neq; uenuſtatem.*
Eidem: *Quid quæris? uel ipſi hoc dicas licet, humanitatẽ ei meo iudicio illo die defuiſſe.*
Eidem: *Noli inquam de uno pede ſororis queri, licet alterum etiam tollas.*
Idem pro domo ſua: *Quare iſtam orationẽ, qua eſt uſus, omittas licet.*
Ibidem: *Quare diſrumpatur licet iſta furia.*
Idem de Orat. *Fremant omnes licet, dicam quod ſentio.*
Idem in Philippica: *Præcipias licet gaudia.*
Idem de Officijs: *Licet ora ipſa cernere iratorum.*
Ibidem: *Videre licet etiam pleroſq; non tam natura liberales, quàm quadam gloria ductos.*
Idem in Tuſculanis: *Quare ut ad quietũ me licet uenias.*
Idem in Verrem: *Dicat licet Hortenſius, ſi uolet, magno Verrem uendidiſſe.* Ouidius de Ponto:

Tota, licet quæras, hoc me non fingere dicet,
Officij teſtis Pontica terra mei.

Horatius:

Sis pecore & multa diues tellure, licebit.

Sabinus in epiſtola pro Helena:

Quamlibet accuſes, & ſis irata licebit.

Per.

PEr ætatem non potui, idem eſt, ac Per ætatem non licuit, quod ſuprà diximus: quo loquẽdi modo nouitas, aut peruerſitas potius loquẽdi introducta deprehenditur. Cicero Cornificio: *Nullam partem per ætatem ſanæ & ſaluæ*

ſaluæ reipub. guſtare potuiſti.

Idem Planco: Vt primum per ætatem iudicium facere potueritis.

Idem Caio Mario: Cum per ualetudinem poſſes, uenire tamen noluiſti.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Qui per ætatem ac ualetudinem poterant.

Ibidem: Omnes, qui per ætatem arma ferre poſſent.

Hircius in Commentarijs: Qui modo per ætatem arma ferre poterant.

Ibidem: Neq; per anni tempus in mari claſſes ſine periculo uagari poterant.

Labes.

LAbes, penè omniũ ore id eſt, quod immunditics, aut macula: ſed occultiore ac latiniore ſignificato id certè eſſe uidetur, quod uiolenta quædam, uel aquæ illuuies, uel tempeſtatis grandinis'ue ruina, ut cum terra in altiſſimum hiatum uel barathrum aperitur.

Plautus in Captiuis: Quãta peſtis pernis ueniret? quanta labes larido?

Cicero de Diuinatione: Delata etiam ad ſenatũ labes agri Priuernatis, cum ad infinitam altitudinẽ terra deſediſſet.

Ibidem: Vt multa oppida corruerint, multis locis labes facta ſit, terræq; deſederint.

Vlpianus locati & conducti, lege, Ex conducto: Sed & ſi labes facta ſit, omnemq; fructum tulerit, damnum coloni non eſſe.

Labeo eodem titulo: Si riuum quem faciendum conduxeras, & feceras, antequam eum probares, labes corrupit, tuum periculum eſſe Paulus reſpondit.

Cicero pro Lucio Flacco: An innocentiæ labem aliquam

aut ruinam fore putatis?

Idem ad Pontifices pro domo ſua: Nam ſi illa labes ac flamma reipub. ſuum illum peſtiferum & funeſtum tribunatum, humana æquitate tueri non poteſt, diuina religione defenderit.

Lingua nuncupare.

Lingua nuncupare: modo dicẽdi apud ueteres idem ſignificatur, quod Lingua exprimere, & declarare. Cùm enim quid uendebatur, uitia rei uenalis lingua nuncupari oportebat, & ultra nuncupata uitia uenditor non tenebatur. Leges poſtea addidere, ut etiam ea quæ non eſſent nuncupata, uenditor præſtaret.

Cicero de Oratore: Totum illud uti lingua nuncupaſſet, non in XII. tabulis, quas tu omnibus bibliothecis anteponis, ſed in magiſtri carmine ſcriptum uideretur.

Idem de Offic. Nam cũ ex XII. tabulis ſatis eſſet ea præſtare quæ eſſent lingua nuncupata, quæ qui inficiatus eſſet, dupli pœnam ſubiret: à iuriſconſultis etiam reticentiæ pœna eſt conſtituta. Quicquid enim eſt in prædio uitij, id ſtatuerunt ſi uenditor ſciret, niſi nominatim dictum eſſet, præſtari oportere.

Læua, & Siniſtra.

Laeua, uel Siniſtra, certo modo loquendi, qui ſolus orationem priſcorum continet, furem aliquem eſſe notat.

Plautus in Perſa: Vbi illa altera furtifica læua?

Catullus: Marucinæ aſini manu ſiniſtra non belle uteris in ioco atq; uino.

Idem: Porci & Socration duæ ſiniſtræ Piſonis.

Aſconius Pædianus tractũ id dicit ab Aſpẽdio cithariſta, qui ſiniſtra perperã utebatur, carminaq; occultabat,

Græco

Græco inde nato prouerbio.

Limen ſuperum, inferum.

Limen ſuperum, Limen inferum, rari poſt felix illud ſeculum non ſolum non dixerunt, ſed ne intellexerunt quidem: cùm nonnulli pro limine ſupero, ſuperliminare ineptiſſimè dicant.

Plautus: Limen ſuperum, inferumq; ſalue.

Varro de Re ruſtica: In haris oſtium eſſe oportet, limen inferum altum.

Latinè loqui.

Qvi Latinè ſcit, nouit eo aduerbio Latinè, id quoq; oſtendi, quod apertè, clarè, planè: quæ res notanda, & memoriæ mandanda eſt.

Cicero in Verr. Latinè me ſcitote, non accuſatoriè loqui.

Idem in Philippicis: Antonium quem gladiatorem non ita appellauit, ut interdum etiam Marcus Antonius gladiator appellari ſolet, ſed ut appellant ij, qui planè & Latinè loquuntur.

Vergilius uel alius in obſcœnis carminibus:

Simplicius multo eſt, Da, Latine dicere.

In manibus, Inter manus, &c.

Verſari inter manus, Conferre manus, Afferre manus, Inferre manus, In manu, In manum, In manus, In manibus, De manibus, Ad manum, Ad manus, Sub manu, Sub manus, Per manus, Præ manibus, Præ manu, Dare manus, Tendere manus, Tollere manus, Inter manus, Inijcere manus, Admouere manus, Manu aſſerere, Abſtinere manus, Continere manus, quo modo loquendi præſtantiſſimi illi autores uſi ſunt, frequentiſſime poſitum reperi: id etiam obſeruatione & imitatione maxime dignum.

In manibus eſt:hoc eſt,Paratum, & in promptu eſt.

Cic. Attic. Non *quo aliquid me iuuene poſſes, quippe res eſt in manibus:tu autem abes longe gentium.*

Ibidem de libris Oratorijs:*Factum eſt à me diligētiſsime.* Diu *multumq́; in manibus fuerunt.*

Ibidem:Ex ijs libris quos in manibus habeo.

Ibidem:Sic enim commutatus eſt totus ſcriptis meis, quæ in manibus habemus.

Idem Lentulo:Clodium ſic amplexabātur,ſic in manibus habebant,ſic me præſente oſculabantur, non illi quidem, ut mihi ſtomachum facerent, quem ego funditus perdidi, ſed certe ut facere ſe arbitrarentur.

Idem de Amicitia : Sed ô Scæuola & Fanni adſuiſtis, & in manibus eſt oratio.

Idem in Bruto:Sed ecce in manibus uir, et præſtantiſsimo ingenio,et flagrāte ſtudio,et doctus à puero C.Gracchus.

T.Li.ab Vrbe cond. Cum tantum belli in manibus eſſet.

Ibidem:Id quod in manibus erat,coëgerunt bellum.

Idem de bello Maced.Omiſſa de manibus res eſt.

Horatius:

Neuius in manibus non eſt,& mentibus hæret.

Plaut.in Rud. Mancipia habeo pro meis, nec manu aſſeruntur,quod eſt uendicare,& in libertatem producere.

In manu eſt:hoc eſt,In poteſtate eſt.

Plautus in Amphitryone : In illis fides eſt, quibus eſt ea res in manu.

Idem in Rudente:In manu mihi eſt mea.

Idē in Mercat.Quia illi ſuā rem eſſe æquū eſt in manu.

Ibidem: Quia tibi in manu eſt quod credas: at ego quod dicam,id mihi mea in manu eſt.

Teren

Terentius in Hecyra: Tibi in manu eſt ne fiat.

Salluſtius in Iugurthino: Sed quoniam parum tuta per ſe probitas eſt, neque in manu mihi fuit, Iugurtha qualis nunc foret.

Ibidem: Verum id fruſtra an ob rem faciam, in manu ueſtra eſt Quirites.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Vt ſua cuique reſpublica in manu eſſet.

Idẽ de bel. Puni. Cum in eorũ manu res Syracuſana eſſet.

Idẽ ab Vrbe cond. Sit an nõ ſit, in ueſtra manu poſuerũt.

Idem de bello Macedonico: Et uos in manu & tutela, nõ in ſeruitio debetis eas habere.

Idem ab Vrbe condita: Laceratam rempublicam per magiſtratus, quorum in manu ſit.

Cælius Cic. Quàm uelis eum obligare, in tua manu eſt.

In manus dare, incidere, uenire, notæ ſignificationis eſt, ſed ij modi loquendi obſeruandi ſunt.

Plaut. in Trinummo: Quid intereſt dare te in manus argentum amanti huiuſmodi adoleſcenti, animi impoti?

Cicero in Bruto: Nunquam enim libri illi in manus inciderunt.

Salluſtius in Iugurthino: Exiſtimans Iugurtham ob ſuos tutandos in manus uenire.

Plautus in Trinummo: Dedi minas quadraginta adoleſcenti ipſi in manum.

Inter manus, eſt collatis ſimul manibus aliquem ſublimem ferre. Aliquando per translationem Inter manus, id ſignificat, quod eſſe in poteſtate. Verſari uerò inter manus, eſt in uſu eſſe. Modi ſunt dicendi elegantiſsimi.

Plautus in Moſtellaria: Arripite hunc intrò actutum inter manus.

Cicero

Cicer.in Verrem:Itaq; erant exitus eiuſmodi,ut alius inter manus è conuiuio tanquam è prælio auferretur, alius tanquam occiſus relinqueretur.
Titus Liuius ab Vrbe cond. Inter manus domum allatus.
Vergilius:
Ante oculos,interq; manus ſunt omnia ueſtras.
Idem:
Miraturq; interq; manus & brachia uerſat.
Cælius Ciceroni: Gener tamen quod ad ius pertineat,didaſcalam quandam ut uerſetur inter manus habeat.
Pomponius de origine iuris,l. Neceſſarium:Denique nec uerſantur omnino ſcripta eorum inter manus hominum. & ſubdit:Reliquit x L.*uolumina,ex quibus plurima inter manus uerſantur.*

Ad manum eſſe, eſt aliquid in promptu eſſe, ut quaſi manu teneatur:Venire uerò ad manus, eſt ad dimicãdum, uel ad arma uenire.
Cic.de Orat. Quem ſeruum ſibi ille habuit ad manum.
Vitruuius: Alia enim ad manum ſpecies eſſe uidetur, alia in excelſo.
Idẽ:Si enim ita fuiſſet,non ſolũ laudes,aut uitia animorũ ad manum aſpicerẽtur, ſed etiam diſciplinarum ſcientiæ.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Adde quòd Romanis ad manum domi ſupplementum eſſet.
Ibidẽ:Quod cocti ad manum fuit cibi, ferre militi licuit.
Idem de bello Macedonico: Quod cuique trepidanti ad manum ueniſſet.
Ibidem:Vt æque magna uis ad manum eſſet.
Cicero de Oratore:Nonnunquam etiam ea res ad manus, atq; ad pugnam ueniebat.
Vlpianus de pignoratitia actione,l.Petenti mutuum:Pe-
cuniam

cuniam creditori cum ad manum debitor non haberet, ſpecies auri dedit.

Africanus ad Senatuſc.Velleia.l.Tutor:Deinde ego quia ad manũ nummos non habebã,ſtipulanti tibi promiſi.

Sub manu, id eſt, quod fere eſſe ad latus, expeditum, promptum in uſum. Succedere autem ſub manus eſt,aliquid bene,& ad optatum contingere.

Plancus Cic. Adiunxi hæc,in loco eligendo flumen oppoſitum ut haberẽ,in quo mora tranſitus eſſet: Voconij ſub manu ut eſſent,per quorũ loca mihi fideliter pateret iter.

Plaut.in Milite: Lepide hoc ſuccedit ſub manus negotiũ.

Idem in Perſa:Si quam rem accures ſobrie aut frugaliter, ſolet illa recte ſub manus ſuccedere.

Per manus eſt,quod inepte dicitur,de manu in manum, uel de manu unius in manum alterius.

Cæſar in Comment.Per manus tractus ſeruatur.

Ibidem:Nonnullæ de muris per manus demiſſæ,ſeſe militibus tradebant.

Ibidem:Per manus ſeui ac picis traditas glebas, in ignem proijciebant.

T.Liuius ab Vrbe cond.Si nobis cum urbe ſimul poſitæ, traditæq; per manus religiones nullæ eſſent.

Ibidem: Diſciplina militaris tradita per manus iam inde ab initijs urbis.

Præ manibus,hoc eſt,quod inſulſe dicunt,Quod habebam in manibus.

Plautus in Bacchidibus:Reddidi patri omne aurum,quod mihi fuit præ manibus.

Præ manu dare,eſt quod uulgò dicunt: Ante omnia,uel ante manum dare.

Terentius in Adelphis: Atq; huic paululum aliquid præ

manu

manu dederis unde utatur.

Afferre manus uerò, eſt inijcere manus, pulſare, uulnerare, interficere: in quo notādū eſt, datiuū poſt ſe reqrere. Cice. Attico: *Sed non faciam ut aut tuum animum angam querelis, aut meis uulneribus ſæpius manus afferam.*
Idem Cluentio: *Omnes tui amici neceſſarijq́; cognorunt, Ancario & Pacero paſtoribus huius uillicum uim & manus attuliſſe.*
Ibidem: *Aulum Briuium quendam cauponem de uia Latina queſtū eſſe dixiſti, ſubornatis qui ſibi à Cluentio, ſeruisq; eius in taberna ſua manus allatas eſſe dicant.*
Idē Octauio: *Ego ipſe ſenatū ſibi afferre manus coëgi.*
Idem in Vatinium teſtem: *Teneas'ne memoria, tibi in conuentu Puteolis manus eſſe allatas?*
Idē in Verr. *His'ne rebus manus afferre non dubitaſti?*
Idem de Officijs: *Cum enim dando egere cœperunt, alienis bonis manus afferre coguntur.*
Plancus Cicero. *Qui quidem cum in fraudem ſe adductū uideret, manus quas iuſtius in Lepidi perniciem armaſſet, ſibi afferre conatus eſt.*
Vlpia. de ijs qui notantur infamia, l. Liberorū: *Nō ſolent autē lugeri (ut Neratius ait) hoſtes, uel perduellionis damnati, neq; ſuſpēdioſi, neq; qui manus ſibi attulerunt.*
Varro de Re ruſt. *eodem ſenſu Afferre dētes dixit: Canes prouerbium attollunt antiquum, uel etiam ut aperiant de Atheone, atq; in dominum afferant dentes.*

Conferre manus, eſt congredi, & manum conſerere. Inferre uerò manus, eſt inijcere manus, & quandoq; idem ſignificat quod afferre manus.
Cicero pro Fonteio: Partim qui cum ipſo M. Fonteio ferrum ac manus contulerunt.

Idem

Idem in Catilinam: Senatus uim ac manus intuliſſet.
Vlpianus de Senatuſconſulto Syllaniano, l. Cum aliter: Si ſibi manus quis intulit.
Idẽ: Si quis non metu criminis imminentis, ſed tædij uitæ, uel impatientia doloris, ſibi manus intulit.
Hircius in Cõm. M. Catonem Vticæ ſibi manus intuliſſe.
Cicero pro P. Quintio: Domino à familia ſua manus illatas eſſe ante ſuos lares.

Dare manus autem, eſt dedere ſe, & uictum fateri.
Plautus in Perſa: Do manus.
Cic. ad Atti. Aiebat illum primum ſcire diu multa contrà, ad extremum autem manus dediſſe, & affirmaſſe nihil ſe contra eius uoluntatem eſſe facturum.
Eidem: Sapiẽter igitur quòd manus dediſti, quodq́; etiam ultro gratias egiſti.
Idem de Amicitia: Callidus ille & occultus, ut ſe inſinuet, ſtudioſe cauendum eſt, neq; enim facilime cognoſcitur: quippe qui etiam aduerſando ſæpe aſſentiatur, & litigare ſe ſimulans blandiatur, atq; ad extremum det manus, uinciq́; patiatur. Horatius:

Iamiam efficaci do manus ſcientiæ ſupplex.

Cæſar in Commentarijs: Tandem dat Cotta manus, permotus ſuperiore ſententia.

Tollere manus, & oculos; modi loquendi, ſignum lætitiæ ſignificantes.
Cicero Cæſari: Suſtulimus manus & ego, & Balbus, tanta fuit opportunitas.
Idem Tironi: Literulæ meæ, ſiue noſtræ, tui deſiderio oblanguerunt: hac tamen epiſtola, quam Acaſtus attulit, oculos paulum ſuſtulerunt.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Dicitur, manus ad cœlum

tollens, precatus.

Plena manu, hoc eſt, abunde & affluenter.

Cicero Attico: *At hercle alter tuus familiaris, quàm plena manu, quàm ingenue, quàm ornate noſtras laudes in aſtra ſuſtulit?*

Inijcere manus.

Plautus in Trucul. *Poſt id ego in te manum inijciam.*

Cicero pro Roſcio Comœdo: *Ipſa mihi ueritas manum iniecit, & pauliſper conſiſtere, & commorari coëgit.*

Horatius:

Incontinentes inijciat manus.

T. Liuius ab Vrbe cond. Accurrit *& manum iniecit.*

Abſtinere manus, & Continere *manus idem propè ſignificant, quod continere impetum animi.*

Plautus in Trinummo: *Quod manu non queunt tangere, tantum fas habent, quo manus abſtineant.*

In Amphitryone: *Qui poßim uideri huic fortis, ut à me abſtineat manum.*

Idem in Truculento: *Abſtine hoc mulier manum.*

In Caſina: *Abi, atq; abſtine manum.*

In Perſa: *Manũ abſtinere haud tamen quia mihi imperet.*

Cicero in Vatinium teſtem: *Vt manus à te homines uix abſtinere poſſent.*

Cato de Re ruſtica: *Alieno manum abſtinere.*

Terentius in Adelphis: *Non manus abſtines maſtigia?*

Cic. in Tuſc. *Vt Alexandrũ regẽ uidemus, qui cũ intermiſſet Clytum familiarẽ ſuum, uix à ſe manus abſtinuit.*

Idẽ in Verr. *Manus à ſodalis filio abſtinere nõ potuiſti?*

Ibidem: Abſtineam in hoc iudicio manus, animosq́ue ab hoc ſcelere nefario.

Ibidem: Qui capitolio manus abſtinere potuerit.

Ibidem

Ibidem: Nihil ægrius factum eſt multo labore meo, quàm ut manus ab illo appellatore abſtinerentur.

Tibullus:

Abſtineas auidas mors uiolenta manus.

Cicero in Catilinam: Quorum ego uix abs te iam diu manus ac tela contineo.

Idem in Antonium: Nunquam profectò à me ſacrilegas atq; impias manus abſtinebit.

T. Liuius ab Vrbe condita: Nocte audita ex delubro uox eſt, abſtinerent manus.

Ibidem: Vt uix ab ijs abſtineret manus.

Tendere manus.

Cæſar in Commentar. Omnes maiores natu ex oppido egreſsi, manus ad Cæſarem tendere, & uoce ſignificare cœperunt, ſeſe in eius fœdera ac poteſtatem uenire.

Idem ibidem: Hedui manus tendere, deditionẽ ſignificare.

Vergilius:

Tendebantq; manus ripæ ulterioris amore.

Ouidius de Faſtis:

Ille manus tendens, aſtanti milite iuſto,
In coniuratos talia uerba dedit.

T. Liuius ab Vrbe condita: Alij manus ad cœlum tendere, deos incuſantes.

Ibidem: Supinas manus ad cœlum ac deos tendentes.

Ibidem: Reas ad Capitolium manus tendimus.

Ibidem: Omnes manus ad conſulem tendentes, pleni lacrymarum.

Cicero in Catil. Supplex manus tendit patria communis.

Admouere manus.

T. Liuius ab Vrbe condita: Primo religioſe admouentes manus.

Meo,reipub.nomine.

MEo,tuo,ſuo,reipub.nomine,& huiuſmodi,elegantiſſime à ueteribus poſita animaduerti: quæ quandoq; id ſignificant,quod mea,tua,ſua,reipub.cauſa, quandoq; longe alia, & ab hac diuerſa ſignificatione antiqui illis uſi uidentur:quod diſcrimen facile eſt ex ſubiectis autoritatibus cognoſcere.

Cicero Terentiæ: Nam ego eo nomine ſum Dyrrhachij hoc tempore,ut quàm celerrime quid agas audiam.

Idem in Verrem:Id mihi C.Verres eripuiſti, atq; abſtuliſti, quo nomine abs te ſextertium millies ex lege repeto.

Ibidem:Decem fiſcos ad ſenatorem illum relictos eſſe comitiorum nomine.

Ibidem:Hoc palàm iam dictitant,ſe iſtum quem ſciant eſſe hominem improbiſſimum, hoc uno nomine abſolui uelle,ut ab ſenatu iudicia per ignominiam turpitudinem´que auferantur.

Cæſar in Commentar. Odiſſe etiam ſuo nomine Cæſarem & Romanos.

Paulus:Si certum petatur,l. Lecta eſt:Si die ſuprà ſcripta ſumma P.Mæuio,eiq; ad quem ea res pertinebit,data, ſoluta, ſatis´ue eo nomine factum non erit: tunc eo amplius quo pòſt ſoluam pœnæ nomine in dies uigintiquinq; denarios centenos.& ſubdit:Quod competit uſurarum nomine,ex die interpoſitæ ſtipulationis præſtetur.

Vlpianus de iureiurando,l.Ait prætor: Quaſi calumniæ cauſa uentris nomine fuerit in poſſeſſione.

Idem de inſtitoria actione,l.Quicunq;: Si inſtitoria cum oleum uendidiſſet,annulum arræ nomine acceperit.

Cicero ad Atticum:Cum enim ille ad conciones confugiſſet,in ijsq; meo nomine ad inuidiam uteretur: dij immortales,

tales, quas ego pugnas, & quantas ſtrages edidi?

Catullus:

Eo'ne nomine imperator unice
Fuiſti, in ultima Occidentis inſula?

Brutus Ciceroni: Qua in re Cicero uir optime ac fortiſſime, mihiq; & meo nomine, & reipubl. chariſſime, nimis credere uideris ſpei tuæ.

Cicero in oratione pro domo ſua: Dico eſſe odio ciuitati, non tam tuo, quàm reipub. nomine.

Idem de Finibus bonorum & malorum: Quibus rebus intelligitur nec timiditatem, ignauiamq; uituperari, nec fortitudinem patientiamq; laudari ſuo nomine.

Idem in Catil. Bellum populo Rom. ſuo nomine indixit.

Idem pro Gn. Planco : Ego me debere bonis omnibus fateor, ſed etiã ij, quibus ego debeo, boni uiri, & ciues comitijs ædilitijs aliquid ſe meo nomine debere Plãco dicebãt.

Idem pro Cluentio : Res ſuo nomine in iudicium nunquã eſt uocata.

Idem P. Septimio : Scæuolæ litem in eo nomine eſſe æſtimatam.

Idem in Vatinium teſtem: Non tam tuo, quàm reipublicæ nomine.

De die, De nocte, & Multa nocte.

MVlta nocte, Ad multam noctem, De nocte, Noctu, De die, frequenti eſt in uſu hic dicendi modus apud bonos autores.

Terentius in Adelphis: Apparare de die conuiuium.

Catullus:

Vos conuiuia lauta, ſumptuoſa de die facitis.

Horatius:

De medio potare die.

Cicero ad Atticum: Cum ſe ille ſeptimo die ueniſſe à freto, & noctu ſe introiſſe dixiſſet.

Terentius in Adelphis: Imò de nocte cenſeo.

Sed & Multus, plurimum candoris adferre poteſt orationi: Vnde Cicero de Oratore lib. II. Nam qui inconcinnus aut multus eſt, is ineptus eſſe dicitur.

Cicero Quinto fratri: Celerius quàm ſi de nocte uigilaſſent, perueniunt.

Idem Attico: In comitium Milo de nocte uenit.

Eidem: Cum cœnanti mihi nunciaſſet Sextius ſe de nocte proficiſci.

Cæſar in Comment. De media nocte miſſus equitatus.

Ibidem: Reliquas de media nocte proficiſci iubet.

Horatius:

Vt iugulent homines, ſurgunt de nocte latrones.

Idem:

Vnde uxor media currit de nocte uocata.

Cicero Quinto fratri: Multa nocte cum Vibulio ueni ad Pompeium.

Idem Attico: Multa de nocte profectum eſſe ad Cæſarem.

Idem pro P. Sextio: Cum forum, comitium, curiam, multa de nocte armatis hominibus, ac ſeruis pleriſque occupauiſſent.

Mihi aqua hæret.

Mihi aqua hæret, modus loquendi, uel prouerbium potius, difficultatem ſignificat contra morem in re facili adhiberi. Cum enim aqua fluere & labi ſoleat, hærere cõtra ſuam naturam dicitur, id eſt, rem difficilem fieri, quæ facilis potius eſſet.

Cicero ad Atticum: Mihi aqua hæret.

Idem Quinto fratri: In hac cauſa mihi aqua hæret.

Idem de Officijs: Dicit ille quidem multa multis locis, ſed aqua hæret, ut aiunt.

Execrandi modus.

Modus execrandi aut imprecandi antiquus, non eſt prætermittendus.

Cicero in Antonio: Igitur eſt patronus L. Antonius, malam quidem illi peſtem, clamori enim ueſtro aſſentior.

Merito te amo, Merito tuo.

Merito te amo, Immerito me odiſti, Merito tuo hoc tibi dono, Immerito tuo tibi iraſcor, & quandoq; etiam Merito tuo te odi, & Nullo merito, modus eſt frequentiſsime à bonis illis uſurpatus.

Plautus in Aſin. Nemo me accuſauit merito meo.

Idem in Aulularia: Quem ſenecta ætate ludos facias haud merito meo.

Cicero pro P. Sextio: C. Cæſar, qui à me nullo merito alienus eſſe debebat, inimiciſsimus eſſe meæ ſaluti ab eodē quotidianis concionibus dicebatur.

T. Liuius de bello Macedonico: Frater me accuſat, nullo meo in ſe merito.

Plaut. in Aſin. Aedepol pater merito tuo facere poſſum.

Ibidem: Cur tu (obſecro) immerito meo me morti dedere optas?

Idem in Caſina: Immerito meo mihi hoc facis.

T. Liuius de bello Macedonico: Indigne ſibi nec ullo ſuo merito inſultatum ab omnibus eſſe.

Plautus in Ciſtellaria. Merito ueſtro amo uos.

Idem in Aſinaria: Iube aduenire quæſo, meritiſsimo eius, quæ uolet faciemus.

Mittere ſanguinem.

Mittere ſanguinem, id eſt, quod iam paſsim uulgo omnes

mne, ferre, Extrahere ſanguinem dicunt, uel Græcanico uerbo Phlebotomare.
Cicero Attico: Miſſus eſt ſanguis inuidiæ ſine dolore.
Eidem: Sic Appius prouinciam curauerit, ſanguinem miſerit, quicquid potuit detraxerit.
Cornelius Celſus: Sanguinem inciſa uena mitti nouũ non eſt, ſed nullum morbum eſſe, in quo non mittatur, nouũ eſt.
Idem: Mitti iunioribus, & fœminis uterum non gerentibus, uetus eſt.
Ibidem: Sed ut aliquando primo die ſanguinem mittere neceſſe eſt.
Ibidem: Mitti uero is debet, ſi totius corporis cauſa ſit, ex brachio.
Ibidem: Mittere autem ſanguinẽ cum ſit expeditiſsimum uſum habenti, tamen ignaro difficilimum eſt.

Poſt hominum memoriam, Poſt homines natos, Noſtra memoria, Patrum memoria.

Quod pleriq; omiſſo antiquo loquendi modo, ac nominum recordatione, Noſtro tempore, Patrũ tempore dicunt: ueteres illi, Poſt hominum memoriã, Poſt homines natos, Noſtra memoria, Patrũ memoria dicebant.
Cicero in Piſonem: Inſtant poſt hominum memoriam paratiſsimi magnificentiſsimiq; ludi.
Idem in Verrem: Quod nemo unquam poſt hominum memoriam fecit.
Ibidem: Nemo unquam poſt hominum memoriam paratior, uigilantior, copioſior.
Ibidem: Vt ego hunc unum eiuſmodi reum poſt hominum memoriam fuiſſe arbitrer, cui damnari expediret.
Idem qua ſenatui gratias agit poſt reditũ ſuum: Qui me

duo ſceleratiſſimi poſt hominum memoriam non cõſules, ſed latrones, non modo deſeruerunt in cauſa, præſertim publica & conſulari, ſed prodiderunt.

Idem ad Pontifices pro domo ſua: *Quid homini poſt homines natos turpiſſimo?*

Ibidem: *Sed erat res poſt homines natos pulcherrima.*

Ibidem: *Graue crimen eſt hoc & uehemens, & poſt hominum memoriam, iudiciaq; de pecunijs repetundis conſtituta grauiſſimum.*

Idem Planco: *Nihil poſt hominum memoriam glorioſius.*

Idem pro eodem: *Conſules poſt hominum memoriam teterrimi atq; turpiſſimi.*

Idem in Catilinam: *In hoc autem uno poſt hominum memoriam maximo crudeliſſimoq; bello.*

Idem de optimo genere oratorum: *Optimus longe poſt homines natos.*

Idem in Antonium: *Duo teterrima & ſpurciſſima capita poſt homines natos, Dolabella & Antonius.*

Idẽ pro Milon. *Vnius poſt homines natos fortiſſimi uiri.*

Idem in Bruto: *Longe autem poſt natos homines improbiſſimus C. Seruilius Glaucia.*

Idem in Vatinium teſtem: *In omni memoria inauditum.*

Idem pro Publio Sextio: *Nec huic tantæ multitudini, quãta mea memoria nunquam ullo in iudicio fuerit, deero.*

Varro de Re ruſtica: *Sed ipſe noſtra memoria.*

Cicero de Diuinatione: *Memoria noſtra templum Iunonis ſoſpitæ.*

Idem in Vatinium teſtem: *Magnificentiſſime poſt hominum memoriam conſulem factum.*

Idem de Oratore: *De ſenatu iuſſit educi, quòd eum ciuem negaret eſſe, quia memoriæ ſic proditum eſſet, quem pa-*

ter ſuus aut populus uendidiſſet, aut pater patratus dediſ ſet, ei nullum eſſe poſtliminium.
Salluſtius in Catilina: Sed mea memoria, ingenti uirtute, diuerſis moribus fuere uiri duo, M. Cato & C. Cæſar.
Cicero pro Cornelio Balbo: Multi etiam ſuperiori memoria ciues Romani ſua uoluntate indemnati & incolumes, ijs rebus relictis, alias ſe in ciuitates contulerunt.
Idem pro Rabirio perduellione: Poſt hominum memoriã rem nullam maiorem.
Idem pro lege Manilia: Quæ in omnibus hominibus noua poſt hominum memoriam conſtituta ſunt.
Idem in Catilinam: In hoc autem uno poſt hominum memoriam maximo crudelißimoq; bello.
Idem in Catilinam: Bellum inteſtinum ac domeſticum poſt hominum memoriam crudelißimum & maximum.

Meis uerbis.

DIcito illi ſalutem meis uerbis, modus eſt dicendi, quo etiam nunc dicitur, Ex parte mea illũ ſalutabis. Itidem, Voca illum meis uerbis, & pro parte mea.
Plautus in Amphitryone: Voca meis uerbis.
In Mercatore: Rogato meum patrem meis uerbis.
Terentius in Hecyra: Huc euoca meis uerbis.
Cicero M. Marcello: Gratum mihi feceris, ſi uxori tuæ Iuniæ grauißimæ atque optimæ fœminæ meis uerbis eris gratulatus.
Idem Vatin. Locutus ſum, ut ei meis uerbis diceret.
Plautus in Amphitryone: Hunc tuis uerbis uoco.
In Bacchidibus: Scribe ſalutem tuo patri uerbis tuis.
Cicero Trebatio: Salutem mihi tuis uerbis nunciauerat.
Plautus in Milite: Matris uerbis Philocomaſiũ accerſito.
Curius Ciceroni: Tironem meum ſaluta noſtris uerbis.

Cicero Attico: *Epiſtolam meam iuſſerunt dari* Dolabel*læ. Veſtorius ad me ſcripſit, ut iuberem mancipio dari ſer uo ſuo pro mea parte.*
Tit. Liu. *ab Vrbe cõdita:* Q*ui quærerent ſenatus uerbis.*
Ibidem: Q*ui iuberent conſulum uerbis in proximos mon tes fugere.*
Ibidem: Nunci*arent ſenatus uerbis.*
Ibidem: Denunci*arunt ſenatus uerbis.*
I*dem de bello* Macedonico: *Abi, nuncia meis uerbis, bello abſiſtat.*

Modus agri.

M*Odus agri, ut in optimis libris reperi, eſt certa definitio, ſeu menſura agri, qua quot iugerum eſſet, intelligi poſſet.*
Plautus *in Aulul. Agri reliquit illi non magnum modum.*
Cicero Attico: *Etſi nihil ſcripſit niſi de modo agri.*

Horatius in Sermonibus:

Hoc erat in uotis, modus agri non ita magnus.

Paulus *de cõtrahenda emptione, l.* Q*ui fundum:* Cum *ipſe emptori ſuo admetiretur, multo minorem modum agri quàm putauerat, inuenit.*
Ibidem: Et *domino renunciaret quanto modus agri minor ſit.*
Ibidem: Et *ideo modum agri renunciet, & ſi in diebus triginta renunciaſſet, minorem modum agri eſſe, quamuis multis pòſt annis, poſſe eum qui minoris modus agri fuiſſet, repetere.*
Titus Liuius *ab* Vrbe *condita:* Ne *cui maior quàm quadraginta iugerum agri modus eſſet.*

Magnus numerus.

M*Agnum numerum frumẽti, uini, olei, ueteres illi di*

cebant: quem modum loquendi multi inuertentes, Magnam quantitatem uel Copiam paſſim dicunt.
Cicero pro Planco: *Frumenti in ſumma caritate maximũ numerum miſeram.*
Idem in Verr. *Dico magnum numerum frumenti.*
Ibidem: *Cuius iudicij metu magnus à multis frumenti numerus ablatus.*
Ibidem: *Frumenti tantus numerus imperio tuo datur, & cogitur.*
Ibidem: *Atque ego nunc eum frumenti numerum, & eas publice pecunias decumanis ab* Herbitenſibus *datas eſſe dico.*
Ibidem: *Intellexiſtis innumerabilem frumenti numerum per triennium auerſum à republica eſſe.*
Idem de Officijs: *Si exempli gratia uir bonus ab* Alexandria *profectus,* Rhodum *magnum frumenti numerum adduxerit.*
Idem pro Fonteio: *Maximum frumenti numerum ad* Hiſpanienſe *bellum tolerandum imperauit.*
Cæſar in Comm. *Frumenti magnum numerum coẽgit.*
Hircius in Commentarijs: *Non poterant magnum numerum frumenti comparare.*
Ibidem: *Scipio magnum frumenti numerum habuerat.*
Ibidem: *Certo numero frumenti mulctat.*
Ibidẽ: *Magno numero frumenti onuſtos, recipit in caſtra.*
Ibidem: *Magno inuento numero hordei, olei, uini, fici, pauco tritici.*

Numerus uini.

Cicero in Antonium: *Maximus uini numerus fuit, permagnum optimi pondus argenti.*
Vlpianus de tritico, uino, & oleo, l. Si quis uinũ: *Si modo uini nu*

uini numero à teſtatore nõ ſunt habita. & ſubdit: Cætera quæ pro hominum affectione, & uſu numero uini habe-bũtur. & ſubdit: Quæ uini numero paterfamiliâs habuit.

Miſſum facere.

M*iſſum facere, eſt deponere, ac etiam à noſtro conſortio, familiaritate, poteſtate, arbitrio dimittere. Multi barbare dicunt, Dare licentiam, uel Licentiare.*

Cæſar Oppio: Gn. *Magium* Pompeij *præfectum deprehendi: ſed & meo inſtituto uſus ſum, & eum ſtatim miſſum feci.*

Cicero in Verrẽ: *Deinde alij quæſtus inſtituuntur ex uno genere naudli iudices. quàm multi accipere à ciuitatibus pecunias, ne nautas darent: precio certo miſſos facere nautas, miſſorum omne ſtipendium lucrari. & ſubdit:* Certo *precio ſexcẽtos nummos nautarum mißione conſtituere.*

I*bidem:* V*t illud miſſum faciam.*

T*erentius in* H*ecyra:* M*iſſam iram faciet.*

V*arro de* R*e ruſtica:* C*olũbas redire ſolere ad locum licet animaduertere, quòd multi in theatro è ſinu miſſas faciãt.*

Modicè.

M*Odicè aduerbium, non ſemper à pauco (ut uulgò credunt) ſed à modo quandoq; deducitur: ut modeſtiam deſignet, quæ inter parum & nimium uerſatur, non paucitatem.*

V*arro de* R*e ruſtica:* F*urfures obijciuntur modice, ne parum aut nimium ſaturentur.*

I*bidem:* C*um aër eſt modice temperatus.*

I*bidem:* M*odica centuria ea ducentorum iugerum.*

P*laut. in* P*erſa:* M*odice & modeſte eſt melius uitã uiuere.*

Cicero pro P. Sylla: Q*uanquam à me timide modiceq́; dicetur.*

Idem

Idem coutra Rullum: Quare dignus ueſtro ſummo hono-re ſingulariq; iudicio ſim, ipſe modice dicam.
Idem ad Atticum: Modice & infra modum.
Idem Tironi: Nos agemus omnia modice.
T. Liu. de bello Punico: De ſe pauca ac modice locutus eſt.
Ibidem: Libertatē nec ſpernere modice, nec habere ſciūt.
Idem de bello Macedonico: Libertate modice utantur, temperatam eam ſalubrem eſſe.
Ibidem: Immodice, immodeſteq́;.
Ibidē: Hac poteſtate immodice ac ſuperbe Achei uſi ſunt.

Modicum.

Aliquādo tamen dicitur à bonis illis autoribus & Modicum, & Modice, pro Parum, & pro Pauco.
Plautus in Milite: Modice ſapis.
Cicero Attico: Minæ Clodij, contemptionesq́; quæ mihi proponuntur, modice me tangunt.
Eidem: Sed ut modice cæteris utile eſt, tibi neceſſe eſt.
Eidem: Sed ea res modice me tangit.
Titus Liuius de bello Macedonico: Comparauerat & tyrannus modicam claſſem.
Ibidem: Vt modico edito prælio, in fugam inclinarent.
Ibidem: Refecti cibo ſumpto, & modica quiete.

Mouet me, Non me impedit.

Mouet me, Non me mouet, Non me impedit, elegāti modo loquendi ponitur ab antiquis.
Cicer. pro lege Manilia: Neq; me impediet eius Quirites inimicum edictum.
Papinianus de conditione furtiua, l. Parui refert: Nec me mouet, præſens homo fuerit nec'ne.
Caius de damno infecto, l. Si ædibus: Sed mouet me quòd ipſe meas ædes reficere poßim.

More ma

More maiorum, In morem.

More belluæ, More maiorũ, & In morem dicebant, addito quandoq; genitiuo: aliqui inepte, Modo & In modum dicunt. Vergilius:

–Perq; duas in morem fulminis arctos.

Ouidius:

–Eunt anni more fluentis aquæ.

Nemo.

CVm, ut ſæpe iam dixi, nihil aliud ſit perfecta Latinitas, quàm perfectorum illorum uirorum autoritas, qua certo dicendi modo tanquam ſuo iure & pro arbitrio uſi ſunt: conſiderare atq; obſeruare maxime decet, quid & quo modo dixerint: Nemo quiſquam, Nemo homo, Non nemo, Nemo unus, Nemo unus uir, Quiſquã unus, Quiuis unus, Quiſquam omnium, Alter quiſquam, Vnus aliquis. Quod rari poſt eos curauerunt, quare eorum uel ſcripta uel dicta merito laude carent. §

Nemo quiſquam, Nemo homo, Homo quiſquam.

Terentius in Eunucho: O' populares, ecquis uiuit me hodie fortunatior? nemo hercle quiſquam.

Idem in Hecyra: Nemo quiſquam illorũ ad te uenit, quin ita præparet ſeſe.

Idem in Eunucho: Nemo homo eſt iam.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Victoria, cui nec deus nec homo quiſquam inuideat.

Non nemo.

Varro de Re ruſtica: Tõſas recentes eodem die perungũt uino & oleo, non nemo adiũcta cera alba & adipe ſuillo.

Cicero pro L. Muræna: Non nemo etiam in illo ſacrario reipub. in ipſa inquam curia non nemo hoſtis eſt.

Idem

Idem pro P. Sextio: Vel ut non nemo putaret.
Idem pro lege Manilia: Cum eſſet non nemo in ſenatu, qui diceret non oportere.
Idem pro L. Cornelio Balbo: Vt non nemo putaret.
Idem in Verrem: Nam quòd fortaſſe non nemo ueſtrum audierit iſtum à Syracuſanis publice laudari.
Hircius in Commentarijs: Non nemo culpæ eius imprudentiæq́; aſsignabat.

Nemo unus, & Nemo unus uir.

Cæſar in Comment. Ad neminem unum ſumma imperij.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Quia nemo unus ſatis dignus regno uiſus eſt.
Ibidem: Neminem unum eſſe, cuius opera putet rempublicam reſtitutam.
Ibidem: Vt nemo unus inde præcipuum quicquam gloriæ domum referret.
Ibidem: Haud dubie illa ætate, qua nulla uirtutum feracior fuit, nemo unus erat uir, quo magis innixa res Romana ſtaret.

Quiuis unus, Quiſquam unus, & Quiſquam omnium.

Cicero in Bruto: Quantum non quiuis unus è populo, ſed æſtimator doctus & intelligens poſſet.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Ne quiſquam unus malis artibus poſtea tam popularis eſſet.
Ibidem: Quia nondum in quenquam unum ſæuiebatur.
Ibidem: Cum multi magis fremerent, quàm quiſquã unus recuſare auderet.
Ibidem: Solertius quàm quiuis unus ex ijs, quos nominaui, caſtris locum caperet.
Idem de bello Macedo. Non modo quenquam unum elicuit ad

cuit ad ſuadendum, ſed ne fremitum quidem mouit.
Ibidem: Ne quem unum relinquerent.
Cicero in Verrem: An hoc dubitabit quiſquam omnium, quin is uenalem in Sicilia iuriſdictionem habuerit?

Alter quiſquam.

Plautus in Aſinaria: Neq; me Athenis eſt alter hodie quiſquam, cui credi recte æqueq́; putent.

Vnus aliquis.

Vnus aliquis, uulgari propemodũ ſermone Romæ etiam nunc dicitur: qui modus loquendi magis apud uulgum, quàm apud eruditos remanſit.
Cicero in Antonium: Cur nunquam tam frequens ſenatus fuit, quòd unus aliquis tuam ſententiam ſecutus ſit?
Idem de Finibus bonorum & malorum: Vtilitati hominum pluſquam unius alicuius aut ſuæ conſulit.
Idem pro Cluentio: Vnum aliquem nominare.
Idem de prouin. conſularibus: Tanquam unum aliquem portum tutum & clauſum teneri.
Caius, ſi quis omiſſa, l. Cum hæreditas: Cum ab eo quoque peti poſſet, qui unam aliquam rem hæreditario nomine poßideat.

Negatio, Metuo ne non.

FRequenter etiam ueteres illi autores duas negatiuas clauſulas ſimul ponunt, & plerunq; cum uerbis Vereor, aut Timeo, aut Metuo coniungunt. Quem dicendi modum nulli pòſt minores conſiderauerunt, aut quod certè liquido conſtat, in ſuis ſcriptis raro uſurpauerunt.
Plaut. in Perſa: Ne non ſat eſſes leno, id metuebas miſer.
Idem in Caſina: Metuo ne non ſit ſurda.
Terentius in Adelp. Metuiſti hominum homo ſtultißime, ne non tibi iſtud fœneraret.

Idem

Idem in Phormione: An uerebamini ne non id facerem, quod recepiſſem ſemel?
Cicero Attico: Vereor ne non liceat.
Eidem: Timeo ne non impetrem.
Eidem: Vereor ne exeundi poteſtas non ſit.
Eidem: Veretur enim ne non liceat tenere hæreditatem.
Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Vereor ne non ille ſolus (id quod ad me nihil attinet) ſed alij quoque plures læſos ſe eſſe putent.
Idem in Tuſculanis: Vereor ne non tam uirtutis fiducia utendum nobis ad ſpem beate uiuendi, quàm uota facienda uideantur.
Idem in Philip. Sed unam rem uereor ne non probes.
Ibidem: An uerebare ne nō putaremus natura te potuiſſe tam improbum euadere, niſi acceßiſſet etiam diſciplina?
Idem pro lege Agraria: Pertimeſcam credo ne mihi non liceat contra uos in concione conſiſtere?
Idem Curioni: Non enim uereor ne non ſcribendo te expleam.
Eidem: Non quo uerear, ne uirtus tua opinioni hominum non reſpondeat.
Idem pro T. Annio Milone: Quanquam præſidijs ſalutaribus & neceſſarijs ſepti ſumus, tamen ne non timere ſine aliquo timore poßimus.
Ibidem: Cur igitur hos manumiſit? metuebat ſcilicet ne iudicaretur, ne dolorem perferre non poſſet.
Idem pro M. Cælio: An timebant ne tot unū ualentes imbecillum, alacres perterritum ſuperare non poſſent?
Idem in Verrē: Non uereor ne hoc officium meum P. Seruilio iudici non probem.
Idem in Catilinam: Si te iam Catilina comprendi, ſi interfici

terfici iuſſero, credo uerendum erit mihi, ne nō potius hoc omnes boni ſerius à me, quàm quiſquam crudelius, factum eſſe dicant. Horatius:

Sedit, qui timuit ne non ſuccederet.

Ouidius de Ponto:

An uereor ne non approbet illa Getes?

Titus Liuius de bello Macedonico: *Metuētes ne dilationem res non paterentur.*

Vlpianus de iure dotium, l. Si ergo: *Vereor ne non poßint dominij eius effici.*

Martianus eodem titulo, leg. Si mulier: *Vereor ne non ſit obligata.*

Idem de re militari, l. Officium: *Vereor tamē ſi quicquam promiſero, quod in uſum meum aut tuum fiat, ne modus in ea re non adhibeatur.*

Paulus de acquirēdo rerum dominio, l. Bonæ fidei: *Verendum ne non ſit bonæ fidei poſſeſſor.*

Simpliciter poſita, ſine uerbo Metuo, Vereor, Timeo.

Cicero Attico: *Sed diligentius nobis eſt uidendum, ne diſtracti, pares eſſe aduerſario non poßimus.*

Idē pro Gn. Planco: *Hæc ſunt mihi tractanda iudices & modice, ne quid ipſe offendā cœtum: deniq; cū reſpōdero criminibus, ne non tam innocentia reus ſua, quàm recordatione meorum temporum defenſus eſſe uideatur.*

Idem de Oratore: *Neq; eſſe periculum, qui leonē aut taurum pungat egregie, ne idem in multis alijs quadrupedibus facere non poßit.*

Idem de Fato: *Vide ne non eadem ſit illorum cauſa & Stoicorum.*

Idem M. Marcello: *Si iſta uita tibi cōmodior eſſe uidea-*

tur, cogitandum tamen ne tutior non ſit.

Ouidius de Arte:

Ne tanti noctes non putet eſſe tuas.

Idem de Ponto:

Mors faciet certe, ne ſim, cum uenerit, exul.

Ne non peccarim, mors quoq; non faciet.

Idem in Epiſtolis:

Quod potui renui, ne non inuita tenerer.

Vlpianus de receptis arbitris, l. Idem: Videndum eſt ne non ſit compromiſſum.

Paulus de ſtatu liberis, l. Cum hæres: Recte putant liberũ fore, ne multi ad libertatem peruenire non poſſint.

Nullo negotio.

Nullo negotio, hoc modo dicendi id ſignificatur, ac ſi diceremus, Sine difficultate.

Cic. Attico: Cato Siciliam tenere nullo negotio potuit.

Eidem: Cum id nullo negotio facere poſſis.

Idem pro Roſcio: Quare hoc tu propter multitudinem ſicariorum nullo negotio facere potuiſti?

Non ires: pro, Ire non deberes.

Notandus & hic dicendi modus, Non ires, Non redderes: pro quo inepte dicitur, ire non deberes, reddere non deberes.

Plautus in Trinummo: Non ego illi argentum redderem? Reſpondetur, Non redderes, neq; de illo quicquam neq; emeres, neq; uenderes.

Ne plura, Ne multis, Ne longum faciam.

Ne plura, Ne multis, Ne longum faciã, Quid multis? modus loquẽdi, ac ſi dicas: Ne dicam plura, ne multis tencã, quid multis opus eſt? ſed elegantius illa & breuius.

Cic. pro Cluentio: Ne multa, perquiritur à coactoribus, inuenitur

inuenitur ea ſerrula ad Stratonem perueniſſe.

Idem Caio Memmio: Si peccat, magis ineptijs quàm improbitate peccat, ſed ne plura.

Idem pro Cluentio: Ne *multis,*Diogenes *emitur.*

Idem Attico: Ne *multa, nihil me in illo itinere, præter cõſcientiam meam delectauit.*

Idem in Verrem: Ne *multa, locuturum ſe eſſe confirmat.*

Ibidem: Ne *multa, ſextertia decẽ me, inquit, dixi daturũ.*

Ibidem: Vndiq; *reclamatur, ne multa, iterũ iſte aliquanto pòſt ad illos uenit.*

Ibidem: Ne *multa iudices, libertate quam uos ſocijs dediſtis, hac ille in acerbiſsimo ſupplicio miſerrimæ ſeruitutis abuſus eſt.*

Ibidem: Ne *multa, ipſum dicere adoleſcentem audiſtis.*

Ibidem: Ne *multa, iudices, ijs contumelijs ſcitote Quintũ Lollium coactum ad Apronij leges conditionesq; ueniſſe.*

Idem pro Cluentio: Et *ne longum ſit, omnium uicinorum ſummam eſſe in hunc beneuolentiam confirmamus.*

Horatius: Ne *longum faciam.*

Nihil ad Perſium.

NIhil *ad Perſium, modus hic dicendi multis in locis reperitur illo perfecto ſeculo uſitatus: id enim eſt ac ſi dicamus:* Nihil *ad comparationem Perſij, aut non eſt id cum Perſio comparandum.*

Terentius in Eunucho: At *nihil ad noſtram.*

Cicero de Oratore: Quem cognouimus uirum bonum, & non illiteratum: ſed nihil ad Perſium.

Nunquid Romam uelis, &c.

NVnquid *Romam uelis? Nunquid me uis? modus eſt loquendi aqud ueteres, quem modum ſequentia ſecula omnino prætermiſerunt.* Nos *autem, apud quos*

ferè Latinus ſermo reuiruit, nondum ad hos floſculos ma-nus admouimus: At ſpero fore breui, ut ad priſcum cando rem quàm proxime accedatur.
Plautus in Aulularia: Ibo igitur, parabo, nunquid me uis?
Idem in Trinummo: Nunquid uis? *Reſpondetur:* Cures tuam fidem.
Terētius in Eunucho: Rogo, nūquid uelit? Recte, inquit.
Idem in Adelphis: Nunquid uis, quin abeam?
Cicero Q. Ciceroni fratri: Me adhuc nemo rogauit, nun quid in Sardiniam uellem: te puto ſæpe habere, qui nun-quid Romam uelis quærant.
Idem Att. Me expenſe ſua uilla nunquid uellem rogauit.
Eidem: Is me proficiſcentem Apameam proſecutus eſt, nec cum poſtea in caſtra ueniſſet, atque inde diſcederet, nunquid uellem rogauit.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Frequentia proſequētium rogantiumq; nunquid uellet.

Noctu, Interdiu.

NOctu, Interdiu, *quod ferè omiſſum eſt, & omnes di-cunt bonis alioqui uerbis, de nocte, in meridie.*
Cæſar in Commentarijs: Pompeius clàm & noctu, Cæſar palàm atq; interdiu.
Cato de Re ruſtica: Marti Syluano in ſylua interdiu in capita ſingula boum uotum facito.

Nec caput, nec pedes habet.

NEc caput, nec pedes habet, *modo hoc loquendi uul-garis etiam nunc ſermo Romanus frequenter utitur, cùm res intricata & impedita eſt, ut quò te uertas neſcias.*
Cicero Curioni: Propter res tuas ita contractas, ut quem-admodum ſcribis, nec caput, nec pedes, equidem uellem uti pedes haberent, ut aliquando redires.

Nihil

Nihil mihi longius, Nihil propius, Nihil potius.

Nihil mihi longius, Nec quicquam mihi longius, Nihil fuit propius, Nihil fuit potius, modi ſunt loquendi maxime ediſcendi.

Plautus in Mili. Nihil fuit propius quàm ut perirem.

Cicero Rabirio Poſthumo: Nec mihi longius quicquam eſt iudices, quàm uidere hominum uultus.

Idem in Somnio Scipionis: Nihil mihi fuit potius quàm ut Maſiniſſam conuenirem.

Non idem tibi & mihi.

Notandum eſt & hoc non uulgare dicendi genus, Nõ idẽ tibi & mihi, quod multi multo aliter proferunt. Nemo enim non dicit, Non idem tibi ſicut mihi: uel, Non idem tibi quod mihi.

Varro de lingua Latina: Et de ijs non eadem oratores & poëtæ.

Cicero de Fato: Vide ne non eadem ſit illorum cauſa & Stoicorum.

Salluſtius in Catilin. Non eadem uobis & illis neceſſitudo impendet.

Non habeo quod te accuſem.

Non habeo quod accuſem ſenectutem, Non habeo quod te accuſem, Nihil habeo quod defendam: certo modo loquendi illius temporis elegantiſſime dicebatur: Minores hæc ut alia corruperunt.

Cicero de Seneđ. Non habeo quod accuſem ſenectutem.

Idem in epiſtola ad Cælium: Neque tamen adhuc habeo quod te accuſem.

Idem pro Tito Annio Milone: Nihil ſane id proſit Miloni, qui hoc fato natus eſt, ut ne ſe quidẽ ſeruare potuerit,

quin unà rempub. uosq́; ſeruaret: ſi id iure non poſſet, nihil habeo quod defendam.

Ne'ue hoc, ne'ue illud.

NE'ue hoc, ne'ue illud, genus eſt dicendi perelegans: & ut eſt lõgo interuallo omiſſum, ita eſt ueluti poſtliminio repetendum.

Cicero Lentulo: Peto à te, ne id à me, ne'ue in hoc reo, ne'ue in alijs quæras.

Idem de Oratore: Vt ne'ue aſper eorum concurſus, ne'ue hiulcus ſit.

Ibidẽ: Vt ne'ue aſpere cõcurrant, ne'ue uaſtius diducãtur.

Ne uiuam, &c.

NE uiuam, Ne ualeam, Ne ſim ſaluus, Peream, Diſpeream, Moriar, Male mihi ſit: modi ſunt dicendi, cùm quid aſſeuerare, & ueluti quibuſdam precibus deuouere, aut ſacramento aliquo obteſtari contendimus.

Cicero Attic. Ne ſim ſaluus, ſi aliter ſcribo ac ſentio.

Eidem: Quid poteris, inquis, pro ijs dicere? ne uiuam, ſi ſcio.

Idem Caio Fabio Gallo: Sed ne uiuam, ſi tibi concedo, ut eius rei tu cupidior ſis quàm ego ſim.

Eidem: Moriar, ſi quiſquam me tenet præter te.

Eidem: Male mihi ſit, ſi unquam quicquam tam enitar.

Idem Tironi: Solicitat, ita uiuã, me tua mi Tiro ualetudo.

Propertius:

Diſpeream, ſi quicquam aliud, quàm gloria, de te
Quæritur.

Nunc erat.

NVnc erat, antiqui illi ſimul ponebant præſens cum præterito. Ouidius in epiſtola ad Vlyſſem:

Nunc erat auxilijs illa tuenda patris.

Horatius

Horatius:

Nunc ſaliaribus ornare puluinar deorum
Tempus erat dapibus ſodales.

Cicero Attico: *Nunc reus erat apud Craſſum diuitem Vectius de ui.*

Eidem: *Brutus erat in Veſide etiam nunc.*

Nomen facere.

OBſeruaui item quid ſit Exigere, & Facere nomen, & Nomina deſecta, non idonea. *Viſumq; eſt mihi, Nomen & Nomina quandoq; pro debitoribus, quãdoq; pro ipſo debito accipi. Facere autem nomina, id eſſe quod debitores comparare: quod diuerſis modis fiebat, pactis, uſuris uel promiſsis, menſtruis aut annuis fructibus. Pecunia enim, aut numerata ſeruabatur in arca, aut emptis agris uel mercibus, in nominibus collocabatur: ut infrà poſitæ autoritates melius declarabunt.*

Cicero de Natura deorum: *Aut tu illum fructu fallas, aut per literas auertas aliquod nomen, aut per ſeruulum percutias pauidum.*

Idem Attico: *Salaminos autem, hos enim poteram coërcere, adduxi, ut totum nomen uellent Scaptio ſoluere.*

Idem pro L. Flacco: *Hermippoq; percontanti de nomine Faſiano.*

Paulus de pignoratitia actione, l. Si conuenitur, ut nomen debitoris mei pignori tibi ſit, tuẽda eſt à prætore hæc contentio: ut & te in exigenda pecunia, & debitor aduerſus me ſi cum eo experiar, tueatur: ergo ſi id nomen pecuniarum fuerit, exactam pecuniam tecum compenſabis.

Vlpianus de doli mali exceptione, l. Apud Celſum: Quòd ſi is cui pecunia debebatur, cũ debitore decidit, & nomen eius uẽdidit Seio, cui debitor mãdauerat, ut nomẽ emeret.

cebant: quem modum loquendi multi inuertentes, Magnam quantitatem uel Copiam paſsim dicunt.
Cicero pro Planco: Frumenti in ſumma caritate maximũ numerum miſeram.
Idem in Verr. Dico magnum numerum frumenti.
Ibidem: Cuius iudicij metu magnus à multis frumenti numerus ablatus.
Ibidem: Frumenti tantus numerus imperio tuo datur, & cogitur.
Ibidem: Atque ego nunc eum frumenti numerum, & eas publice pecunias decumanis ab Herbitenſibus datas eſſe dico.
Ibidem: Intellexiſtis innumerabilem frumenti numerum per triennium auerſum à republica eſſe.
Idem de Officijs: Si exempli gratia uir bonus ab Alexandria profectus, Rhodum magnum frumenti numerum adduxerit.
Idem pro Fonteio: Maximum frumenti numerum ad Hiſpanienſe bellum tolerandum imperauit.
Cæſar in Comm. Frumenti magnum numerum coëgit.
Hircius in Commentarijs: Non poterant magnum numerum frumenti comparare.
Ibidem: Scipio magnum frumenti numerum habuerat.
Ibidem: Certo numero frumenti mulctat.
Ibidẽ: Magno numero frumenti onuſtos, recipit in caſtra.
Ibidem: Magno inuento numero hordei, olei, uini, fici, pauco tritici.

Numerus uini.

Cicero in Antonium: Maximus uini numerus fuit, permagnum optimi pondus argenti.
Vlpianus de tritico, uino, & oleo, l. Si quis uinũ: Si modo uini nu

uini numero à teſtatore nõ ſunt habita.& ſubdit: Cætera quæ pro hominum affectione, & uſu numero uini habebũtur.& ſubdit: Quæ uini numero paterfamiliâs habuit.

Miſſum facere.

M*Iſſum facere,eſt deponere,ac etiam à noſtro conſortio,familiaritate,poteſtate,arbitrio dimittere.Multi barbare dicunt,Dare licentiam,uel Licentiare.*

Cæſar Oppio: Gn. Magium Pompeij præfectum deprehendi:ſed & meo inſtituto uſus ſum, & eum ſtatim miſſum feci.

Cicero in Verrẽ: Deinde alij quæſtus inſtituuntur ex uno genere nauali iudices. quàm multi accipere à ciuitatibus pecunias,ne nautas darent: precio certo miſſos facere nautas, miſſorum omne ſtipendium lucrari. & ſubdit: Certo precio ſexcẽtos nummos nautarum miſsione conſtituere.

Ibidem: Vt illud miſſum faciam.

Terentius in Hecyra: Miſſam iram faciet.

Varro de Re ruſtica: Colũbas redire ſolere ad locum licet animaduertere,quòd multi in theatro è ſinu miſſas faciãt.

Modicè.

M*Odicè aduerbium, non ſemper à pauco (ut uulgò credunt) ſed à modo quandoq; deducitur: ut modeſtiam deſignet,quæ inter parum & nimium uerſatur, non paucitatem.*

Varro de Re ruſtica: Furfures obijciuntur modice,ne parum aut nimium ſaturentur.

Ibidem: Cum aër eſt modice temperatus.

Ibidem: Modica centuria ea ducentorum iugerum.

Plaut.in Perſa: Modice & modeſte eſt melius uitã uiuere.

Cicero pro P. Sylla: Quanquam à me timide modiceq; dicetur.

Idem

Idem contra Rullum: Quare dignus ueſtro ſummo honore ſingulariq; iudicio ſim, ipſe modice dicam.
Idem ad Atticum: Modice & infra modum.
Idem Tironi: Nos agemus omnia modice.
T. Liu. de bello Punico: De ſe pauca ac modice locutus eſt.
Ibidem: Libertatē nec ſpernere modice, nec habere ſciūt.
Idem de bello Macedonico: Libertate modice utantur, temperatam eam ſalubrem eſſe.
Ibidem: Immodice, immodeſteq;.
Ibidē: Hac poteſtate immodice ac ſuperbe Achei uſi ſunt.

Modicum.

Aliquādo tamen dicitur à bonis illis autoribus & Modicum, & Modice, pro Parum, & pro Pauco.
Plautus in Milite: Modice ſapis.
Cicero Attico: Minæ Clodij, contemptionesq; quæ mihi proponuntur, modice me tangunt.
Eidem: Sed ut modice cæteris utile eſt, tibi neceſſe eſt.
Eidem: Sed ea res modice me tangit.
Titus Liuius de bello Macedonico: Comparauerat & tyrannus modicam claſſem.
Ibidem: Vt modico edito prælio, in fugam inclinarent.
Ibidem: Refecti cibo ſumpto, & modica quiete.

Mouet me, Non me impedit.

Mouet me, Non me mouet, Non me impedit, elegāti modo loquendi ponitur ab antiquis.
Cicer. pro lege Manilia: Neq; me impediet eius Quirites inimicum edictum.
Papinianus de conditione furtiua, l. Parui refert: Nec me mouet, præſens homo fuerit nec'ne.
Caius de damno infecto, l. Si ædibus: Sed mouet me quòd ipſe meas ædes reficere poßim.

More maiorum, In morem.

More belluæ, More maiorũ, & In morem dicebant, addito quandoq; genitiuo: aliqui inepte, Modo & In modum dicunt. Vergilius:

–Perq; duas in morem fulminis arctos.

Ouidius:

–Eunt anni more fluentis aquæ.

Nemo.

Cvm, ut ſæpe iam dixi, nihil aliud ſit perfecta Latinitas, quàm perfectorum illorum uirorum autoritas, qua certo dicendi modo tanquam ſuo iure & pro arbitrio uſi ſunt: conſiderare atq; obſeruare maxime decet, quid & quo modo dixerint: Nemo quiſquam, Nemo homo, Non nemo, Nemo unus, Nemo unus uir, Quiſquã unus, Quiuis unus, Quiſquam omnium, Alter quiſquam, Vnus aliquis. *Quod rari poſt eos curauerunt, quare eorum uel ſcripta uel dicta merito laude carent.*

Nemo quiſquam, Nemo homo,
Homo quiſquam.

Terentius in Eunucho: O' populares, ecquis uiuit me hodie fortunatior? nemo hercle quiſquam.

Idem in Hecyra: Nemo quiſquam illorũ ad te uenit, quin ita præparet ſeſe.

Idem in Eunucho: Nemo homo eſt iam.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Victoria, cui nec deus nec homo quiſquam inuideat.

Non nemo.

Varro de Re ruſtica: Tõſas recentes eodem die perungũt uino & oleo, non nemo adiũcta cera alba & adipe ſuillo.

Cicero pro L. Muræna: Non nemo etiam in illo ſacrario reipub. in ipſa inquam curia non nemo hoſtis eſt.

Idem

Idem pro P. Sextio: Vel ut non nemo putaret.

Idem pro lege Manilia: Cum eſſet non nemo in ſenatu, qui diceret non oportere.

Idem pro L. Cornelio Balbo: Vt non nemo putaret.

Idem in Verrem: Nam quòd fortaſſe non nemo ueſtrum audierit iſtum à Syracuſanis publice laudari.

Hircius in Commentarijs: Non nemo culpæ eius imprudentiæq; aßignabat.

Nemo unus, & Nemo unus uir.

Cæſar in Comment. Ad neminem unum ſumma imperij.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Quia nemo unus ſatis dignus regno uiſus eſt.

Ibidem: Neminem unum eſſe, cuius opera putet rempublicam reſtitutam.

Ibidem: Vt nemo unus inde præcipuum quicquam gloriæ domum referret.

Ibidem: Haud dubie illa ætate, qua nulla uirtutum feracior fuit, nemo unus erat uir, quo magis innixa res Romana ſtaret.

Quiuis unus, Quiſquam unus, & Quiſquam omnium.

Cicero in Bruto: Quantum non quiuis unus è populo, ſed æſtimator doctus & intelligens poſſet.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Ne quiſquam unus malis artibus poſtea tam popularis eſſet.

Ibidem: Quia nondum in quenquam unum ſæuiebatur.

Ibidem: Cum multi magis fremerent, quàm quiſquã unus recuſare auderet.

Ibidem: Solertius quàm quiuis unus ex ijs, quos nominaui, caſtris locum caperet.

Idem de bello Macedo. Non modo quenquam unum elicuit ad

cuit ad ſuadendum, ſed ne fremitum quidem mouit.
Ibidem: Ne quem unum relinquerent.
Cicero in Verrem: An hoc dubitabit quiſquam omnium, quin is uenalem in Sicilia iuriſdictionem habuerit?

Alter quiſquam.

Plautus in Aſinaria: Neq; me Athenis eſt alter hodie quiſquam, cui credi recte æqueq; putent.

Vnus aliquis.

Vnus aliquis, uulgari propemodũ ſermone Romæ etiam nunc dicitur: qui modus loquendi magis apud uulgum, quàm apud eruditos remanſit.
Cicero in Antonium: Cur nunquam tam frequens ſenatus fuit, quòd unus aliquis tuam ſententiam ſecutus ſit?
Idem de Finibus bonorum & malorum: Vtilitati hominum pluſquam unius alicuius aut ſuæ conſulit.
Idem pro Cluentio: Vnum aliquem nominare.
Idem de prouin. conſularibus: Tanquam unum aliquem portum tutum & clauſum teneri.
Caius, ſi quis omiſſa, l. Cum hæreditas: Cum ab eo quoque peti poſſet, qui unam aliquam rem hæreditario nomine poßideat.

Negatio, Metuo ne non.

FRequenter etiam ueteres illi autores duas negatiuas clauſulas ſimul ponunt, & plerunq; cum uerbis Vereor, aut Timeo, aut Metuo coniungunt. Quem dicendi modum nulli pòſt minores conſiderauerunt, aut quod certè liquido conſtat, in ſuis ſcriptis raro uſurpauerunt.
Plaut. in Perſa: Ne non ſat eſſes leno, id metuebas miſer.
Idem in Caſina: Metuo ne non ſit ſurda.
Terentius in Adelp. Metuiſti hominum homo ſtultißime, ne non tibi iſtud fœneraret.

Idem

terſici iuſſero, credo uerendum erit mihi, ne nõ potius hoc omnes boni ſerius à me, quàm quiſquam crudelius, factum eſſe dicant. Horatius:

Sedit, qui timuit ne non ſuccederet.

Ouidius de Ponto:

An uereor ne non approbet illa Getes?

Titus Liuius de bello Macedonico: *Metuẽtes ne dilationem res non paterentur.*

Vlpianus de iure dotium, l. Si ergo: *Vereor ne non poßint dominij eius effici.*

Martianus eodem titulo, leg. Si mulier: *Vereor ne non ſit obligata.*

Idem de re militari, l. Officium: *Vereor tamẽ ſi quicquam promiſero, quod in uſum meum aut tuum fiat, ne modus in ea re non adhibeatur.*

Paulus de acquirẽdo rerum dominio, l. Bonæ fidei: *Verendum ne non ſit bonæ fidei poſſeſſor.*

Simpliciter poſita, ſine uerbo Metuo, Vereor, Timeo.

Cicero Attico: *Sed diligentius nobis eſt uidendum, ne diſtracti, pares eſſe aduerſario non poßimus.*

Idẽ pro Gn. Planco: *Hæc ſunt mihi tractanda iudices & modice, ne quid ipſe offendã cœtum: deniq; cũ reſpõdero criminibus, ne non tam innocentia reus ſua, quàm recordatione meorum temporum defenſus eſſe uideatur.*

Idem de Oratore: *Neq; eſſe periculum, qui leonẽ aut taurum pungat egregie, ne idem in multis alijs quadrupedibus facere non poßit.*

Idem de Fato: *Vide ne non eadem ſit illorum cauſa & Stoicorum.*

Idem M. Marcello: *Si iſta uita tibi cõmodior eſſe uidea-*

tur, cogitandum tamen ne tutior non ſit.

Ouidius de Arte:

Ne tanti noctes non putet eſſe tuas.

Idem de Ponto:

Mors faciet certe, ne ſim, cum uenerit, exul.
Ne non peccarim, mors quoq; non faciet.

Idem in Epiſtolis:

Quod potui renui, ne non inuita tenerer.

Vlpianus de receptis arbitris, l. Idem: Videndum eſt ne non ſit compromiſſum.

Paulus de ſtatu liberis, l. Cum hæres: Recte putant liberū fore, ne multi ad libertatem peruenire non poßint.

Nullo negotio.

Nullo negotio, hoc modo dicendi id ſignificatur, ac ſi diceremus, Sine difficultate.

Cic. Attico: Cato Siciliam tenere nullo negotio potuit.

Eidem: Cum id nullo negotio facere poßis.

Idem pro Roſcio: Quare hoc tu propter multitudinem ſicariorum nullo negotio facere potuiſti?

Non ires: pro, Ire non deberes.

Notandus & hic dicendi modus, Non ires, Non redderes: pro quo inepte dicitur, ire non deberes, reddere non deberes.

Plautus in Trinummo: Non ego illi argentum redderem? Reſpondetur, Non redderes, neq; de illo quicquam neq; emeres, neq; uenderes.

Ne plura, Ne multis, Ne longum faciam.

Ne plura, Ne multis, Ne longum faciā, Quid multis? modus loquēdi, ac ſi dicas: Ne dicam plura, ne multis tenea͂, quid multis opus eſt? ſed elegantius illa & breuius.

Cic. pro Cluentio: Ne multa, perquiritur à coactoribus, inuenitur

inuenitur ea ſerrula ad Stratonem perueniſſe.
Idem Caio Memmio: Si peccat, magis ineptijs quàm improbitate peccat, ſed ne plura.
Idem pro Cluentio: Ne *multis,* Diogenes *emitur.*
Idem Attico: Ne *multa, nihil me in illo itinere, præter cõſcientiam meam delectauit.*
Idem in Verrem: Ne *multa, locuturum ſe eſſe confirmat.*
Ibidem: Ne *multa, ſextertia decẽ me, inquit, dixi daturũ.*
Ibidem: Vndiq; *reclamatur, ne multa, iterũ iſte aliquanto põſt ad illos uenit.*
Ibidem: Ne *multa iudices, libertate quam uos ſocijs dediſtis, hac ille in acerbiſſimo ſupplicio miſerrimæ ſeruitutis abuſus eſt.*
Ibidem: Ne *multa, ipſum dicere adoleſcentem audiſtis.*
Ibidem: Ne *multa, iudices, ijs contumelijs ſcitote* Quintũ Lollium *coactum ad* Apronij *leges conditionesq; ueniſſe.*
Idem pro Cluentio: Et *ne longum ſit, omnium uicinorum ſummam eſſe in hunc beneuolentiam confirmamus.*
Horatius: Ne *longum faciam.*

Nihil ad Perſium.

N*ihil ad* Perſium, *modus hic dicendi multis in locis reperitur illo perfecto ſeculo uſitatus: id enim eſt ac ſi dicamus:* Nihil *ad comparationem* Perſij, *aut non eſt id cum* Perſio *comparandum.*
Terentius *in* Eunucho: At *nihil ad noſtram.*
Cicero de Oratore: Quem *cognouimus uirum bonum, & non illiteratum: ſed nihil ad* Perſium.

Nunquid Romam uelis, &c.

N*unquid* Romam *uelis?* Nunquid *me uis? modus eſt loquendi aqud ueteres, quem modum ſequentia ſecula omnino prætermiſerunt.* Nos *autem, apud quos*

 ferè

ferè Latinus ſermo reuiruit,nondum ad hos floſculos manus admouimus: At ſpero fore breui, ut ad priſcum candorem quàm proxime accedatur.

Plautus in Aulularia: Ibo igitur,parabo,nunquid me uis?
Idem in Trinummo: Nunquid uis? Reſpondetur: Cures tuam fidem.
Terẽtius in Eunucho: Rogo,nũquid uelit? Recte,inquit.
Idem in Adelphis: Nunquid uis,quin abeam?
Cicero Q. Ciceroni fratri: Me adhuc nemo rogauit,nunquid in Sardiniam uellem: te puto ſæpe habere, qui nunquid Romam uelis quærant.
Idem Att. Me expenſe ſua uilla nunquid uellem rogauit.
Eidem: Is me proficiſcentem Apameam proſecutus eſt, nec cum poſtea in caſtra ueniſſet, atque inde diſcederet, nunquid uellem rogauit.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Frequentia proſequẽtium rogantiumq; nunquid uellet.

Noctu,Interdiu.

Noctu,Interdiu,quod ferè omiſſum eſt, & omnes dicunt bonis alioqui uerbis,de nocte,in meridie.
Cæſar in Commentarijs: Pompeius clàm & noctu, Cæſar palàm atq; interdiu.
Cato de Re ruſtica: Marti Syluano in ſylua interdiu in capita ſingula boum uotum facito.

Nec caput,nec pedes habet.

Nec caput,nec pedes habet, modo hoc loquendi uulgaris etiam nunc ſermo Romanus frequenter utitur, cùm res intricata & impedita eſt,ut quò te uertas neſcias.
Cicero Curioni: Propter res tuas ita contractas, ut quemadmodum ſcribis,nec caput,nec pedes,equidem uellem uti pedes haberent,ut aliquando redires.

Nihil

Nihil mihi longius, Nihil propius, Nihil potius.

Nihil mihi longius, Nec quicquam mihi longius, Nihil fuit propius, Nihil fuit potius, modi ſunt loquendi maxime ediſcendi.
Plautus in Mili. Nihil fuit propius quàm ut perirem.
Cicero Rabirio Poſthumo: Nec mihi longius quicquam eſt iudices, quàm uidere hominum uultus.
Idem in Somnio Scipionis: Nihil mihi fuit potius quàm ut Maſiniſſam conuenirem.

Non idem tibi & mihi.

NOtandum eſt & hoc non uulgare dicendi genus, Nõ idẽ tibi & mihi, quod multi multo aliter proferunt. Nemo enim non dicit, Non idem tibi ſicut mihi: uel, Non idem tibi quod mihi.
Varro de lingua Latina: Et de ijs non eadem oratores & poëtæ.
Cicero de Fato: Vide ne non eadem ſit illorum cauſa & Stoicorum.
Salluſtius in Catilin. Non eadem uobis & illis neceſſitudo impendet.

Non habeo quod te accuſem.

NOn habeo quod accuſem ſenectutem, Non habeo quod te accuſem, Nihil habeo quod defendam: certo modo loquendi illius temporis elegantiſſime dicebatur: Minores hæc ut alia corruperunt.
Cicero de Senect. Non habeo quod accuſem ſenectutem.
Idem in epiſtola ad Cælium: Neque tamen adhuc habeo quod te accuſem.
Idem pro Tito Annio Milone: Nihil ſane id proſit Miloni, qui hoc fato natus eſt, ut ne ſe quidẽ ſeruare potuerit,

quin unà rempub. uoſq; ſeruaret: ſi id iure non poſſet, nihil habeo quod defendam.

Ne'ue hoc, ne'ue illud.

NE'ue hoc, ne'ue illud, *genus eſt dicendi perelegans: & ut eſt lõgo interuallo omiſſum, ita eſt ueluti poſtliminio repetendum.*

Cicero Lentulo: *Peto à te, ne id à me, ne'ue in hoc reo, ne'ue in alijs quæras.*

Idem de Oratore: *Vt ne'ue aſper eorum concurſus, ne'ue hiulcus ſit.*

Ibidẽ: *Vt ne'ue aſpere cõcurrant, ne'ue uaſtius diducãtur.*

Ne uiuam, &c.

NE *uiuam*, Ne *ualeam*, Ne *ſim ſaluus*, Peream, *Diſpeream*, Moriar, *Male mihi ſit: modi ſunt dicendi, cùm quid aſſeuerare, & ueluti quibuſdam precibus deuouere, aut ſacramento aliquo obteſtari contendimus.*

Cicero Attic. *Ne ſim ſaluus, ſi aliter ſcribo ac ſentio.*

Eidem: *Quid poteris, inquis, pro ijs dicere? ne uiuam, ſi ſcio.*

Idem Caio Fabio Gallo: *Sed ne uiuam, ſi tibi concedo, ut eius rei tu cupidior ſis quàm ego ſim.*

Eidem: *Moriar, ſi quiſquam me tenet præter te.*

Eidem: *Male mihi ſit, ſi unquam quicquam tam enitar.*

Idem Tironi: *Solicitat, ita uiuã, me tua mi Tiro ualetudo.*

Propertius:

Diſpeream, ſi quicquam aliud, quàm gloria, de te
Quæritur.

Nunc erat.

NVnc erat, *antiqui illi ſimul ponebant præſens cum præterito.* Ouidius *in epiſtola ad Vlyſſem:*

Nunc erat auxilijs illa tuenda patris.

Horatius

Horatius:

Nunc ſaliaribus ornare puluinar deorum
Tempus erat dapibus ſodales.

Cicero Attico: Nunc reus erat apud Craſſum diuitem Vectius de ui.

Eidem: Brutus erat in Veſide etiam nunc.

Nomen facere.

OBſeruaui item quid ſit Exigere, & Facere nomen, & Nomina deſecta, non idonea. Viſumq́; eſt mihi, Nomen & Nomina quandoq; pro debitoribus, quādoq; pro ipſo debito accipi. Facere autem nomina, id eſſe quod debitores comparare: quod diuerſis modis fiebat, pactis, uſuris uel promiſſis, menſtruis aut annuis fructibus. Pecunia enim, aut numerata ſeruabatur in arca, aut emptis agris uel mercibus, in nominibus collocabatur: ut infrà poſitæ autoritates melius declarabunt.

Cicero de Natura deorum: Aut tu illum fructu fallas, aut per literas auertas aliquod nomen, aut per ſeruulum percutias pauidum.

Idem Attico: Salaminos autem, hos enim poteram coërcere, adduxi, ut totum nomen uellent Scaptio ſoluere.

Idem pro L. Flacco: Hermippoq́; percontanti de nomine Faſiano.

Paulus de pignoratitia actione, l. Si conuenitur, ut nomen debitoris mei pignori tibi ſit, tuēda eſt à prætore hæc contentio: ut & te in exigenda pecunia, & debitor aduerſus me ſi cum eo experiar, tueatur: ergo ſi id nomen pecuniarum fuerit, exactam pecuniam tecum compenſabis.

Vlpianus de doli mali exceptione, l. Apud Celſum: Quòd ſi is cui pecunia debebatur, cū debitore decidit, & nomen eius uēdidit Seio, cui debitor mādauerat, ut nomē emeret.

Scæuola de legatis,l. Nomen debitoris in hæc uerba legauit: Titio hoc amplius dari uolo cētum aureos, quos mihi hæreditas C. Seij debet, aduerſus quos ei actionem mandari uolo, eiq; eorundem pignora tradi. Quæro, utrum hæredes tantum decem dare debeant, an omne debitum: hoc eſt, an & uſuras debeant mandare? Reſpondi, uideri uniuerſam eius nominis obligationem legatam.

Hemuleius de emptionibus,l. Si plus: Qui nomen quale fuit uendidit, duntaxat, ut ſit, non ut exigi aliquid poßit, & dolum præſtare cogitur.

Cinna de Catone: Mirati ſumus unicum magiſtrum, ſummum grammaticum, optimū poëtam, omnes ſoluere poſſe quæſtiones, unum difficile expedire nomen.

Facere nomina.

Cicero de Officijs: Hortos emit inſtructos, nomina facit, negotium conficit.

Idem Fabio Gallo: Tantum ex Arpinati ueneram, cum mihi à te literæ redditæ ſunt, ab eodemq; accepi Aniani literas, in quibus hoc inerat, liberalißimum nomina ſe facturum, cum ueniſſet qua ego uellem die.

Paulus de peculio,l. Ex facto: Plane ſi ex te pupilli nomina fecit, uel pecuniam in arca depoſuit, datur ei uendicatio nummorum.

Pomponius de peculio,l. Peculium: Si uero nomina ita fecerit dominus, ut quaſi debitorem ſe ſeruo faceret, cum debitor non eſſet, contrà puto.

Scæuola de fideicōmiſſarijs libertatibus, l. Thais: Stichus Archarius probāte domino nomina fecit, & rationes à domino ſcriptas exhibet, nec poſtea nomen ullum fecit.

Idem de legatis, lege, Nomē debitoris: Multos nouos debitores amplarum pecuniarum fecit. & ſubdit: Quæſitum

eſt, an

eſt, an huic filio, eorum nominũ quæ ipſe fecit, perceptio permittenda eſſet.
Papinianus de uſu & uſufructu, l. Vxori: *Non idem ſeruabitur in nominibus ab hærede factis.*

Exigere nomina.

Cicero in Verrem: Vt reperiretur pecunias ſumpſiſſe mutuas, nomina ſua excegiſſe.
Paulus de uſuris, l. Caius: Exigi ſolent etiam ſi omnia nomina idonea ſint.

Nomina ſimpliciter.

Cicero in Verrem: Ille clamare cum raperetur, nihil ſe miſerum feciſſe, pecuniam ſibi eſſe in nominibus numeratam, in præſentia non habere.
Idem in Topicis: Non ſi uxori uir legauit argentum omne quod ſuum eſſet, idcirco quæ in nominibus fuere, legata ſunt. Multum enim differt in arcá ne poſitum ſit argentum, an in tabulis debeatur.
Idem Attico: Nomina mea per deos expedi.

Horatius in Sermonibus:

Nomina ſectatur.

Idem in Epiſtolis:

Cautos nominibus certis expendere nummos.

Vlpia. de rebus eorum qui tutela, l. Magis puta: Quærere ergo debet an pecuniã pupillus habeat, uel in numerato, uel in nominibus, qui cõuenire poßint, uel in fructibus conditis, uel etiam in redituum ſpe atq; obuentionum.
Papinianus de adminiſtr. & periculo, l. Tutor: Siue curator nomina quæ iuſte putat non eſſe idonea.
Idem eodem tit. l. Tutores nominum paternorum periculum, quæ poſt pubertatem adoleſcentis idonea fuerant, præſtare cogendi non erunt.

Scæuola de adminiſtratione & periculo,l. Qui negotiationem: Duo millia potuerint à ſubſtantia hæreditatis ſeparare,& in nomina collocare neglexerint.
Idem de fundo inſtructo,l. Liberto: Ex nominibus debitorum elegit idonea nomina.
Africanus ad Senatuſcon.Velleianum,l.Tutor: Quòd parum idonea nomina debitorum uiderentur.
Modeſtinus,ſi certum petatur:Periculum nominũ ad eius cuius culpa factum probari poteſt,pertinet.
Scæuola de ſtatu libe.l. Sticho: Argentarius coactor cum penè totam fortunam in nominibus haberet.
Idem de fundo inſtructo,l.Liberto: Ex nominibus debitorum elegit idonea nomina.
Idem de Donation.l.Ad eum:Peculium tuum omne quicquid habes,tam in nominibus,quàm in rebus mouentibus, ſiue in numerato, me tibi concedere hac epiſtola mea manu ſcripta,notum tibi facio.
Papinianus de adminiſtr. rerum,l. Imperatores:Item reſcripſerunt, nominum, quæ deteriora facta ſunt tempore curatoris,periculum ad ipſum petinere.

Operam ludere.

QVis neget eſſe modũ loquendi, quo Latinitas tota cõtineatur? Nã quis eſſet,qui Operã ludere,dicere auderet,niſi prius patres illi Latinæ eloquentiæ ſic dixiſſent? Cum enim fruſtra aliquid fieri putabant,Operã ludimus,dicebant:quod imitatione dignum maxime eſt.
Plautus in Pſeudo. In pertuſum ingerimus dicta dolium, operam ludimus.
Terent.in Phorm.In illis fructus eſt,in his opera luditur.
Plautus in Caſina:Si me nunc ſuſpẽdam,operam luſerim, & præter operam reſtim ſumpti fecerim.

Os

Os.

OS, certo modo loquendi ab illis antiquis pro audacia & temeritate, quandoq; pro conſpectu ponitur.
Cicero in Oratore: Quod tandem os eſt illius patroni, qui ad eas cauſas ſine ulla ſententia iuris audet accedere?
Idem in Verrem: Os hominis, inſignemq́; impudentiam cognoſcite.
In Philippica quinta: Sed illud os, illam impuritatem.
In Philippica undecima: Audiſſet furentis introitũ Dolabellæ, uocem impuram, atq; os illud infame.
Idem pro C. Rabirio Poſthumo: Quod habent os? quam audaciam?
Salluſtius in Iugurth. Incedunt per ora ueſtra magnifice.
Cicero pro Gn. Planco: Quæ cum ita ſint, iam ſuccumbam Laterenſis iſti tuo ori nimio, in eo, in quo nihil poteſt eſſe nimium: quoniam ita tu uis, nimium me gratum eſſe concedam.

Operæ.

OPeræ in plurali, quod nuſquam ab alijs obſeruatum reperi, id eſſe uidetur quod ſectatores, aſſeclæ, clientes. Quæ res quo iudicari facilius queat, ut conſueui, infrà quæ collegi, locaui.
Cic. Q. fratri: Cũ omnia maledicta, uerſus etiã obſcœniſſimi in Clodiũ et Clodiã dicerẽtur: ille furẽs et exanguis, interrogabat ſuos in clamore ipſo, quis eſſet qui plebem fame necaret: Reſpondebãt operæ, Põpeius. & ſubdit: Factus eſt à noſtris impetus, fuga operarũ. et ſubdit: Itaq; ſe comparat, homines ex agris accerſit, operas autem ſuas Clodius confirmat, manus ad Quirinalia paratur.
Eidem: Operæ Clodianæ clamorem ſuſtulerunt.
Idem Attico: Operæ comparantur.

Eidem

Eidem: *Operæ Clodianæ pontes occuparant.*
Eidē: *Qui erant mecū,facile operas aditu prohibuerunt.*
Idem pro P. Sextio: *Erat enim mihi contentio, non cum uictore exercitu,ſed cum operis conductis,& ad rapiendam urbem concitatis.*
Idem pro P. Sylla: *Contra patrem tuum operas & manum comparaſſe.*
Idem qua ſenatui gratias agit poſt reditum ſuum: *Cum iiſdem operis ſuffragium ferentibus.*

Obtinere prouinciam.

OBtinere prouinciam, *modus dicendi,quo ſignificatur habere prouinciam ad tempus ad regendum, ut proconſul aut prætor, uel ut quæſtor, aut pro alio magiſtratu.*
Cicero in Verrem: *Iam antea in ſella ſedens prætor cum prouinciam Siciliam obtineret.*
In eundē: *Sic obtinui quæſturam in prouincia, ut omniū oculos in me unum coniectos arbitrarer.*
Idem pro L. Flacco: *Cum Aſiam prouinciam conſulari imperio obtineres.*
Idem pro Q. Ligario: *Interim P. Accius Varus,qui prætor Aſiam obtinuerat,Vticam uenit.*
Idem in Vatinium teſtem: *Cum quæſtor Macedoniam obtinebat.*
Idem pro M. Cælio: *Africam tum prætor ille obtinebat.*
Lentulus Ciceroni: *Et mihi dent negotium,ut Aſiam obtineam.*
T. Liuius ab Vrbe cond. *Galliam prouinciam obtinere.*

Obtingere autem prouinciam,eſt, cum ſortito prouincia regenda alicui comittebatur.
Cicero in Verrem: *Quæſtor ex ſenatuſconſulto prouinciam*

ciam ſortitus es, obtigit tibi conſularis.
Idem Attico: Aſiam Quinto ſuauiſsimo fratri obtigiſſe audiſti.

Ob.

EVelli ex intimis latebris, modò coniunctionis, modò præpoſitionis particulæ Ob, candidiſsimum ſenſum: non enim uulgatum illum, aut palàm poſitum, quod propter ſignificat, uerum id quod circum uel ante aut contra oſtendat, atque ita ante, ut ſermoni interponatur ueſut obex quidam, & interiaceat: ut obſidere urbem, id eſt, circunſedere.

Plautus in Milite: Nunc demũ experior ob oculos caligi nem prius mihi obtigiſſe.
Ibidem: Nam ille qui lanam ob oculum habebat, nauta non erat.
Idem in Truculento: Irata eſt, quia ſcortum ob oculos ad duxerit.
Cicero pro P. Sextio: Aut ego illas res tantas, in tanta improborum multitudine cum gerebam, non mihi mors, nõ exilium ob oculos uerſabantur?
Idem de Finibus bonorum & malorum: Cuius incola Sophocles ob oculos uerſabatur.
T. Liuius ab Vrbe cond. Fœda mors ob oculos erat.
Ibidem. Vt mors ob oculos omnium eſſet.

Vergilius:

Cunctus ob Italiam terrarum clauditur orbis.

Plautus in Aulularia: Dum it dormitum, follem obſtringit ob gulam.

Inde obire prouinciam, obire fundos, obire ſacra dicitur.

Cicero in Verrem: Ego Siciliam totam quinquaginta diebus

bus ſic obij.

Idẽ de Oratore: *Iudicia priuata magnarum rerũ obire.*

Ibidem: *Cui noſtrum non licet fundos noſtros obire?*

Vergilius:

Ducunt exortem Aeneæ, quem fulua leonis
Pellis obit totum.

Cicero in Verrem: *Nam æſtate ſumma, quo tempore cæteri prætores obire prouinciam & concurſare conſueuerunt.*

Ibid. *Cum uerò æſtas ſumma eſſe iam cœperat, quod tempus omnes iam ſemper Siciliæ prætores in itineribus con ſumere cõſueuerunt, propterea quòd tum putant obeundam eſſe maxime prouinciam, cum in areis frumenta ſunt.*

Idem pro lege Manilia: *Cum ita clauſa erãt nobis omnia maria, ut neque priuatam rem maritimam, neq; publicam iam obire poſſemus.*

T. Li. ab Vrbe cõd. *Quanquã ipſe plurima ſacra obibat.*

Ibidem: *Munus uigiliarum obibant.*

Ibidem: *Quia duo cõſules obire tot ſimul bella nequirẽt.*

Ibid. *Ne ad omnia ſimul adire, & obire unus non poßit.*

Ibidem: *Haud grauate omnia obeundo.*

Cicero de Amicitia: *Qui diligẽtißime ſemper illum diem, illudq; munus ſolitus es obire.*

Pro lege Agraria: *Qui rerum priuatarum cauſa legationes liberas obeunt.*

Ibidẽ: *Hæreditatũ obeundarum cauſa.* Vergilius:
—Magnas obeuntia terras Tot maria intraui.

Cæſar in Comment. *Omnia per ſe obire, & quid quoquo loco faciendum eſſet, prouidere non poſſet.*

De particula Ob pro contra.

Plautus in Sticho: *Tranquillam uiam concinna: Si rex obſtab*

obſtabit,regem peruertito ipſum.

Ibidem:Si tibi nulla ægritudo eſt animo obuiam.

Offendere.

OFfendere, interdum idem eſt quod incurrere: Vnde Offenſiones pedum,quas Auguſtus Cæſar ut dirum & mali ominis abhorrebat.

Plautus in Curculione: Ne quem in curſu capite, aut cubito,aut pectore offendam,aut genu.

Cicero Marco Varroni: Quis eſt tam lynceus, qui tantis tenebris nihil offendat,nuſquam incurrat?

Idem Lentulo:Si cecidiſſet ut uolumus et optamus,omnes te ſapienter & fortiter:ſin aliquid eſſet offenſum,eoſdem illos & cupide,& temere feciſſe dicturos.

Idem in Verr:Si tantulum offenſum,titubatumq; ſit.

Ouidius in Epiſtolis:

Cum foribus uelles ad Troiam exire paternis,
Pes tuus offenſus limine ſigna dedit.

Idem de Faſtis:

Creditur offenſo procubuiſſe pede.

Tibullus:

Te canit agricola,è magna cum uenerit urbe
Serus,inoffenſum rettuleritq; pedem.

Idem Tibullus;

Offenſum in porta ſigna dediſſe pedem.

Vitruuius: Si ad aſciam offenderint calculi, non erit calx temperata.

Plautus in Penulo:Quemq; uiſco offenderant.

T.Liu.ab Vrb.cond.Miles offenſo ſcuto præbuit ſonitũ.

Cic.pro Cluentio:Qui bis apud eos iudices offendiſſet.

Opes.

OPes à bonis illis autoribus poſitas non ſolum pro diuitijs

diuitijs, uerumetiam pro potentia, quæ conſtat ex amicis, clientelis, propinquis, populari fauore, infrà planè colliges.

Cic. de Officijs: Exiſtuntq; *in repub. plerunq; largitores & factioſi, ut opes quàm maximas conſequantur, ut ſint potius ſuperiores ui, quàm iuſtitia pares.*

Idem de Amicitia: *Diuitiæ ut utare, opes ut colare, honores ut laudere.*

Ibidem: *Sic multorum opes præpotentium excludunt amicitias fideles.*

Idem pro Cluentio: *Sylla maximis opibus, cognatis, affinibus.*

Idem Attico: *Tamen firma munitur quædam nobis ad retinendas opes noſtras tuta (ut ſpero) uia.*

Idem Publio Quintio: *Vt P. Quintius, cui tenues opes, nullæ facultates, exiguæ amicorum copiæ ſunt, cum aduerſario gratioſiſsimo contendat.*

Idem ad equites Romanos: *Et ſingulorum opes ſæpe ſunt tenues.*

Idē pro L. Mur. *Vt eius opes atq; ingeniū præſidio, multis etiam alieniſsimis, uix cuiquam inimicus eſſe deberet.*

Optimus maximus.

O*ptimus maximus, non ſolum de Deo dicitur, ſed de fundo, agro, domo & alijs.*

Celſus de contrahenda emptione: *Cum uenderes fundum, non dixiſti, ut optimus maximusq; eſt.*

Hemuleius de empt. l. Quoad ſeruitutes: *Niſi ut optimus maximusq; eſſet, traditus fuerit fundus.*

Paulus de lega. l. Si mihi: *Vt optimi maximiq; ſunt.*

Idem de fundo inſtructo, l. Fundo legato: *Vt optimus maximusq; eſt.*

Perpetuus.

QVàm multi in nomine Perpetuum, & uerbo Perpetuo errauerunt, proprietatem, quæ in dicendi bonorum autorum modo conſiſtit, ignorantes? Eſt enim Perpetuum inter cætera, quod ſolidum, non conciſum in fruſta, ſed continuatum, non interruptũ, aut temporis ſpatio intermiſſum. Et eodem ſenſu Perpetuare dicitur, id eſt, ſine intermißione continuare, uti infrà late oſtendetur.

Plautus in Rudēte: Iactate exemplis plurimis miſere perpetuam noctem.

Idem in Mercatore: Siquidem iſti dicto ſolida & perpetua eſt fides.

Terentius in Hecyra: Cum milite Corinthũ hinc ſum profecta inhumaniſsimo: biēnium ibi perpetuum miſera illum pertuli.

Ibidem: O fortuna, ut nunquam es perpetuo bona.

Cicero in Verrem: Vna lata uia perpetua.

Idem ad Atticum: Clodium præſentem fregi in ſenatu, cũ oratione perpetua pleniſsima grauitatis, tum altercatione.

Cato in Re ruſtica: Vltro citroq; ſulcos ꝑpetuos ducito.

Cæſar in Commentarijs: Erant perpetuæ paludes.

Ibidem: Trabes perpetuæ collocantur.

Ibidem: Palus perpetua intercedebat.

Ibidem: Perpetuæ foſſæ quinos altæ pedes ducebantur.

Ibidem: Pro uetere ac perpetua in me fide.

Cicero pro lege Manilia: Quod ut illi proprium ac perpetuum ſit.

Idem pro Gn. Planco: Ego uero ſi cum illorum impiorum ferro & manu concidiſſem, in perpetuum reſpub. ciuile præſidium ſalutis ſuæ perdidiſſet.

Idem in Catilinam:Ignem Veſtæ perpetuum ac ſempiternum. *Vergilius:*

Paſcunt perpetuo tergo bouis. *Idem:*
Perpetuis ſoliti patres conſidere menſis.

Idem:

Sola'ne perpetua mœrens carpere iuuenta?

Ouidius in Ibin:

Dij tibi dent,nudosq́; lares,inopemq́; ſenectam,
Et longas hyemes,perpetuamq́; ſitim.

Idem de Ponto:

Sic mea perpetuis liqueſcunt pectora curis.

Catullus:

Iucundum mea uita mihi proponis amorem,
Hunc noſtrum inter nos,perpetuumq́; fore.

Vitruuius: Dum in craßitudine perpetuæ taleæ oleaginæ uſtulatæ quàm creberrime inſtruantur.
Idem:Quæratur ſolum,ſi ſit perpetuo ſolidum.
Idem: Sin autem ualles erunt perpetuæ, in declinato loco curſus dirigentur.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Saltus perpetuis montibus inter ſe iuncti.
Ibidem: Modo ſit perpetuus huius qua uiuimus, pacis amor.
Idem de bello Macedonico:Perpetuis orationibus die abſumpto.
Paulus de ſeruitutibus ruſticorum prædiorum,l. Si uia: Si lacus perpetuus in tuo fundo eſt: nauigãdi quoq; ſeruitus, ut perueniatur ad fundum uicinum,imponi poteſt.
Idem: Quod cuiuſq; uniuerſitatis nomine,l. Item eorum: Niſi lex municipij uel perpetua conſuetudo prohibeat.
Vlpianus,ſoluto matrimonio,l.Si cum dotem: Et ſiquidẽ

inter

interuallum furor habeat, uel perpetuus quidã morbus eſt.

Perpetuare.

Plautus in Pſeudolo: Non eſt iuſtus amator, niſi qui perpetuat data.

Cicero de Oratore: Vt ſi cui ſit infinitus ſpiritus datus, tamen eum perpetuare uerba nolimus.

Idem pro Publio Sylla: Semper Cæcilius in calamitate fratris ſui iudicum poteſtatem perpetuandam, legis acerbitatem mitigandam putauit.

Præſtare culpam, dolum, & huiuſmodi.

CVm legiſſem uarijs in locis in Cicerone, apud iuriſcõſultos, et autores alios, penes quos uidetur quodammodo Latinæ linguæ proprietas reſediſſe, Præſtare culpam, dolum, uim, caſum, uitiũ, & alia huiuſmodi: & quaſi cæcutiẽtibus oculis quid eo modo dicendi ſignificaretur, hallucinarer: contuliſſemq; ſimul plura loca ex ijs, quo id melius internoſcerem: uiſum eſt mihi id eſſe Præſtare culpam, uitium, & cætera id genus, quod ad culpam teneri. Et ut ſignificantius dicã, id mihi uidetur Culpam præſtare, quod ſtare pro culpa: uti clarius ex ijs quas ſubieci, autoritatibus demonſtratur.

Cicero in epiſtola C. Torquato: Simus igitur ea mente, quam ratio & ueritas præſcribit: ut nihil in uita à nobis præſtandum præter culpam putemus.

Idem de Oratore: Perge uero Craſſe, inquit Mutius, iſtam enim culpam, quam uereris, ego præſtabo.

Ibidem: Defendebamus quicquid fuiſſet incõmodi in mancipio, id ſi uenditor ſciſſet, neque declaraſſet, præſtare debere.

Ibidem: Demonſtrare grauiſſimis uerbis, multos ſæpe im-

petus populi non iniuſtos eſſe, quos præſtare nemo poſsit.
Idē Papyrio Pæto: *Sic uideo philoſophis placuiſſe iis, qui uulgo ſoli uidentur uim uirtutis tenere: nihil eſſe ſapientis præſtare, niſi culpam: qua mihi uideor dupliciter carere.*
Idem in Topicis: *Omnibus eſt ius, parietem directū ad parietem communem adiungere ſolidum uel fornicatum. At ſi quis in pariete communi damni infecti promiſerit, non debebit præſtare quod fornix uitij fecerit.*
Idem pro Publio Sextio: *Ea cōditione geſſeram, ut meum factum ſemper omnes præſtare, tueriq; deberent.*
Idem ad Q. fratrem: *Quos uero, aut ex domeſticis cōiunctionibus, aut ex neceſſarijs apparitionibus tecum eſſe uoluiſti, qui quaſi ex cohorte prætoris appellari ſolent, horum non modo facta, ſed etiam dicta omnia præſtanda nobis ſunt.*
Idem de Officijs: *Si autem dictum non omne præſtandum eſt, quod dictum non eſt, id præſtandum putas?*
Cæſar in Commētarijs: *Neq; periculum præſtare eorum, ſed totam rem ad Pompeium reijcere.*
Cicero de Offic. *Nam cum ex XII. Tabulis ſatis eſſet ea præſtare, quæ eſſent lingua nuncupata, quæ qui inficiatus eſſet, dupli pœnam ſubiret: à iuriſconſultis etiam reticentiæ pœna eſt conſtituta. Quicquid enim eſt in prædio uitij, id ſtatuerunt ſi uenditor ſciret, niſi nominatim dictum eſſet, præſtari oportere. & ſubdit: Cum in uendendo rem eam ſciſſet, & non pronunciaſſet emptori, damnum præſtari oportere.*
Papinianus de rei uendicatione, l. Si nauis: *Periculum nauis poſſeſſor petitori præſtare non debet.*
Idem de adminiſtratione & periculo, l. Tutores: *Nominū paternorum periculum præſtare cogendi non erunt.*

Idem

Idem eodem titulo,& eadem lege: Victus,præteriti temporis periculum præſtabit.

Vlpianus,nautæ,caupones,&c.l.Si quis:Factum non ſolum nautarum præſtare debere,ſed & uectorum.

Idem de tutelis,l.Si filius familias:Aequum eſt,ut eũ duntaxat dolum pater præſtet, qui commiſſus eſt ante emancipationem filij.

Idem de Magiſtratibus,l.In ordinem: Non enim debent magiſtratus futuros caſus & fortunã præſtare pupillo.

Idem de legatis primo,l.Quid ergo: Sed ſi animal legatũ occiderit,puto teneri, non ut carnem præſtet, uel cætera, ſed ut præſtet precium.

Pompeius de negocijs geſtis,l. Si negociũ abſentis,et ignorantis geras,& culpam,& dolũ præſtare debes. Sed Proculus ait,Interdum & caſum præſtare debet.

Pomponius ſoluto matrimonio,l. Si mora per mulierẽ fuerit,quo minus dotem recipiat, dolum malum dũtaxat in ea re,non etiam culpam maritus præſtare debet.

Idem in eodem tit.l.In partẽ: Dolum & culpã in eo peculio uel acquirẽdo, uel cõſeruando maritus præſtare debet.

Idem eodem titulo,l.Etiam: Licet in dotalibus rebus nõ ſolum dolum,ſed & culpam maritus præſtet:cũ tamen quæritur in iudicio de dote,an facere poßit,dolus duntaxat cõprehenditur.

Paulus eodem,l.Si filiofamiliâs:Si poſt diuortium res dotales deteriores factæ ſint,& uir in reddenda dote morã fecerit,omni modo detrimentum ipſe præſtabit.

Idẽ de fideiuſſoribus,l.Hæres: Eius qui non iure tutor uel curator datus,adminiſtrationi ſe non immiſcuit,dolum & culpam præſtare non debet.

Iabolenus eodem titulo,l.In ijs rebus,quas præter numera

tam pecuniam doti uir habet, dolum malum et culpã præſtare eum oportere Seruius ait.

Vlpianus legati & conducti, l. Ex cõducto: Seruius omnẽ uim, cui reſiſti non poteſt, dominum colono præſtare debere ait, utputa fluminum, graculorum, ſturnorũ, & ſi quid ſimile acciderit.

Præ.

PRæpoſitio Præ, elegantiſſimè à bonis illis autoribus ponitur, cùm comparationem quandam inducit: ut, Præ nobis beatus uideris, id eſt, plus nobis beatus. Aliquando tamen ad comparationem, ut aliqui etiã dixerunt. Plautus & Terentius præpoſitionẽ hanc, Præ, componunt cũ Quàm, quandoq; cum Vt, ut clarius infrà uidebitur.

Plaut. in Aulularia: Sed hoc etiam pulchrum eſt præ quàm ubi ſumptus petunt.

Idem in Moſtellaria: Video te nihili pendere omnes homines præ Philolache.

Idem in Sticho: Iuniores omnes relictas habeo præ quod tu nolis.

Idem in Milite: Qui non ſum dignus præ te, qui figam palum in parietem.

Ibidem: Præ illius forma quaſi ſpernas tuam.

Ibidem: Nihil hercle hoc quidem præ ut alia dicam.

Idem in Menæhmis: Modeſtior nũc quidem eſt de uerbis, præ ut dudum fuit.

Idem in Mercatore: Pentheum diripuiſſe aiunt Bacchas, nugas maxime fuiſſe credo, præ ut quo pacto ego diuerſus diſtrahor.

Ibidem: Sanus ſi ſim, præ te medicum mihi expetam.

Terentius in Eunuch. Hic ego illum contempſi præ me.

Ibidem: Qui ſi occeperit amare, ludum iocumq; fuiſſe alterum

terum dices illum, præ ut huius rabies quæ dabit.

Idem in Adelphis: *Omnia poſtponenda putauit præ meo commodo.*

Ibidem: *Atq; huic aliquid paululum præ manu dederis.*

Cicero Seruio Sulpitio: *Non tu quidem uacuus moleſtijs, ſed præ nobis beatus.*

Idem in Verrem: *Omnium minas atq; omnia pericula præ ſalute ſua leuia duxerunt.*

Ibidem: *Vt ipſe conſului hac cauſa præ me nimis, etiam ſi fieri poßit, quàm priuatus eſſe uideatur.*

Ibid. *Atq; ut intelligatis ab iſto præ lucro, prædáq; præſenti, uectigalium, nec poſteritatis habitam eſſe rationem.*

Idem in Rullum: *Quæ ſi in illo minima fuiſſent, tamē præ tuis facultatibus maxima putarentur.*

Idem in Bruto: *Iſq; ſe ita putat Atticū, ut uiros illos præ ſe penè agreſtes putet.*

Cæſar in Cōmentarijs: *Quòd omnibus Gallis præ magnitudine corporum ſuorum breuitas noſtra contemptui eſt.*

Horatius:

Cuncta'ne præ campo & Tiberino flumine ſordent?

Titus Liuius ab Vrbe condita: *Qui omnia præ diuitijs humana ſpernunt.*

Idem de bello Macedonico: *Sed quid iſta præ ijs, quæ à te tuiſq; quotidie alia ſuper alia facinora eduntur?*

Præiudicare.

PRæiudicare, apud eos, qui nouum, non antiquum dicendi modum inſcite ſectantur, eſt id quod damnum aut iacturam dare: ueluti ſi dicant, ut ſolent: In hac re mihi ualde præiudicatur: aut, Hoc non ſine meo præiudicio fieri poteſt. Qui modus dicendi, quàm procul abſit ab uera elegātiáq; Latinitate, infrà perſpicietur. Nam Præiu-

dicare, eſt aliquem exemplo alieni iudicij damnare. Hoc *enim, Iudicium à* Præiudicio *differt: Iudicium eſt, quod ex cauſa ipſa fit:* Præiudicium *autem, quod iudicibus exemplum poſtea præbet ad iudicãdum in eadẽ cauſa, uel paribus cauſis, uti clarè in oratione Ciceronis pro Cluẽtio colligitur: qui duobus præiudicijs, uno in Scamandrum, altero in Fabricium eadem ueneficij cauſa factis, Oppianicum damnatum eſſe demonſtrat.*

Cicero pro Cluentio: *Cum Oppianicum iam perditum & duobus iugulatum præiudicijs uideret.*

Ibidem: *Tum deniq;, cũ duobus proximis præiudicijs condemnatus eſſet.*

Ibidem: *Niſi quæ præiudicia de eo facta eſſe conſtarent.*

Ibidem: *Deinde ea de eo præiudicia eſſe facta ab ipſis iudicibus, à quibus condemnatus eſt: ut nõ modo ab eiſdem, ſed ne ab alijs quidem ullis abſolui ullo modo poſſet.*

Ibidem: *Cognoſcite nunc ita reum citatum eſſe illum, ut re ſemel atque iterum præiudicata, condemnatus in iudicium uenerit.*

Ibidem: *Et qui cæteros nullo præiudicio facto, tamen ex ipſa cauſa condemnaſſent.*

Ibidem: *Cum is duobus præiudicijs iam damnatus eſſet.*

Ibidem: *Patefactũ eſt illo iudicio reũ condemnari, præſertim ab ijſdem iudicibus, qui duo præiudicia feciſſent.*

Idem pro L. Muræna: *Si exiſtimabit iudicium accuſatoris in reum pro aliquo præiudicio ualere oportere.*

Idem de Arte rhetorica: *Satis'ne cauſæ ſit, quare cum de ea iudicetur, de aliquo maiore maleficio, de quo iudicium comparatum ſit, præiudicetur.*

Idem in Verrem: *De quo non præiudicium, ſed plane iudicium iam factum putatur.*

Ibidem: Hoc miror, qui de hoc homine præiudicium uoluerit fieri, per recuperatores de hoc ipſo non modo præiudicârit, uerum grauiſsime & uehementiſsime iudicârit.
M. Brutus Ciceroni: Quod enim nõdum ſenatus cenſuit, nec populus Romanus iuſsit, id arroganter non præiudico, neq; reuoco ad arbitrium meum.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Præiudicium iam de reis, et à ſenatu & à populo Romano, & ab ipſorum collegis factum eſſe.

Proximus & Vicinus.

NVlli dubium eſt, quin inter Proximum & Vicinum differentia ſit, licet prima facie uideâtur idem: Nam qui Vicinus eſt, Proximus certe uideri poteſt: & contrà, qui Proximus, eſſe idem qui Vicinus. Eſt tamen Proximus is, quem nemo antecedit, & quo nemo uicinior eſt. Vicinus autem proximus, & idem non proximus eſſe poteſt. Sed ea duo nomina coniuncta antiquo modo dicendi, quo diſcrimen internoſceretur, elegantiſsime repeeriuntur.
Vlpianus de ſuis et legitimis hæredibus, l. Is eſt proximus, quem nemo antecedit: & is ultimus, quem nemo ſequitur.
Plautus in Mercatore: Tuus amicus & ſodalis, ſimul uicinus proximus.
Terentius in Hecyra: Deſpondet ei gnatam huius uicini proximi.
Cicero Attico: C. Arrius proximus eſt uicinus, imò ille quidem iam contubernalis.
Eidem: C. Albanus proximus eſt uicinus.
Idem de Officijs: Quærit ex proximo uicino, num feriæ quædam piſcatorum eſſent, quòd eos nullos uideret. Nullæ, quod ſciam, ille inquit.

Iabolenus,locati & conducti:Qui domum habebat,areã iunctam ei domui uicino proximo locauerat.
Paulus de noui operis nunciatione,l.Non ſolum proximo uicino,ſed ſuperioribus.

Pertinere.

PErtinere non ſemper imperſonale eſt,nec eodẽ ſignificato: Nam Pertineo reperitur apud illos ueteres, ſignificans id quod pertingo,peruenio,contingo.
Cicero de Natura deorum: Paulo ſuprà quàm ad linguã ſtomachus annectitur,eaq́; ad pulmones uſq; pertinent.
Ibidem: Ad eaſdẽ partes iecoris confluunt,ad quas omnes eius uiæ pertinent.
Ibidem: À corde autem in totum corpus diſtribuitur per uenas admodũ multas,in oẽs partes corporis pertinentes.
Idem pro Muræna: Latius patet illius ſceleris contagio, quàm quiſquam putat,& ad plures pertinet.
Idem de Officijs: Quòd eorum adminiſtratio latiſsime pateat,ad plurimosq́; pertineat.
Cæſar in Commentarijs: À finibus Treuirorum ad Neruios pertinent.
Ibidem: Equites barbaris omnibus,qui ad Oceanum pertinent,ab Afranio imperantur.
Idem: Belgæ ab extremis Galliæ finibus oriũtur, pertinẽt ad inferiorem partem fluminis Rheni.
Ibidem: Aquitania à Garumna flumine ad Pyrenæos montes,& eam partem Oceani quæ ad Hiſpaniã uergit, pertinet.
Idem: Neq; noſtri longius,quàm quæ ad finẽ porrecta,ac aperta loca pertinebant,cedentes inſequi auderent.
Idem: Veragrosq́; miſit, qui à finibus Allobrogũ & lacu Lemãno et flumine Rhodano, ad ſummas Alpes pertinẽt.

Idem: Syluam eſſe ibi infinita magnitudine, quæ appellatur Bacenis, *ac longe introrſus pertinere.*

Hircius in Commentarijs: Atq; id iugum, quod trans paludem penè ad hoſtium caſtra pertineret, mediocri ualle à caſtris eorum interciſum animaduerteret, pontibus palude conſtrata, legiones traducit.

Titus Liuius de bello Punico: Hi mores eáq; charitas patriæ per omnes ordines uelut tenore uno pertinebat.

Idem de bello Maced. Agros ad mare pertinentes euaſtat.

Vlpianus de fonte deducẽdo, l. Prætor: Quod ait Prætor, pertinet: hoc ſignificat quod ex ædibus eius in tuas ædes pertinet, hoc eſt, dirigitur, extenditur, peruenit.

Hircius in Commentarijs: Alexandria eſt fere tota ſubfoſſa, ſpecusq; habet ad Nilum pertinentes.

Cæſar in Commentarijs: Omnia flumina atq; omnes riuos qui ad mare pertinebant, Cæſar auerterat.

Ibidem: Ad earum partem munitionum ducit, quæ pertinebant ad mare.

Ibidẽ: Quam pertingere à caſtris ad flumen ſuprà demonſtrauimus.

Ibidem: Hæc ſyluam quandam contingebant.

Præcipito.

VErbo *Præcipito, ueteres illi laudatiſſimi utebantur, præcipuè cum de ſideribus, uel tẽporibus mentio incidebat: quod cùm nonnulli minus obſeruaſſent, Præcipitare actiuum, pro uerbo paſſiuo poſitũ eſſe ſuſpicati ſunt. Modus enim loquendi eos latuit, qui pro grammatica & ratione apud eos autores, & in eo uerbo, & alijs frequenter uſurpatur.*

Cicero in Oratore: His autem de rebus ſol me ille admonuit, ut breuior eſſem: qui ipſe iam præcipitans, me

quoq;

quoq; hæc præcipitem penè euoluere coëgit.
Cæſar in Commentarijs: *Multi iam menſes tranſierant et hyems iam præcipitauerat.* *Vergilius:*
—Et iam nox humida cœlo
Præcipitat.

Præuertere,Præuerti,Anteuertere.

PRæuertere,Præuerti,Anteuertere, nō id ſignificant, quod præcedere,ut aliqui uolunt:ſed id quod præponere,præuenire : ſed non ſuo, imò potius præpoſtero ac peruerſo ordine:id eſt,ut quod erat in animo,ut poſteà fieret, fiat anteà:et cōtrà,qđ antè erat faciendū,poſtea fiat. Sed id quoq; præcipuè notandum eſt,datiuum poſt ſe plerunque trahere,ac deponens idem uerbum etiam fieri.
Plautus in Milite:Iam nos iſti rei præuertemur.
Ibidem:Igitur id quod agitur,nunc hoc primum præuerti decet.
Idem in Mercatore:Mandatis rebus præuerti uolo.
Ididē:Abige abs te laßitudinē,caue pigritiæ præuertier.
Idem in Captiuis:Certum eſt hoc principium præuertier.
Ibidem:Pol mœrores mihi anteuertunt gaudijs.
Ibidem:Ei rei primum præuerti uolo.
Idem in Pſeud.Sed cum pietatem uideo amori tuo præuertere,omnes tibi patres ſunt.
Ibidem:Hoc præuertat principio. illa omnia miſſa habeo, quæ antea agere occepi.
Idem in Perſa:Stultitia eſt, ſi cui bene eſſe licet,cum præuerti litibus:poſterius iſta hæc te magis agere par eſt.
Idem in Ciſtellaria:Præuerti hoc certum eſt rebus alijs omnibus.
Idem in Mercatore Sæpe ex te audiui pater,mandatæ rei omnes ſapientes primum præuerti decet.

Idem

Idem in Bacchidibus: Rebus alijs anteuertãt Bacchis, quæ mandas nubi.
Idem in Caſina: Omnibus rebus ego amorem credo & nitoribus nitidis anteuenire.
Cicero de Diuinatione: Si uacas animo, neq; habes aliquid quod huic ſermoni præuertendum putes.
Ibidem: Atq; idipſum, cum tecum agere conarer, Fannius anteuertit.

Horatius cum uellet notare, uitia amicarum corrumpere amatores, dixit: Illuc præuertamur: ac ſi dixiſſet, prius erat notandum, amatores decipere amicas, ſed præpoſtere dicam de uitijs amicarum. Ait enim:

Illuc præuertamur, amatorem quòd amicæ
Turpia decipiunt cæcum uitia. aut etiam ipſa hæc
Delectant.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Nec poſſe cum hoſtes propè ad portas eſſent, bello præuertiſſe quicquam.
Ibidem: Aegre impetratum à tribunis, ut bellum præuerti ſinerent
Ibidem: Nec rem aliam præuerti cenſere.
Idẽ de bello Punico: Aut morte uoluntaria, aut fuga præuerterent metum ſuppliciorum.
Idem ab Vrbe condita: Conati noui cõſules omnibus eam rem præuerti.
Ibidem; Si Punicum Romano præuertiſſet bellum.
Idem de bello Macedonico: Aliud in præſentia, quod magis inſtaret, præuertendum ſibi eſſe duxit.
Ibidem: Præuertendos animos à ſuſpicione talium conſiliorum ratus.

Ponere in lucro, & in lucris.

Ponere in lucro, modus hic loquendi tum dicebatur, cum

cum aliquid boni præter ſpem eueniebat.

Cicero pro L. Flacco: *Quieſcant igitur, & me hoc in lucro ponere, atq; aliud agere patiantur.*

Paruo negocio, Nullo negocio.

PAruo negocio, nullo negocio, *modus loquēdi illorum fœlicium temporum, id ſignificat quod imperiti, ſparuo labore, nullo labore dicunt.*

Cic. Attico: *Cato qui Siciliā tenere nullo negocio potuit.*

Pro tempore, Pro re, Pro loco.

PRo tempore, *Pro re, Pro loco, ſignificat quod inepte dicunt, Pro qualitate temporis, rei, loci. Modi ſunt loquendi doctiſsimi illius ſeculi.*

Cæſar in Comment. *Conſilium pro tempore & pro re caperet.* Vergilius in Bucolicis:

Nunc te marmoreum pro tempore fecimus.

Salluſtius in Iugur. *Pro tempore benigne reſpondit.*

Ibidem: *Deinde ipſe pro re ac loco paulatim procedere.*

Cicero Attico: *Nam pro malis recte habebat.*

Salluſtius in Iugurthin. *Quòd ſinguli pro opibus, quiſque quàm plurimas uxores, denas alij, alij plures habeant.*

Deprecandi modus Per fortunas, Per caput, Per fidem, Per deos, Per homines.

PEr fortunas, *per fidem, per deos, per homines, modus eſt deprecandi elegantiſsimus, à literatis celebratus, ab alijs neglectus.*

Plaut. in Menæch. *Per ego uobis deos atq; homines dico.*

Ibidem: *Per ego te hæc genua obteſtor.*

Terentius: *Per ego te deos oro, ne illi animum inducas.*

Cicero Attico: *Per fortunas, quoniam Romæ manes, primum illud perfice.*

Eidem:

Eidem: Subueni igitur per deos, idq́; quàm primum.
Eidem: Ne prouincia nobis prorogetur, per fortunas dũ ades, quicquid prouideri poteſt prouide.
Eidem: Sed propera per deos, ſcis quantum ſit in temporibus, quantum in celeritate.
Eidem: Per fortunas, & omnem tuum amorem, quo me es complexus, omnemq́; tuam prudẽtiam, quam mehercle in omni genere iudico ſingularem, confer te ad eam curam, ut de omni ſtatu meo cogites.
Eidem: Ad quæ recuperanda per fortunas, incũbe ut facis.
Idem Terentiæ: Per fortunas etiam atq; etiã uide, ne puerum perditum perdamus.
Titus Liuius de bello Punico: Per ego te, inquit, fili, quæcunque iura liberos iungunt parentibus, precor quæſoq́;.

Pars, Pro uirili parte, Pro uirili.

PRo mea parte, Pro ſua parte, Pro rata parte, Pro portione: hic eſt idem dicendi modus, qui Pro uirili parte, quandoq; abſolutè, Pro uirili, quod meo iudicio à Viritim deſcendit: ut ſit Pro uirili parte, id eſt, quod uiritim diuiſum aliquem contingeret.
Cic. Metel. Cel. Atq; etiã ut ita fieret, ꝑ mea parte adiuui.
Idem in Verrẽ: Præcipue quod in ijs artibus pro mea parte uerſor, quarum ille princeps fuit.
Idem in Philipp. Tum me eius beneficio pluſquam pro uirili parte obligatum puto.
Idem de Legibus: Ac pòſt de eius hæredibus aliquis exegiſſet pro ſua parte.
Idem in Verrem: Eſt aliqua mea pars uirilis, quòd eius ciuitatis ſum. Ouidius de Ponto:
Gaudia Cæſareæ mentis pro parte uirili
Sunt mea.

Cicero in Somnio Scipionis: Hic eſt,inquit,ille, qui inter-uallis cõiunctis imparibus,ſed tamen pro rata parte ratio-ne diſiunctis,impulſu & motu ipſorum orbium cõficitur.
Idem in Tuſcula. *Omnia iſta perinde ut data ſunt pro rata parte à uita,longa aut breuia dicuntur.*
Cæſar in Comment. *Agros ex ſuis poſſeßionibus pollice-tur quadraginta in ſingulos iugera,& pro rata parte cen turionibus,euocatisq́;.*
Varro de Re *ruſtica:*Vt *& lac pingue habeant, & mul-tum pro portione.*
*Ibidem:*Remittendum *in datione pro portione.*
*Ibidem:*Et *bubulci pro portione addendi.*
Cato *de* Re *ruſtica:*Pro *portione omnia ea facito.*
Cicero *de* Oratore:Sed *oportet ut ædibus ac templis ueſti bula & aditus, ſic cauſis principia pro portione rerum proponere.*
Titus *Liuius ab* Vrbe *condita:*Nec *impenſa grauis eſt, cũ pluſquam pro uirili parte ſibi quenq; capere principium uiderint.*
Ibidem : Illius gloriæ pars uirilis apud omnes milites ſit, ſuæ uictoriæ neminem ſocium eſſe.
*Ibidem:*Plus *ſibi quàm pro uirili parte annitendum eſſe.*
Vitruuius: *Præcinctiones ad altitudines theatrorum pro rata parte faciendæ uidentur.*

PARS *etiam pro* Officio, *plurimum candoris habe-re ſolet.*
Cicero de Oratore *lib.* II.*Sed tamen hoc cecidit mihi per-opportune,quòd tranſactis iam meis partibus,ad* Antoniũ *audiendum ueniſtis.*

Proxime,Propius.

PRoxime,*cum præpoſitio eſt,accuſatiuo iuncta quan doq;*

doq; reperitur: quæ & ipſa ſermoni Latino non paruam affert elegantiam. Idem fit de comparatiuo Propius.

Varro de Re ruſtica: *Villici proxime ianuam cellam eſſe oportet.*

Cicero Metello Celeri: *Tu ipſe uelim iudices ſatis'ne uideatur ijs omnibus rebus tuus aduentus, cum proxime Romam ueniſti, mutuo reſpondiſſe.*

Idem Attico: *Officium meum eſſe putaui, quàm proxime hoſtem eſſe.*

Idem in Antonium: *Operam det, ut cum ſuis copijs quàm proxime Italiam ſit.*

Caſsius Ciceroni: *Sunt tibi M. Tulli liberi, propinquiq;, digni quidem te, & merito tibi chariſsimi eſſe etiam debent in republica: proxime hos chari, qui ſtudiorum tuorum ſunt æmuli.*

Vitruuius: *Quod non proxime calcem mali, quod eſt loco centri, ſed in ſummo longius, & ab ea progreſſa recipiunt in ſe uela uentum.*

Cæſar in Comment. *Quòd propius Romanos acceſsiſſet.*

Hircius in Commen. *Cum propius hoſtem acceſsiſſet.*

Titus Liuius ab Vrbe condita: *Vt propius urbem Romam exercitum admoueret.*

Ibidem: *Caſtra propius hoſtem mouit.*

Peruadere.

Pari candore, & prope dulcedine quadam, & hic loquendi modus confectus uidetur: cum Peruadere incendium per ſata, Peruadere tempeſtas per uineta, Peruadere furor irati, aut crudelis alicuius per populos, ab illis Latinitatis conditoribus ſcriptum reperitur.

Cicero in Verrem: *Quacunq; iter fecit, eiuſmodi fuit, non ut legatus populi Romani, ſed ut quædam calamitas per-*

t uadere

uadere uideretur.

Ibidem: *Quantum incendium non ſolum per agros, ſed etiã per reliquas fortunas aratorũ iſto prætore peruaſerit.*

Ibidem: *Te tanquam aliquam calamitoſam tempeſtatem, peſtemq́; peruaſiſſe demonſtro.*

Ibidem: *Locus intra Oceanum iam nullus eſt, neq; tam longinquus, neq; tam reconditus, quò non per hæc tempora noſtrorum hominum libido peruaſerit.*

Ibidem: *Nec cum in Sicilia quidem fuit, eodem interuallo pars eius belli in Italiam ulla peruaſit.*

Idem de Natura deorũ: *Contractiores habent introitus, ne quid in eas quod noceat, poßit peruadere.*

Cicer. pro lege Manil. *Erat etiã alia grauis atq; uehemẽs opinio, quæ per animos gentium barbararum peruaſerat.*

Ibidem: *Quò non illius diei fama peruaſerit?*

Titus Liuius ab Vrbe cõdita: *Paßim totam urbẽ peruadit.*

Ibidem: *Murmur à tribunali totam concionem peruaſit.*

Idem de bello Punico: *Cum pauor ac trepidatio totam Vrbem peruaſiſſet.*

Idem ab Vrbe condita: *Vt clamor urbem peruaderet, gratulantium ſaluos rediſſe.*

Ibidem: *Cum ea fama forum atq; urbem peruaſiſſet.*

Idem de bello Macedonico: *Terror omnem oram maritimam peruaſit.*

Idem pro P. Sylla: *Quas oras maxime quaſi morbus quidam illius furoris peruaſerat.*

Præterea.

HAec quoq; clauſula Præterea, obſeruatione præcipuè digna uidetur: nam certo modo loquẽdi, nõ poſt multa ſolũ connumerata à perfectis illis autoribus ponitur, uerùm etiam poſt ſingularẽ aliquam uel perſonam, uel rem.

Cicero

Cicero Seruio Sulpitio: A me uero ita diligitur, ut tibi uni concedam, præterea nemini.

Idem in Philippica prima: Nihil tum niſi quod erat notũ omnibus, in C. Cæſaris Commentarijs reperiebatur, Num qui exules reſtituti? unum aiebat, præterea neminem.

Ouidius de Ponto:

In quibus, excepto quòd adhuc utcunq; ualemus,
Nil me præterea quod iuuet inuenies.

Cicero pro lege Manilia: Eundem hunc unum ab hoſtibus metui, præterea neminem.

Præſcribo.

Præſcribere, quod uerbum iuriſperiti nonnulli pro certo temporis ſpatio capiunt: quòd ubi præterijt res de qua controuerſia ſit, ultrà agi non poteſt. Id tamen ſignificatum etſi celebre apud eos eſt, Latinum tamen non eſſe cõſtat. Præſcribere enim (ut infrà patebit) eſt id quod ſtatuere, conſtituere, præcipere.

Terent. in Andria: Tute ijs rebus finẽ præſcripſiſti pater.

Cicero Torquato: Simus igitur ea mente, quam ratio & ueritas præſcribit.

Idem Attico: Sed nihil præſcribo, accurate uelim præſcribas tuam ad me ſententiam.

Eidem: Veni igitur, & age de pace: meo'ne inquam arbitratu? aut tibi, inquit, ego præſcribam?

Idem pro L. Flacco: Plura etiam effundet, quàm tu ei domi antè præſcripſeris.

Idem in Vatiniũ teſtẽ: At tibi iam inde præſcribo, ne tuas ſordes cum clariſſimorum uirorum ſplendore permuſceas.

Idẽ de Finib. bonor. & mal. Omnis autẽ in quærẽdo, quæ uia quadam & ratione habetur oratio, præſcribere primum debet, ut quibuſdam in formulis ea res agatur.

Idē pro T. An. Milone: Sin hoc & ratio doctis, & neceſſitas barbaris, et mos gētibus, feris natura ipſa præſcripſit.
Idem pro Aulo Cæcinna: Veſtra autoritate hoc conſtituetur, hoc præſcribetur.
Idem in Tuſculanis: Etſi iniquum eſt præſcribere mihi te, quemadmodum à me diſputari uelis.
Idem pro lege Manilia: Facile intellexi Quirites, et quid de me iudicaretis, & quid alijs præſcriberetis.
Idem de Officijs: Si hoc natura præſcribit.
Cæſar in Commentarijs: Non ad alienum præſcriptum, ſed ad ſuum arbitrium imperare.
Ibidem: Si ipſe populo Romano non præſcriberet, quemadmodum iure ſuo uteretur.

Horatius in Sermonibus:

Quid faciam præſcribe.

Aſconius Pædianus: Non dixit à ſua uoluntate, ne præſcribat iudicibus ſequendos eſſe Siculos.
Cicero pro Gn. Planco: L. uero Apuleius hunc tanti facit, ut morem illum maiorum, qui præſcribit, in parentum loco quæſtoribus prætores eſſe oportere.
Idem pro Lucio Flacco: Cui ſi patrē conſeruabitis, qualis ipſe debeat eſſe ciuis, præſcribetis.
Idē pro Publio Sextio: Sed etiam memoria digna uti, reipublicæ capeſſendæ autoritatē diſciplinamq́ꝫ præſcribere.
Idem in Catilinam: Et à L. Caſſio eſſe præſcriptum.

Præire uerba, Præire uerbis uel uoce.

PRæire uerba, dicebant illi ueræ Latinitatis principes, cùm carmen aliquod canendum antequam uel fœdus feriretur, aut execratio piaculi gratia per pōtificem, uel ſacrificulum, aut alium magiſtratum fieret, magiſtratus primo pronunciabat. Vnde præire uerba, hoc eſt, inire uerba,

re uerba, uel præuenire dicebatur. Præire uerbis, & præire uoce, ſimpliciter erat uerbis aut uoce præfari, ut clarius ex inferioribus patebit.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Pontificem præire iuſsit uerba, quibus ſe legionesq; hoſtium deuoueret.
Ibidem: Coactus pontifex maximus uerba præire.
Ibidem: Agedum pontifex præi uerba, quibus me pro legionibus deuoueam.
Ibidem: Obſecratio itaq; à populo duumuiris præeuntibus facta.
Ibidem: Dictator, præeunte Aulo Cornelio pontifice maximo, ludos magnos, tumultus cauſa uouit.
Ibidem: Sunt qui M. Fabio Pont. max. præfante carmen, deuouiſſe eos ſe pro patria Quiritibusq́; Romanis tradãt.
Idem de bello Macedonico: Præeuntibus execrabile carmen ſacerdotibus.
Ibidem: Id uotum in hæc uerba præeunte P. Licinio pontifice maximo, conſul nuncupauit.
Plautus in Rudente: Præi uerbis quod uis.
Cicer. pro Tito Annio Milone: Qui heſterna etiam concione incitati ſunt, ut uobis uoce præirent.

Prodere memoriæ.

PRodere memoriæ, modus eſt loquẽdi, ſignificãs quod uulgò Manifeſtare pro memoria ſeruanda & alijs ineptis modis dicitur.
Cicero pro leg. Manil. Quod iam nationibus exteris incredibile, ac falſo memoriæ proditum uidebatur.
Idem pro Milone: Itaq; hoc iudices non ſine cauſa fictis fabulis doctiſsimi homines memoriæ prodiderunt.

Planum facere.

PLanum facere, modus hic loquendi planus per ſe ſatis

eſt:id ſignificat quod declarare,& rem difficilem aut dubiam ſoluere,& ante oculos uerbis explanare,& patefacere. Translatio enim *à loco inæquali,qui cultu adhibito aut opera planus fit.*

Cicero in Arte *rhetorica*: *Si quis cum* Oreſtem *accuſet, planum faciat,ab eo matrem eſſe occiſam.*

Ibidem:Illud docuimus,hoc planum fecimus.

Ibidem: Quidnam amplius iudices deſideratis, cum uobis hoc & hoc planum factum ſit?

Idem in Verrem:Hoc *planum factum eſt.*

Ibidem:Tabulis uobis & teſtibus iudices planum faciam.

Ibidem: Cum præſertim planum facere multis teſtibus poßim.

Ibidem:Vobis planum faciemus.

Ibidem: Cum planum fieret decumis contra inſtituta legis conſuetudinemq́; omnium.

Idem pro Rabirio Poſthumo: *In illo primo iudicio planum factum ſit.*

Idem pro Roſcio *Amerino: Quid ſi tandem planũ facio?*

Ibidem:Tamen cum planum iudicibus eſſet factum.

Ibidem:Quod ei planum facere poſſum.

*Ibidem:*Hic *niſi planum facit ſextertia quinquaginta tria ad libellam ſibi deberi,cauſam perdit.*

Ibidem:Quod planum facere non modo non poßis,uerum ne coneris quidem.

Cicero pro Cluentio: *Multorum teſtimonijs planum factum eſt.*

Ibidem:Quod planum fecerint illam ob rem iudicandam, pecuniam accepiſſe.

Ibidem:Quorum teſtimonijs planum factum eſt.

Idem pro Publio *Quintio:Vt hoc tibi planũ ſit faciendũ.*

Ibidem:

Ibidem: *Id teſtibus pollicitus ſum planum me facturum.*
Idem pro Aulo Cæcinna: *Si planum facit.*

Primoribus labris, primoribus digitis attingere.

PRimoribus labris, Primoribus digitis attingere, ſumere: *hoc modo loquendi id ſignificatur, quod parum attingere, parũ eam rem de qua dicitur intelligere. Nam trãslatio eſt à prægustantibus cibum aliquem uel potum.*
Cicero in Oratore: *Quæ iſti rhetores ne primoribus quidem labris attigiſſent.*
Plautus in Trinummo: *Atq; etiam modò uerſabatur mihi in labris primoribus.*
Idem in Bacchidibus: *Si hoc tu digitulis duobus ſumebas primoribus.*

Pro ſe quiſq;, uterq;.

COnſiderandus & hic perelegans dicendi modus, Pro ſe quiſq;, *dum quandoq; pluribus, quandoq; ſingulis attribuitur: ut* Pro ſe quiſq; diligenter curant, & Pro ſe quiſq; diligenter curat: *hoc eſt*, Quiſq; pro uirili curam gerit. *Idem fit de* Vterq;.
Titus Liuius ab Vrbe condita: *Vterq; transfixus duabus hærentes haſtis, moribundi ex equis lapſi ſunt.*

Horatius:

—*Miſsi magnis de rebus uterq;.*

Cicero in Verrem: *Tum pro ſe quiſque quantum dicendo aſſequi poterat, docere me cœpit.*
Titus Liuius ab Vrbe condita: *Pro ſe quiſq; ſcelus regum ac uim queruntur.*
Ibidem: *Pro ſe quiſq; minaciter fremunt.*
Ibidem: *Pro ſe quiſq; in urbem ex agris demigrant.*
Ibidem: *Suas quiſq; abirent domos.*

Ibidem: Ad ſe quiſq; omnia trahant.

Ibidem: In ſuas quiſq; proficiſcuntur prouincias.

Ibidem: Ex grauitate loci in ſuas quiſq; propinquas Vrbes dilapſi ſunt.

Ibidem: Pro ſe quiſq; nomina dabant.

Ibidem: Pro ſe quiſque iam nec conſilium ſibi ſuppetere diceret.

Idem de bello Macedonico: Pro ſe quiſque armis abiectis diffugiunt.

Pedibus ire, Pedibus conſequi, Ad pedes deſilire.

PEdibus ire, Pedibus conſequi: primo modo ſignificatur id, quod ineruditi Pedeſter dicunt: Secundus facilitatem agendi quandam demōſtrat, cum uel pedibus rem tranſigere quis oſtenditur. Ad pedes deſilire, hoc eſt quod de equo deſcendere: Modus dicendi fere uulgari ſermoni proximus.

Plautus in Sticho: Quadrigas qui uehat, nam pedibus ire non queo.

Cicero Fabio Gallo: Sed tu pedibus es conſecutus.

Idem in Vatinium teſtem: Cum illud iter Hiſpanienſe pedibus ferè confici ſoleat, aut ſi quis nauigare uelit, certa ſit ratio nauigandi.

Cæſar in Commentarijs: Vno omnino loco flumen pedibus atq; ægre tranſiri poteſt.

Ibidem: Tarracone diſcedit, pedibuſq; Narbonam atque inde Maſſiliam peruenit.

Ibidem: Conſuetudine ſua ad pedes deſilierunt: ſuffoſſiſq; equis, compluribuſq; noſtris uictis, reliquos in fugam coniecerunt.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Qui tum ſtipēdia pedibus propter

propter paupertatem fecisset.
Idem de bello Punico:Per Siciliam pedibus profectus, freto in Italiam traiecit.
Ibidem:Conſultum,ut ij omnes pedibus mererent.
Idem de bello Macedonic. Qui proximis littori uadis inducti,mare pedibus ingrediuntur.
Ibidẽ:Cum uident illas uehi per urbem,ſe pedibus ſequi.

Participia nomina effecta.

Eſt hic quoq; dicendi modus apud diſertos illos uiros maximo in precio, quo nomina participia genitiuo iungebant.
Terentius in Phorm.Herus liberalis,fugitans litium.
Idem in Hecyr. Nemo ad te uenit,niſi cupiens tui.
Cicero pro P.Quintio:Eques Romanus locuples,ſui negocij bene gerens.
Idem Attic.Timeo,tam uehemens uir, tamq́; acer in foro, & tam inſuetus contumeliæ,ne omni animi impetu, dolori & inuidiæ pareat.
Ibidem : Itaq; ille noſter amicus inſolens infamiæ, ſemper in laude uerſatus.
Idem in oratione poſt reditum,qua gratias agit : Conſules modeſti,legum metuentes.
Cæſar in Comment. Nemo erat adeo timidus, aut fugiens laboris.
Ibidem:A' multitudine oppreſſus,ac ſui deſperans.

Vergilius:

–Obſeruantißimus æqui.

Idem in Bucolicis:

–Lactis abundans.

Idem in Georgicis:

–Experiere colendo

Et facilem pecori, & patientem uomeris unci.

Horatius in Sermonibus:

–Contentus paruo, metuensq́; futuri.

Salluſtius in Catil. Animus inſolens malarum artium.

Idem: Alieni appetens, ſui profuſus.

Idem in Iugurthino: Manu promptus, appetens gloriæ.

Ibidem: Quòd locorum ſcientes erant.

Ibidem: Et ob ea ſcientes belli.

Idem in Catilin. Laboris ac belli patiens.

Peius odiſſe, Peius timere.

Peius odiſſe, peius timere & ſimilia, modi loquendi illius temporis elegantiſſimi.

Plautus in Milite: Neque quenquam peius odiſſe, quàm iſtum militem.

Cicero C. Mario: Oderam multo peius hunc, quàm illum ipſum Clodium.

Idem in Antonium: Cum hoc ueteranus Capho, quo nemi= nem ueterani peius oderunt.

Brutus Ciceroni: Neq; unquam exul eſſe poſſum, dum ſer uire, & pati contumelias peius odero malis omnibus alijs.

Horatius in Epiſtolis:

–Cane peius & angue, Vitabit chlamydem.

Idem: Peiusq́; leto flagitium timet.

Plautus in Moſtell. Pulchrum ornatum turpes mores pe= ius cœno collinunt. Ouidius de Arte:

Lumina Gorgoneo ſæuius angue micant.

Paganus, Miles.

PAganus ille erat, qui militiæ cupiens erat, & illi cin= gi ſeu aſcribi uolebat: Eo enim interuallo, quo id quærebat, & ad militiam aſpirare tẽtabat, Paganus: mox militiam adeptus, Miles dicebatur. Vnde Perſius uolẽs

oſtende

oſtendere ſe nondum poëtam eſſe, dixit:

Nec fonte labra prolui caballino,
Nec in bicipiti ſomniaſſe Parnaſſo
Memini, repente ut ſic poëta prodirem.

Sed arrogantiam uitans, ſubdit per tranſlationem:

—Ipſe ſemipaganus
Ad ſacra uatum carmen affero noſtrum.

Sed autoritates, quod diximus, melius oſtendent.

Marcellus de pœnis, l. Quædam delicta pagano, aut nullam, aut leuiorem pœnam irrogant: militi uero grauiorẽ uel leuiorem.

Triphonius de peculio caſtrenſi, l. Hæreditate: Filiusfamiliâs paganus de caſtrenſi peculio fecit teſtamentum.

Martianus de militari teſtamento, l. Tractabatur: Tractabant, an tale aliquid & in paganorum teſtamentis indulgendum eſſet. & placet non ſine diſtinctione id fieri.

Vlpianus de militari teſtamento, l. Idemq́;: Vt eſt reſcriptum à diuo Pio, in eo qui dum eſſet paganus, fecit teſtamentum, mox militare cœpit.

Paulus de liberis & poſthumis, l. Filiusfamiliâs: Miles ſimiliter ut paganus, nominatim à patre aut hæres ſcribi, aut exhæredari debet.

Scæuola ad legem Falcidiam, l. Miles: Si dum paganus erat, fecerit teſtamentum, militiæ tempore codicillos, lex Falcidia in codicillis locum non habet, in teſtamento locum habebit.

Punctum, Momentum.

PVnctum temporis, Punctum horæ, Momentum horæ, Momẽtũ temporis, & ſimpliciter Momẽtũ, pro exiguo ſpatio ponitur. Dicendi ij modi à ſitu reuocãdi ſunt. Varro de Lingua Latina: Quòd animus ita eſt, ut puncto

tempor

temporis peruolet quò uult.

Cicero de Natura deorum: *Vel innumerabiles potius in omni puncto temporis alios naſci, alios interire.*

Ibidem: *Conſules ſummũ imperiũ ſtatim deponere, quàm id tenere punctum temporis.*

Idem in Verrem: *Cum iſte punctum temporis nullum uacuum peccato præterire paſſus ſit.*

Idem pro domo ſua: *Habitare late & magnifice uoluit, duasq́; magnas ac nobiles domos coniungere eodem puncto temporis.*

Idem in Philipp. II. *Hunc unum inquam hodiernum diẽ, hoc punctum temporis quo loquor, defende ſi potes.*

Idem in Vatinium teſtem: *Excluſus miſer puncto tẽporis.*

Idem pro Cluentio: *Neq; poſtea Larini punctum eſt temporis commoratus.*

Idem in Tuſculanis: *Totumq́; leue eſt, quodcunq; eſt: fit enim ad punctum temporis.*

Idem de Legibus: *Quæ uno uerſiculo ſenatus puncto temporis ſublatæ ſunt.*

Idem in Catilinam: *Puncto temporis frui uita, & communi ſpiritu non putat oportere.*

Cæſar in Comment. *Ita multorum menſium labor, hoſtiũ perfidia & ui tempeſtatis, puncto temporis interit.*

Horatius: —*Tanquam*
Sit proprium quicquam, puncto quod mobilis horæ,
Nunc prece, nunc precio, nunc ui, nunc morte ſuprema
Permutet dominos, & cedat in altera iura. Idem:
—*Quid enim? concurritur horæ*
Momento.

Hircius in Comment. *Ita puncto temporis omnibus legionarijs ab hoſtium equitatu circunuentis.*

Ibidem

Ibidem: Atq; uno puncto temporis hoſtibus nullo negocio campo pulſis.
T. Liuius ab Vrbe condita: Puncto ſæpe temporis maximarum rerum momenta uerti.
Ibidē: Mométo temporis in aduerſam incurſando aciem.
Ibidem: Momento fuſi.
Ibidem: Vt ſignum momento temporis acciperent.
Ibidem: Momento arx occupata eſt.
Ibidem: Momento horæ arſura omnia.
Ibidem: Illo momento horæ.
Ibidem: Momento temporis.
Ibidem: Horæ momento.
Ibidem: Momento unius horæ.
Idem de bello Macedonico: Verſa momento temporis fortuna pugnæ eſt.
Ibidem: Momento enim ad inanem locum peruenerunt.

Sed uidere licet momentū in alio ſignificato, iuxta modum quo multi dicunt, Res parui momēti, magni momēti.
T. Liuius ab Vrbe cōdita: Rege ſuperato, nullum momentum in ſolis per ſe Gallorum copijs fore.

Primæ, Primas ferre, deferre, tenere.

PRimas ferre, Primas deferre, Primas tenere, ueteres dicebant: ſubintelliguntur tamen partes. Sed is loquēdi modus erat, qui poſtea non ſolum omiſſus, uerumetiam unà cum alijs bonis propè ignoratus eſt.
Cicero in Bruto: Cotta & Sulpitius cum ueſtro iudicio, tum omnium facile primas tulerunt.
Idem in Orat. Cui primæ ſine controuerſia deferebantur.
Idem Attico: Amoris uerò erga me cum à fraterno amore domeſticoq; diſceſſi, tibi primas defero.
Idem de Natura deorum: Ad quem tum Epicurei primas ex ueſt

ex ueſtris hominibus deferebant.
Idem in Bruto: Etſi utriq; primas, priores tamen deferunt Lælio.
Idem in Oratore: Nam quis unquam dubitauit, quin in republica noſtra primas eloquentia tenuerit ſemper urbanis pacatisq; rebus, ſecundas iuris ſcientia?
Sed hoc quoq; obſeruandum eſt, ut cùm Primas deferre dicebant, ſignificabant, primas partes alicui concedere: cùm uerò Ferre primas ponebant, id ſignificabatur, quòd illum primas ſecum portare. Horatius eodem modo loquẽdi, eodemq; ſignificato quoad uerbum Fero, dixit:
Omne tulit punctum qui miſcuit utile dulci.

Profiteri.

PRofiteri, occultiore dicendi modo apud antiquos id ſignificat, quod uulgo dicunt, Aßignare quantum numerum uini, olei, frumenti, iugerum, pecuniæ, uel aliarum rerum quilibet habeat.
Cicero pro lege Agraria: In poſterum uerò lex hæc imperatoribus noſtris conſtituatur, ut quicunq; de prouincia deceſſerit, apud eoſdem decemuiros quantũ habeat prædæ, manubiarum, auri coronarij, profiteatur.
Idem in Verrem: Edixerat, ut aratores iugera ſationum ſuarum profiterentur.
Ibidem: Non quo iugerum numerum uere profiteri eſſet difficile, aut amplius etiam profiteri, ſed quòd ex edicto profeſſus non eſſet.
Ibidem: Fecit ut decumanus Nymphonem uocaret ex edicto illo præclaro, quod nullam ad aliam rem, niſi ad huiuſmodi quæſtus pertinebat, numerum iugerum profeſſum non eſſe. & ſubdit: Verres in Xenonem iudicium dabat illud ſuum damnatorium de iugerum profeßione.

Idem Tironi: Tu uero confice profeſſionem, ſi potes: etſi hæc pecunia ex eo genere eſt, ut profeſſione non egeat.

Idem in Verrē: Si pateret, iugera eiuſmodi fundi eſſe plura, quàm colonus eſſet profeſſus.

Salluſtius in Catil. Pòſt paulò Catilina pecuniarum repetundarum reus, prohibitus erat conſulatum petere, quia intra legitimos dies profiteri nequiuerat.

Vlpianus de cenſibus, l. Forma: Si uero quis agrum in alia ciuitate habet, in ea ciuitate profiteri debet, in qua ager eſt.

Idem, ubi pupillus, l. Ius alimentorum: Prius tamen exigere debet, ut profiteatur autor, quæ ſit penes ſe ſumma, & comminari grauiores ſe ei uſuras inſligi eius, quod ſupra profeſſionem apud eum fuerit comprehenſum.

T. Liuius ab Vrbe condita: Profiteri cogendo frumentum, & uendere quod uſu menſtruo ſupereſſet.

Ibidem: Primo expectauerant, ut qui ſe dignos tanto imperio crederent, nomina profiterentur.

Idem de bello Macedonico: Vt qui ſocij ciuibus Romanis credidiſſent, pecunias profiterentur.

Ibidem: Poſtquam profeſſionibus detecta eſt magnitudo æris alieni.

Perſcribere, Perſcriptiones, Perſcriptor.

PErſcribere reconditum habet ſenſum certo modo loquendi, qui à paucis obſeruatus eſt: in bonis autoribus elegātiſſime poſitus id ſignificat, quod in rationibus, aut in tabulis accepti & expenſi ſcripto aliquid notare: unde quæ ita notabātur, Perſcriptiones dictæ ſunt: qui uero ea notabat, Perſcriptor.

Cicero pro Roſcio Comœdo: Ego'ne hanc manum plenam

nam perfidiæ, & hos digitos meos impellere potui, ut fal ſum perſcriberem nomen?
Ibidem: *Acquè enim tabulæ condemnãtur eius qui uerum non retulit, & eius qui falſum perſcripſit.*
Ibidem: *Suum codicem teſtis loco recitare, arrogãtiæ eſt: ſuarum perſcriptionum & liturarum aduerſaria proferre, non amentiæ eſt?*
Idem in Philipp. v. *Illa uero diſsipatio pecuniæ publicæ ferẽda nullo modo eſt, per quam ſepties millies falſis perſcriptionibus donationibusq́; uertit.*
Idem in Verrem: *Scribam tuum dicit Verres huius perſcriptorem fœnerationis fuiſſe.*

Quid illi fiet, &c.

Q*Vid illi fiet? Quid illi faciam? Quid illi factum eſt? modi ſunt loquendi elegantiſsimi, & à paucis obſeruati. Id enim ſignificant, quod nonnulli aliquid admirãtes uel accepta aliqua calamitate aut iactura, inepte dicũt: Quid de illo fiet? quid de illo faciã? quid de illo factum eſt?*
Plautus in Mercatore: *Sed quid nunc illi fiet?*
Idem in Moſtellaria: *Quid mihi fiet tertio, qui ſolus facio facinora immortalia?*
Idem in Bacchidibus: *Quid mihi fiet poſtea?*
Cicero Trebatio: *Quid porrò fiet populo Vlubrano?*
Idem Terentiæ: *Et ſi nos premet eadem fortuna, quid puero miſero fiet?*
Idem Attico: *Sed quid ijs fiet, ſi huc Paulus uenerit?*
Eidem: *Quid illi fiet quem reliquero?*
Idem in Rullũ: *Quæro ſi qui uolunt uendere, non fuerint, quid pecuniæ fiet?*
Idem in Verrẽ: *Occurrebat illi ratio, quid Cleomeni fiet?*
Idem in Academicis quæſtionibus: *Si comprehenſio perceptioq́;*

ceptioq́; nulla ſit, quid fiet artibus? Tibullus:

Caſtra Macer ſequitur, tenero quid fiet amori?

Ouidius de Arte amandi:

Perfidus ille abſens, quid mihi fiet, ait.

Quid mihi fiet, ait, ſonuerunt cymbala toto

Littore.

Plautus in Mercatore: *Neſcit quid faciat auro?*

Terentius in Hecyra: *Sed quid faciemus puero?*

Cicero in Academicis quæſtionibus: *Quid enim faceret huic concluſioni? Si lucet, lucet igitur, lucet autem.*

Ibid. *Diodoro quid faciam Stoico, quem à puero audiui?*

Idem de Nat. deorum: *Quid Ioui facies? quid Vulcano?*

Ibidem: *Species arcus Thaumante dicitur nata, cuius ſi diuina natura eſt, quid facies nubibus?*

Cato de Re ruſtica ſine interrogatione poſuit, ſed ferè idem eſt modus loquendi: *Si antè, inquit, non deportauerit dominus, uino quod uolet faciet.*

Plautus in Caſina: *Tuo quid factum ſit pallio?*

Quid faceret aliud?

QVid faceret aliud? Modus eſt dicendi, quo ineptè dicunt, Quid poterat aliud facere?

Cicero de Oratore: *Valerius quotidie cantabat, erat enim ſcenicus, quid faceret aliud?*

Quotus.

LIcet ſuper relatiuo Quotus, multi uaria ſenſerint: quò tamen apertius uis uerbi intelligatur, uolui pro more quàm plurimas autoritates cõgerere. Videtur enim mihi Quotus quandoq; ſimpliciter interrogare, & numerum petere: ut, Quota hora eſt? Dic, quotus eſſe uelis? quotus erit iſte denarius? Et quãdoq; ſine interrogatione: ut, Quota pars ex eo deducetur, ea pars tibi ſit profutura.

Quandoq; quota pars ſignificat minimã partem: ut, Pars quota laudis erat, quota portio fecis Achiuæ. Quandoq; quotus iungitur cum Quiſq;, & tum etiam interrogat: ut, Quotuſquiſq; bonus eſt? Quotuſquiſq; eſt qui teneat artem numerorum? quaſi dicat, nullus, aut rarus. Infrà ſcriptæ autoritates, plane omnia demonſtrabunt.

Cicero in Verrem: Quotus erit iſte denarius, qui non ſit deferendus? Horatius:

Hora quota eſt? Idem:

Tu quotus eſſe uelis, reſcribe. Idem:

Scire uelim, chartis pretium quotus arroget annus.

Caius de interrogatorijs actionibus, l. Qui interrogatur an hæres ſit, uel quota ex parte ſit.

Idem eodem titulo, lege: Si defenſor in iudicio interrogatus, an is quem defendit hæres, uel quota ex parte ſit?

Paulus ad legem Falcidiam, l. Plautius: Rationem legis Falcidiæ habendam, & quota pars ex eo decideret, eam partem in fundo legato inutilem futuram.

Ouidius de Ponto:

Qui quota terroris pars ſolet eſſe mei.

Idem ad Corinnam:

Ex tot in Atridis pars quota laudis erat.

Quotuſquiſque.

Varro de lingua Latina: Quotuſquiſque iã ſeruos habet priſcis nominibus? quæ mulier ſuum inſtrumentum ueſtis atq; auri ueteribus uocabulis non inductis?

Cicero de Finibus: Quis eſt enim, aut quotuſquiſque, cui mors cum appropinquet, nõ refugiat timido ſanguis atq; exalbeſcat metu?

Idem in Tuſculanis: Quotus enim quiſq; philoſophorum inuenitur, qui ſit ita moratus?

Idem

Idem de Diuinatione: Quota enim quæq; res euenit præ= dicta ab iſtis?

Idem de Oratore: Quotus enim quiſq; eſt, qui teneat artẽ numerorum atq; modorum?

Idem pro L. Flacco: Quotus enim quiſq; eſt, qui hanc in rempub. ſectam ſequatur?

Idẽ pro Marco Cælio: Quotuſquiſq; iſtã effugere poteſt?

Idem pro P. Sextio: Quotuſquiſq; inuenietur tanta uir= tute uir?

Quatenus, Hactenus, Eatenus.

QVatenus particula, licet nonnulli diſcrimen faciant cùm per e, & cùm per i, ſcribitur: ita tamen ſcriptio ne confuſa eſt, ut internoſci non facile ſit. Eius tamẽ ſigni= ficatum, & dicendi modum, quo celebrata reperitur, ſub= dere nõ omittam. Eſt enim meo iudicio, quod Vſq; ad quẽ finem uel terminum. Interdum ſignificat, quantum.

Cicero in Oratore: Itaq; ſoli ij, qui ſciunt quid, & quate= nus, & quomodo dicturi ſunt.

Ibidem: Sed quærimus idem, quod in cæteris rebus maxi= me quærendum eſt, quatenus.

Ibidem: In omnibus rebus uidendum eſt, quatenus: Etſi enim ſuus cuiq; modus eſt, tamen magis offendit nimium, quàm parum.

Idem in Oratore libro ſecundo: Quatenus hæc ſunt ridi= cula tractanda Oratori, perquàm diligẽter uidendum eſt.

Idem in Tuſculanis: Magna culpa Pelopis, qui non eru= dierit filium, nec docuerit, quatenus eſſet quodque cu= randum.

Idem in Antonium: Quibus auſpicijs iſtos faſces augur acciperem? quatenus haberem? cui traderem?

Idem in Academicis: Rerum natura nullam nobis de=

dit cognitionem finium, ut ulla in re ſtatuere poßimus, quatenus.

Idem de Officijs: Animaduertendum eſt etiam, quatenus ſermo delectationem habeat: & ut incipiendi ratio fuerit, ita ſit deſinendi modus.

Ibidem: Vulgus quid abſit à perfecto, fere nõ ex toto intelligit. quatenus autem intelligit, nihil putat prætermiſſum.

Ibidem: Sed aliter leges, aliter philoſophi tollũt aſtutias: leges, quatenus manu tenere res poßint: philoſophi, quatenus ratione & intelligentia.

Idem de Amicitia: Quamobrem id primum uideamus, ſi placet, quatenus amor in amicitia progredi debeat.

Ibidem: Eſt enim quatenus amicitiæ dari uenia poßit.

Idem P. Lentulo: Poſtulatum eſt, ut Bibuli ſententia diuideretur, quatenus de religione dicebat.

Horatius:

—Iubeas miſerum eſſe libenter,
Quatenus id facit.

Vlpianus de magiſtratibus, l. In ordinem: Videamus an & quatenus teneatur. & ſubdit: An & quatenus in patrem eius actio danda ſit, quæritur.

Vitruuius: In nauibus remi cum ſint in aqua directi, tamẽ oculis infracti uidentur: & quatenus eorum partes tangunt ſummã planitiem liquoris, apparẽt uti ſunt, directi.

Titus Liuius ab Vrbe cõdita: Italiæ, niſi quatenus uallum caſtrorum cingit, nihil relinqueretis Pœno.

Ibidem: Vt quatenus tuto poſſent, Italiã ſpectatum irent.

Hactenus particula, poſt ſe Vt, plerunq; apud bonos autores trahit.

Idem de Diuinatione: Etſi uideo eo tum Stoicum eſſe cognatum, qui hactenus aliquid egit, ut earũ rationem rerũ explic

explicaret: quæ mari, cœlo'ue fierent: illa uero cur euene-rint, quis probabiliter dixerit?

Celſus de uſufructu, lege: Hactenus tamen, ut ſarcta tecta habeat: ſi qua tamen uetuſtate corruerint, neutrum cogi reficere.

Eatenus, quandoq; poſt ſe Vt, quandoq; Quoad, quandoq; Hactenus tradit, ſignificat enim tādiu, uel uſq; ad id. Cicero de optimo genere Oratorum: Verba proſequens eatenus, ut non abhorreant à more noſtro.

Idem ad Quintum fratrem: Quorū ſi quis forte eſſet ſordidior, ferres eatenus, quoad per ſe negligeret eas leges, quibus eſt aſtrictus, non ut ea poteſtate, quam tu ad dignitatem permiſiſſes, ad quæſtum uterentur.

Idem in Academicis: Sed hoc ciuile quod uocant, eatenus quoad populo præſtare uoluerunt.

Quandoq;, Eatenus quatenus, & Hactenus quatenus dicitur.

Caius de Inſtitutoria actione: Eatenus dabitur in eum actio, quatenus ex ea re locupletior factus eſt.

Vlpianus de in rem uerſo, l. Si pro patre: Si domini debitor ſit ſeruus, & ab alio mutuatus ei ſoluerit, hactenus nō uertit, quatenus domino debet.

Quod ſine moleſtia tua fiat, Quod ſine incommodo tuo fiat, Quod ſciam, Quod pace tua fiat, Quod inter nos liceat dicere.

QVod ſine moleſtia tua fiat, Quod ſine incommodo tuo fiat, Quod ſciam, Quod pace tua fiat, Quod inter nos liceat dicere, & huiuſmodi loquendi modi, orationem Latinam candidam & luculentam efficiunt, quos modos qui obſeruare, & in ſcriptis uſurpare negle-

xerunt,non iniuria illiterati,ac propè infantes iudicātur.
Plautus in Menæhmis: Non *ædepol ego te (quod ſciam) unquam ante hunc diem uidi.*
*Ibidem:*Dic *mihi tu,unquam inteſtina tibi crepant, quod ſentias?*
Terentius in Eunucho:*Pace quod fiat tua.*
Idem in Adelphis: Non *equidem iſtas,quod ſciam.*
Cicero Seruio Sulpitio: Quare pergratum mihi feceris,ſi eum in amicitiam tuam receperis: atque eum(quod abſq; moleſtia fiat)ſi qua in re opus ei fuerit,iuueris.
Eidem: Quare uelim,quicquid habent negotij,des operā, quod commodo tuo fiat, ut te obtinente Achaiam, conficiant.
Idem Terentiæ: Tu uelim(quod cum commodo ualetudinis tuæ fiat) quàm longiſsime poteris, obuiam nobis properes.
Idem Attico: Et uelim cures epiſtolam quam ad eum miſi reddendam,& ipſe (quod commodo tuo fiat) colloquere.
Eidem: Serapionis librum ad me miſiſti, ex quo quidem ego(quod inter nos liceat dicere) milleſimam partem uix intelligo.
Idem Lentulo: Decernit ut regem deducas, quòd commode rem facere poſsis.
Varro de Re ruſtica: Neque *explicata tota ſeparatim (quod ſciam)ab ullo.*

Quàmpridem,Quàmdudum.

NEmo, niſi fallor, nemo inquam modū eum plenè aut rectè obſeruat, quo admirandi illi ueteres utebantur, rogandi ſcilicet: Quàmpridem, Quàmdudum uenit ille? Quem loquendi modum latiniſsimum pleriq; ignorantes,Quàmdiu eſt quod uenit,aut Quàmdiu eſt ex quo uenit

uenit,uel Quantum tempus eſt,ineptiſsime dicunt.
Plautus in Sticho: Quàmpridem non ediſti?
Terentius in Eunucho: Quærit, quàmpridem pater mihi & mater mortui eſſent:dico,iamdiu.
Cicero pro Rabirio perduellione: Quæro, quàmpridem hoc nomen Fanni in aduerſaria retuliſti?

Quàmdudum.

Plautus in Sticho: Quàmdudum in portũ huc uenit? Reſpondetur,longiſsime.
Idem in Trinummo: Quàmdudũ iſthuc,aut ubi actũ eſt?
Idem in Aſinaria: Quàmdudum tu adueniſti?
Idem in Mercator. Quàmdudum dixeras te odiſſe æque atq; angues?
Terentius in Eunucho: Venit. quàmdudum? Reſpondetur,modò.

Quàm mox.

Plautus in Sticho: Quàm mox cocta eſt cœna? impranſus ego ſum.
Idem in Moſtellaria: Quid nunc? quàm mox? & hic interrogantis.
Idem in Aſinaria: Quàm mox mihi operam das?
Quandoq; cũ non interrogat, ſignificat id quod quàm citò,aut ſtatim:ut, Quàm mox erit cocta cœna: id eſt, citò,uel ſtatim erit cocta cœna.
Idem in Bacchidibus: Quàm mox nauigo in Epheſum, ut aurum repetam à Theotimo domum,taces?
Ibidem: Quàm mox dico,dabo.
Terentius in Adelphis: Hera, ego hinc ad hos prouiſam, quàm mox uirginem accerſant.
Cicero pro Roſcio Comœdo: Expecto quàm mox Chærea hac oratione utatur. Hoc loco multi inepte dicunt:

expecto quanto tempore, uel quãdiu hac oratione utatur.
T. *Liuius ab Vrb. cond. Intenti quàm mox ſignũ daretur.*

Quid quòd.

Q*Vid quòd, cùm ſimul iunguntur, mirificam Latinitati uenuſtatem pariunt. Modus enim eſt dicendi, cùm quis interrogatur, uerbi gratia: Quid quod me etiam occidere uult? Multi inepte dicunt, quid tibi uidetur? uel quid dicis, etiam me occidere uult? Sed ſubiectæ autoritates id melius oſtendent.*

Cicero in Academicis quæſtionibus: Quid quod eadem illa ars quaſi Penelopes tela texens, tollit ad extremum ſuperiora?

Idem de Officijs: Quid quod Theſeus exegit promiſſum à Neptuno?

Idem de Senectute: Quid quod ſapientißimus quiſq; animo æquißimo moritur?

Idem pro lege Manilia: Quid quod ſalus ſociorum ſummum in periculum ac diſcrimen uocatur?

Idem ad Põtifices: Quid quod in meo reditu ſpes otij & concordiæ ſita uidebatur?

Idem de Natura deorum: Quid quod earum rerum quæ nunquam omnino fuerunt, neq; eſſe potuerunt, ut Scyllæ, ut Chimeræ: quid quod hominum, locorum, urbium earũ quas nunquam uidimus: quid quod ſimul ac mihi collibitum eſt, præſto eſt imago? Quid quod etiam ad dormientem ueniunt inuocatæ?

Idem Attico: Quid quod ſenatus eos noluit præeſſe prouincijs?

Ibidem: Quid quod tecum nunquam eſſem ſine cura?

Idem pro Cluentio: quid quod Sthalenus eſt condemnatus?

Idem

Idem de Diuinatione: *Quid quæ à phyſicis & dialecti= cis tractantur?*

Idem in Catilinam: *Quid quod ab aduentu ſuo iſta ſub= ſellia uacua facta ſunt?*

Idem in Antonium: *Quid quod cum collega tulit, quem ipſe fecit ſua nunciatione uitioſum?*

Idem Quinto Ciceroni fratri: *Quid quod eodem tempo= re deſidero filiam?*

Idem de Oratore: *Quid quod dixiſti, inquit, Craſſe, ſi hic hodie apud te maneremus, te morem nobis eſſe geſturum?*

Horatius:

Quid quod libelli Stoici inter ſericos iacere puluillos Amant?

Ouidius de Ponto:

Quid quod ut emeritis, referenda eſt gratia ſemper?

Idem in Epiſtolis:

Quid quod auus nobis idem Pelopeius Atreus?

Quæ malum.

SEd *quis ſine piaculo prætereat enatum hunc quoque in ipſa urbe Latinitatis parente & altrice, tam bellum dicendi modum? Cum enim quem arguere aut caſtigare uolebant, ſic ponebant: Quæ malum iſta tua dicacitas eſt? Qui malum iſti Athenienſes? Sed clarius infrà, & propriè magis uidebitur.*

Plaut. in Menæh. *Quæ malum hæc impudentia eſt?*

Ibidē: *Ego'ne te iuſſi coquere?* Reſpōdetur: *Certo tibi et paraſito tuo.* Reſpondetur: *Cui malum paraſito?*

Idem in Aulularia: *Quid tu malum curas, utrum crudum, an ego coctum edam?*

Idem in Mercatore: *Qui malum ego nugor, ſi tibi quod me rogas, reſpondeo?*

Idem in Bacchidibus: Qui malum facile?
Terentius in Eunucho: Qui malum alij?
Cicero in Verrem: Quæ malum eſt iſta tua audacia, atq; amentia?
Ibidem: Quæ malum iſta fuit amentia?
Idem Attico: Qui malum iſti Pedentiſſe?
Idem in Philip. Quæ malum iſta uoluntaria ſeruitus eſt?
Ibidem: Quæ malum eſt iſta ratio, ſemper optimis cauſis ueteranorum nomen opponere?
Titus Liuius ab Vrbe condita: Quæ malum ratio expertis alia experiri?

Quamobrem, Cur, Quapropter, Quare.

QVamobrē, Cur, Quapropter, Quare, ijs aduerbijs quanta ineſt dicendi gratia? quāta uenuſtas? eo modo loquendi, quo perfecti illi ueteres uſi ſunt, poſt quos nemo fere elegantiam illam & purum dicendi modum ſeruauit. Nam quis eſt, qui non ita poſt illos loquatur? Aliquam cauſam quæris, propter quam, aut ob quam me domo extrudas. Antiqui uerò illi: Aliquam cauſam quæris, quamobrem me domo extrudas, aut cur me domo extrudas, dicebant. Et ubi dicitur à pleriſq; ineptiſsime, Quid eſt quod me uidere non potes? Antiquī dicebant: Quid eſt quamobrem me uidere non potes? aut quid eſt cur me uidere non potes? uel quid eſt quare me uidere non potes? Quod obſeruandum maxime cenſeo. Quare pro more exempla aliqua ſubijcimus.

Terētius in Eunucho: Aliquam cauſam quærebat ſenex, quamobrem inſigne aliquid faceret.
Idem in eodem: Multæ ſunt cauſæ quamobrem cupio.
Idem in Adelphis: Nihil reperio quamobrem laudet tantopere Hegio meum officium.

Hic locus aliquanto aliter habetur in Terentio.

Cicero

Cicero Appio Pulchro: Multa mihi ueniebant in mentem, quamobrem iſtum laborem tibi etiam honori putarem fore.

Idem pro Aulo Cecinna: Deinde nihil rationis affers, quamobrem, ſi libertas adimi nullo modo poßit, ciuitas poßit.

Idem pro M. Cælio: Quæ fuit enim cauſa, quamobrem uenenum iſti mulieri uellet dare Cælius?

Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Si uel minima pars reperietur, quamobrem uideantur illi nõnihil tamen in deferendo nomine ſecuti.

Idem pro Sylla: Quid enim eſt quamobrem ad te Quinte Hortenſi factum clarißimi atq; ornatißimi uiri non reprehendatur, reprehendatur meum?

Idem pro Cornelio Balbo: Quid eſt quamobrem ciui Gaditano in hanc ciuitatem uenire non liceat?

Idem pro Cluentio: Nihil excogitem, quamobrem Oppianico damnari neceſſe ſit?

Ibidem: Quid eſt quamobrem quiſq; noſtrum cenſorias ſubſcriptiones omnes fixas, & in perpetuum ratas putet eſſe oportere?

Idem in Verrem: Quæ mulier digna, quamobrem iſte diutius Lampſaci commoraretur?

Ibidem: Nulla res eſt, quamobrem ego iſtum nolim ex paternis probris ac uitijs emergere.

Ibidem: Neque adhuc cauſam ullam excogitare potui, quamobrem commiſerit.

Ibidem: Quid eſt quamobrem putes te tuam culpam non modo deriuare in aliquem, ſed communicare cum aliquo poſſe?

Ibid. Quid tandẽ habuit argumẽti, aut rationis res, quam

obrem

obrem in eo potiſſimum Stenianum præmium poneretur?
Ibidem: *Multa ſigna dederat, quamobrem quibus reſponſurus non uidetur, mentio de lege nulla fiebat.*
Ibidem: *Quod ſi ab Appollonio aliquid commiſſum eſſet, quamobrem iure in eum animaduerteretur.*
Idem de Finibus bonorum & malorum: *Satis argumenti eſſe uidetur, quamobrē illa quæ natura prima ſunt aſcita, natura prima diligamus.*
Alphænus, locati & cōducti, lege habitatores: *Ea conditione habitatorem eſſe, ut ſi quid aduerſarium incidiſſet, quamobrem dominum aliquid demoliri oporteret, aliquā partem paruulam incommodi ſuſtineret.*

Cur.

Cicero pro M. Cælio: *An nobis aliam cauſam eſſe ullam putatis, cur in tantis præmijs eloquentiæ, tanta uoluptate dicendi, tanta laude, tanta gratia, tanto honore, tam ſint pauci, ſemperq; fuerint, qui in hoc labore uerſentur?*
Idem pro Cluentio: *Quid eſt Quinte Naſo, cur tu in hoc loco ſexto ſedeas?*
Ibidem: *Quæ cauſa Habito fuerit, cur interficere Oppianicum uellet?*
Idem pro Sexto Roſcio Amerino: *Quod ſi tibi nulla cauſa eſt, cur hunc miſerum tanta calamitate affici uelis?*
Idem Attico: *Sed erant cauſæ, cur hoc tempore iſtic eſſe nollem.*
Idem pro Roſcio Comœdo: *Nō fuit cauſa, cur tantum laborem caperes, & ad me uenires.*
Alphænus locati & conducti, lege, Habitatores: *Si iuſta cauſa fuiſſet, cur periculum timeret?*

Catullus:

Nam quid feci ego, quid'ue ſum locutus,

Cur

Cur me tot male proderes poëtis?

Quapropter.

Plautus in Bacchidibus: Sed quid eſt quapropter nobis malum minitemini?

Qua cauſa.

Plautus in Menæhmis: Quid de te merui, qua me cauſa perderes?

Cicero pro lege Manilia: Satis mihi multa uerba fециſſe uideor, quare hoc bellum eſſet genere neceſſarium.

Aſconius Pædianus, qui tametſi ſub Auguſto Cæſare floruit, bonaq; multa atq; elegãtia ſcripſit, ſicuti libello, ſiue potius fragmento, quod ante hos annos repertum eſt, colligi poteſt, multa fluit ac ſcatet barbariè, quam tamen barbariem, non ab illo certè, qui bono etiam tunc tempore eruditus eſt, prouenire puto: ſed potius ab aliquo inſulſo atq; ineleganti grammatico, qui interpretis uice functus, inepta multa conſeruit, quæ poſtea unà cũ bonis autoris uerbis deſcripta ſunt: is, inquam, Aſconius: Magnopere, inquit, me hæſitare confiteor, quid ſit quare Cicero Placentiã municipiũ eſſe dicat. Quid ſit quare, dixit, qđ eleganter poſuit, & modo illorum ueterum uſus eſt.

Gn. Pompeius L. Domitio: Miror quid cauſæ fuerit, quare conſilium mutaris.

Reſidere, Subſidere, Deſidere.

Maxime abſtruſum haſtenus (ut arbitror) quid ſignificet Reſidere, Subſidere, Deſidere. Quod cum ex multa uariaq; lectione deprehendiſſem, nihil aliud eſſe Terram deſidere, niſi cùm terra magnis imbribus, uel ignota alia cauſa hiatum faceret: ita ut terra deorſum deſcenderet, uel ſubtraheretur. Quæ res melius ex ſubiectis autoritatibus colligetur.

Cicero

Cicero de Officijs: Hinc ille Gyges inducitur à Platone, *qui cum terra deſediſſet magnis quibuſdam imbribus, in illum hiatum deſcendit.*
Idem de Diuinat. Delata *etiam ad ſenatum labes agri* Priuernatis, *cum ad infinitam altitudinem terra deſediſſet.*
Ibidem: Vt *multa oppida corruerint, multis locis labes facta ſit, terræq; deſederint.*
Titus uerò Liuius idem dixit de bello Macedonico: Terra *(inquit)* Velitris *trium iugerum ſpatio cauerna ingenti deſederat.* Non *tamen dicendi modum ſeruauit, mutato fere & obſoleſcente iam bono dicendi modo, cum dixit ab* Vrbe *condita: Arpini terra campeſtri in agro in ingentem ſinum conſedit.*
Ibidem: In Veliterno *agro terra ingentibus cauernis conſedit, arboresq; in profundum hauſtæ.* Conſedit *igitur dixit, pro* Deſcedit: *cum* Conſidere *ſit ſimul ſedere.*

Vergilius:

Dicite, *quandoquidem in molli conſedimus herba.*
Varro *de* Re *ruſt.* Quòd *inane natat, plenum deſidet.*
Ibidem: Vbi *ſtramentum deſedit in aperto loco palàm, à quo nominata poteſt eſſe palea.*
RESIDERE, *eſt paulatim deorſum inclinare.*
Plautus in Captiuis: Itaq; *uenter gutturq́; reſident.*

Horatius:

–Noſtrisq́; *ductum ſeditionibus*
Bellum, *reſedit protinus.* Idem:
Iamiam *reſidunt cruribus aſperæ pelles.*

Ex epiſtola Sabini pro Helena:

Flamma *recens parua ſparſa reſedit aqua.*
SVBSIDERE, *eſt fere idē quod reſidere: ſed conſiderantibus aliquod diſcrimen omnino occurrit, quod melius*

melius uideatur, quàm demonſtretur.

Vergilius in quinto Aeneidos:

Subſidunt undæ, tumidumq; ſub axe tonanti
Sternitur æquor aquis. *Ouidius de Faſtis:*
*Quod ſimul *emerſum eſt, fragor æthera terruit ipſum,* **euerſum*
Ictaq; ſubſedit pondere molis humus.

Ibidem:

Iam leuis obliqua ſubſedit aquarius urna.

Ibidem:

Pondere terra ſuo ſubſedit, & æquora traxit.

Idem in Metamorphoſi:

Iuſsit & extendi campos, ſubſidere ualles.

Ibidem:

Flumina ſubſidunt, colleſq; exire uidentur.

Ibidem:

–Paulum ſubſedit, & infrà
Quàm ſolet eſſe, fuit.

Idem in Ibin:

Sic tua ſubſidens deuoret oſſa canis.

Idem ad Corinnam:

At uos, quà ueniet, tumidi ſubſidite montes.

Paulus de damno infecto, lege, Athenienſis: Si uitio loci pars aliqua loci ſubſedit.

T. Li. ab Vrbe cond. Subſidunt Hiſpani aduerſus emiſſa tela ab hoſte, inde ad emittenda ipſi conſurgunt.

Hircius in Commentarijs: Aqua quæ paulatim ſpatio temporis liqueſcit ac ſubſidet.

Quiſquam.

QVisquam quantum diſtet ab Aliquo, à Quoquam, à Quocunque, à Quolibet, à Quopiam: ex ijs quæ infrà adduxi, melius cognoſcetur. Interrogat enim ferè

ſemper

ſemper, & cum indignatione requirit.

Cicero pro Cluentio: Eſt quiſquam qui cum hoc cognoue rit, ſuſpicari poßit Oppianicum iudicio oppreſſum, & circumuentum eſſe innocentem?

Idem in Verrem: In ciuſmodi re quiſquam tam impudens reperietur, qui ad alienam cauſam inuitis ijs, quorum negotium eſt, accedere aut aſpirare audeat?

Ibidem: Num aut in uilitate nummũ arator quiſquam de dit? aut in caritate de æſtimatione frumenti queſtus eſt?

Ibidem: Quid enim quiſquam ad meam pecuniam, me inuito aſpiret?

Idem pro lege Manil. Et quiſquam dubitabit, quid uirtute profecturus ſit, qui tantum autoritate profecerit?

Ibidem: Et quiſquam dubitauit, quin hoc tantum bellum tranſmittendum ſit?

Idẽ pro domo ſua: Hanc deam quiſquam uiolare audeat?

Idem in Philipp. Ab hoc igitur quiſquam bellum timet?

Vergilius:

–Et quiſquam numen Iunonis adoret?

Quà itineris, Quà de Bruto.

Và itineris, quà de Bruto, modus eſt dicendi, quo ineptè dicunt: Ea parte qua itineris, uel, de Bruto mentio fit.

Cic. Attico: At quàm honeſta, quàm expedita tua cõſilia, quàm euigilata tuis cogitationibus, quà itineris, quà naui gationis, quà congreſſus, ſermonisq́; cum Cæſare.

Eidem: Cum uideo te diſtentißimum eſſe, quà de Butrotijs, quà de Bruto.

Quàm plurimus, pro quanto magis, &c.

Diſcendus eſt & hic loquendi modus, quo Cato & alij ueteres uſi ſunt. Idem enim de Re ruſtica: Quàm

plur

plurimam braſsicam ederit, tam citiſsimum ſanus fiet. illiterati uero hunc quoq; dicendi morem non curantes, dicunt: Quanto plus, aut quanto magis ederis ex braſsica, tanto citius ſanus fies.

Quàm citiſsimè, tam maxime.

ET hic modus alter, non inelegãtior ſuperiore, non eſt prætereundus.

Idem Cato: Quàm citiſsime conficies, tam maximè expedict.

Ibid. Quàm acerbiſsima olea erit, tam oleum optimũ erit.

Quod te oro.

MOdus eſt etiam Romani candoris plenus in particula Quod: Cùm enim aliquid timentes narrabant, ac deinde ne quid tale eueniret, obſecrabant, Quod te oro dicebant: quod perinde eſt quaſi, Quare te oro.

Terentius in Hecyra: Male metuo, ne Philumenæ magis morbus aggraueſcat: quod te Aeſculapi, & te Salus, ne quid huius ſit, oro. *Horatius in Epiſt.*

—Pol me miſerum patrone uocares.
Si uelles, inquit, uerum mihi dicere nomen,
Quod te per genium, dextramq; deoſq; penates
Obſecro & obteſtor, uitæ me redde priori.

Renunciare.

QVàm diuerſum eſt, quod in bonis autoribus legimus in uerbo Renuncio, ab eo ſenſu qui paſsim uulgò celebratur: Eſt enim Renunciare legationem, idem quod, referre quid in legatione geſtum ſit.

Cicero in Philipp. Cum enim legati renunciauerint, quod certe renunciabunt, non in ueſtra poteſtate, non in ſenatus eſſe Antonium.

Ibidem: Nec uerò dubito, quin ſi ille uir renunciare legationem

tionem potuiſſet, & reditus eius uobis gratus fuerit, & reipub.ſalutaris futurus.
Varro de Re ruſtica: *Latis tabulis,ſortitio fit tribuum,ac cœpti ſunt à præcone renunciari, quem quæq; tribus fece runt ædilem.*
T.Liuius ab Vrbe cond. *Hæc cum legatio renunciaretur.*
Ibidem: *Qui iuſsi erant,legationem renunciauerunt.*

RENVNCIATVR *prætera conſul, tribunus,alius'ue magiſtratus: id eſt, declaratur factus conſul, tribunus,&c.*
Cic.pro lege Manil. *Nam cum propter dilationem comi tiorũ ter prætor primus cẽturijs cunctis renunciatus ſum.*
T.Liuius ab Vrbe condita: *Nec me contra ſenatuſconſul tum conſulem renunciari patiar.*
Aſinius Pollio Ciceroni: *Comitia biẽnij biduo habuit,hoc eſt,renunciauit,quos ei uiſum eſt.*

Redire in gratiam.

REdire in gratiam,modus eſt dicendi,quo ſignificatur aliquem ex diſcordia recõciliatum, in priſtinam ami citiam redire.*
Cicero de Senectute: *In gratiam iam cum uoluptate redeamus.*
Idem Quinto Ciceroni: *Pompeius à me ualde contendit de reditu in gratiam,ſed adhuc nihil profecit.*
Idem de Prouincijs conſularibus: *Iurauitq; in concione ſe in gratiam non rediſſe.*
Ibidem: *Abſens mecum ſummo ſuo beneficio redijt in gra tiam.*
Idem ad Atticum: *Cum Luceio in gratiam redi.*

Reſpondere ad rogatum.

REſpondere ad rogatum,id eſt (quod ſatis per ſe noſcitur)

ſcitur) cum quis rogat, quærit, petit'ue, & alter ad ea quæ rogatur reſpondet.

Quod multi peruerſo dicendi modo, reſpondere ad propoſitum dicunt.

Cicero pro L. Flacco: Nunquam nobis ad rogatũ reſpondent, ſemper accuſatori plus quàm ad rogatum.

Roget quis, Dicat quis, Petat quis.

ROget quis modus eſt loquẽdi politus, id eſt, quod multi inepte dicunt: Si aliquis me interrogaret, peteret, diceret.

Terentius in Eunuch. Roget quis, quid tibi cum illo?

Reſpectus.

REſpectus mutato dicendi genere dici cœptus eſt hoc modo: Feci amicitiæ reſpectu, Feci reſpectu iuſtitiæ: quo loco Latinius diceretur, Feci amicitiæ cauſa uel ratione, Feci ratione iuſtitiæ. Reſpectus autem nomen eſt, à Reſpicio ueniens, ut Conſpectus à Conſpicio, Perſpectus à Perſpicio, Circunſpectus à Circunſpicio. Alio dicendi modo à Cicerone eloquentiæ principe uſitato: qui de diuinatione, Remigem, inquit, quendam ex quinqueremi Rhodiorum uaticinatum, madefactum iri minus triginta diebus Græciam ſanguine, rapinas Dyrrhachij, & cõſcẽſione in naues cum fuga, fugientibus miſerabilem reſpectum incendiorum fore.

Idem in Philipp. v. Itaq; cum reſpectum ad ſenatũ, & ad bonos non haberet: eam ſibi uiam ipſe patefecit ad opes ſuas amplificandas, quã uirtus liberi populi ferre non poſſet. Reſpectũ (dixit) non haberet, hoc eſt, non reſpiceret.

Reſecare ad uiuum.

REſecare ad uiuum, eſt per translationem dictum ab ijs, qui uel ungues uſq; ad uiuum, uel arbores uſq; ad

radices reſecant. Id poſtea dictum & ad eos transfertur, cùm quid nimium ad regulam reuocamus.

Cicero de Amicitia: Neq; id ad uiuũ reſeco, ut ij, qui hæc ſubtilius diſſerunt.

Scribere mea,tua, ſua manu: non,propria.

SCribere mea manu,ſua manu, nõ propria manu, quod nuſquam apud bonos autores reperitur.

Cicero Attico: Antequam aliquo loco conſedero,neq; longas à me,neq; ſemper mea manu literas expectabis.

Eidem: Obſignaram iam epiſtolam meam, quam puto te modo perlegiſſe,ſcriptam mea manu.

Eidem: Ipſe in Tuſculano me referre in commentarium mea manu uoluit,quod idem in Aſia mihi ſua manu ſcriptum dedit.

Eidem: Nunquam antè arbitror te epiſtolam meam legiſſe,niſi mea manu ſcriptam.

Eidem: Hæc mea manu.

Eidem: Noli putare pigritia facere me, quòd non mea manu ſcribam.

Eidem: Alteram tibi eodem die epiſtolam dictaui,& pridie dederam mea manu longiorem.

Ibidem: Accepi aliam alia iucundiorem, quæ quidem erãt tua manu.

Idem Qu. fratri: Cum ſcripſiſſem hæc infima, quæ ſunt mea manu.

Ibidem: Hæc inter cœnam dictaui Tironi, ne mirere alia manu eſſe.

Idem in Catil. Legimus literas & ſcriptum ipſius manu.

Idem Appio Pulchro: Ad te ſtatim manu mea ſcriptas literas miſi.

Brutus Cicer. Superioribus literis mea manu ſcripſi.
Scæuola de Donationibus, l. Ad eum: Hac epiſtola mea manu ſcripta notum tibi facio.
Idem de Legatis, l. Cum quis: Teſtamento facto manu ſua ita cauit.
Paulus de publicanis & uectigalibus, l. Si publicanus: Significentur ipſi libello manu ſua ſubſcripto.
Calliſtratus ad legem Corneliam, de falſis, l. Diuus Claudius: Si modo poſt eam ſcripturam manu ſua teſtator teſtamento codicillis'ue ſubſcripſerit.
Marcellus: Si quis aliquem teſtium, l. Diuus Seuerus: Sua manu ſignatos codicillos ualere uelit.
Papinianus de teſtamentaria tutela, l. Ex ſententia: Patris uoluntas hoc ipſum manu ſua declarantis.
Vitruuius: Quod etiam ipſe ſua manu dicitur feciſſe.
T. Liuius de bello Pun. Fœdera, Amilcaris ſcripta manu.
Idem de bello Maced. Polyſenidas ſua manu ſcripſit.
Ibidem: Iudicia manu ſua teſtata daret.
Ibid. Auſa dicere ſe omnes ſua manu potius interfectură.

Ouidius in Epiſtola Didonis:

Ipſa ſua Dido concidit uſa manu.

Studeo illam rem.

STudere illi rei, uulgare eſt. Studere autem illam rem, minus obſeruatum, non caret gratia & uenuſtate.
Plautus in Milite: Magis metuant, minus has res ſtudeāt.
Cicero in Anton. Vnum ſentitis omnes, unum ſtudetis.
Idem de reditu ſuo: Cum uero literas ſtudere incipit, & helluo immanis cum Græculis philoſophari, tamē eſt Epicureus.
Idem de Finibus bonorū & malorum: Vel illud quod ſtudet, facere poſſit ornatius.

Quintus Marius L. filius, & Qu. Pacuuij fratres cognomine Claudij, qui inquiſitionem in Sardiniam, itemq; in Corſicam inſulas dies tricenos acceperunt.

Idem: Deinde poſt paucos dies apud Conſidium quæſtorem, l. Plautia, De ui, ſubſcriptione ea quòd loca occupaſſet, & cum telo fuiſſet: nam duces operarum Milonis recuſauerunt, Caius Fidius, Gneus Apponius, Gnei filius, Marcus Seius.

Subſcribere cauſam.

Plautus in Penulo: Cras ſubſcribam homini dicam.

IDEM *tamen dimiſit præpoſitionem ſub, cum dixit in Aulularia: Ad prætorem hodie te rapiam, & tibi ſcribam dicam.*

Cicero pro Cluentio: Video igitur iudices animaduertiſſe cenſores in iudices quoſdam illius conſilij Iuniani, cum iſtam ipſam cauſam ſubſcriberent.

Idem in Diuinatione in Verrem: Cenſor Caium Atheium notauit, quod ementitum auſpicia ſubſcriberet. ergo fuerit hoc cenſoris, ſi iudicabat ementitum.

Idem pro Aulo Cluentio: Nam hæc quidem, quæ de iudicio corrupto ſubſcripſerunt.

Ibidem: Leue eſt quod cenſores de cæteris ſubſcripſerunt.

Vlpianus de priuatis delictis, l. Si quis: Tunc ſubſcribere eum crimen oportebit.

Aſconius Pædianus: Hunc Antonium Gellius & Lentulus cenſores ſexennio quo hæc dicerentur, ſenatu mouerunt: cauſamq; ſubſcripſerunt, quòd ſocios diripuerit, quòd iudiciũ recuſauerit, quòd propter æris alieni magnitudinẽ prædia manciparit, bonaq; ſua in poteſtate non haberet.

Subſcriptores.

Cicero in Diuinatione in Verrem: At uenit paratus cum

ſubſcriptoribus citatis, & diſertis: eſt tamen hoc aliquid, tametſi non eſt ſatis. Omnibus enim rebus is qui princeps eſt, in agendo ornatiſsimus & paratiſsimus eſſe debet. Veruntamen L. Apuleium eſſe uideo proximum ſubſcriptorem: hominem non ætate, ſed uſu forenſi atq; exercitatione tyronem.

Ibidem: Ex illo grege oratorum, qui ſubſcriptionem ſibi poſtularũt. & ſubdit: Vt mihi non ex ijs quos mecum adduxerim, ſed de populo ſubſcriptor addatur.

Ibidem: Accuſabat Marcum Aquilium, ſubſcriptore Caio Rutilio Ruffo.

Idem ad Quintum Ciceronẽ fratrem: Gabinium tres adhuc factiones poſtulant, Lucius Lentulus flaminis filius, qui iam de maieſtate poſtulauit, Titus Nero cum bonis ſubſcriptoribus, Caius Memmius tribunuſplebis.

Ad eundem: Gabinius abſolutus eſt: omnino nihil accuſatore Lentulo, ſubſcriptoribuſq; eius infantius, nihil illo conſilio ſordidius.

Idem pro Lucio Muræna: Succeſsionẽ ſubſcriptorum animaduertebant.

SED quid ſint Subſcriptores, apertius declarat Aſconius Pædianus: Subſcriptores, inquit, dicuntur, qui adiuuare accuſatorem cauſidici ſolẽt, quos oportet ſubmiſsius agere, quàm dicit ille quem ſequuntur.

Siccus.

SIccus per translationẽ non eſt id, quod exhauſtus, aut exercitus, ut nonnulli uolunt: ſed eſt ieiunus, ſobrius.

Plautus in Aſinaria: Ego præter alios meum uirum fui rata ſiccum, frugi, continentem.

Cicero in Academicis quæſtionibus: Dormientium & uinolentorum & furioſorum uiſa, imbecilliora eſſe diccbas,

bas, quàm uigilantium, ſiccorum, ſanorum.

Idem pro lege Agraria: Hæc per deos immortales utrum eſſe uoles conſilia ſiccorum, an uinolentorum ſomnia? & utrum cogitata ſapiētum, an optata furioſorum uidentur?

Horatius:

–Forum, putealq́; Libonis Mandabo ſiccis. Idem:
–Accedes ſiccus ad unctum. Idem:
Siccis omnia nam dura deus propoſuit. Idem:
Libertinus erat, qui circum compita ſiccus,
Lautis mane ſenex manibus currebat.

Stomachari, Stomachor omnia.

STomachari notum uerbū. eſt enim indignari, & quaſi ex aliquo facto dicto'ue offendi, ita ut ſtomachus inde moueatur. Hinc eſt alius ortus dicendi modus, cum dicitur: Non ſine ſtomacho illum uidi. Sed in uerbo Stomachor præcipue obſeruandū eſt, accuſatiuo id quandoq; iungi, quandoq; abſolutè, quandoq; cum præpoſitione poni. Terentius in Eunu. Id aduenïens mecum ſtomachabar.

Cicero Attico: Stomachor omnia.

Eidem: In quo tamen ille mihi riſum magis quàm ſtomachum mouere ſolet.

Eidem: Ille uero. ſed ſtomachari deſinamus.

Sexcenti.

SExcentis locis, Sexcentos habes tabellarios, & alia huiuſmodi: hoc numero utebantur literati uiri felicis ſeculi illius, cum infinitum aut prægrandem numerum explicare uolebant.

Plautus in Aulularia: Sexcenta ſunt, quæ memorem, ſi ſit ocium.

Idem in Bacchid. Sexcenta tanta reddam, ſi uiuam.

Idē in Trinum. Sexcētæ ad eam rem cauſæ poſſūt colligi.

Idem in Menæhmis: Quin ſuſpirabo pluſquàm ſexcentum dies.

Terentius in Phormione: Sexcẽtas proinde potius ſcribito iam mihi dicas.

Cæſar in Commentarijs: Cum ſexcentis deuotis.

Cicero Attico: Sexcentos habes tabellarios.

Eidem: Ne Sampſiceranij noſtri merita in patriam ad annos ſexcentos maiora uiderentur, quàm noſtra.

Eidem: Poſt à Pompeij procuratoribus ſexcentis premi cœptus eſt.

Idem: Multa moleſta, diſceſſus noſter, belli periculum, militum improbitas: ſexcenta prætereа.

Ibid. Venio ad epiſtolas tuas, quas ego ſexcentas accepi.

Ibidem: Sexcenta alia ſcelera moliri.

Eidem: Dignus ille quidem omnium regno, ſed per Fuluiam ſexcenta ſimilia.

Idem in Verrem: Sexcentos prætereа ciues.

Ibidem: Poſſum ſexcenta decreta proferre.

Suppetere.

SVppetere & Supereſſe uita dicitur: pro quo multi, Sufficere uita, & barbaris alijs modis dicunt.

Cicero de Somnio Scipionis: Scribentur fortaſſe plura, ſi uita ſuppetet. Vergilius:

Primus ego in patriam mecum, modo uita ſuperſit.

Supra caput.

SVpra caput, modus eſt loquendi, rem quæ ualde urgeat & immineat, ſignificans.

Cicero Octauio: Ecce ſupra caput homo leuis ac ſordidus, ſed tamen equeſtri inceſſu Catienus.

Salluſtius in Catilin. Dux hoſtiũ cum exercitu ſupra caput eſt.

Vergili

Vergilius:

Olli cæruleus ſupra caput aſtitit imber.

Titus Liu. ab Vrbe cõdita: Cum hoſtes ſupra caput ſint.

Ibidem: Clamor ſupra caput hoſtilis, captam Vrbem oſtendit.

Stare per me.

STare per me, per te, per illum: modus eſt loquẽdi perelegans, & multis in locis apud bonos autores celebratus.

Cæſar in Commentarijs: Vbi cognouit per Afranium ſtare, quo minus prælio dimicaretur.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Per duces, non per milites, ſtetiſſe ne uincerent.

Superſedere.

SVperſedere, cum ablatiuo iungitur, certo modo dicendi id ſignificat quod intermittere.

Plautus: Superſede ijs rebus iam.

Cicero Seruio Sulpitio: Superſedeas hoc labore itineris.

Idem in Arte rhetorica: Exẽplorum multitudine ſuperſedendum eſt.

Cato de Re ruſtica: Litibus familiæ ſuperſedeat.

T. Liuius ab Vrbe cond. Rebus diuinis ſuperſederi iuſſum.

Ibidem: Tributo ac delectu ſuperſeſſum.

Stultus, Inſanus.

NOn pauci ſunt, qui in uerbo Stultus, ſtulti non fiant: non intelligentes, imò omnino confundentes uerbi proprietatem. Stultum enim id pleriq; iam putant, quod Inſanum, cùm inter utrunq; non leue ſit diſcrimen. Eſt igitur Stultus ferè quod imperitus, ingenio hebes, aut tardus, uel inconſtans. Inſanus autem, qui non ſanæ, ſed alienatæ mentis eſt.

Plautus

Plautus in Perſa: Nimis hodie ſtultus es pueriliter.
Idem in Moſtellaria: Interdum inepte ſtultus es.
Terentius in Eunucho: Dij boni, homo homini quid præſtat? Stulto intelligens quid intereſt?
Ibidem: Hic homo è ſtultis inſanos facit.
Idem in Andria: Quandoquidem tam iners, tam nullius conſilij ſum. Seruón' fortunas meas me commiſiſſe futili? ergo precium ob ſtultitiam fero.
Cicero de Oratore: Oratoris peccatũ ſi quod eſt animaduerſum, ſtultitiæ peccatum uidetur.
Stultitia autem excuſationem non habet.
Ibidem: Quo quidem in genere familiaris noſter Marcus Bucculeius, homo neq; meo iudicio ſtultus, & ſuo ualde ſapiens.
Ibidem: Neq; uult ita ſapiens inter ſtultos uideri.
Idem pro T. Annio Milone: Negant intueri lucem fas ei, qui à ſe hominem occiſum fateatur. In qua tandem Vrbe hoc homines ſtultiſsimi diſputant?
Idem pro Deiotaro: Et ab homine minime ſtulto eſſe cogitatum confingitis?
Idem pro Cluentio: Minus enim ſtultus eſt is, cui nihil in mentem uenit, quàm ille qui quod ſtulte alteri uenit in mentem, comprobat.
Ibidem: Adeó'ne erat ſtultus, ut ille qua tum ille uiuebat, uitam eſſe arbitraretur?
Idẽ pro Aulo Cæcinna: Tertio, ut cũ tam ſtulto haberet.

Idem definit quid ſit ſtultitia in Tuſculanis: Stultitiam enim cenſuerunt inconſtantiam, id eſt, ſanitate uacantem: poſſe tamen tueri mediocritatem officiorum, & uitæ communem cultum atq; uſitatum. De quo plane loquitur Ouidius II. Faſtorum.

Lux

Lux quoq; cur eadem ſtultorum feſta uocetur,
Accipe. & ſubdit:
Stultaq; pars populi, quæ ſit ſua curia, neſcit.

Feſtus: Quirinalia ſtultorum feriæ dicebantur, quòd eo die ſacrificabant ij, qui ſolenni die aut non poterant rem diuinam facere, aut ignorabant.

Venuleius, quod ui aut clam, lege, Seruius: Ne melioris conditionis ſint ſtulti quàm periti.

Horatius in Sermonibus:

Stultus & inſanus, quid ſi quis non ſit auarus?

Et paulo pòſt:

Stultum me fateor, liceat concedere ueris,
Atq; etiam inſanum. Idem:
Quem mala ſtultitia & quæcunq; inſcitia ueri
Cæcum agit, inſanum Chryſippi porticus & grex
Autumat. Idem:
Vincit enim ſtultos ratio inſanire nepotes. Idem:
Qua me ſtultitia, quoniam non eſt genus unum,
Inſanire putas?

Spero & Speror, Deſpero & Deſperor.

Spero quandoq; actiuum ſimplex, & ſic ſuum format paßiuum. Quandoq; neutrum abſolutum.

Plautus in Menæhmis: Dij immortales, ſpem inſperatam date mihi.

Idem in Mercatore: Spem ſperatam cum obtuliſti.

Cicero ad Quintum fratrem: Siue reſtituimur, ſiue deſperamur.

Idem Attico: Breuiloquẽtem iam me tempus ipſum facit, pacem enim deſperaui.

Eidem: Si hæc iam noſtra ſalus cũ hac lege deſperata erit.

Idem in Catilinam: Eſſent illi quidem deſperandi, ſed tamen eſ

men eſſent ferendi.
Idem de Finibus bonorum & malorum: Aut omnia ſemper deſperantes.
Titus Liuius de bello Macedonico: Hos deſperata ſalus ad rabiem magis quàm ad audaciam accendebat.

Secundum.

OMiſsis uulgaribus ſenſibus de præpoſitione Secundum, ab alijs ſedulò notatis, id proferamus, quod latuiſſe hactenus uidetur. Secundum abſentem, Secundum præſentem iudicare: Ferre ſententiam ſecundum teſtamentum: Secundum te ille mihi ita eſt, ut ſit penè par. Hæc notanda mihi uiſa ſunt, quæ non ab aliqua ratione, ſed ſola dicendi conſuetudine uariantur. Iudicare abſentem ſecundum præſentem, id eſt, quod diceremus, iudicauit pro abſente ac ſi præſens eſſet. Ferre ſententiam ſecundum teſtamentum, hoc eſt, quod diceremus, pro teſtamento, uel uulgatius, in fauorem teſtamenti. Secũdum te ille mihi ita eſt, ut ſit penè par: id eſt, ſecundo loco aut proxime.
Cicero ad Q. fratrem: Ille mihi ſecundum te ac liberos noſtros ita eſt, ut ſit penè par.
Idem de Officijs: Proxime autem & ſecundum deos, homines hominibus maxime utiles eſſe poſſunt.
Idem Attico: Secundũ te nihil eſt mihi amicius ſolitudine.
Eidem: Nunciauit iam populo pontifices ſecundum ſe decreuiſſe.
Idem de Oratore: Quare in hac noſtra actione ſecundum uocem uultus ualet.
Idem in Verrem: Vtatur conſilio ſuo: nec cogat ante horã decimam de abſente ſecundum præſentem iudicare.
Varro de Re ruſtica: Inſula Gallinaria, quæ eſt in mari Thuſco ſecundum Italiam.

Vlpianus de iudicijs, lege: Et poſt edictum, ſecūdum præſentem iudicabitur.

Marcellus de inofficioſo teſtamento: Si pars iudicantium de inofficioſo teſtamento contra teſtamentum, pars ſecundum id ſententiam dederit.

Titus Liuius de bello Punico: Secundum has preces tuba ſignum dedit proficiſcendi.

Ibidem: Nec erat gens alia, cuius ſecundum Gallicos tumultus arma terribiliora eſſent.

Idem: Nos autem qui ſecundum deos uiolati ſumus.

Ibidem: Secundum plebem in litem iudicem dare.

Ibidem: Prætores Syracuſani Marcello ſecūdum ſalutem (ut aſſolet) ſcriptum erat, recte eum atq; ordine feciſſe.

Idem de bello Macedonico: Romani qui ſecundum deos plurimum poſſunt.

Ibidem Secundum orationem prætoris murmur ortum.

Ibidem: Secundum hæc ſilentium fuit.

Ibidem: Cum omne humanum genus ſecundum deos nomen Romanum uereretur.

Varro de Re ruſtica: Caſsius ſecundum columbinum ſtercus ſcribit eſſe hominis, tertio caprillum, & ouillum, & aſininum.

Ibidem: Vt in Vmbria ubi falce ſecundum terram ſuccidunt ſtramentum.

Ibidem: Hyeme cum hybernant ſecundum mare.

Præſumere.

QVod ineptiſsimè, ac multa cum barbarie dicitur Præſumere, antiqui Sumere, et Aſſumere, quādoq; & Arrogare dicebant. Nam Præſumere, aliud eſt. ſignificat enim ante capere, ut in bonis autoribus. Vergilius:

–Et ſpe præſumite bellum.

Et Hora

Et Horatius:

-Tibi quidnam accedit ad iſtam,
Quam puer & ualidus præſumis, mollitiem?

Sed iam de Sumo & Aſſumo aliquid referamus.

Sumo.

Cicero in Catilin. Quibus ego ſi me reſtitiſſe dicam, nimium mihi ſumam, & non ſim ferendus.

Idem in Antonium: Tantum'ne ſibi ſumpſit, quia Mylaſſis Myrmillonem trucem iugulauit?

Idem Torquato: Sed hoc tamen non ſumo, ut te conſoler de communibus miſerijs.

Idem pro Cluentio: Vt tantum mihi ſumam, quantum ſine huius periculo præterire non poſſum.

Idem Aulo Cæcinnæ: Non mihi ſumo, ut plus ipſe perſpiciam, quàm te uidere & intelligere mihi perſuaſerim.

Idē Cæſari: Vide quid mihi ſumpſerim: cœpi uelle ea Trebatium expectare à te, quæ expectaſſet à me.

Idem Ariſto uel Cælio: Sūpſi hoc mihi pro tua in me obſeruantia, quam penitus perſpexi, quandiu Brunduſij fuimus, ut ad te familiariter & quaſi pro meo iure ſcriberē.

Idem pro L. Flacco: Deniq; etiam ſi qua ſibi alia ſumunt, non repugno.

Idem pro Sylla: Quid ergo hoc tibi ſumis? dicet fortaſſe quiſpiam.

Idem pro Planco: Quanquam mihi non ſumo tantum iudices, neq; arrogo, ut Gn. Planco ſuis erga me meritis impunitatem conſecuturum putem.

Aſſumo.

Cicero de Officijs: Si id mihi aſſumo, uideor id meo iure quodammodo uendicare.

Idem pro Sylla: Ego uero iudices non modo nihil mihi aſſumo,

aſſumo,in quo quiſpiam repugnet,ſed etiam ſi quid ab omnibus conceditur,id reddo ac remitto.

Scienter.

SCienter aduerbium à Scio, non id ſemper ſignificat, quod uulgò ab omnibus putatur,cum dicunt: Scienter fecit,Scienter dixit:& addunt etiam aliud inſolens aduerbium, Appenſate. Sed id eſt Latine Scienter, quod ſcite, diſerte,perite,à ſcientia ductum.

Cicero in Bruto:Quàm omnino multa de iure ciuili, quæ quidem omnia cum perite & ſcienter, tum breuiter & expreſſe,& ſatis ornate & pereleganter diceret.

Ibidem:Vt enim ex neruorum ſono in fidibus quàm ſcienter ij pulſi ſint,intelligi ſolet: ſic ex animorum motu cernitur,quid tractandis ijs perficiat orator.

Hircius in Commentarijs: Scaphis nauibusq; lõgis quinq; mobiliter & ſcienter anguſtias loci tuebantur.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Inſcienter etiam poſuit cũ dixit:Tuba inſcienter à Græco inflata.

Scriptura.

SCriptura (ut arbitror) ea erat præter alia ſignificata, quã exercebant,qui agris,paſcuis,aut pecoribus præerant: & tam ij,quàm qui portus aut portoria curabant, uectigalia deſcribentes,aut colligentes, Magiſtri ſcripturæ & portus dicebantur.

Plautus in Truculento: Ob meam ſcripturã pecudem accipit.Deinde reſpondet Aſtaphium ancilla:Pleriq; idẽ quod tu facis,faciunt,rem male gerentes: ubi non eſt ſcripturæ unde dent,incuſant publicanos.

Cicero Attico:Magiſter ſcripturæ & portus, quidam L. Carpinatius.

Eidẽ:Terentius meus neceſſarius,magnas operas in portu

& ſcriptura Aſiæ pro magno dedit.
Idē pro L. Flac. Mirandum uero eſt homines eos quibus odio ſunt noſtræ ſecures, nomē acerbitati, ſcripturæ decumæ, portoriū morti, libenter arripere facultatem lædendi.
Idem in Verrem: In ſcriptura Siciliæ pro magiſtro eſt.
Ibidem: Portū autē & ſcripturas eadem ſocietas habebat.
Idem pro lege Manilia: Nam cum hoſtium copiæ nō longe abſint, etſi irruptio nulla facta ſit, tamen pecora relinquuntur, agricultura deſeritur, mercatorum nauigatio conquieſcit. Ita neque ex portu, neq; ex decimis, neque ex ſcriptura uectigal conſeruari poteſt.
Aſconius: Mancipes ſunt publicanorum principes Romani homines, qui quæſtus ſui cauſa decumas redimunt, qui paſtum aut pecora publica portorij aut pecuarij, quorū ratio ſcriptura dicitur.

Pro ſcriptura puto ſcriptū accipi à Tito Liuio Patauino, labēte (ut ſæpe dixi) in barbariē eloquentia Romana, dum ab Vrbe condita dicit; Neque eius accepi nomen, quod ſcriptum faceret, tabulam poſuiſſe, & iuraſſe ſe ſcriptum non facturum: quem aliquando antea deſiſſe ſcriptum facere, arguit Macer Licinius.

Saluere.

HOc quoq; notare uiſum eſt quod Cicero Attico ſcripſit: Saluebis, inquit, à meo Cicerone.*

Species, Genus.

QVod Cicero & eius æquales priſcam Latinitatem per minima queq; uerba examinarent, polirent, ac quaſi deterſa rubigine ſituq; purgarent, uel ex hoc, quod de ſpecie ſubieci, facile cognoſci poteſt. Quod uerbum cū Ciceroni eloquentiæ ac elegantiæ magiſtro non omnino placeret, tametſi & ipſe eo nomine quandoq; uſus eſt,*

formamq;

formamq́;, aut partem pro eo introducere mallet, quæ uerba de ea re, & quoties ſecerit, infrà poſui.
Cicero in Topicis: *Species appellant, non peßime id quidem, ſed inutiliter ad mutandos caſus in dicendo.* Nolim enim (* *niſi* Latine *quidem dici poßit) ſpecierum & ſpeciebus dicere.* Et *ſæpe ijs caſibus utendum eſt, at formis & formarum uelim.* Cum autem *utroq; uerbo idem ſignificetur, commoditatem in dicendo non arbitror negligendam. Genus & formam definiũt hoc modo: Genus eſt notio ad plures differentias pertinens.* Forma *eſt notio, cuius differẽtia ad caput generis & quaſi fontem referri poteſt.* *ne ſi
Idẽ *de arte* Rhetorica: *Genus eſt quod plures partes amplectitur, ut animal.* Pars *eſt quæ ſubeſt generi, ut equus. Sed eadem res ſæpe alij genus, alij pars eſſe poteſt.* Nam *homo pars animalis eſt,* Thebani *aut* Troiani *genus.*
Idem in Topicis: Forma *enim à genere quoad ſuum nomen retinet, nunquam ſeiungitur. & ſubdit.* A' *forma generis, quam interdum (quo planius accipiatur) partem licet nominare.*
Ibidem: Formæ *igitur ſunt hæ, in quas genus ſine ullius prætermißione diuiditur: ut ſi quis ius in legem, morem, æquitatem diuidat.* Formas *qui putat eſſe quod partes, confundit artem, & ſimilitudine quadam conturbat, & non ſatis acute quæ ſunt ſecernenda diſtinguit.*
Idem *de arte* Rhetorica: *Genus eſt quod partes aliquas amplectitur: ut cupiditas pars eſt, quæ ſubeſt generi, ut amor, auaritia.*
Idẽ *de Oratore: Aut traducta ex parte ad genus notatio.*
Ibidem: Tum *(ut ſcis) explicato genere cuiuſq; rei uidendum eſt, quæ ſint eius generis ſiue formæ, ſiue partes.*
Idem in Philippica *quinta:* Num Latine *ſcit?* Num *ex iu-*

dicum genere & forma? Num leges noſtras mores'ue nouit? Horatius:

Et genus & formam regina pecunia donat.

Sectari.

SEctari *clare patet quid ſit: ſed* Sectari *apros uel ſimiam, aut alias belluas, recondito (ut arbitror) modo loquendi, & per translationem id eſt, quod inueſtigare, perquirere, ſequi.*

Plautus *in Milite: Reſpondit ſe ſectari ſimiam.*

Terentius *in Phormione: Adoleſcentulum ceruam uidere, fugere, & ſectari canes.*

Vergilius *in Bucolicis:*

Si dum tu ſectaris apros, ego retia ſeruo.

Sub.

PRæpoſitio *hæc Sub, elegantia non caret, cum uulgarem tranſgreſſa modum, in alium tranſit ſenſum.*

Plautus *in Perſa: Solet illa recte & ſub manu ſuccedere.*

Cæſar *in Commentarijs: Sub ueſperum Cæſar intra hanc foſſam legiones deducit.*

Idem: *Tantam noſtri eorum multitudinem interfecerunt, quantum fuit diei ſpatium, ſub occaſumq́; ſolis deſtiterũt.*

Idem: *Sub ueſperam Cæſar portas claudi, militesq́; ex oppido exire iuſsit.*

Cicero Planco: *Sub eas ſtatim recitatæ ſunt tuæ.*

Idem ad Q. *fratrem: Menſe Decembri ſub dies feſtos.*

Idem de Oratore: *Ea quæ ſub oculos ipſa non cadunt.*

Vergilius:

–Et ſub noctem cura recurſat. Horatius:

Dictitet occultam febrem ſub tempus edendi.

Idem:

Forte ſub hoc tempus caſtellum euertere prætor.

Idem

Idem:

Sub galli cantum conſultor ubi oſtia pulſat.

Idem:

–An hic peccat, ſub noctem qui puer unam
Furtiua mutat ſtrigili?

Hircius in Commentarijs: *E' proximis caſtellis in frumentarios ſub ipſam lucem impetum fecit.*

Notandum etiã eſt, *præpoſitionem hanc, quam pleriq; uel ablatiuo uel accuſatiuo ſolis iungi aſſeuerãt, etiam datiuo, cũ cõponitur, cõiungi: ut, Subſcribere cauſæ, Subeſſe imperio, Subuenire egeno uel calamitoſo, & huiuſmodi.*

Seruire auribus, Dare auribus.

SEruire auribus, Dare auribus, *frequenter apud bonos autores reperitur: qui modus loquendi nihil aliud certe ſignificat, quàm aſſentari & eblandiri.*

Cæſar in Commentarijs: Auribus Vari ſeruiunt.

Trebonius Ciceroni: *Noli putare mi Cicero, me hoc auribus tuis dare.*

Si dijs placet.

ADmirantes *antiqui alicuius indignitatem uel temeritatem, aut indignãtes, certo modo loquendi dicebãt, Si dijs placet.*

Cicero in Oratore: Etiam Latini, ſi dijs placet, hoc biennio magiſtri dicendi extiterunt.

Idẽ in Tuſculanis: Qua gloria cõmotus Epicurus exoritur, cui etiã, ſi dijs placet, uidetur ſemper ſapiens beatus.

T. Liu. ab Vrbe cond. Perpetuos, ſi dijs placet, tribunos.

Ibidem: Quin etiam, ſi dijs placet, nefas aiunt conſulem plebeium fieri.

Idem de bello Macedonico: Nos, ſi dijs placet, iam rempublicam etiam capeſſere eas patimur.

Ibidem: Non ſocietatem modo, ſed ſi dijs placet, affinitatem etiam pepigiſti.
Ibidem: Qui nunc nos, ſi dijs placet, accuſatis.

Satin' ſaluæ?

Modus loquendi apud ueteres, cũ quid turbati interrogabant, An ſatis ſaluæ res eſſent.
Terent. in Eun. Hem quid eſt? quid trepidas? ſatin' ſaluæ?
Titus Liuius ab Vrbe condita: Quærentiq; uiro, ſatin' ſaluæ? minime, inquit.
Ibidem: Satin' ſaluæ, inquit, Luci Volumni? ut ſeſe in Samnio res habent?
Ibidem: Percontatus, ſatin' ſaluæ?
Idem de bello Macedonico: Cum pater, ſatin' ſaluæ res, interrogaret.

Sarta tecta quid ſint, & quid ſit ea exigere.

Sarta tecta, ſine copula plerunq; poſita cõperi, à Sarcio, & Tego, certo modo dicendi deducta, ut infrà oſtenditur. Cùm enim ædificia publica, ædes ſacræ, & alia lòca, & opera publica redemptoribus locabantur, præcipua inter cætera conditio apponebatur, curarent ut Sarta tectáq; eſſent, id eſt, bene prouiſa aut reparata. Quod uero redemptores ex locato debebant, cum exigebatur, Sarta tecta exigi dicebantur. Quandoq; per translationem ea uerba Sarcta tecta uſurpantur.
Plautus in Trinummo: Sarta tecta tua præcepta uſq; habui mea modeſtia.
Cicero Marco Cælio: Hoc mihi da atq; largire, ut Marcũ Curiũ ſartum & tectum (ut aiunt) ab omni incommodo, detrimento, moleſtia, ſyncerum integrumq; conſerues.
Idem in Oratione ante exilium: Qui numini deorũ con-

ſecratum

ſecratum ſartum tectum ab omni periculo conſeruaui.

Sarta tecta ſimpliciter.

Plautus in Moſtellaria: Neç uideor mihi ſarcire poſſe ædes meas, quin totæ perpetuo ruant.

Cicero Bruto: Quorum quidem omnia cõmoda, omnesq́; facultates, quibus & ſacra conficere, & ſarta tecta ædiũ ſacrarum, locorumq́; communium tueri poßit, conſiſtunt in ijs uectigalibus.

Idem in Verrem: Cum conſules ædes ſacras locauiſſent, neq; potuiſſent omnia ſarta tecta exigere.

Ibidem: Eundemq́; te memini, cenſorias quoq; leges in ſartis tectis exigendis tollere.

Ibidem: Verumetiam in ijs ſartis tectisq́; damnata eſt.

Vlpianus de officio proconſulis, lege, Si in alicuius ædes ſacras, & opera publica circumire inſpiciendi gratia, an ſarta tectaq́; ſint, uel an aliqua refectione indigeant.

Celſus de uſufructu: Hactenus tamẽ ut ſarta tecta habeat, ſi qua tamen uetuſtate corruiſſent, neutrũ cogi reficere. et ſubdit: Vnde Celſus de modo ſarta tecta habendi quærit.

Tempus.

ANte tempus, Poſt tempus, Ad tempus, Per tempus, In tempus, In tẽpore, Primo quoq; tẽpore, Primo quoque die, Pro tempore, Pro re, Pro loco, Vno tempore: hos & alios dicẽdi modos, mira elegantiáq; uarietate perfecta illa Latinitas condidit. Si quis ea, quæ infrà poſui, diligenter legerit, ſine alio interprete per ſe ſatis intelliget.

Ad tempus.

Terentius: Commodiorem hominis aduentum ad tempus non uidi.

Cicero de Finibus bonorum & malorum: Itaq; ad tempus ad Piſonem omnes.

Idē Planco: Is autem, qui uere appellari poteſt honor, nō inuitamentū ad tempus, ſed perpetuæ uirtutis eſt præmiū.
Idem Attico: Satis erat dierum, ut Puteolos excurrere poſſem, & ad tempus redire.
Eidem: Aderis autem ad tempus.
Idem in Verrē: Si quæ caſtiores erant, ad tēpus ueniebāt.
Plancus Ciceroni: Si autem in itinere meo ſe oppoſuerit, ad tempus conſilium capiam.
Aſconius Pædianus: Cur fraudi ſit Ciceroni, cum ad tempus oratorum dicta proferantur?
Idem: Non intelligunt hæc ad tempus commode adiungi.
Paulus de dāno infecto, l. Ad curatoris: Si dominus ad tempus pecuniam impenſam cum uſuris reſtituere uoluerit.

Per tempus.

Plautus: Mihi per tempus inceptum eſt iter.
Idem in Bacchidibus: Per tempus hic uenit miles.
Idem in Truculento: Per tempus ſubueniſtis mihi.
Idem in Menæchmis: Non potuiſti per tempus magis aduenire quàm aduenis.
Terentius in Hecyra: Sed uideo Phidippum per tempus egredi.
Cato de Re ruſtica: Frondem populeam, ulmeam, quernā cædito, & per tempus eam condito.
Ibid. Et per tempus radices quā plurimas cū terra ſerere.
Ibidem: Vmbram partim per tempus habet.
Ibidem: Vimina matura, ſalices per tempus ligantur.

Poſt tempus.

Plautus in Captiuis: Sero poſt tempus uenis.
Cicero pro P. Quintio: Ego pro te hoc conſulo poſt tempus, & in aliena re: quoniam tu in tua re cū tempus erat, conſulere oblitus es.

Varro

Varro de Re ruſtica: Quæ poſt tempus naſcuntur, fere uitioſa atq; inutilia exiſtunt.

In tempus.

Cic. Attico: Nam & eiuſmodi ſunt ij uerſus, ut ab initio Pompeij in tempus ſcripti eſſe uideantur. Horatius: *–Et præſens in tempus omittas.*

Vno tempore.

Cic. Attico: Multas uno tempore accepi epiſtolas tuas.

Suo tempore.

Idem in Verrem: Scandilius rem ſe totam relicturũ dicit, & ſuo tempore eſſe rediturum.

Primo quoq; tempore.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Vt primo quoq; tempore in Italiam tranſgreſſus, iungeret ſe Annibali.

Ibid. Primo quoq; tempore redire in Hiſpaniam iuſsit.

Ibidem: Decreuerunt, ut primo quoque tempore de ea re ad populum ferretur.

Primo quoq; die.

Ibid. Dcreuerũt, ut primo quoq; die ad populum ferrent.

Cn. Pompeius L. Domitio: Vt primo quoq; die Luceriam aduenires.

Tempeſtiuum conuiuium, Magiſteria à maioribus inſtituta, Sermo qui more maiorum à ſummo magiſtro adhibetur in poculo.

Nondum cuiquam ſatis arbitror exploratum, quid ſit Tempeſtiuũ conuiuium. Hoc certè liquet, nõ eſſe id quod ſimpliciter uerba oſtendunt: ut ſit Conuiuium tempeſtiuum, quod conuiuium in tempore paratum: Nam ut patet ex ijs, quas infrà poſui, autoritatibus, aliquid præcipue in eo erat conuiuio, quod nõ erat idem in alijs, ut Ma

giſteria à maioribus inſtituta,ut Sermo quidam,qui more maiorum à magiſtro adhibebatur in poculo. Ea cuiuſmodi eſſent,nemo(quod ſciam)prodidit.
Cicero Attico: *Audio à bonis uiris,qui & nunc, & ſæpe antea magno præſidio reipublicæ fuerunt, hanc cunctationem noſtram non probari, multaq; mihi & ſeuere in conuiuijs tempeſtiuis diſputari.*
Idem pro P. Sylla: *Quantum alij tribuunt tempeſtiuis conuiuijs,quantum aleæ.*
Idem pro L. Muræna: *Nemo ferè ſaltat ſobrius,niſi forte inſaniat,neq; in ſolitudine, neque in conuiuio moderato, atq; honeſto. Tempeſtiui conuiuij,amœni loci,multarum deliciarum comes eſt extrema ſaltatio.*
Idem in Verrem: *Statuitur Lollius in illo tempeſtiuo gladiatorum conuiuio.*
Idem de Senectute Catonem loquentem facit: *Ego uerò propter ſermonis delectationem tempeſtiuis quoq; conuiuijs delector.* & ſubdit: *Me uerò & magiſteria delectant à maioribus inſtituta, & is ſermo, qui more maiorum à ſummo magiſtro adhibetur in poculo.*
Idem Attico: *Quas enim cœnas & facere, & obire ſcripſit ad me Sextius? quàm lautas? quàm tempeſtiuas?*

Horatius in Odis:

Tempeſtiuius in domo
*oloribus *Pauli purpureis ales*oleribus*
Comeſſabere maximi.

Tempeſtas idonea, mala.

NOn eſt ſemper Tempeſtas mala,ſed quandoq; bona, ut conſtet uerbum medium eſſe.
Cicero Q. fratri: *Tu,ſi ita expedit, uelim quamprimum bona & certa tempeſtate conſcendas,ad meq; uenias.*

Ibidem

Ibidem: Primam nauigationem, dummodo idonea tempeſtas ſit, ne omiſeris.

Cato de Re ruſtica: *Dicit uillicus ſedulo ſe feciſſe, ſeruos non ualuiſſe, tempeſtates malas fuiſſe.*

Tabeſcere.

Tabeſcere non eſt languere, aut deficere, aut putreſcere, ut nonnulli putant: ſed interiore ſenſu eſt proprie, liqueſcere, conſumi.

Plaut. in Mercatore: *Cor ædepol miſerum, quod guttatim contabeſcit, & quaſi in aquam tu indideris ſalem.*

Cato de Re ruſt. *Fiſcellam cum ſale populari ſuſpendito, & quaſſato, ſuppletoq́; identidem, id aliquoties in die facito, uſq; adeo donec ſal deſierit tabeſcere biduum.*

Ibidem: Salis puri modium, & cum in fiſcellam ſuſpendito, ſinitoq́; cum muſco diſtabeſcat.

Horatius:

Quodq́; aliena capella gerat diſtentius huber,
Tabeſcit.

Ouidius in Metamorphoſi:

Tabuerant ceræ, nudos quatit ille lacertos.

Ibidem:

Non tulit ulterius, ſed ut intabeſcere flauæ
Igne leui ceræ, matutinæq́; pruinæ
Sole tepente ſolent, ſic attenuatus amore
Liquitur.

Tantùm abeſt, Parum abeſt, Nihil abeſt.

Tantum abeſt, Parum abeſt, Nihil abeſt, dicendi elegantiſsimi modi, non ſunt à ſtudioſis literarum prætereundi.

Cicero in Tuſculanis: Sed tamen tantũ abeſt, ut ſcribi contra nos nolimus, ut id etiam maxime optemus.

Idem

Idem pro lege Manilia: Tantumq́; abeſt, ut aliquam bonam gratiã mihi quæſiſſe uidear, ut multas etiam ſimultates, partim obſcuras, partim apertas intelligatis, mihi non neceſſarias, uobis non inutiles ſuſcepiſſe.

Tandem aliquando, Quouſq; tandem.

T*Andem aliquando, Quouſq; tandem, hæc coniuncta aduerbia in oratione ueluti duæ ſtellæ coruſcant, eamq́; magnopere exornant.*

Cicero Tironi: Tandem aliquando mihi à te expectatiſſimas literas reddidit.

Idem in Catil. Quouſq; tandem abutere patiẽtia noſtra?

Titus Liuius ab Vrbe condita: Quouſq; tandem ignorabimus uires noſtras?

Tentare, Attentare.

T*Entare paulo occultiore ſignificato id eſt, quod afficere & occupare: Attentare autem quaſi inſidioſe perueſtigare.*

Cic. Atti. Scripſeras te quodã ualetudinis genere tentari.

Eidem: Valetudinem tuam iam confirmatam eſſe, & à uetere morbo, & ab omnibus tentationibus gaudeo.

Idem in Tuſculanis: Quòd animi ualentes morbo tentari non poſſunt, corpora poſſunt.

Idem de Oratore: Cum is eſt autor qui non uereatur, ne compoſitæ orationis inſidijs ſua fides attentetur.

Vergilius in Georgicis:

Turpis oues tentat ſcabies. *Horatius:*
Si latus aut renes morbo tentantur acuto. *Idem:*
At ſi condoluit tentatum frigore corpus.

Tantiſper dum.

T*Antiſper plerunque particulam Dum, poſt ſe trahit apud eos autores, quos nunquam ſatis laudare, ſatis admi*

admirari & ſuſpicere poſſumus.

Plautus in Menæhmis: Meretrix tantiſper blãditur, dum illud quod rapiat uidet.

Terentius in Heautont. Ego te meum eſſe dici tantiſper uolo, dum quod te dignum eſt facis.

Ibidem: Decreui tantiſper me minus iniuriæ Chreme meo gnato facere, dum fiam miſer.

Idem in Adelphis: Malo coactus qui ſuum officium facit, dum id reſcitum iri credit, tantiſper cauet.

Cicero M. Varroni: Habes rationem conſilij mei, tibi igitur cenſeo latendum tantiſper ibidem, dum efferueſcit hæc gratulatio, et ſimul dum audiam quemadmodum negotium confectum ſit.

Idẽ in arte Rhet. Vt ibi eſſet tantiſper, dum culeus in quẽ coniectus, in profluentem deueheretur, compararetur.

Tranſuerſum unguem non diſcedere:
uel, digitum, aut pedem latum:
uel, digitum latum.

TRanſuerſum unguem, uel digitũ, aut pedem latũ, uel digitum latum nõ diſcedere: modũ etiam hunc dicendi formauerunt Latini illi, cum paruulum interuallum oſtendere uolebant.

Plautus in Aulularia: Si ex iſto loco tuo digitũ tranſuerſum, uel unguem latum exceſſeris.

Idẽ in Bacchidibus: Nego tibi annis uiginti fuiſſe primis copiæ digitum longe à pædagogo, pedem ut efferres ex ædibus ante ſolem exorientem.

Idem in Moſtellaria; Si poſthac me pedem latum modo ſcies impoſuiſſe in undam, haud cauſa eſt ilico, quod nunc uoluiſti facere, quin facias mihi.

Cicero in Academicis: Ab hac mihi non licet tranſuerſum (ut aiunt) digitum diſcedere.

Idem in Verrē: *Pueri Siſennæ credo qui audiuiſſent quæ in iſtum teſtimonia eſſent dicta, oculos de iſto nuſquam deijcere, neq; ab argento digitum diſcedere.*

Idem C. Fabio Gallo: *Vrgeo igitur tranſuerſum unguem (quod aiunt) à ſtylo, is enim eſt dicendi opifex.*

Tollere pedes.

T*Vrpem & obſcœnam ſignificationem habet is loquendi modus, qui apud eos, quos ſæpe memoro bonos autores frequens eſt.* Dicebant enim Tollere pedes ea *modeſtia, ut quæ obſcœnitas rebus ineſſet, honeſtis utcunq; uerbis tegeretur.*

Cicero Attico: *Sed ſoror quæ tantum habeat conſularis loci, unum mihi ſolum pedem dat.* Noli, *inquam, de uno pede ſororis queri, licet etiam alterum tollas.* Non *conſulare, inquies, dictum, fateor.*

Tollere manus.

Tollere *manus, modum hunc loquendi in lætitia uel admiratione rei gratæ antiqui adhibebant.*

Cicero Cæſari: *Suſtulimus manus & ego & Balbus: tanta fuit opportunitas.*

Idem in Academicis: *Hortenſius autem uehementer admirans, quod quidem perpetuo* Lucilio *loquente fecerit, ut etiam manus ſæpe tolleret.*

Tendere iter.

T*Endere iter, id eſt, quod iter facere, uterq; loquendi modus uenuſtiſſimus.* Vergilius:

Tendere iter pennis.

Titus Liuius de bello Punico: *Cum ab occaſu ſolis ad exortus tederent iter.*

Vt.

E*Xprimi uix poteſt, quantam partem* Latini *ſermonis*

particu

particula Vt, *contineat,quam'ue uario dicendi modo per orationem ſerpat,ac ueluti laſciua luxuriet.*

De Vt,*quo loco multi* Ne,*inepte ponũt, & ſignificat dubitationẽ,& coniungitur cum* Metuo,Vereor,Timeo. Terentius:Metuo *ut ſubſtet hoſpes.*

Idem in Andria : Dies *mihi ut ſit ſatis uereor ad agendũ.*

Idem in Hecyra: *Sed firmæ uereor hæ ut ſint nuptiæ.*

Cæſar in Commentarijs : Vt *ſatis commode ſupportari poſſet,timere dicebant.*

Cic. M.M*arcello:Sed cũ ita late pateat eius poteſtas, quẽ ueremur,ut terrarum orbem complexa:non'ne mauis ſine periculo domi tuæ eſſe,quàm cum periculo alienæ?*

Idem Attico:Et *tamen uereor ut ijs ipſis contentus ſit.*

Eidem:Q*uòd enim tu abſuiſti, uereor ut ſatis diligenter actum in ſenatu ſit de literis meis.*

Idem pro Milone:Accepi *à te literas,quibus uereri uideris,ut epiſtolas illas acceperim.*

Idem Terentiæ: Omnes *labores te excipere uideo, timeo ut ſuſtineas.*

Eidem: *Si homo amens diripiendam urbem daturus eſt,uereor ut* Dolabella *ipſe nobis ſatis prodeſſe poſſit.*

Idem pro P. Quintio : Tamen*ne uereris ut poſſit hæc contra* Hortenſium *contendere.*

Idem contra Rullum: *Veretur* Hiempſal *ut ſatis firmum ſit & ratum.*

Idem in Antonium:Ne *uerendum quidem eſt,ut tenere ſe poſſit,ut moderari.* Horatius:

—Ò *puer,ut ſis* Vitalis *metuo.*

De Vt,pro quemadmodum.

Cicero ad Brutum:*Age uerò,teſte producto,credo te exclamationem* Clodij *aduocati audiſſe, quæ conſurrexio*

iudic

iudicum facta ſit,ut me circunſteterint, ut aperte iugula ſua pro meo capite P.Clodio oſtentarint.

Idem in Rullum:Sed omitto ut ſit factus uterq; noſtrum.

Vergilius in Bucolicis:

–Aſpice ut antrum
Syluestris raris ſparſit labruſca racemis.

Ouidius de morte Tibulli:

Aſpice demiſsis ut eat miſerabilis alis.

Horatius:

–Vidén' ut geminæ ſtent uertice criſtæ? Idem:
Vidén' ut alta ſtet niue candidum Soracte?

De ut,pro quomodo,& interrogantis.

Plautus in Perſa:Vt uales?Reſpondetur,Vt queo.

Ibidem:Vt munitum tibi uiſum eſt oppidum?

Idem in Trinummo:Quid agit tua uxor?ut ualet?

Idem:Vt uidetur mulier?Reſpondetur,non ædepol mala.

Horatius:

Vt ualet?ut meminit noſtri? Ouidius de Ponto:
Cernis ut exiguum corrumpant otia corpus.

De Vt,pro quomodo,ſed cum quadam admiratione interrogat.

Plautus in Captiuis: Vt ſæpe ſumma ingenia in occulto latent?

Idem in Rudente:Vt afflictamur miſeræ?

Ibidem: Vides'ne alteram illam ut fluctus eiecit foras?

Ibidem:Vt præ timore ingenua in undas concidit?

Ibidem:Vt te amplector libens?

Ibidem:Vt ego amo te mea Ampeliſca?ut dulcis es?

Idem in Mercatore:Vt diſsimulat malus?

Idem in Sticho: Vt ego te nunc conſpicio libens? ut præ lætitia lacrymæ proſiliunt mihi?

Cicero pro Milone:Vt cõtempſit? ut pro nihilo putauit? Eidem: Cneus autem noſter, ô rem miſeram & incredibilem, ut totus iacet? Vergilius:

–Vt te fortiſsime Teucrûm
Accipio, agnoſcoq́; libens? ut uerba parentis?
Idem in ſecundo Aeneidos:
–Vt te poſt multa tuorum
Funera, poſt uarios hominumq́; orbisq́; labores,
Defeſsi aſpicimus? Horatius:
Vt iuuat paſtas oues uidere properantes domum?
Idem:
–Vt ſemper gaudes illudere rebus Humanis?
Idem in Odis:
Vt gaudet inſitiua decerpens pira?

Vt, pro Licet, uel Poſito, uel Dato, ut nunc loquimur.

Cæſar in Commentarijs:Ac iam ut omnia contra opinionem acciderent, tamen multo ſe plurimum nauibus poſſe perſpiciebant.

Cicero Attico:Quis autem locus erit tutus, ut placatis utamur fluctibus?

Idem Bruto:Nos te tuumq́; exercitum expectamus: ſine quo, ut reliqua ex ſententia ſuccedant, uix ſatis liberi uidemur fore.

Idem de Oratore:Vt enim quæras omnia, quomodo Græci ineptum appellent, non reperies.

Idem pro Publio Quintio:Ad me uentum eſt, qui ut ſumma haberem cætera, temporis quidẽ certe uix ſatis habui, ut rẽ tantã, tot cõtrouerſijs implicitã, poſſem cognoſcere.

Idem pro lege Agraria: Etenim ut circũſpiciamus omnia quæ populo grata atque iucunda ſunt, nihil tam populare

quàm pacem, quàm cõcordiam, quàm ocium reperiemus.
Idem in Antonium: Quod ſi pacis, id eſt, timoris noſtri nomen audiuerit, ut non referat pedem, inſiſtet certe.
Idem in Philippicis: Legem illam appellare fas non eſt, & ut ſit lex, non debemus illam Hircij legem putare.
Cato de Re ruſtica: Non eſt in noſtra poteſtate, ſed in naturæ, ut tamen multum ſit in nobis.

Ouidius de Ponto:

Vt mihi dij faueant, quibus eſt manifeſtior ipſe,
Pœna poteſt demi, culpa perennis erit.

Ibidem:

Luce minus decima dominam uenietis in urbem,
Vt feſtinatum non faciatis iter. *Idem:*
Vt multum demas noſtro de corpore curæ,
Non minus exhauſto, quod ſuperabit, erit.

Idem in Epiſtolis:

Vt terram inuenias, quis eam tibi tradet habendam?

In eiſdem:

Vt pelago ſuadente etiam retinacula ſoluas,
Multa tamen latus triſtia pontus habet.

Horatius in epiſtolis:

Multæ ſunt plateæ, nihil ut meditantibus obſtet.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Ex Brutio agro, qui ut omnis coleretur, exiguus tamen tanto alendo exercitui erat.
Idem de bello Macedonico: Vt triũ numero ſcriptorũ parum fidei ſit, magnam tamen uictoriam fuiſſe apparet.

Vt, pro ſicut.

Cæſar in Commentarijs: Horum autoritate finitimi adducti, ut ſunt Gallorum ſubita & repentina conſilia, eadem de cauſa Trebeium Terraſidiumq; retinent.
Cicero ad Brutũ: Habes ut breuiſſime potui genus iudicij.

Idem

Idem de Senectute: Multæ etiã ut in homine Romano literæ erant.

Idem de Finibus: Pueri in quibus ut in ſpeculis natura cernitur.

Idem in Bruto: Fuit ut tẽporibus illis luculentus, iuris ualde peritus.

Ibidem: Erat cum literis Latinis, tum etiam Græcis, ut tẽporibus illis, ſatis eruditus.

Titus Liuius ab Vrbe condita: Sacra publica, ut à Numa erant inſtituta, facere.

Ibidem: Vt in tali tumultu portas inuadit.

Vt, pro utinam, execrando, uel optando.

Plautus in Perſa: Vt iſtum dij deæq; perdant.

Idem in Moſtell. Vt dij deæq; omnes me peßimis exemplis interficiãt, niſi ego illã interfecero ſiti fameq;, atq; gelu.

Terẽtius in Heautontimor. Vt te omnes quidẽ dij deæq;, quantum eſt Syre, cum tuo iſto inuento, cum'que incepto perdant.

Idem in Adelphis: Vt Syre te cum tua monſtratione magnus perdat Iupiter.

Idem in Eunucho: Vt illum dij deæq; omnes ſenẽ perdãt.

Vt, pro poſtquam.

Plautus in Sticho: Nam uiri noſtri domo ut abierunt, hic tertius annus eſt.

Cicero in Anton. Eſt enim annus ut repulſam tulit.

Idem in Bruto: Nam ut illos de republica libros edidiſti, nihil à te ſanè poſtea accepimus.

Eidem: Vt ueni in Arpinum, cum ad me frater ueniſſet, in primis nobis ſermo, isq; multus, de te fuit.

Eidem: Vt primum iudices cõſederunt, ualde diſsidere boni cœperunt.

Eidem: Vt ab urbe diſceßi, nullum intermiſi diem, quin aliquid ad te literarum darem.

Idem Attico: Vt Athenas ad x v. Calend. Quintiles uene ram, expectabam quartum diem Pompeium.

Ouidius de Ponto:

Nec quicquam ad noſtras peruenit acerbius aures,
Vt ſumus in Ponto, perueniatq; precor.

Ve.

PArticula Ve, dici uix poteſt quanta cum uenuſtate et gratia ponatur ab antiquis. Legendo tamen & meditando melius conſideratur. Diſiunctiua enim coniunctio eſt, ut id ſignificet quod Aut.

Cicero Attico: Appius enim ad me ex itinere bis ter'ue literas miſerat.

Eidem: Amici regis duo tres'ue perdiuites ſunt.

Idem in Antonium: Cēſeo uti Caius Panſa, Aulus Hircius conſules, alter ambo'ue defendant.

In eundem: Poſt hanc habitam cōcionem duabus tribus'ue horis hæ literæ uenerunt.

In eundem: Vti Caius Panſa, Aulus Hircius conſules, alter ambo'ue rationem agri habeant.

In eundem: Quid cū decreuiſtis, ut cōſules alter ambo'ue ad bellum proficiſcerentur?

Sed eleganter geminata poſtponitur negatiue.

Cicero Lentulo: Peto à te, ut id à me ne'ue in hoc, ne'ue in alijs quæras.

Idem in Oratore: Cōponere & ſtruere uerba ſua, ut ne'ue aſper eorum concurſus, ne'ue hiulcus ſit, ſed quodammodo coagmentatus & lenis.

Ibidem: Id aſſequemini, ſi uerba extrema cum conſequentibus

tibus primis ita iungetis,ut ne'ue aſpere concurrant, ne'ue uaſtius diducantur.

Vergilius in Georgicis:

Ne'ue tibi ad ſolem uergant uineta cadentem,
Ne'ue inter uites corylum ſere:ne'ue flagella
Summa pete.

Vſu uenire.

VSu uenire,uel Euenire,id eſt quod accidere,cõtingere. Sed aliquid contingere aut accidere ſemel aut raro poteſt,quod non ſit conſuetum uel in uſu. Vſu autẽ uenire,eſt id quod frequentius accidere. Modus eſt loquendi Latino candore inſignis.

Terentius in Phormione: Nec enim huiuſmodi tibi unquã uſus uenit,ut conflictares malo.

Cicero App. Pulchro : Quod ſi quis me aſtutiorem fingit, quid poteſt eſſe callidius, quàm cum te abſentẽ ſemper defenderim:cum præſertim mihi uſu uẽturum nõ arbitrarer, ut ego quoq; à te abſens defendẽdus eſſem:nunc committerem,ut tu iure optimo me abſentem deſerere poſſes?

Idem Caſsio: Videor enim cum poteſtate loqui & iocari, nec tamen hoc uſu uenit.

Idem in Oratore: Quid quod uſu memoria patrum uenit?

Ibidem : Quod idem mihi ſpero uſu eſſe uenturum in hac diſputatione,quod in dicendo ſolet,ut nulla expectetur ornata oratio.

Idem in Arte rhetorica: Idem in demonſtratione ſolet uſu uenire.

Et in eadem: Aut ſi quod in quibuſdã rebus hominibus accidit,id dicitur uſu uenire.

Ibidem: Duodecimus locus eſt, per quẽ indignamur quòd nobis hoc primũ acciderit, nec alicui unquã uſu euenerit.

Idem pro Cluentio: Hoc cuius uſu uenire poſſe quærebat.
Idem Attico: Nũc uenit idẽ uſu mihi, quod tu tibi ſcribis.
Eidem: Credo igitur hunc me non amare, at ego me amabo, quod mihi pridem uſu non uenit.
Idem de Finibus bonorum & mal. Sed eò credo quibuſdã uenire uſu, ut abhorreant à Latinis.
Idem in Tuſculanis: Quod ijs ſæpe uſu uenit, qui cũ acriter oculis deficientem ſolem intuerentur, aſpectum omnino amitterent.
Idem pro Roſcio Comœdo: Quod item nuper in Erote Comœdo uſu uenit.
Idem pro P. Quintio: Nam quid homini poteſt turpius, quid uero miſerius aut acerbius uſu uenire? quod tantũ euenire dedecus?
Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Idem uſu mihi uenit in cauſa optima.
Idem in Verrẽ: Hoc enim ſolet uſu uenire ijs, qui in agris redemerunt.
Varro libro ſecundo Rerum ruſticarum: Id quod uſu uenit Baberio equiti Romano.
Ibidem: Quod uſu uenit, memoriæ mandandum.
Aſconius Pædianus hoc ſuo iure declarat, cum dicit: uſu ueniſſe, id eſt contigiſſe.
Vitruuius: Quod in multis ciuitatibus ſolet uſu euenire.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Quod ad eam diem nunquam uſu ueniſſet.

Valetudo infirma, Infirmitas ualetudinis.

VAletudo infirma, & Infirmitas ualetudinis, certo dicẽdi modo à doctis illius perfecti ſeculi dicitur: quod uno uerbo illiterati nõ morbum, ſed infirmitatem uocant.

Cice

Cicero Tironi: Valetudinem iſtam infirmam (ſi me amas) noli uexare.

Eidem: Vix in ipſis tectis & oppidis frigus infirma uale-tudine uitatur, nedum in mari.

Idem Marco Mario: Si te dolor aliquis corporis, aut in-firmitas ualetudinis tuæ tenuit, quo minus ad ludos ueni-res: fortunæ magis tribuo, quàm ſapientiæ tuæ.

Idem pro Aulo Cluentio: Cecidiſſe ex equo dicitur, & ho mo infirma ualetudine latus offendiſſe uehementer.

Idem pro eodem: Erat illo tempore infirma ualetudine Habitus.

Idẽ de Oratore: In eius infirmiſsima ualetudine, affectaq; iam ætate.

Idem in Bruto: Niſi ſemper infirma, atq; etiam ægra uale tudine fuiſſet.

Idem de Legibus: Qui cũ eſſet infirma ualetudine, hic æta tem egit in literis.

Idem de Officijs: Propter infirmitatem ualetudinis nõ po-tuit ſimilis eſſe patri.

Paulus de mortis cauſa donationibus: Mortis cauſa dona-re licet, non tantum infirmæ ualetudinis cauſa, ſed pericu li etiam propinquæ mortis.

Firmus, & Infirmus.

Cicero Tironi: Te penitus rogo, ne tam longæ nauigatio-ni & uiæ per hyemem niſi bene firmum committas.

Eidem: Ibi te ut firmum offendam mi Tiro effice.

Idem Attico: Sed hominem infirmum in uillam apertam, ac ne rudem quidem etiam nunc, inuitare nolui.

Eidem: Sed confido, ſi diligentiam quam inſtituiſti, adhi-bueris, cito te firmum fore.

Nota ut Firmum, non ita Infirmum dici: ſed Infirma

ualetudine,& Infirmus homo. Firmus autem homo nunquam dicitur, ſed abſolute Firmus. Firmus enim integrũ, ualidum,robuſtum ſignificat. Infirmus uero non ægrotũ, ut illiterati dicunt,ſed imbecillem,debilem.
Cicero in Academicis quæſtionibus:Aßideamus inquam,ſi uidetur:ſanè iſtud eſt,inquit, ſum enim admodũ infirmus.

Vt ne.

ELegantißimæ particulæ hæ binæ,Vt ne,idem ſignant quod Ne particula ſola. Sed dicendi modus,quo literatißimi illius felicis ſeculi utebantur,pro ratione eſt.
Plautus:Niſi ut ne exurerem.
Idem in Aulularia:Vt ne abſtuliſſe intelligam.
Idem in Mercatore: At ego expurgationẽ habebo, ut ne ſuccenſeat.
Idem in Aſinaria:Licet laudem fortunam,tamen ut ne ſalutem culpem.
Terẽtius in Hecyra:Nempe ea cauſa, ut ne id fiat palàm.
Idem in Eunucho: Vlciſcar, ut ne impune in nos illuſeris.
Ibidem:Itaq; ut ne id uideam,miſera huc effugi foras.
Idem in Andria:Vt ne pater per me ſtetiſſe credat.
Cicero Curioni: Petiui non ut decernatur aliquid noui, quod ſolet eſſe difficilius, ſed ut ne quid noui decernatur.
Eidem:Sed tamen ita uelim,ut ne quid properes.
Idem pro Milone:Opera datur,ut iudicia ne fiant.
Ibidem:Si hic illi,ut ne ſit impune.
Idem pro P.Sextio:Vt lex Helia,lex Fuſia ne ualeret.
Idem in Verrem:Quid arbitramini Rheginos, qui iam ciues Romani ſunt, uelle, ut ab ijs marmorea Venus illa ne auferatur? Quid Tarentinos, ut ne Europam in Tauro ſedentem amittant?
Ibidem:Impetrant ut ne iurent.

Idem Lentulo: Non tam ut te impediret, quàm ut ne quis propter exercitus cupiditatem, in Alexandriam uellet ire.
Idem pro Ligario: Nã quid agis aliud niſi ut occidatur? ut Romæ ne ſit? ut domo careat?
Ibidem: Vt ne ſine Staleno in concilium irent.
Idem pro Cluentio: Statuit tamen, nihil ſibi in tantis iniurijs ac tanto ſcelere matris, grauius faciendum, quàm ut illa matre ne uteretur.
Idem pro T. Annio Milone: Nunquid igitur aliud in iudicium uenit, niſi uter utri inſidias fecerit? profectò nihil: ſi hic illi, ut ne ſit impune: ſi ille huic, tum nos ſcelere ſoluamur.
Idem Thermo: Operam des quoad fides tua patietur, ut ſocrus adoleſcentis rea ne fiat.
Idem ad Brutum: Quare omni ſtudio à te mi Brute contẽdo, ut Ciceronem meum ne dimittas.
Eidem: Vt eum à magiſtris ne abducam.
Idem Attico: Tantum igitur noſtrum illud ſolenne ſeruemus, ut ne quem iſtuc euntem ſine literis dimittamus.
Idem de Officijs: Modo hoc ita faciat, ut ne ipſe de ſe bene exiſtimãs, ſeſeq́; diligens, hanc cauſam habeat ad iniuriã.
Idẽ de Arte rhetorica: Vt ne alterius defendendi cauſa hũc accuſare, ſed hũc accuſandi cauſa defendere aliũ uideatur.
Idem pro Cluentio: Me obſecrare cœpit, ut ne ſeſe lege defenderem.
Idem pro P. Quintio: Ita poßideto, ut Quintio ius ne auferatur.
Idem qua populo gratias agit de reditu ſuo: At de me ut ne ualerent, ſemper ſenatus flagitauit.
Idem pro domo ſua: Vt Marcus Tullius in ciuitate ne ſit.
Ibid. Primum ut ne pœna capitis cũ pecunia cõiungatur.

Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Vt ne plane illudamur ab accuſatoribus.

Idē pro Rabirio Poſthumo: Vos obſecro iudices, ut huic optimo uiro, quo nemo melior unquam fuit, nomen equitis Romani, & uſuram huius lucis, & ueſtrum cōſpectum ne eripiatis.

Idem pro L. Muræna: Obſecro iudices, ut ne hominis miſeri, & cum corporis morbo, tum animi dolore confecti, L. Murænæ recentem gratulationem noua lamentatione obruatis.

Idem pro Gneo Rabir. Vt ne plura de pudicitia dicerem.

Idem pro Aulo Cæcinna: Secundo, ut ne cum tam improbo homine: tertio, ut cum tam ſtulto haberet.

Varro in libro Rerum ruſticarū: Vt ne plus quarta pars eximatur mellis.

Vitruuius: Vt ne plus pateant palmum.

Idem: Vt ab aquæ ui ne diſſoluantur.

Titus Liuius de bello Macedonico: Id ut ne fiat, uno modo cauendum arbitror.

Modeſtinus de confirmando Tutore, l. Vt ne de confirmā dis quærentibus tutoribus relinquamus.

Venire in mentem illius temporis.

NEgligendus non eſt hic quoq; dicendi modus, apud optimos autores celebratus. Dicebant enim, Cùm mihi in mentem uenit illius temporis: quem multi imitari neſcientes immutant, ut rudi ac uulgato modo dicant: Cùm mihi illud tempus uenit in mentem.

Cicero Mario: Solet uenire in mentem illius temporis, quo proxime fuiſſemus unà.

Idem in Verrem: Cum illius temporis mihi uenit in mentem.

Ibid

Ibidem: Non dubito quin in tanto tuo periculo tuorum tibi ſcelerum ueniat in mentem.
Ibidem: Facite ut uobis triennij totius ueniat in mentem.
Ibidem: Venit enim mihi phani, loci, religionis illius in mẽtem.
Idem pro Publio Sylla: Sed cum mihi patriæ imaginis, cũ ueſtrorum periculorum, cum huius urbis, cum illorum delubrorum atq; templorum, cum puerorum infantium, cum matronarum ac uirginum ueniebat in mentem.
Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Venit enim mihi in mentem oris tui.

Vel.

QVanta gratia & uenuſtate ſplendet hæc particula, Vel, modo illo dicendi in libris perfecti illius ſeculi ita abſtruſa, ut data opera ab diuinis illis uiris occultata uideatur, quò rimantibus maiori, cum reperiretur, uoluptati eſſet. Non enim coniungit aliquid, diſiungit, aut diſcernit, aut copulat, aut affirmat, ut aliqui dicunt. Sed id propriè ſignificare uidetur, quod interrogãtes dicimus: Quid tibi de hoc uidetur? aut quid nũc dices? Sed melius iſta ex ſubiectis conſiderabuntur.
Plautus in Menæhmis: Vel heræ illæ, quæ pallio me comprendere, obſecrauerunt, ut te hodie quaſi pompam illac præterducerem.
Ibidem: Dij ueſtram fidem, uel hic, qui nunc inſanit, quàm ualuit paulo prius?
Idem in Rudente: Vel papillæ cuiuſmodi?
Terentius in Andria: Vel hoc quis non credat, qui te norit, abs te eſſe ortum?
Idem in Eunucho: Vel rex ſemper maximas mihi gratias agebat, quicquid effeceram, alijs non item.

Idem

Idem in Heautontim. Vel me hæc deambulatio, quàm non laborioſa, ad languorem dedit?

Idem in Hecyra: Vel hic Pamphilus quoties iurabat Bacchidi, quàm ſancte, ut quiuis facile poſſet credere nũquàm illa uiua ducturum? Vergilius:

Vel cum ſe pauidum contra mea iurgia fingit.

Horatius:

Vel mea cum ſæuus agitat faſtidia uerbis.

CLARVS *eſt eius particulæ alius ſenſus, quo ſignificatur* Etiam.

Cicero ad Atticum: *Vt uel perire maluerit, quàm perdere omnia.*

Ad eundem: *Occupationum mearum uel hoc ſignum erit, quòd epiſtola librarij manu eſt.*

Vſq; dum.

V*Sque dum, hæ duæ particulæ compoſitæ, idem ſignificant quod* Vſquequo, *uel* Quoad. *Abierunt tamen per incuriam à communi ſermone fere in deſuetudinem.*

Cicero in Verrem: *Fatetur id, quod negari non poteſt, ſe priuatum hominem, prædonum duces uiuos atq; incolumes domi ſuæ, poſteaquàm* Romam *redierit, uſq; dum per me licuerit, tenuiſſe.*

Catullus: *Hic me grauedo frigida, & frequens tuſsis quaſſauit, uſq; dum in tuum ſinum fugi.*

Villa rudis, Terra rudis.

V*Illa rudis, Terra rudis, quid eſſet, pauci (ut opinor) aduerterunt. Eſt enim quæ prius proſciſſa non fuit, ſed intacta, & (ut uulgò dicunt) noua.*

Cicero Quinto fratri: *In uillam apertam, ac ne rudẽ quidem ducere nolui.*

Varro de Re ruſtica: *Terram rudem proſcindere oportet.*

Ibid

Ibidem: Illud quoq; multum intereſt, in rudi terra, an in ea ſeras, quæ quotannis ſit obſita, quæ uocatur reſtibilis.

Ouidius in Metamor.

--Rudis indigeſtaq; moles.

Catullus in Argonautica:

Illa rudem curſu prima imbuit Amphitriten,
Quæ ſimul ac roſtro uentoſum proſcidit æquor.

Vbiuis gentium, Quiſquam gentium, Vbi ſis gentium, Vbi terrarũ, Quid rerum, &c.

Vdequaq; patet, Latinitatem nil aliud eſſe quàm certum modum loquẽdi: Vbiuis gentium, Quiſquã gentium, Vbi ſis gentium, Vbi terrarũ, Aliquò terrarũ, Quoquò gentium, Vbi loci, Quid rerum, Quò locorum, & huiuſmodi, præcipua ſunt obſeruatione digniſſima.

Plautus in Merca. Vbi nam eſt is homo gentium?

Ibidem: Minime gentium.

Ibidem: Nuſquam gentium.

Ibidem: Illam quærere, quoquò hinc abducta eſt gentium.

Idem in Pſeudolo: Neq; libellæ ulla ſpes ſit uſquã gentiũ.

Idem in Aſinaria: Vnde gentium?

Idem in Aulularia: Neq; ligna ego uſquam gẽtium præberi uidi pulchrius.

Idem in Mili. Conueniam illum ubiubi erit gentium.

Idem in Bacchidibus: Sequere hàc me. Reſpondetur, quò gentium?

Idem in Aſinaria: Perij ego oppidò, niſi Litanum inuenio iam. ubiubi eſt gentium?

Terẽtius in Hecyra: Cui quanto fuerat præſtabilius ubiuis gentium ætatem agere?

Ibidem: An quiſquam gentium eſt æque miſer?

Cicero in Catil. O' dij immortales, ubinam gẽtium ſumus?

Plau

Plautus in Amphitryone: Non ædepol nunc ubi terrarum ſim ſcio.
Idem in Merc. Vbi loci res ſumma noſtra publica?
Terentius in Phormione: Quoquò hinc aſportabitur terrarum, certum eſt proſequi aut perire.
Cicero Attico: Etſi mihi nihil erat propoſitũ ad ſcribendũ, quia qd ageres, ubi terrarũ eſſes, ne ſuſpicabar quidẽ.
Ibid. Neq; adeſt iſthic, neq; ubi terrarum ſit ſcio.
Decius Brutus Bruto et Caßio: Fortunæ cedendũ, ex Italia migrandũ Rhodum, aut aliquò terrarum arbitror.
Cicero in Philippicis: Qui ubi terrarum ſit, quid agat, uiuat deniq; an mortuus ſit, quis aut ſcit, aut curat?
Ibidem: Vbicunque terrarum ſint, ibi eſt omne reipublicæ præſidium.
Idem pro Rabirio Poſthumo: Nunc uero quid agimus? ubi terrarum ſumus? Horatius:

Mitte ſectari roſa quò locorum
Sera moretur.

Titus Liu. ab Vrbe condita: Quò terrarũ uelint traijciãt.
Idem de bello Pun. Percontatur ubi terrarum eſſet.
Idem de bello Macedonico: Se tacitos abire quò terrarũ poſſent, in animo habuiſſe.
Plaut. in Rudente: Sed Grippus noſter quid rerum gerit?
Catullus: Quid rerum geritis?
Plautus in Aulularia: Sed quid hoc clamoris oritur hic ex proximo? Horatius:

Quid hoc ueneni ſæuit in præcordijs?

Vſq;.

PRæpoſitio Vſq; obſeruatione digniſſima eſt. Coniungitur enim plerunq; à perfectis illis cum alijs præpoſitionibus À, Ab, Ad, Ante, È, Ex. Interdum etiam cũ aduerbio,

uerbio, Pridie, Poſtridie, Dum, Iſtinc, magna cum uenuſtate. Quem dicendi modum qui non tenent, errorem aut malæ Latinitatis eſſe, aut ſcripturæ peruerſitatem putant.

Vſq; ad.

Cic. Attico: Ibi eſſe uolo uſq; ad pridie Calend. Maias.
Ibidē: Nos in Formiano eſſe uolumus uſq; ad pridie Nonas Maias.
Eidem de Q. fratre: Nuncij nobis triſtes nec uarij uenerunt, ex ante diem Nonarum Iunij, uſq; ad pridie Calendas Septembris.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Vſque ante diem quintum Calend. Maias. Ouidius in Metamorp.

—Ad uſque
Decolor extremo quà cingitur India Gange.

Vſq; à, uſq; ab.

Plautus in Rudente: Longe uſq; à campis ultimis.
Idem in Trinummo: Vſq; ab ſtirpe.
Idem in Perſa: Quas tu attuliſti mihi ab hero meo uſque è Perſia.
Idem in Sticho: Vbi perpruriſcamus uſq; ex unguiculis.
Terentius: Ex Aethiopia eſt uſq; hæc.
Cicero pro Aulo Cluentio: Comperi mulierem quandam Larino, atq; illam uſque à mari ſupero Romam proficiſci cum magno comitatu.
Idem in Verrē: Hoc illi nauigio ad omnes populi Romani hoſtes uſque ab Diano, quod in Hiſpania eſt, ad Sinopem quæ in Ponto eſt, nauigauerunt.
Idem in Vatinium teſtem: Quod augures omnes uſque à Romulo decreuerunt. Vergilius:

—Vſq; à proauis uetus ordinis ætas. Idem:
—Siculo proſpexit ab uſq; Pachino.

Vſq;

Vſq; dum,id eſt,donec.

Plautus in Menæh. Vſq; dum regnum obtinebit Iupiter.
Cicero pro P. Quintio: Iacet res in controuerſijs iſto calumniante biennium uſq; dum inueniretur.

Catullus:

Quæ tibi ſine fine
Seruiat,uſq; dum tremulum mouens
Cana tempus anilitas
Omnia omnibus annuit.

Vſq; eo,id eſt,tamdiu.

Cicero de Natura deorum: Vſq; eo premere earum epi=ta mordicus,dum captum amitteret.
Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Sed uſq; eò quid arguas non habes.

Vſq; iſtinc.

Cicero Attico: Noſti ſonitus noſtros,tanti fuerunt,ut ego breuior ſim,quod eos uſq; iſtinc exauditos putem.

Vacuus à culpa,à periculo, à dolore.

OBſeruandus eſt hic quoque dicendi modus, quo rarí poſt felix illud doctorum ſeculum uſi ſunt: poſt quæ tempora mira paucitas bonarum literarum,& apud paucos reſedit. Nam quotuſquiſq; eſt,qui poſteà nõ Vacuum culpa, Vacuum periculo,& Vacuum dolore,dicat? Antiqui autem illi Vacuum à culpa, Vacuũ à periculo, & Vacuum à dolore,et huiuſmodi addita præpoſitione dicebãt. Cicero in Verrẽ: Nam ipſa Meſſana, quæ ſitu,mœnibus, portuq; ornata ſit,ab ijs rebus quibus iſte delectatur,ſanè uacua ac nuda eſt.
Idem Attico: Sin eris ab iſto periculo uacuus.
Idem de Officijs: Adhibenda eſt uacuitas ab angoribus.

Idem

Idem de Finibus bonorum & malorum: Quòd is locus ab omni turba id temporis uacuus eſſet.
Idem Quinto fratri: Sin eris ab iſto periculo uacuus, dages ſcilicet, ſi quid agi poſſe de nobis putabis.
Idem de arte Rhetorica: Si animus à talibus factis uacuus & integer eſſe dicetur.
Idem pro lege Manilia: Ita neq; hic locus uacuus unquã ab ijs, qui noſtram cauſam defenderent: & meus labor in priuatorum periculis caſte, integreq́; uerſatus, ex ueſtro iudicio fructum ampliſſimum eſt conſecutus.
Idem de Prouincijs conſularibus: Nam quis hoc tempore non ſentit omnia alia eſſe uobis uacua ab omni periculo, atq; etiam ab omni ſuſpicione belli?
Idem pro Deiotaro: Sed tamen quicquid à bellis populi Romani uacabat, cum hominibus noſtris conſuetudines, amicitias, res, rationesq́; iungebat.
Idem ad equites Romanos: Profecto iſtis hora nulla, eiecto M. Tullio, uacua à periculo.
Salluſtius in Catilinar. Quòd ſi quis etiam à culpa uacuus, in amicitiam eius liber inciderat, quotidiano uſu atque illecebris facile par, ſimilisq́; cæteris efficiebatur.
Titus Liuius ab Vrbe condita: Ne quando à metu ac periculis uacarent.

Venire hæreditas.

VEnire hæreditas, Latine dicitur id, quod multi dicunt, In hæreditatem ſuccedere.
Cicero in Verrem: Cuius filiæ cum à propinquo hæreditas permagna ueniſſet.
Ibidem: Præſertim cum tibi illo ipſo anno è Chelidone ueniſſet hæreditas.
Ibidem: Hic Verres hæreditatem ſibi ueniſſe arbitratus

eſt,quod in eius regnum ac manus uenerat iſte.
Ibidem:Quampridem ſibi hæreditas ueniſſet,docet.
Ibidem: Omnibus ijs quibus hæreditas uenerit, cohæredem prætorem eſſe oportere.
Ibidem: Quid hæc hæreditas, quo prætore Dionis filio uenerat?
In eundem: Audiuit Dioni cuidam Siculo permagnam ueniſſe hæreditatem. & paulopoſt: Huic hæreditas facile ad ſextertiũ tricies uenit,teſtamento propinqui ſui Heraclij.
Ibidem:Se de hæreditate uelle cognoſcere, quæ eius filio à propinquo homine Apollodoro Laphicone ueniſſet.
Idem in Philippi.Hæreditatem mihi negaſti uenire.
Idem de arte Rhet.De hæreditate quæ uenit pupillo.
Idem pro L. Flacco: Tu Tite Vecti, ſi qua tibi in Africa uenerit hæreditas,uſu amittas.
Ibidem: Quid, ab ingenuis mulieribus hæreditates lege non ueniunt?
Idem pro Aulo Cæcinna: Mihi credite, maior hæreditas uenit unicuiq; noſtrũ in ijſdem bonis à iure & à legibus, quàm ab ijs, à quibus illa ipſa bona relicta ſunt.
Idem pro L.Flacco: Maximas audio tibi L. Luculle, qui de L.Flacco ſententiam laturus es,pro tua eximia liberalitate,maximisq́; beneficijs in tuos,ueniſſe hæreditates.

Vicarius.

Vicarium eum eſſe, qui alicuius uices gerat planiſſimum eſt:at quas ijs ſubdam autoritatibus palàm fiet, quod multis abſconditum in eo uocabulo fuerat. Eſt enim alio ſenſu Vicarius, ſeruus qui ſerui uices gerit. Ab eo,ut arbitror, poſtea in alios quoq; uis uocabuli transfuſa eſt. Plautus in Aſinaria,ex perſona Leonidæ ſerui: Mihi ſcio uicarium eſſe,neq; eſſe ſeruum in heri ædibus, qui ſit pluris quàm

ris quàm ille ſiet.

Cicero in Verrem: Peculia omnium, uicarijq́; retinentur.

Horatius.

Siue uicarius eſt, qui ſeruo paret, ut eſt mos
Veſter, ait, ſeu conſeruus.

Paulus de noxialibus actionibus, lege, Si in re: Si ſeruus tuus nauem exercuerit, eiusq́; uicàrius, ſeruus, & idē nauta in eadem naui damnum dederit.

Idem de Manumiſſis, lege: Si peculium prælegatum eſt, et uicarius liber eſſe iuſſus ſit.

Vlpianus de inſtitoria actione, lege, Sed & ſi: Si à ſeruo tuo operas uicarij eius conduxero.

Verſum, Verſus.

QVæ cum Verſum, uel Verſus, cōpoſita ſunt, mirificam in Latinitate elegantiam obtinent: ſuntq́; uel præcipua obſeruatione digniſſima.

Quoquouerſum aduerbium, ad locum, id eſt, uerſus quemcunq; locum.

Cæſar in Commētarijs: Eius imperio claſſem quoquouerſum dimittunt.

Ibidem: Quoquouerſum quò pabulandi mihi adire poſſe uideantur.

Ibidem: Rates duplices quoquouerſum pedibus x x x. è regione ſolis collocabat.

Cato de re Ruſtica: Pedes denos quoquouerſum habeat.

Quaquauerſum, id eſt, per quemcunq; locum.

Cæſar in Commentar. Legatos quaquauerſum dimittere.

Aliquouerſum, id eſt, uerſus aliquem locum.

Plautus in Caſina: Ego pol iſtam iam aliquouerſum re-

gulam dedero.

Aliò uerſum, id eſt, uerſus alium locum, uel per translationem, ob aliam cauſam.

Plautus in Aulularia: Atqui ego iſthuc Anthrax aliò uerſum dixeram.

Vtroque uerſum, id eſt, uerſus utrunque.

Plautus in Captiuis: Vtroq; uerſum rectum eſt ingenium, ad te, atq; ad illum.

Deorſum uerſum, id eſt, uerſus inferiorem locum.

Varro de Lingua Latina. Deorſum uerſum ad ſingularia perueniunt.

Surſum uerſum, id eſt, uerſus ſuperiorem locum.

Cicero in Partitionibus oratorijs: Et idem quaſi ſurſum uerſum utroq; dicatur.

Idē de Oratore: Cum gradatim ſurſum uerſum redditur.

Cato de Re ruſtica: Vites propages ſulcos ſurſum uerſum, quoad eius facere poteris, uites facito uti ducas.

Ibidem: Surſum uerſum ſemper adducito.

Ibidem: Vicia dicta à uinciendo, quòd item capreolos habet ut uitis, quibus ſurſum uerſum ſerpit.

Paulus de gradibus affinitatis, lege, Iuriſconſultus: Surſum uerſum, uel deorſum uerſum tendēs. & ſubdit: Primo gradu cognationis ſunt ſurſum uerſum duo, pater & mater: deorſum uerſum duo, filius & filia.

Deorſum uerſum.

Terentius in Adelphis: Cliuus deorſum uerſum, hàc te præcipitato.

Varro libro ſecundo rerum Ruſticarum: Linulis deorſum uer

ſum uerſum preßis.

Vſpiam.

V*Spiam quaſi ſcintilla quædam in oratione refulget, cùm à rectè conſiderantibus obſeruatur. Nec quicquam meo iudicio magis ſermonem illuſtrat, quam paruulæ hæ clauſulæ, quæ à pleriſque quoniam ſunt omiſſæ, illaudata eorum ac ſordida ſurgit oratio. Loco huius particulæ Vſpiam, multi ineptè, In aliquo loco, dicunt. Cicero Attico: Sed tamen hoc me ipſe conſolabar, quòd non dubitabā, quin te illic aut Dyrrhachij, aut in iſtis locis uſpiam uſurus eſſet.*

Eidem: Inde utrum conſiſtere uſpiam uelit, an mare tranſire, neſcit.

Idem in Academicis: Siue eſt illa ſcripta uſpiam, ſiue nuſquam.

Vti frui, Dare legare, Dare præſtare, Dari fieri, Eſſe bibere, Ire agere.

D*Vo uerba, eorumq́; infinita, nulla copula coniuncta, ſæpenumero apud antiquos reperiuntur, nulla ratione, ſed ſolo modo loquendi. Vti frui, Dare legare, Dare præſtare, Dari fieri, Eſſe bibere, Ire agere.*

Vti frui.

Caius de acquirendo rerum dominio, lege, Acquiritur: Habet ius utendi fruendi.

Dare legare.

Iabolenus de ſtatu liberis, lege, Stichum: Titio do lego.

Paulus ad legem Falcidiam, lege prima: Eaſq́; res quibuſque dare legare uolet.

Dare præſtare.

Scæuola de ſtatu liberis, lege, Sticho: Iubeo det præſtet filio & uxori meæ.

Dari fieri.

Idem de inofficioſo teſtamento, lege Titia: Quæ ſupra dari fieri iuſſi, & dari fieri uolo.

Eſſe bibere.

Vlpianus de actionibus empti et uenditi, lege, Ex empto: Qui iumenta uendit, ſolet ita promittere, eſſe bibere, ut oportet.

Ire agere.

Celſus de ſeruitutibus, lege, Si cui: Ire agere licebit.

Idem eodem titulo, lege per fundum: Qui plurium eſt, ius mihi eſſe eundi agendi poteſt.

Paulus eodem titulo, lege, Seruitutes: Per aream tuam in domum meam ire agere ceßiſti.

Idem eodem titu. l. Si prius ius eſſet mihi ire agere.

Idem de aqua pluuiali arcenda, lege, Supra iter: Sed pontem quo poßis ire agere, iure extruet.

FECERVNT *negotia tum forenſia, tum domeſtica, quibus poſteaquam Romam redij, ualde deſtineor: ut nõ ſingula (ut par erat) accurate ſeduloq; reguſtauerim, & ſuo quanq; rem loco diſpoſuerim. Quare legentes quæſo, uitio mihi ne dent, ſi quid præter ordinem aut perperã notatum repererint.*

Contendo & Remitto.

NOn ab re, neq; ſuperuacaneum putaui aliquid etiam ſcribere de modis dicendi, quibus proferuntur uerba Intendo, ſiue Contendo, & Remitto, quæ contraria ſunt, & Aſtringo ſiue Denſo, ac Relaxo, quæ itẽ diuerſa ſunt, & Contraho, ac Dilato, ſimiliter contraria: quæ à diuerſis diuerſo quidem ſenſu accipiuntur. Quare qui tot in unum congeſtas autoritates legerint, dubitare deinceps et uariare deſiſtent. Primo de Intendo & Remitto.

Cicero

Cicero in Tuſculanis: Vt onera contentis corporibus fa=cilius feruntur, remiſsis opprimunt: ſimulime animus inten=tione ſua preſſum depellit omnem ponderum: remiſsione autem ſic urgetur, ut ſe nequeat extollere.

Idem in Oratore: *Oculi ſunt, quorum intentione, tum re=miſsione, tum coniectu, tum hilaritate, motus animorum ſi=gnificamus.*

Titus Liuius ab urbe condita: *Remiſſo fune quo ſuſpenſa erat, cataracta magno ſonitu cecidit.*

De Aſtringo & Relaxo.

Cicero de Nat. deo. *Eaq; tum aſtringitur, tum relaxatur.*

Ibidem: *Quemadmodum autem reliquiæ cibi propellan=tur, tum aſtringentibus ſe inteſtinis, tũ relaxantibus, haud ſanè difficile dictu eſt.*

Idem Attico: *Vellem ſuſcepiſſes iuuenẽ regendum. pater enim nimium indulgens, quicquid ego aſtrinxi, relaxat.*

Idem in Antonium: *Neq; tamen uos urget mandatis plu=ribus: remittit aliquantum, & relaxat.*

Vergilius:

Denſat, erant quæ rara modo: & quæ denſa, relaxat.

De Contraho & Dilato.

Cicero de Nat. deo. Partes quæ ſunt infra quàm id deuo=ratur, dilatantur: quæ autem ſupra, contrahuntur.

Ibidem: *Pulmones tum ſe contrahunt aſpirantes, tum ſpi=ritu dilatant, ut frequenter ducatur cibus animalis.*

Per translationem autem dicitur remittere & relaxa=re animum, hoc eſt, non ſemper curis intentum eſſe.

Cicero in Philippica 2. Tamen ſi modo homines ſunt, in=terdum animis relaxantur.

Idem Bruto: *Tantam ſpem attulerat explorata tua uicto=ria, ut omnium animi relaxati ſint.*

Idem de Legibus: Et cum remittit animos, tum cõtrahit.

QVod multi inſcite quidem, & minus Latine dicũt Vſque nunc, Vſque tunc, Vſque ad id tempus: perfecti illi Romani ſermonis parentes, Etiam nunc, Etiam tunc, uel Etiam num, Etiam tum dicebant. Quod quandoq; præter ſupradicta, Adhuc, ſignificat. Poſteri (ut alia multa) inuerterunt.

Etiam nunc.

Plautus in Aulularia: Abſcede hinc etiam nunc, etiã ohe.

Idem in Milite: Etiam nunc uale.

Idem in Aſinaria: Etiam nunc dico, Periphanes Rhodius mercator diues abſente hero, ſolus mihi talentum argenti ſoli adnumerauit.

Cæſar in Commentarijs: Atq; hortabatur, incerto nunc etiam exitu uictoriæ.

Cicero pro L. Muræna: Homines tam ingenioſos per tot annos etiam nunc ſtatuere non poſſe, utrum diem tertium dici oporteret.

Idem pro Sexto Roſcio Amerino: Salui etiam nunc eſſe poſſumus.

Ibidem: Quæritur etiam nunc, quis eum nuncium miſerit.

Idem de Oratore: De materia loquor orationis etiã nunc, non de genere ipſo dicendi.

Idem Attico: Vide quæſo etiam nunc de teſtamento.

Eidem: Brutus erat in Veſide etiam nunc.

Eidem: Etiam nunc ſi dubitas, fac ut ſciamus.

Idem pro lege Agraria: In quibus ille etiam nunc bellum gerat.

Idem de Diuinatione: Vt mihi permirum uideatur quenquam extare, qui etiam nunc credat ijs.

Idem in Verrem: Etiam nunc mihi expectare uidemini iudices,

iudices, quid deinde factum ſit.
Idem de Arte rhetorica: De altera patris etiam nunc mortui uoluntas plurimum ualebat.
Idem pro Cluentio: Quo de homine nihil etiam nunc dicere nobis eſt neceſſe.
Idem pro Tito Annio Milone: Cur tamē ſi metuitur etiā nunc Milo, non tam hoc quotidianum crimen timemus?
Varro de Lingua Latina: Quod crepuſculum dies etiam nunc ſit, an iam nox, multis dubium.
Idem libro III. Rerum ruſticarum: Cuius aues hoſpitales etiam nunc ructor.
Ibidem: Ruſtici etiam nunc quoq; uiam uebam appellant.
Publius Lentulus conſulibus, prætoribus, tribuniſ plebis, ſenatui, populo plebiq; Romanæ: Vt patientiam ſenatus & optimi cuiuſq;, manere etiam nunc conſiderent.

Ouidius de Arte amandi:

Dum licet, & ueros etiam nunc editis annos.

Idem in maiori opere:

Nec Telamoniades etiam nunc hiſcere quicquam
Audeat.

T. Liuius de bello Punico: Quid eſt Hanno, inquit, etiam nunc pœnitet belli ſuſcepti aduerſus Romanos?

Etiamnum.

Plautus in Menæhmis: Ibo etiamnum.
Varro de Re ruſt. Cum etiamnum platanus nouella eſſet.

Etiam tum.

Terentius in Hecyra: Me educit foras, narratq; ut uirgo ab ſe integra etiam tum ſiet.
Cicero de Oratore: Omnes etiam tum retinebant illum Periclis ſuccum.
Ibidem: Cum etiam tum in lecto Craſſus eſſet.

intermiſſi, uerumetiam ueluti de induſtria omiſſi.
Cicero de Offic. Habere enim quæſtui rempub. non modo turpe eſt, ſed ſceleratum etiam & nefarium.
Salluſtius in Iugurth. Sed incedunt per ora ueſtra magnifice, ſacerdotia & conſulatus, pars triumphos ſuos oſtentantes, perinde quaſi ea honori, non prædæ habeant.
Idem in eodem: Et alia, quæ cæteri miſerias uocant, uoluptati habuiſſet.

Certum habere, Pro certo habere.

CErtum habere, Pro certo habere, Certum ſcire, Certo ſcire, modi ſunt loquendi candidiſſimi.
Cicero ad Atticum: Neq; id ipſum tamen certum habeo.
Idem ad eundem: Quod quæris quandiu hic paucos dies, ſed certum non habeo.
Idem Bruto: Neq; nunciabatur quicquam, quod pro certo haberemus.

Certum ſcire, Certo ſcire.

Cicero Bruto: Cum certum ſciero, ſcribam ad te.
Idem eidem: Noſtræ res meliore loco uidebantur. ſcripta enim ad te certò ſcio quæ geſta ſint.

Ad rem pertinet, Ad rem facit.

HOc ad rem pertinet, non pertinet: Hoc ad rem facit, non facit, quod eſt, non conuenit: modus eſt idem dicendi, quo iam parum aliqui utuntur, ſed pro eo inſcite dicunt: Hoc ad propoſitum facit, uel pertinet, aut, Ad propoſitum non facit, uel non pertinet.
Cic. in Epiſt. Et ſi quid ad rem pertinet, etiã locupletem.
Ouidius in Epiſtolis:
Ad talem formam non facit iſte locus. *Idem:*
Non facit ad citharas barbiton ulla meas.
Iulianus de uerbo. oblig. l. Eum: Qui nec ad rem pertinet.

Papin

Papinianus de conditionibus, l.Pater: Nec ad rem perti-nere, ſi portionem filiorum ſiue ſubſtitutionis quæſiſſet.

Summum, Minimum.

SVmmum, Minimum: *modo hoc loquendi ſignificatur, quod illiterati dicunt, Ad maius, Ad minus.*

Cicero Attico: Scias igitur fortaſſe cras, ſummũ perẽdiæ.

Varro de Re ruſtica: Ita fiunt omnium partes minimum octoginta una.

Ibidem: Harum genera minimum in binas ſpecies diuidi poſſunt.

T.Liuius de bello Maced. Cum tribus ſummum militibus.

Maxime omnium, Minime omnium.

QVod *inſcitè dicunt, Pluſquam omnes, Minus quàm omnes: Maxime omnium, Minime omnium, anti-qui dicebant.*

Cicero in Bruto: Qui maxime omnium nobilium Græcis literis ſtuduit.

Idem de Orat. Quod quidem tu minime omnium ignoras.

Hoc me mouet.

DIcebant *antiqui, Hoc me non mouet, uel Hoc me mo-uet, quando res aliqua non illi cordi erat: uel contrà, cum maxime urgebat aut premebat.*

Cæſar Curioni: Neq; illud me mouet, quòd ij, qui à me di-miſſi ſunt, diſceßiſſe ſe dicant.

Cicero Attico: Vnus Pompeius me mouet beneficio, non autoritate.

Paulus de uſu & uſufructu, l. Sempronius: Mouet me, quòd dies legati huius ſiue fidei commißi ceſſerit.

Verba quædam modò neutra abſoluta, modò actiua ſimplicia.

OBſeruaui *uerba nonnulla modò neutra abſoluta, mo-dò acti*

dò actiua ſimplicia in ſcriptis illorum perfectorum autorum uerſari, quæ non ab re putaui (ut uſui lectoribus eſſent) literis mandare.

Horatius:

–Comis garrire libellos. Idem:
–Huc appelle, trecentos inſeris ohe. Idem:
–Nec mea ſæuus Iurgares. Idem:
–Fidis enim manare poëtica mella
Te ſolum. Idem:
Syluas & uineta crepat mera. Idem:
Si quid Stertinius ueri crepat. Idem:
–Et quæ pars quadret aceruum. Idem:
Libenter hoc & omne militabitur bellum
In tuæ ſpem gratiæ. Idem:
Præterea ne nos titillet gloria, iure
Iurando obſtringam.

Cicero de Officijs: Hæc eſt grauium hominum atq; magnorum, illa quaſi aſſentatorum populi, multitudinis leuitatẽ & uoluptatem quaſi titillantium.

Idem de Finibus bonorum & malorum: Si ea uoluptas eſſet, quæ quaſi titillaret ſenſus.

Experiens uir.

EXperiens uir, Arator experiens, corrupto modo dicẽdi, id eſt, quod dicunt, Vir expertus, Arator expertus.
Cicero pro Cluent. Aulus Aurius uir fortis & experiens.
Idem in Verrem: Aliquis experiens arator.

Horatius:

Et decus, & precium recte petit experiens uir.

Tangere de cœlo.

TAngere de cœlo, negare nemo audeat certo dicendi modo in Latinitatẽ introductum eſſe. Id enim ſignificat

ficat quod peruerſe dicunt Fulminare.

Cato de Re ruſtica: Si de cœlo uilla tacta ſiet, de ea re uerba diuina uti fiant procuret.

Vergilius:

De cœlo tactas memini prædicere quercus.

Dare promiſſa.

Dare promiſſa: eſt & hic alius perelegans dicẽdi modus, diſtinctus ab eo quem antea notaui, Facere promiſſa. Nam hoc pro alio ſpondere, illud per ſe polliceri ſignificat.

Catullus:

At non hæc quondam blando promiſſa dediſti?

Vergilius:

Non hæc Euandro de te promiſſa parenti
Diſcedens dederam.

In apertum proferre.

In apertum proferre, nil aliud, quàm (ut dicunt) In publicum uulgare. Sed modus antiquus dicendi obſeruandus eſt.

Cicero in Paradoxis: Hoc tamen opus ut in apertum proferas, nihil poſtulo.

Horatius:

—In apertum proferet ætas.

ADRIANI CARDINALIS
de ſermone Latino, modiſq;
Latine loquendi,
Finis.

ADRIANI CAR-
DINALIS S. CHRYSO-
goni, ad Aſcanium Cardinalem S. Viti Vicecancel- larium,

VENATIO.

EIA ſurgite, nunquid excitauit
Dudum rauciſono Diana cornu?
Actutum properate, iam parata eſt,
Et ſecum Aſcanius ſuus paratur.
Venatoribus hac die eſt eundum,
Quà Salaria proſpicit lacunas
Claras ſulfure Tiburis ſuperbi.
His dictis, iuuenum ruunt manipli
De conclauibus omnibus frequentes.
Hic uenabula, cuſpides ahenas,
Aeratas ualidasq́; fert bipennes.
Ille haſtilia, ferreas ſecures,
Cruda ſpicula Martis uniuerſi.
Deducunt alij canum phalanges.
Latrantes abeunt ſimul moloſſi,
Mox indaginis unicæ ſagaces.
Tollunt retia rara muliones.
Procedit dea proſequente magna
Caterua, chlamydem recincta pictam,
Ventilantibus aureis capillis.
Suras purpurei tegunt cothurni,
Aurata ex humero ſonat pharetra.
Iungit Aſcanius ſuas cohortes
Solertiſſimus unus inter omnes.

Sublim

Sublimes Libycis equis uehuntur.
Aurora interea thorum relinquens,
Quadrigis roſeis diem uehebat.
Ventum eſt ad iuga,deuiosq́; ſaltus:
Conuallis quibus obſidetur ingens.
Præterlabitur hanc,ſecatq́; riuus
Rauco murmure,leuibus ſalebris,
Limo ſordidus,hinc & inde ripas
Multa tectus arundine & paluſtri
Iunco,nec procul albicat ſalictum.
Dextra,qua uidet Herculis popellum,
Cliui ſylua latus tenet ſiniſtri.
Floret perpetua,uiretq́; iuxtà
Vaſta planities feracis agri.
Vt ſignum Aſcanius dedit,repente
Sortiti iuuenes uices laborum,
Seruat quiſq; ſui locum negoci.
Hi uallant aditus,nemusq́; cogunt.
Hi per inuia luſtra muſsitantes
Veſtigare feras docent catellos.
Extendunt alij plagas doloſas,
Diſponunt alij feros moloſſos.
Hic ſub ilice,& ille ſub uetuſta
Quercu ſternitur:hunc tegit ſupinum
Grauis iuniperi uirentis umbra.
Denſa ſub platano & comis opaca,
Quæ de colle leui tumore ſurgit,
Diua & Aſcanius ſimul recumbunt.
Omnes ſoliciti uidere,quænam
Ex tanto ueniat labore præda.
Ecce protinus horridus,feroxq́;

Aper

Aper ſpumeus ore, dente frendens,
Voluens trux oculos modo huc, modo illuc,
Dorſo horrentibus hiſpidiſq; ſetis,
Calloſa cute caute duriore,
Excitus canibus per antra fertur
Præceps, uulnificis utrinq; roſtris,
Stipatus grege mordicus petentum,
Aures & latus omne lancinantum.
Accurrit dea, nec globus ſinebat
Quicquam præter apri uidere rictum,
Deprompſit pharetra ilico ſagittam,
Lunauitq; genu potenter arcum,
Et iacit. Volat illa quà uideri
Rictus uix poterat, ſecansq; hiatus
Per præcordia labitur. Quis unquam
Vati crederet? ultimos receſſus
Caudæ tranſabijt, ſolumq; fixit.
Procumbit quadrupes humi uolutus,
Tendens ilia, calcibusq; fruſtra
Alternis uacuas laceſſit auras.
Flumen ſanguinis undat ex barathro
Vaſti gutturis, hiſpidaq; cauda.
Dum ſpectant ſtupidi, feræq; magnos
Artus, grandia & aſpera extimeſcunt
Oſſa, & ingluuiem capacis alui:
Vmbroſi nemoris fugatus antro
Ceruus, caßibus expeditus ingens
Celſis cornibus arduus ruebat.
Septus puluerea canum corona,
Saltu tranſilit unico paludem,
Ripaq; ulteriore adhuc ueretur

Vertens arboream ſubinde frontem,
Dum certant properi canes natare
Summis naribus & reſlant biantes.
Volans Aſcanius leui ueredo,
Precatus Triuiæ perenne numen,
Inuadit iaculo, diuq́; librans
Iecit eminus. hæſit impeditum
Ferrum cornibus, ac ſolo reflexa,
Nequicquam ante oculos pependit haſta.
Fremens Aſcanius rapit rotatq́;
Enſem fulmineum, abſciditq́; ab armis
Cum ceruice caput: micat per herbam.
Hic corpus, caput hic, rubet cruore
Interfuſa palus: ruunt repente
Venantes querula procacitate,
Strataq́; obſtupuere mole cerui.
Ridens Delia, quid ſtupetis, inquit?
Noſter Aſcanius minora neſcit.
Clamor interea tumultuantum
Circum retia uertit ora turbæ,
Captam terribilem hiſtricem fremebant,
Quæ roſtrum atq; pedes plagis ligata
Spinis miſsilibus canes, uirosq;
Arcebat procul, & fugabat omnes.
Venator ſibi quiſq; conſulebat.
Multi ſub clypeo arborum latebant,
Multos obijce texerat crepido.
Poſt carecta canes inane latrant.
Denſant ſpicula mutua: & uiciſsim
Bellantum furit incruentus ardor.
Nam ſpinæ nequeunt ferire tectos,

Et tecti nequeunt feram ferire.
Tanta duritie cutis rigebat,
Crebris mißilibus petita, nullis
Interpuncta notis. Erat Sicamber
Forte in tam celebri ſodalitate,
Audax prælia tanta qui cieret,
Libs cognomine, machinæ repertor
Mirandæ, horrificæ, minacis, atræ:
Qualem nec Steropes, nec ipſe fertur
Pater Lemnius inferis cauernis
Informaſſe Ioui, nec ulla in orbe
Per tot ſecula cogitauit ætas.
Nam truncum teretem æneum cauumq;
Nitro, ſulfure, puluere & ſaligni
Carbonis replet uſq; ad umbilicum,
Includitq; pilam ex liquente plumbo,
Superne tenue oppido foramen
Spirat: hinc iacit igneam fauillam,
Histrix continuo forata fumat.
Non ſic fulminis impetus triſulci,
Nec falarica ſic rotata fertur,
Sed nec ſic Scythico ſagitta neruo,
Nec fundis Balearibus lapillus.
Mox tanto intonuit fragore cœlum,
Et tanto ingemuit tremore tellus,
Vt quicquid caueis latebat uſquam,
Ferarum omne genus, feri leones,
Auriti lepores, lupi uoraces,
Et damæ timidi, uolatilesq;
Cerui, & capreoli leues, fugacesq;
Apri ſetigeri, doliſq; uulpes

Inſignes,reuerent metu per agros,
Vaſta ut planitie nihil uideres
Vſquam præterea:latent ſub illis
Arbuſta omnia,& omnis herba prorſus.
Canes interea modo has,modo illas
Paßim cædere,nec locus cadenti eſt.
Denſo in agmine ſtant,feruntq; morſus
Immotæ,ſuperambulant moloßi
Strage incredibili uſq; ſæuientes.
Sæuitum nimis eſt,Diana clamat,
Quò tandem ruitis?redite in orbem
Palantes,neq; enim expedit ferarum
Omne funditus interire nomen.
Sat noſtro Aſcanio datum,nec ultrà
Modeſtißimus omnium rogaret.
Cornu perſonat aureo reducens
Triumphalia caſtra,mox recenſent
Plenum ſanguinis agmen interemptum,
Nec tot millia computare poßunt.
Implent eſſeda,conuehunt quadrigis,
Pars geſtant humeris,ſolo'ue raptant,
Hi ſub ponderibus gemunt iniquis,
Feruet mulio,corbuloq; feruet.
Rus eſt non procul hinc penes ſacellum
Deſertæ Cereris loco remoto,
Huc armenta,greges,canum labores,
Et uaſtas nemorum ferunt ruinas.
Hanc cuncti properant tenere metam,
Hac tandem reduces ſimul quieſcunt.
Ruri ſubditus hortulus uirebat,
Qualis Corytium ſenem bearet,

Et qualem Heſperides uelint ſorores.
Hic inter uiolas, thymum, liguſtrum,
Narciſſos, hyacinthinosq; flores
Fons ſcatens uitreis aquis ſuſurrat.
Hunc pomaria tam beata cingunt,
Ver ut perpetuum colant, & uſq;
Argutis auibus canora uernent.
Regis Alcinoi fuiſſe credas.
Patens area propter ima fontis
Labra tenditur, hanc tegunt corymbis
Pallentes hederæ, & roſas acanthi
Flexo uimine textiles obumbrant,
Lentæ lilia ſubligant geniſtæ.
Sub his floribus apparata menſa eſt,
Inſtratusq; thorus tapete picto,
Et Semyramia manu figuris
Diſtincto uarijs. ſuper tapetum
Albet mappula delicatioris
Villi, barbaricis notata punctis.
De menſis abacus nitens acernis
Pandit uaſcula Mentoris uetuſta,
Priſcorumq; toreumata aulicorum.
Aetate & facie pares miniſtri,
Nympharum Triuiæ chorum æmulantes,
Expectant thalamo beatiore
Diuam & Aſcanium labore feſſos:
Pars ſacris adolet focis penates.
Et iam ſol medium ſecabat axem
Flammis omnipotentibus coruſcans.
Tandem numine prodeunt ſecundo.
Felici omne, quicquid eſt ferarum,

Magno Pontifici dicant Iulo.
Crines ſubtilibus roſis coronant,
Vnguentis Megalenſibus madentes.
Cuſtodit ſoleas puer relictas.
Sponda ſe mediam locat Diana,
Gemmis ſplendidulis decora uirgo:
Pòſt,multo Aſcanius coruſcus oſtro.
Flexo poplite cernuus miniſter,
Dat ſummis digitis aquas odoras.
Mox mantilia nympha ſubminiſtrat.
Apponunt alij nouas figuras
Extructæ Cereris,Dryas catillum
Fragrantem ambroſia gerit Dianæ.
Poſt hanc ſiderei ferunt ephebi
Lances ordine.Phaſiana prima eſt.
Stat Iunonis auis ſuperba cauda.
Phœnicopterus eminente lingua,
Et criſta Meleagrides rubenti,
Et pluma niuei patent olores.
Hinc albi iecur anſeris tumebat.
Hinc capo Cybeli deæ dicatus.
Perdices ſtrue maxima ferebant,
Et pulpæ melioris attagenes.
At ſturnos inopes,grues,palumbes,
Cunctas cortis aues cocis relinquunt.
Subuectant alij ſalariorum
Quicquid ars potuit nouare lauti.
At farcimina dant uetuſtiora,
Turget lactea ſuminis papilla,
Campano petaſone gloriantur,
Veſtino quoq; caſeo intumeſcunt.

Non

Non lucanica,non tomacla deſunt,
Fracto uentre ſuis ſolo ex phaliſco.
Non deeſt oxigarum:offulæ,minutal,
Liba adorea,candidæq; pultes
Conchis, glandia,ſpondyli,botelli,
Nec muſtacea lixulæ Sabinæ
Cerebella auium,ſalaxq; bulbus,
Nec iecuſcula iuſculis odora.
Nec deſunt patinæ omnium nepotum.
Exquiruntur & omnibus popinis
Pulmentaria ueſca,quæ palatum
Irritare ſaporibus putentur.
Vincunt fercula cogitationem,
Nec ſtylus meus explicet,nec uſquam
Maiore in precio fuit culina.
Nuſquam prandia ſumptuoſiora.
Triumphalia erant minora multo.
Nemo pontificum dapes reponat,
Aut cœnis ſaliaribus laboret.
Ponunt mox alij maris rapinas,
Mullos Adriaci ſalis colonos,
Murænas Siculis aquis natantes.
Latum ampliſsima fert patella rhombum.
Baiana oſtrea,murices,luposq́;,
Auratas,acipenſeres,ſcarosq́;,
Structoris manus erudita,raptim
Cultello dirimit ſecatq; paruo.
Dum cœnat,citharis comatulorum
Et cantu uario,nouoq; plauſu
Valles undiq; concauæ reſultant.
Et iam prima epulas quies tenebat,

Cum cellarius eligit miniſtros,
Bacchi munera læta qui propinent.
Hæc eſt amphora nectaris beati,
Qua Latonia ſola proluatur.
Trullam hanc Aſcanio dedere Galli
Spumantem Bromio Pariſiorum.
Miſce his tu cyathis Dryas falernum,
Tu cape has pateras puer Caleni,
Inger' tu hos calices Opimiani,
Vos Setina date his ſcyphis uetuſta,
At uos Cecuba fundite hoc triente.
Nomentum dedit hanc heri lagœnam,
At Surrentum hodie cadum hunc picatum.
Cupa hac conditur Adrianus humor.
Priuernatia congio hoc Sagunti,
Chium hoc urceolo ſapit rotundo.
Bio hæc ſeriola optimo redundat.
Plena hæc aurea defruto metreta eſt.
Mulſum hæc cirnea dulcius recondit.
Tum bellaria largiora ponunt
Menſæ delicias deûm ſecundæ,
Electiſsima poma porriguntur.
Inter quæ melimella principatum
Malorum facile omnium obtinebant.
Poſt petitia parua, Manliana,
Tum ſpadonia, Græcula, Appiana
Lanata, orbiculata Septiana.
Dant pannucia ſerica & gemella.
Ad hæc cruſtumijs pyris abundant,
Succi plena tument falerna ciſta,
Et longo pede Dolabelliana.

Pom

Pompeiana placent ſiuore Magni,
Et teſtacea de colore teſtæ.
Dant uoconia laurea, & uolema
Ampullacea prominente collo,
Nardina, & decumana grandiora.
Hæc tum nomina repperit uetuſtas,
Nunc ſeclum inſipiens nouis ineptit.
Adduntur cariotides mariſcis,
Et cydonia coctanis recincta,
Et tuber Libycis madens pruinis,
Nux amygdala, pinea, atq; iuglans,
Laxant caſtaneæ ſuos echinos,
Picenas quoq; porrigunt oliuas.
Ollares etiam dabantur uuæ.
Ponunt frigore gratiora rapa.
Plura his & meliora, quæ ſilenter
Redundantibus ingerit caniſtris,
Miris munditijs ſecunda menſa.
Exempta procul eſuritione,
Et menſis procul omnibus remotis,
Sic eſt poſt epulum locuta uirgo:
Aſcani ducis optimu propago,
Ingens purpurei decus ſenatus,
Vides ut iaceant in orbe cuncta,
Quæ mortalibus eſſe iam ſolebant
Vitæ præſidium laborioſæ,
Et quibus tenebris operta uirtus
Paſſim calcibus improbis teratur.
Quid primum querar, ordiar'ue primum?
Cum ſuperſtitio deos putaret,
Id quod quenq; ſuus mouebat ardor,

Mundus artibus optimis ſcatebat.
Poſtquam de Solymis deus peruſtis
Veræ relligionis imperator,
Noſtra numina uana diſsipauit,
Et totum pedibus ſubegit orbem,
Apportans pereuntibus ſalutem,
Ius,fas,ueridicas tulitq; leges,
Et mores docuit bonos,ſuoq́;
Culpas ſanguine omnium expiauit,
Vt clauſum ad ſuperos iter pateret,
Fit mutatio numinum repente.
Certatim properant,uolantq́; cuncti,
Et cultus auidi nouos adorant.
Faſsi unum coluere. Sed quod ille
Ferre omnes uoluit,tulere pauci.
Nec omnes capiunt,quod omnibus dat.
Vt peruerſa hominum,malignaq́; eſt mens,
Verſa in ſegnitiem fides,& omnis
In quæſtum pietas. ſimul ſecuta
Miris illecebris placens uoluptas.
Nunquam deliciæ ſupiniores,
Nunquam auaritiæ altior charybdis.
Quando ita ambitio negociata eſt?
Quando nequius,inquinatius'ue
Peccatum? Patet Ilias malorum
Grandis,fons ſcelerum ſcaturientum.
Vel gentes penitiſsimas reuiſit.
Quæ ueſtro ſine numine inſoleſcunt.
Bacchanturq́; magis monente nullo.
Tu uero genus inclytum ſenator
Flamen ætheriæ Dialis aulæ,

Quo reſpublica tota gloriatur,
Cuius cardine ſuſtinetur orbis,
Ne mentis propriæ inquilinus erres,
Ab omni popularitate debes
Diuinos animi auocare motus.
Nec plebecula quid miſella latret,
Sed quàm ſit fragilis,caduca,fluxa,
Et quàm lubrica uita cogitare,
Cauſas diſcere & æſtimare rerum,
Quid nam gigneris,unde,quò feraris.
Spem longam reſeces,uides in orbe
Nihil perpetuo tenore uerti.
Si fortuna facit pecunioſum,
Nil remordeat eſſe liberalem.
Scis quantum deceat potentiorem,
Vt comi domus hoſpitalitate
Ianuis bipatentibus fatiſcat.
Laus non ultima,diſplicere nulli,
Præſtare ingenuum,facillimumq́;,
Verbis pacere contumelioſis,
Seruorum meminiſſe,qui fideles
Aduerſis fuerint,malisq; rebus.
Nouit Aſcanius,quid ipſa dicam.
Nec caſus memorabimus peractos.
Quis fratrem ſine queſtibus reuellat,
Ducem Inſubria quem tremebat audax?
Quis ſiccis poterit nepotem ocellis
Regem Parthenopeium referre?
Aerumnas tibi quis peculiares
Monendo renouet? Satis ſuperq́;
Deplorauimus iſta,dum ruebant.

Et nunc

Et nunc ſis quibus erutus ruinis,
Et qui ſis modo redditus, memento.
Nec tam perdita, quàm reperta cures,
Perfer qualiacunq;, non pigebit
Tot pericula ferre, tot tuliſſe.
Poſſem pluribus admonere, & ultrà
Quæ pœnæ maneant malos docere,
Et quæ præmia debeantur illis,
Qui non corporeo obliti ſepulchro,
Perſtringunt animi igneum uigorem,
Nec terræ infodiunt datum talentum,
Ni tibi iſta domi elegantiora
Naſcerentur, & unicus deorum
Veſtris uatibus omnia explicaſſet.
Ad hæc Aſcanius refert: Diana
Syluarum & nemorum patrona uirgo,
Seu Proſerpina noctibus relucens,
Seu Lucina, Hecate, uel alma Iuno,
Dictynna, aut Triuia expetis uocari,
Te quæcunq; meum leuas laborem,
Semper pectore conditam tenebo.
Veſper interea exiens olympo,
Nocturnis comitantibus tenebris,
Mergensq́; Oceano caput ruebat.
Iamq; in faucibus atrij, miniſtri
Pæana ad litui ſonum canentes,
Expectant in equis heros ituros.
Lucum Delia fertur in propinquum,
Denſæ Oreades hinc & hinc ſequuntur.
Stipant Aſcanium ſuæ cohortes,
Ardentes animis redire in urbem.

FINIS.

ITER IVLII II. PONTIFICIS ROM.

per Adrianum Cardinalem S. Chryſogoni.

AVguſti memoranda dies uiceſima ſexta,
Pontificem magna Roma dimiſit Iulum,
Penè omni patrum & procerum commutante ſenatu.
Formello pius excepit Iordanus & uxor
Moribus, ingenio, formáq; & nomine felix.
Poſtea lux Nepete antiquum, tum proxima Veios
Oſtendit: mox per Cimini montemq; lacumq;
Tendimus inſignem per balnea multa Viterbum.
Diſcordes bonus hic ciues pacauit Iulus.
Præbuit hinc celeber mons dulcia uina Faliſcus,
Detinuitq; diem. Veterem poſt uidimus urbem
Excelſæ rupi impoſitam ſine mœnibus ullis.
Hic templum genitrici ingens, cui ſculpta uetuſto
Marmore ſtat facies, ſpirantq; in marmore uultus.
Carnaiola procul pons hinc ſex millia diſtans,
Cyaneas tranſmittit aquas ſparſasq; paludes
Per ſata, per ſyluas: ah quantum abſumitur agri.
Plebis ad indomitæ caſtrum peruenimus, inde
Impoſitæ apparent Peruſinis collibus arces:
Caſtellona lacus Traſimenus mœnia cingit,
Hunc ratibus læti tranauimus, Inſula lætos
Accipit hoſpitio, Paſianum alabimur, unde
Proſpicimus campos Romanis oſſibus albos.

Seruat adhuc nomen locus:& de ſanguine fuſo
Sanguineos campos Peruſini *nomine dicunt.*
Hic ubi commiſſo fallax certamine Pœnus
Flaminiumq; ducem, Mauortiaq; arma ſubegit:
Per colles, ripamq; lacus Corclaua ſubimus
Mœnia, oliuiferis tumulis lætiſſima rura.
Vicina placuit patribus recubare ſub ulmo.
Hic ſimul occurrunt equitum, peditumq; cateruæ
Vrbinate duce, illo nec melior fuit alter,
Nec pietate prior, ſed nec præſtantior armis:
Tot dotes iuueni inuidit lapidoſa podagra.
His circumſepti legionibus, ordine longo
Ingredimur Peruſinam *urbem, ciuilibus actam*
Euerſamq; odijs, hanc tu pater optime Iuli
In placida tandem compoſtam pace relinquis.
Non procul oppidulum eſt, Fractam *cognomine dicunt,*
Amnis obit muros cœno & graue olentibus undis.
Huc ubi delati montes Eugubia *tecta,*
Hærentemq; iugis urbem ſuperauimus, inde
Perpetuos colles Cariani *uillula findit,*
Villula munifico non aſpernanda popello.
Hos præteruectis tumulos plebecula callem
Quæ colit anguſtum, Cagli *cognomine dicunt,*
Occurrit facie obducta, nam tabida fertur
Infeciſſe lues, celeri pede fugimus omnes.
Hinc ad aquas Lanias *perreximus, unde* Metaurus
Confuſus Gauno Foruli *ſpectacula præbet.*
Eſt operæprecium uerſu deſcribere murum
Naturæ ludentis opus, ſtant uertice ad auras
Hinc atq; hinc montes prærupti, flumine ſubter
Secretis labente uijs, ut fumus ab imis

Surgat aquis,lateq; fluant aſpergine cautes.
Rupis ad extremum læua uenientis ab urbe
Porrigitur molis dorſum,quà ſemita nulla,
Nulli aditus quondam,nec erat uia peruia cuiquam.
Cæſar inacceſſam patefecit Titus,& illam
Quantum acie poſſunt oculi ſeruare cauauit,
Inſcripſitq; fores:& adhuc ueſtigia utrunq;
Limen habet,ſcabro & fragili uix cognita topho:
Sunt ſoliti hac camera multi latitare latrones,
Exceptosq; uiatores demergere in amnem.
Repſimus è crypta,atq; anguſta fauce uiritim
In campos Vbalde tuos,hinc imus in urbem,
Vrbinum dixere patres tua regia tecta,
Ardua quæ ſaxo colitur macerata uetuſto.
Hinc petitur,uicoq; breui ſuccedimus,inde
Scandimus excelſas nimboſa cacumina pennas
Diue Marine tuas,tumidi hic ſubſidere montes
Incipiunt,ſuperoq; mari conſternere littus
Planitiem ingentem terris,opibusq; ſuperbam,
Gallia qua fluuio Rubicone comata pateſcit.
Italiæ hic finis quondam,nunc omnia miſcet
Effera barbaries,antiquaq; nomina uertit.
Sauignana uocant pinguiſsima rura coloni.
Huc madidi multoq; luto,feſsiq; uenimus.
Progreſsi meliore uia,cœlo grauiore
Cæſenam intramus.culices auertere ſomnos
Omnibus,& uarijs uultus maculare figuris,
Pompili,Liuiq; forum diuertere cogunt:
Terra ferax,populusq; ferox,ac cæde frequenti
Terribilis,ſemperq; furens ciuilibus armis.
Vt ter quinq; dies abierunt,Liuia tecta

Linquimus

Linquimus,atq; iterum montes iubet ire per altos
Iulius,& caſtri ad læuam iuga uiſere Cari.
Imus præcipites per mille pericula rerum,
Turrigeraſq; arces,rupes,& inhoſpita ſaxa.
Appenninicolæ accurrunt,uiſoq́; ſenatu
Reptantes genibus per humum,noua numina adorant.
Mudiana iacet uaſto depreſſa barathro
Accola torrenti,truncis,ſalebriſq; fragoſo:
Hanc terram pedibus celſo de monte ruentes
Prendimus,& placido curamus corpora ſomno.
Poſtera lux alios ſcopulos,cœloq́; propinquas
Nubigenaſq; Alpes aperit,Marradia uulgus
Saxa uocat,ſummum excipiunt magalia Iulum.
Inde Palatiolum ſtatio opportuna labori
Hoſpitio laſſos refouet,tum fluminis arcta
Prouehimur ripa tenui diſcrimine euntes.
Eſt locus extremis in montibus aſper Hetruſcis,
Hunc dictum perhibent à tuſſi Tuſsinianum:
Huc quoq; delati,montes deuouimus omnes.
Orta dies,latos campos & amœna uireta,
Corneliq́; forum,feliciaq́; arua reducit.
Hic meus ortus habet ſedes Papienſis auitas
Nobilis,& clarum genus alto à ſanguine ducit.
Conſtitit hic paſtor,dum proſpicit omnia Iulus,
Et belli paciſq; ſimul dum pondera librat,
Conſilioq́; patrum rerum moderatur habenas.
Appulit interea Gallorum exercitus ingens,
Conſeruitq́; manum,& muros circunſtetit armis
Felſina docta tuos:uolat impiger actus ab urbe
Nuncius:& Serram exactam pulſumq́; tyrannum,
Excuſſumq́; iugum patriæ ceruicibus affert:

Pontificem implorat feßis ſuccurrere rebus.
Hoc oratores certatim ex urbe frequentes
Expoſcunt, patriæq; patrem properare precantur.
Thura adolet Iulus templis, ſacriſq; peractis
Tendit iter, greſſum celerans, urbiq; propinquat.
Vrbs antiqua ingens Hetruſcis regia quondam
Felſina: tum Boijs fato irrumpentibus impar,
Accepiſſe nouum fertur Boionia nomen.
Verum ubi ſunt Boij Romano milite pulſi,
Barbariem excußit, cœpitq; Bononia dici.
Subditur ad Boream radicibus Appennini,
Planitie accliui procumbens ſolis ad ortus,
Inter aquas Sapinæ & Rheni, quarum utraq; in urbem
Ducta, uehit reuehitq; rates, piſtrinaq; uerſat.
Aemiliæ decus, & belli paciſq; patrona,
Diues opum uariarum, & nullius indiga cultus,
Muſarum domus, atq; omnis nutricula iuris.
Iamq; dies aderat, mediumq; uehebat ad axem,
Omnia conſpiciens Phœbææ lampadis aſtrum:
Obſedere patres maioris limina portæ,
Qua modo Felſinea paſtor requieuerat æde:
Porticibuſq; amplis expectant numen Iuli.
Tandem de thalamo ſella ſublimis eburna,
Geſtatuſq; hominum ſcapulis, longo agmine prodit,
Cui trabea ex auro, gemmis, oſtroq; coruſcat:
Tempora conchyli fulgent redimita tiara.
Progreditur procerum legio tua Felſina proles:
Aerataq; ruunt acies, clypeataq; circum
Agmina funduntur: placidos dat Curia greſſus.
Aequati ſpatijs omnes, & ueſtibus omnes,
Purpureiſq; patres tecti capita alta galeris,

Obuia quæq; oculis præſtringunt numinis inſtar.
Viſendi ſtudio effuſi iuuenesq́; ſenesq́;,
Et matres puériq; ſimul tecta omnia complent:
Culminibusq́; aſtant, portisq́; & turribus hærent.
Vt uero ad diui uenit penetralia Petri
Iulius, aſperſitq́; patres in limine primo
Rore leui: geminis manibus ueneratus ad aras
Effigies ſacras, Grates quos poßumus, inquit,
Accipe Chriſte deus, nam quæ ſat digna queamus
Munera? quas laudes humana uoce referre?
Tu nos incolumes per tot diſcrimina uectos,
Vrbe hac Felſinea ſine cæde & ſanguine donas.
Da pater omnipotens, rerumq́; æterna poteſtas,
Sic ſuperos penetrare aditus, uerosq́; triumphos,
Terreno inuolucro exutos, uitijsq́; ſubactis.
Hæc ubi ſupplicibus uotis orauit Iulus,
Quiſq; domum properat, factoq́; hic fine quieſcit.

FINIS.

INDEX.

ABdo	69	Ac	36
Abeſſe	83	Accedere	77. 70
Abeſſe bidui	ibidem	Accepti tabula	27
Abhinc	59	Acceptum referre	27
Ab ineunte ætate, adoleſcentia	139	Accipere beneficium	64
		Accipere cladem	62
Ab initio	87	Accipere conditionem	64
Ablegare	53. 55	Accipere detrimentũ	ibidẽ
Abſq;	146	Accipere dolorem	ibidem
Abſtinere manus	240	Accipere iniuriam	63

Accipere plagam	62	*Aeditimus, Aedituus*	19
Accipere uulnus	60	*Aeque*	42
Acquieſcere	74	*Aeque ac*	41
Acta ætas	138	*Aeque atq;*	41
Acuere ferrum	88	*Aeque quàm*	42
Acutum	*ibidem*	*Aeque ut*	42
Ad annum	220	*Aequi boniq; facio*	159
Ad diem	*ibidem*	*Aes alienum*	160
Adeo	52	*Aes alienum tuum, meum, patris &c.*	160
Ades	133		
Adeſſe	75	*Aeſtimare capitis*	145
Ad exẽplũ uel exẽplar	180	*Aeſtimare litem*	144
Ad extremum	88	*Affecta ætas*	138
Adhæreſcere	76	*Affectus*	71
Adijcere oculum	85	*Afferre manus*	238
Adire	77	*Afferre pedem*	178
Adiungere	77	*Agere ad præſcriptum*	89
Ad manum eſſe	236	*Agere ætatem*	140
Admouere manus	241	*Agere iniuriarum*	89
Ad pedes deſilire	296	*Aggredi*	77
Ad rem pertinet	279	*Alienus*	88
Adrepere	79	*Alij, genitiui caſus*	35
Adſcribere	90	*Aliorſum atq;*	33
Ad tempus	343	*Aliouerſum*	372
Ad uerbum	84	*Aliquouerſum*	371
Aduerſaria	72	*Aliter ac*	37
Aduerſus animi ſententiam 136		*Alius*	32
		Alius atque	33
Adulta ætas	138	*Allegare*	53
Ad unum	64	*Alter*	45
Aedificare nauem	132	*Alter & alter*	46

Altero & uiceſimo 49
Alter quiſquam 255
Alterum & alterum 51
Alterum tantum 48
Amabo 68
Amat ut cum maxime 105
Amo 73
Amplius 56
Animaduerti 89
Animi cauſa 85
Animo præſenti 90
Anteuertere 284
Applicare 78
Appoſitè, Appoſitus 87
A' primo, A' principio, 87
A' pueris, A' puero 191
Aquam hærere quid 244
Arbitratu meo 84
Arteria 80
Aſpicere 78
Aſpirare 70
Aſſerere manu 234
Aſſequor 103
Aßignare 64.84
Aſſumo 335
Aſtringo 375
At, Atat 81
Atq; 36.158
Atq; adeo 52
Attentare 348
Attrectare 89
Attribuere 65
Auguſti dictio 19
Autem 86
Barbarum 91
Belle habere 92
Bene acceptus 60
Bene audire 92
Bene cadere ibidem
Bene mane 92
Bene multi 92
Bene uertat 90
Bis tanta 48
Bona pars 92
Boni conſule 93
Bono eſſe 92
Cadere bene, male &c. 91
Cadere cauſa 108
Capite aperto 95
Capite obuoluto ibidem
Capitis diminutio 122
Caput 94
Caueor 104
Cedere uita, cedere pat. 107
Cedo 105
Certo ſcire, Certū ſcire 379
Certum habere ibidem
Certus 106
Cethegi laus 6
Codex accepti et expēſi 27
Cohors 109
Commodum 104

Comp

Comparatiuus cum ac, uel atq; 36
Condicere 105
Conferre manus 238
Conferre pedem 178
Confertim 129. 130
Confertiſsimum 130
Confertum 129
Confeſtim atq; 41
Confeſtim quàm ibidem
Confeſtim ut ibidem
Confirmare 109
Conſcendere 100
Conſentire 105
Conſequor 103
Contendo 374
Contrà ac 39
Contrà atq; 39
Contrà quàm ibidem
Contraho 374
Conturbare 98
Corrumpere 101
Crepare 109
Crimini dare 118
Cum 95. *Cur* 314
Curæ eſſe 133
Dare auribus 131. 341
Dare bibere, quàm ſimpliciter uerbo dicatur. 128
Dare legare 373
Dare manus 339
Dare negotium 130
Dare pignori 119
Dare pœnas 131
Dare præſtare 373
Dare promiſſa 382
Dare ſe in pedes 130
Dare ſe in uiam ibidem
Dare uitio 129
Dari fieri 373. *De* 100
Declamo (forte rectius declamito) 18
De die 243
Deducere 133
Deferre 125
Deferre ſeu tenere primas 301
Degere ætatẽ & uitã 140
Degitur uita 141
Deijcere oculos 119
De meliore nota 131
De nocte 244
Deorſum uerſum 372
Deponentia paſsiua quomodo conſtruantur 117
Deprecandi modus diuerſus 286
Deſcribere 126
De ſententia 136
Deſidere 317
Deſpero & deſperor 333
Dicat quis 323

Dicere cauſam 115
Dicere diem 116
Dicere ius 117
Dicere legem ibidem
Dicere ſententiam 117
Dcere teſtimonium & teſtimonia 112
Dicet aliquis 119
Diſſertum 129
Digitum latum 349
Dij faciant 131
Dij meliora ibidem
Dilato 374
Diminuere 122
Diſcedere à conditione 128
Diſsimilis ac 35
Diſsimilis atque ibidem
Diſsimulare 132
Diutius 57
Ducere ſortem,uitam,ſpiritum 118
Dum expecto iunctum 120
Eatenus 307
Ec 147. Ecce tibi 143
Ecquid,ecquæ 147
Edere 150
Edere animam ibidem
Edere annos 152
Edere cædem 153
Edere clamorem 152
Edere exempla 153
Edere fœtus ibidem
Edere ignem 152
Edere iudicium 153
Edere librum 152
Edere munus gladiatorium ibidem
Edere nomen 151
Edere oracula 152
Edere prælium 152
Edere pugnam ibidem
Edere riſus 153
Edere ſcelus 151
Edere ſcriptum 152
Edere ſignum 153
Edere ſonos 161
Edere ſpiritum 161
Edere ſtragem ibidem
E' dignitate 205
Editiſsimum 153
Edormire crapulam 141
Efferre pedem 179
Eodem exemplo 79
Eo loci 194
E' republica 205
Es 133
Eſſe bibere 374
Eſſe curæ, uoluptati, ſolicitudini 133
Eſſe malo,eſſe bono 143
Eſſe numero ibidem
Eſt quod 153
Etiam 158
Etiamnum 376

Etiamnunc ibidem
Etiamtum ibidem
Etiam tunc ibidem
Euelli ab euello, non euulſi 145
Ex 110.112
Exacta 133
Exacta ætas 138
Ex animo 137
Exaudire 149
Excribere 126
Excepto quòd 144
Excipere 155
Excludi tempore 134
Execrandi modus 245
Exempli cauſa 86
Exhalare crapulam 142
Exigere ætatem 141
Exigere nomina 265
Eximere 159
Expenſi tabula 27
Expenſum ferre ibidem
Experiens uir 381
Ex re tua 205
Ex ſententia 136
Extra 147
Extra iocum 133
Extrahere diem 142
Extrahere iudicium ibidem
Ex uſu ibidem
Extremum 18
Facere æs alienum 165
Facere argentariam 175
Facere autoritatem 171
Facere cædem 176
Facere caſtra 167
Facere coniecturam 171
Facere contumeliam 174
Facere conuitium 167
Facere copiam 171
Facere damnum 164
Facere delitias 164
Facere dolorẽ et lucrũ 167
Facere facinus 164
Facere fidem 166
Facere finem 165
Facere flagitium 164
Facere funus 176
Facere furtum 172
Facere gratum 175
Facere hæredes 177
Facere imperata 176
Facere impetum 174
Facere iniuriam ibidem
Facere inſidias 176
Facere iratum 164
Facere iter 168
Facere iudicatum 176
Facere iudicium 171
Facere iuſta ibidem
Facere lucrum ibidem
Facere ludos 166
Facere manum 175

Facere medicinam 171
Facere mentionem 176
Facere modos 175
Facere naufragium 168
Facere nomina 264
Facere officium 172
Facere periculum 167
Facere poteſtatem 175
Facere prælia 164
Facere prælium 175
Facere promiſſum 168
Facere rem 172
Facere rem diuinam ibidem
Facere reum 176
Facere ſacrificium & ſacra 164
Facere ſcriptum 166
Facere ſementem 177
Facere ſtipendia 164
Facere ſumptum 173
Facere teſtamentum 165
Facere turbas 169
Facere uellaturam 175
Facere uerbũ & uerba 169
Facere uerſus 173
Facere uindemiam 176
Facere uitium 173
Facere uota 176
Facinoris crimen 179
Facio 163. Fac eſſe 161
Fac potuiſſe 161
Factus ad unguem, ad libidines 180
Fac uelle 161
Ferre 177
Ferre ad cœlum 162
Ferre in oculis 162
Firmus 359
Fraus 181
Frugi 163
Gaudere in ſinu 184
Gemor 104
Generatim 183
Gentiles qui 122
Genus 338
Germanus 182
Gratulari 184
Grauate 184
Grauitas loci aut cœli 106
Habeo dictum, & habeo dicere 190
Habere bonum animũ 209
Habere fidem 186
Habere honorem & habere honores 185
Habere honori 378
Habere iter 186
Habere prædæ 378
Habere quæſtui 378
Habere rationẽ abſentis 189
Habere rationem cum alíquo 188
Habere ſenatum 186
Habere ſermonem 186

Habere uoluptati	378	*Impedimento eſſe*	133
Haberi numero	143	*Impingere*	195
Habitare in oculis	162	*Importunus*	213
Hactenus	307	*Impreßio*	196
Hærere aquam	244	*Imprudens*	378
Hoc ætatis	194	*Imputo*	64
Hoc me mouet	380	*In apertum proferre*	382
Homo adoleſcens	186	*Incidit mihi*	201
Homo alienigena	188	*Inde ab incunabulis*	191
Homo Græcus	186	*Inde à principio*	192
Homo nouus	187	*Indicta cauſa*	116
Homo quiſquam	253	*In diem*	216
Homo Romanus	187	*Indolentia*	18
Homo ualens	188	*Indormire cauſæ*	141
Hoſtis	128	*In duos menſes*	218
Iacere ad pedes	201	*Ineunte ætate*	139
Iã inde ab adoleſcẽtia	192	*Ineunte uere, æſtate, hyeme*	ibidem
Iam inde ab initio	191	*Infantia*	196
Iã inde à certaminibus	192	*Inferre*	178
Iam inde à cunabulis	191	*Infirmitas ualetudinis*	358
Iam inde à principio	ibidẽ	*Infirmus*	359
Iam à pueris	ibidem	*Informare*	207
Iam inde à teneris	192	*Ingraueſcens ætas*	139
Iam inde uſq;	191	*In hunc diem*	215
Iam nunc	378	*In hanc horam*	ibid.
Iam tum	ibidem	*In hunc annum*	ibid.
Id ætatis	193	*Inijcere manus*	240
Idem ac	44	*Inire conſilium*	199
Idem atq;	ibid.	*Inire conſulatum*	200
Id temporis	193	*Inire epulas*	ibidem
Ille alter	50		

Inire gratiam 197
Inire interregnum 200
Inire numerum ibid.
Inire pugnã et prælium 199
Inire rationem 197
Inire urbem 199
Initio 87
In loco 210
In manibus 233
In manu 235
In manum conuenire 211
In manus dare 235
In mulitem dare, in capita, in naues 219
In morem 253
In partem atq; 43
In paucos dies 219
In primam diem ibidem
In primam horam ibidem
In quintum annum ibidem
In rẽ eſſe 205. *Inſanus* 332
In ſingulos dies 217
Inſolens 223
Inſtar 201
Inſtituere hortos, nauẽ, fundum, domum 203
Integer 209
Integer animi 210
In tempus 245
Intentare mortem & manus 200
Interdiu 260
Inter manus 233. 235
Ioues tres 51
Ire agere 373
Ire in alia omnia 221
Ire in ſententiam ibidem
Item 36. 204
Item atq; 36
Item ut ibidem
Iterum 49
Iubeo te bene ualere 209
Iurare cõceptis uerbis 195
Iurare in uerba ibidem
Iure tuo, meo 201
Iuxta ac 44
Iuxta atq; ibidem
Labes 231
Lætitiæ eſſe 133
Læua & ſiniſtra 232
Lapide quadrato ædificare 221
Lapide ſtructili uel cæmentitio ædificare ibidem
Latinè loqui, quid 233
Latine loqui unde dictũ 3
Latinitatem tempore Liuij & Vergilij obſoleſcere cœpiſſe 67. 70. 177
Legare 53. 54
Licet 228
Licet, abſolute 229
Limen ſuperũ, inferũ 233

Lingua nuncupare 232
Loci & cœli grauitas 106
Longe 225
Lucro eſſe 133
Magnus numerus 249
Male acceptus 60.63
Male audire 92
Male cadere 91
Male uertat 90
Mancipes qui 187
Manere in ſententia 137
Maxime omnium 380
Mea ſententia 137
Mecum facere 172
Medietas 18
Meis uerbis 248
Meo, reip. nomine 242
Meo, tuo, ſuo nomine ibid.
Merito te amo 245
Metuo ne non 255
Mihi aqua hæret 244
Minime omnium 380
Minus 59. *Miſcere* 128
Miſſum facere 251
Mittere ſanguinem 245
Mittere ſubſidio 134
Modice 251
Modicum 252
Modus agri 249
Momentum 299
More maiorum 253
Mouet me 252
Multa nocte 243
Multo 226
Multo mane 92
Multus 244
Nec caput, nec pedes habet 260
Ne ea res mihi ſit fraudi 181
Ne longum faciam 258
Nemo 253
Nemo homo ibidem
Nemo quiſquam 253
Nemo unus 254
Nemo multis 258
Ne'ue 356
Ne'ue hoc, ne'ue illud 262
Ne plura 258
Ne uiuam 262
Nihil abeſt 347
Nihil ad Perſium 259
Nihil eſt quod 153
Nihil mihi longius 261
Nihil potius ibidem
Nihil propius ibidem
Nobiſcum facere 172
Noctu 260
Nomen facere 263
Nomina 265
Nõ habeo qđ accuſem 261
Non idẽ tibi & mihi 261
Non ita factus 180

Non

Non item	204	Parum abeſt	347
Non ires	258	Paruo negotio	286
Non me impedit	252	Par ut	43
Noſtra memoria	246	Patrum memoria	246
Noua uerba quæ	19	Pedem latum	349
Nullo negotio	258.286	Pedibus conſequi	396
Numerus uini	250	Pedibus ire	296
Nunc erat	262	Peius odiſſe	298
Nunquid Romã uelis	259	Peius timere	ibidem
Ob	269	Per	230
Obire fundos	ibidem	Per id tempus	193
Obire prouinciam	ibidem	Perinde atq;	43
Obire ſacra	ibidem	Perinde quaſi	ibidem
Obtinere prouinciam	268	Perinde ut	ibidem
Obtingere prouinciã	ibid.	Periurare	195
Offendere	271	Per manus	237
Officij cauſa	85	Perpetuare	275
Operam ludere	266	Perpetuus	273
Operæ	267	Perſcribere	303
Opes	271	Perſcriptiones	ibidem
Opportune cadere	91	Perſcriptor	ibidem
Optimus maximus	272	Per tempus	343
Os	267	Pertinere	282
Paganus miles	298	Peruadere	289
Par ac	43	Petat quis	323
Par atq;	ibidem	Pijßimus	18
Pariter ac	ibidem	Planum facere	293
Pariter atq;	ibidem	Plena manu	290
Pariter ut	ibidem	Plus	58
Pars	287	Ponere in lucro	285
Participia noĩa effecta	297	Poſt homines natos	246

Digitized by Google

Poſt hominũ memor. ibid.
Poſt tẽpus 344. Præ 278
Præcipitata ætas 138
Præcipito 283
Præire uerba 292
Præire uerbis uel uoce 292
Præiudicare 279
Præ manibus 237
Præ manu ibidem
Præſcribo 291
Præſtare culpam, dolũ 275
Præſumere 335
Præterea 290
Præter ſententiam 136
Præuertere, Præuerti 284
Primæ 301
Primas ferre ibidem
Primo quoq; die 345
Primo quoq; tẽpore ibid.
Primoribus digitis 295
Primoribus labris ibidem
Principio 87
Procumbere ad pedes et ad genua 201
Proderę memoriæ 293
Pro eo atq; 44
Profiteri 302
Proloquium 18
Pronunciatum 18
Pro parte uirili 287
Propinare 128
Propius 288
Pro ſe quiſq; 295
Pro tpe, pro re, ꝑ loco 286
Prouecta ætas 138
Pro uirili 287
Proxime 288
Proxime atq; 41
Proximus 281
Prudens 378
Punctum 299
Qua cauſa 317
Quà de Bruto 320
Quadrare, Quadratũ 224
Quæ malum 313
Quà itineris 320
Quàm 66
Quàm citiſſime 321
Quàm dudum 311
Quàm mox ibidem
Quamobrem 314
Quàm plurimus 320
Quàmpridem 311
Quanti facere 172
Quapropter 314
Quaquauerſum 371
Quarę 314
Quatenus 307
Quid eſt quod 153
Quid faceret 305
Quid illi faciam 304
Quid illi fiet ibidem

Quid quòd 312
Quid rerum 365
Quid ſit ætatis 194
Quiſquam 319
Quiſquam gentium 365
Quiſquam omnium 254
Quiſquam unus ibidem
Quiuis unus ibidem
Quod inter nos liceat dicere 309
Quod pace tua fiat ibidem
Quod ſciam ibidem
Quod ſine moleſtia tua fiat ibidem
Quod te oro 321
Quo loci 194
Quot annis 221
Quotus 305
Quotuſquiſque 306
Quouerſum 371
Quouſq; tandem 348
Rationem habere 188
Recedere à cõditione 128
Redire in gratiam 322
Referre in codicem ſeu tabulas 72
Referre 177
Refertum 129
Relaxo 375
Relinquere præſidio 134
Remitto 374
Renunciare 322
Reſecare ad uiuum 323
Reſidere 317
Reſpectus 323
Reſpondere ad rogatũ 322
Retuſum 88
Roget aliquis 119
Roget quis 323
Ruderatiõe ædificare 222
Rudis terra 364
Saluere 209.338
Sarta tecta 342
Satin' ſaluæ 342
Sceleris crimen 179
Scienter 337
Scribere mea manu, tua manu 324
Scriptura 337
Sectari 339
Secum facere 172
Secundum 337
Secus ac 37
Secus atq; ibidem
Secus quàm ibidem
Semel 49
Senecta ætas 138
Sententia deſiſtere 137
Seruire auribus 341
Sexcenti 329
Sexcenta tanta 48
Siccus 328
Si dijs placet 341

Simi

Similis ac 35
Similis atq; ibidem
Similiter ac 35
Similiter atq; ibidem
Similiter ut ibidem
Singulis annis 221
Solatio eſſe 133
Solicitudini eſſe ibidem
Speciatim 183
Species 338
Spero & ſperor 333
Stare per me 331
Statim atq; 41
Statim quàm ibidem
Statim ut ibidem
Stipendia facere 164
Stomachari 329
Studeo illam rem 325
Stultus 331
Sub 340
Sub manu 237
Subſcribere 326
Subſcriptores 328
Subſidere 317
Summum 280
Summo 336
Sumptui eſſe 133
Suo tempore 345
Supra caput 330
Superſedere 331
Suppetere 330
Surſumuerſum 372
Tabeſcere 347
Tabulæ apud ueteres duæ 27
Tam maximè 321
Tandem aliquando 348
Tangi de cœlo 381
Tantiſper dum 348
Tantum abeſt 347
Tempeſtas idonea 346
Tempeſtiuũ conuiuiũ 345
Tempus 343
Tendere iter 350
Tendere manus 241
Tentare 348
Tertia 124
Tollere manus 239
Tollere pedes 350
Trãſuerſum unguem 349
Tria tanta 48
Tribuere 65
Vacuus à culpa 368
Valetudo infirma 359
Vbi ſis gentium 365
Vbiuis gentium ibidem
Ve 365
Vel 363
Venire auxilio 134
Venire hæreditas 369
Venire in mentem illius temporis 362

Verbi cauſa	85	Vſq;	366
Verbi gratia	ibidem	Vſq; à	ibidem
Veriloquium	18	Vſq; ab	ibidem
Vertere uitio	118	Vſq; ad	ibidem
Vicarius	371	Vſq; à pueris	191
Vicinus	281	Vſq; dum	365.368
Villa rudis	364	Vſq; eo	368
Viuere ætatem	140	Vſq; iſthinc	368
Viuitur uita	141	Vſui eſſe	134
Vnà facere	172	Vſuuenire	357
Vnus	255	Vt	350 & deinceps
Vnus aliquis	ibidem	Vterq;	295
Vnus & alter	46	Vt ne	360
Vno tempore	3[illegible]	Vt frui	373
Voluptati eſſe	133	Vtroqueuerſum	372
Vſpiam	373		

FINIS.

Digitized by Google